

บทบาทของมูลนิธิหลวงพ่อดำกับการสงเคราะห์พัฒนาสังคม

พระมหาธรรมจริยา เครื่องทิพย์

อภินันทนาการ
จาก
ปิ่นแก้ววิทยาลัย ม.มหิดล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2542

ISBN 974-663-517-4

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

ฉพ
พ ๑๕๔ ๒๓
๑๕๔๑

49068 ๑๒

Copyright by Mahidol University

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

บทบาทของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำกับการสงเคราะห์พัฒนาสังคม

พระมหาธรรมจริยา เครื่องทิพย์

ผู้วิจัย

อาจารย์เอี่ยม ทองดี ศศ.บ., ศศ.ม.

ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

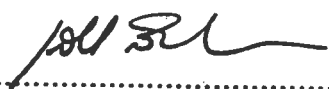
รองศาสตราจารย์เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขันธ์ พธ.บ., M.A., Ph.D.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์หรินทร์ กลิ่นนรินทร์ กศ.บ., ค.ม.

กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เลียงชัย ลิ้มล้อมวงศ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขันธ์

พธ.บ., M.A., Ph.D.

ประธานคณะกรรมการประจำหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนารัฐบาลศึกษา

สถาบันวิจัยภาษาวิจัยและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

บทบาทของมูลนิธิหลวงพ่อดำกับการส่งเสริมพัฒนาสังคม
ได้รับการพิจารณาให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาชนบทศึกษา

วันที่ 4 มกราคม 2543

พระมหากษัตริย์ไทย

พระมหากษัตริย์ไทย เครื่องทักขิ

ผู้วิจัย

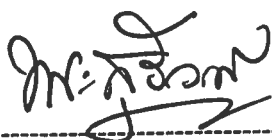
อาจารย์เอี่ยม ทองดี ศศ.บ., ศศ.ม.

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์เรืองเดช ปิ่นเขื่อนขัตติย์ พธ.บ., M.A., Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

พระสุธีวรญาณ พธ.บ., M.A., Ph.D.

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

อาจารย์หรินทร์ กลิ่นนิรันดร์ กศ.บ., ค.ม.

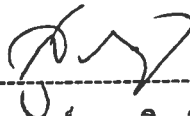
กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศาสตราจารย์เสียงชัย ลิ้มล้อมวงศ์ Ph.D.

คณบดี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

ศาสตราจารย์คุณหญิงสุริยา รัตนกุล อ.บ., Ph.D.

ผู้อำนวยการ

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาชนบท

มหาวิทยาลัยมหิดล

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากคณาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์เอี่ยม ทองดี, อาจารย์เรืองเดช ปิ่นเชื่อนขันธ์, อาจารย์หรินทร์ กลิ่นนิรันดร์ คณะกรรมการมูลนิธิทุกท่าน และพระภิกษุเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำทุกท่าน ผู้วิจัยขออนุโมทนาขอบคุณท่านทั้งหลาย แคว่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จไม่ได้ถ้าปราศจากแหล่งข้อมูลที่ต้องการ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เจ้าประคุณสมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำอ้อมคู้ปัจจุบัน ประธานมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ, พระศาสนานุรักษ์ (ทรงเกียรติ สุตหฺรฺณ) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ, พระครูวินัยธรบุญยัง ปริบุญโณ, พระครูวิมลสรนารถ (พุ่ม สุตตะ), พระมหาเปล่ง ฐมฺมโสภโณ, พระมหาผดุงพงษ์ คำสร้อย, และคุณถนอม ทรงสาระ ที่ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ จนทำให้ผู้วิจัยทำงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สุดท้าย ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณทวีสิทธิ์ คำรัมย์ รองอธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา ที่ได้แนะนำการใช้ภาษาในการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ตลอดจนช่วยเหลือแก้ไขภาษาอังกฤษให้ถูกต้อง และแก้ไขส่วนที่บกพร่องและความถูกต้องด้านภาษาอังกฤษ

พระมหาธรรมจริยา เครื่องทิพย์

3937496 LCRU/M : สาขาวิชา พัฒนาชนบทศึกษา ; ศศ.ม. (พัฒนาชนบทศึกษา)

คำสำคัญ : การแสวงหาทรัพยากร / การบริหารจัดการ / การสงเคราะห์พัฒนา /
การประเมินผลการดำเนินงาน

พระมหารธรรมจริยา เครื่องทึพย์ : บทบาทของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำกับการ
สงเคราะห์พัฒนาสังคม (THE ROLE OF VEN. LUANG PHO WAT PAKNAM
FOUNDATION ON SOCIAL WELFARE AND DEVELOPMENT) คณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์ : เอี่ยม ทองดี ศศ.บ., ศศ.ม., เรืองเดช ปิ่นเชื่อนขัตติย์ พธ.บ., M.A., Ph.D., หรินทร์
กลั่นนิรันดร์ กศ.บ., ค.ม. 194 หน้า ISBN 974-663-517-4

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาทของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำในการสงเคราะห์
พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ โดยพิจารณาว่า มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ ได้มีการดำเนินงาน
การสงเคราะห์พัฒนา ด้วยการนำดอกผลของมูลนิธิฯ ไปสงเคราะห์พัฒนา เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ
มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำที่กำหนดไว้

ผลการศึกษาพบว่า มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำมี แนวคิด รูปแบบ กลยุทธ์ในการดำเนินงานในการ
สงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ โดยใช้หลักในการสงเคราะห์พัฒนาในรูปแบบของการ
สร้างให้และช่วยสร้างตามความเหมาะสม มีประธานมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำที่ได้รับมอบอำนาจจากคณะ
กรรมการมูลนิธิฯ ให้เป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ ที่ได้กำหนดไว้ ในการ
ดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนานั้นประกอบด้วย 1. การบริหารงานบุคคล ได้แก่ การมอบอำนาจหน้าที่ให้เหมาะสม
สมกับความรู้และความสามารถของบุคคลนั้น 2. ทรัพยากรที่มีส่วนร่วม ได้แก่ ทรัพยากรบุคคลและทรัพยากร
การเงิน ที่มาจากศรัทธาของผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการสงเคราะห์ของมูลนิธิฯ 3. การสงเคราะห์พัฒนา
ได้แก่ การสงเคราะห์สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำให้สามารถพึ่งตนเองได้และมีพัฒนาที่ดีขึ้นกว่าแต่
ก่อน 4. การประเมินผลการดำเนินงาน ได้แก่ การติดตามการดำเนินงานของคณะกรรมการมูลนิธิฯ เพื่อรับรู้ข้อ
ดีข้อเสียในการให้การสงเคราะห์ จุดเด่นในการบริหารจัดการคือการทำงานมูลนิธิในรูปแบบครอบครัว
ทรัพยากรที่มีส่วนร่วมในการสงเคราะห์พัฒนานั้นก็มาจากศรัทธาในหลวงพ่อดปากน้ำองคค์อดิต และรักในการ
ทำงานเพื่อสังคมพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ทำงานไม่หวังผลตอบแทน การดำเนินงานในการสงเคราะห์
เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ ที่กำหนดไว้ ในขณะที่ข้อด้อยของมูลนิธิ คือ ไม่มีการประเมินผลงานที่ได้
ให้การสงเคราะห์ จึงทำให้การสงเคราะห์นั้นไม่สามารถที่จะประเมินได้ ทุนทรัพยากรไม่เพียงพอต่อความต้องการ
ของสังคมและพระพุทธศาสนา

3937496 ; LCRU/M : MAJOR : RURAL DEVELOPMENT STUDIES; M.A.

(RURAL DEVELOPMENT STUDIES).

KEY WORDS : RESOURCES SOLICITATION / MANAGING ADMINISTRATION / DEVELOPMENT ASSISTANCE / EVALUATION.

PHRAMAHA THAMMAJARIYA KHRUANGTHIP : THE ROLE OF LUANG PHO WAT PAKNAM FOUNDATION AND THE ASSISTANCE OF SOCIAL DEVELOPMENT. (THE ROLE OF VEN.LUANG PHO WAT PAKNAM FOUNDATION ON SOCIAL WELFARE AND DEVELOPMENT) THESIS ADVISORS : IAM THONGDEE M.A., RUENGDET PANKHUENKHAT Ph.D., HARIN KLINNIRUN M.Ed. 194 p. ISBN 974-663-517-4

The objective of this thesis is to study the role of Luang Pho Wat Paknam Foundation in Promoting social development and Buddhism in general, as well as benefiting Luang Pho Wat itself. By using its funds according to the objective of this foundation.

The finding indicates that the above foundation has its ideology, format and strategy aimed at Promoting social development, Buddhism as well as its own welfare by using the principles of establishment and co-establishment appropriately. The chairman of the foundation is authorized to consider the assistance according to the goal of the foundation. The implementation of social assistance includes 1) Personnel Administration (e.g. giving authorizations to appropriate personnel according to their skills and abilities). 2) Common Resources (e.g. human resources and financial resources from donations from the participants in the social assistance program). 3) Development Assistance (e.g. social assistance, Buddhism and the institution itself - dependence and better development. 4) Evaluation (e.g. monitoring the activities of the foundation in order to see the positive and the negative sides in the assistance). The positive side is in family - style managing administration using the common resources based on faith in Luang Pho Wat Paknam and the will to work for Buddhism. The above practice fulfills the aim of the foundation; to work without expecting anything in return. On the other hand, the negative side is that without evaluation of the work, it is rather difficult to see the benefits of the assistance and the Buddhist principle behind it.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ.....	6
ประวัติวัดปากน้ำภาษีเจริญ : ที่ตั้งทุนมูลนิธิ ฯ.....	6
แผนผังเขตผังธนบุรี.....	9
แผนผังเขตภาษีเจริญ.....	10
แผนผังวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ.....	11
ประวัติหลวงพ่อดปากน้ำ.....	12
ประวัติความเป็นมาของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ.....	14
โครงสร้างและหน้าที่ของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ.....	15
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
การบริหารจัดการ.....	19
1. ความหมายของการบริหารจัดการ.....	19
2: หลักการหรือการหน้าที่ในการบริหารงาน.....	20
3. การบริหารที่จัด โครงสร้าง.....	24
4. การบริหาร โดยอาสาสมัคร.....	25
การบริหารงานบุคคล.....	25
1. ความหมายการบริหารงานบุคคล.....	26
2. หลักการสำคัญของการบริหารงานบุคคล.....	27
การแสวงหาทรัพยากร.....	28

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
1. กระบวนการสรรหาหรือเลือกบุคคลเข้ามาทำงาน.....	28
2. ประเภทบุคลากรในองค์การสังคมสงเคราะห์ ภาครัฐ และภาค เอกชนระดับสากล.....	31
3. ประเภทบุคลากรในองค์การสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย.....	31
4. การแสวงหาทรัพยากรการเงิน.....	35
การสงเคราะห์พัฒนาสังคม.....	36
พระสงฆ์กับการสงเคราะห์พัฒนาสังคม.....	38
การประเมินผล.....	40
1. ความหมายของการประเมินผล.....	40
2. พัฒนาการของการประเมินผล.....	42
3. ประเภทของการประเมินผล.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
การบริหารจัดการองค์การ.....	48
การบริหารงานบุคคล.....	49
การประเมินผล.....	49
การสงเคราะห์พัฒนาตามพระพุทธศาสนา.....	50
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการศึกษา.....	53
การดำเนินการวิจัย.....	53
1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	53
2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูล.....	54
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	54
4. การเรียบเรียงและการจัดหมวดหมู่ข้อมูล.....	55
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
6. นำเสนอข้อมูล.....	55
7. ระยะเวลาในการศึกษา.....	55
บทที่ 4 การบริหารจัดการมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ.....	56
1. การแสวงหาทรัพยากร.....	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
	วิธีในการเลือกทรัพยากรบุคคล..... 61
	คุณสมบัติของทรัพยากรบุคคล..... 61
	2. ขบวนการสร้างศรัทธา..... 64
	3. การบริหารงานบุคคล..... 70
	4. การบริหารงบประมาณ..... 76
	5. การประเมินผล..... 81
	6. การขยายบทบาทของมูลนิธิ..... 92
บทที่ 5	การดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาสังคมของมูลนิธิหลวงพ่อดำ..... 95
	1. การพัฒนาการศึกษา..... 96
	2. การเผยแพร่พุทธธรรม..... 101
	3. การพัฒนาศาสนสถานและถาวรวัตถุ..... 103
	4. การพัฒนาชุมชน..... 107
	5. การพัฒนาสาธารณประโยชน์..... 112
	6. การสงเคราะห์พัฒนาเบ็ดเสร็จ..... 116
บทที่ 6	บทวิเคราะห์..... 126
	แนวคิดและรูปแบบ ในการแสวงหาทรัพยากร..... 126
	แนวคิด นโยบาย กลยุทธ์ในการบริหารจัดการ..... 130
	การดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาสังคม..... 133
	ประเมินผลการดำเนินงาน..... 135
บทที่ 7	สรุปอภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ..... 140
	1. สรุปการศึกษา..... 140
	หลักการสงเคราะห์พัฒนา..... 140
	เป้าหมายการสงเคราะห์พัฒนา..... 141
	2. อภิปรายผลการศึกษา..... 141
	จุดเด่นของการบริหารงานมูลนิธิหลวงพ่อดำ..... 152
	ข้อควรปรับปรุงของการบริหารงานมูลนิธิหลวงพ่อดำ..... 153

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ข้อเสนอแนะ.....	154
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	155
บรรณานุกรม.....	156
บรรณานุกรมภาษาอังกฤษ.....	160
ภาคผนวก ก (ข้อมูลทั่วไปของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ).....	161
ภาคผนวก ข (รายชื่อผู้ให้ข้อมูล).....	180

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงการมอบทุนการศึกษา.....	97
ตารางที่ 2	แสดงการสร้างหอสมุด และห้องน้ำให้กับโรงเรียน.....	99
ตารางที่ 3	แสดงการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม.....	100
ตารางที่ 4	แสดงการพัฒนาการศึกษา.....	100
ตารางที่ 5	แสดงการพัฒนาทำหนังสือเผยแพร่.....	102
ตารางที่ 6	แสดงการสร้างอุโบสถ.....	104
ตารางที่ 7	แสดงการสร้างกุฏิ.....	105
ตารางที่ 8	แสดงการสร้างตึกเมตตาพุทธิ.....	106
ตารางที่ 9	แสดงการสร้างวิหาร.....	106
ตารางที่ 10	แสดงการสงเคราะห์พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็ก.....	108
ตารางที่ 11	แสดงการสงเคราะห์การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ.....	111
ตารางที่ 12	แสดงการสงเคราะห์พัฒนาซื้อรถตู้ให้กับโรงพยาบาล และวัด.....	117
ตารางที่ 13	แสดงการสงเคราะห์พัฒนาช่วยสร้างศาลา.....	119
ตารางที่ 14	แสดงการสงเคราะห์พัฒนาช่วยสร้างโรงพยาบาล.....	121
ตารางที่ 15	แสดงการสรุปการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ ในปี พ.ศ. 2538 – 2540.....	122
ตารางที่ 16	แสดงการสรุปการสงเคราะห์พัฒนาประเภทต่างๆ ในปี พ.ศ. 2538 – 2540.....	150

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบความคิดในการศึกษาวิจัย.....	6
แผนภูมิที่ 2 แสดง โครงสร้างการบริหารงานของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ.....	16
แผนภูมิที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนา และ วัดปากน้ำ ในปี พ.ศ. 2538 – 2540.....	123
แผนภูมิที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธิ ในปี พ.ศ. 2538 – 2540.....	151

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสงเคราะห์พัฒนาสังคมในโลกปัจจุบัน นอกจากจะเป็นภาระหน้าที่ของรัฐประเทศนั้น ๆ แล้ว องค์กรพัฒนาเอกชน (Non Government Organization) หรือที่เรียกย่อ ๆ ว่า NGO ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น มูลนิธิ กองทุน สมาคม ฯลฯ เป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมให้เกิดการอยู่เย็นเป็นสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างสรรค์สังคมให้ไปพัฒนาแนวทางที่ถูกต้อง เช่น มูลนิธิสงเคราะห์พัฒนาเด็กยากจน (Christian Children Fund, C.C.F) เป็นองค์กรที่ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์พัฒนาเด็กทั่วโลกและช่วยให้เด็กจำนวนมาก มีโอกาสได้พัฒนาตัวเองให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมนั้น ๆ กองทุนเพื่อเด็กสหประชาชาติ (United Nations International Children's Emergency Fund) (ยูนิเซฟ) เป็นองค์กรที่มีบทบาทในการช่วยเหลือเด็กให้ได้พัฒนาตนเอง มูลนิธิแม่ชีเทเรซา เป็นอีกองค์กรหนึ่ง ที่มีการช่วยเหลือสงเคราะห์พัฒนาสังคมที่ยากจน ให้ได้มีโอกาสในการพัฒนา และเป็นการสร้างสังคมของผู้ยากจนนั้น ได้พัฒนาให้ถูกต้องตามความเหมาะสม จนสามารถพัฒนาตัวเองได้ องค์กรเอกชนเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญเคียงบ่าเคียงไหล่กับภาครัฐ ในการทำงานสงเคราะห์พัฒนาสังคมในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

การทำงานขององค์กรพัฒนาเอกชนดังกล่าว ไม่ได้ทำงานเพื่อหวังผลกำไร แต่ต้องการพัฒนาสังคมที่ดีโดยโอกาส ให้มีความสามารถช่วยเหลือตัวเอง และสามารถช่วยพัฒนาสังคมนั้น ๆ ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าแต่ก่อน มูลนิธิเป็นองค์กรเอกชนที่ได้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าแต่ก่อน ประเวศ วะสี (2533 : 12 - 14) ได้กล่าวไว้ว่า “องค์กรพัฒนาเอกชนที่เป็นมูลนิธิ เป็นองค์กรที่ต้องการสร้างสรรค์หรือส่งเสริมพัฒนาสังคม ให้มีความเจริญและสามารถสร้างความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น”

ประเทศไทยเป็นอีกประเทศหนึ่งที่องค์กรพัฒนาเอกชนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสงเคราะห์พัฒนาในด้านต่าง ๆ หลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วงหลังการประกาศนโยบาย 66/23 องค์กรพัฒนาเอกชนได้เข้ามามีส่วนในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมไทยอย่างกว้างขวาง เป็นต้นว่า มูลนิธิประสานงานเพื่อการพัฒนาชนบท มูลนิธิกองทุนการศึกษาเพื่อการพัฒนา มูลนิธิศึกษาพัฒนาชนบท มูลนิธิภูมิพล มูลนิธิสายใจไทย มูลนิธิไทยฟูจิ ซีร็อกซ์ มูลนิธิสุขภาพเด็กแห่งชาติ

มูลนิธิเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มูลนิธิสืบนาคะเสถียร มูลนิธิศูนย์กลางประสานงานพัฒนาชนบท มูลนิธิศิลปาชีพพิเศษในพระบรมราชินูปถัมภ์ มูลนิธิผู้หวังไยระหว่างประเทศเอเชีย มูลนิธิชัยพัฒนา มูลนิธิอาสาสมัครเพื่อพัฒนาสังคม มูลนิธิพัฒนาเครือข่ายเอดส์ มูลนิธิวิจัยและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มูลนิธิดวงประทีป เป็นต้น

องค์การพัฒนาเอกชนเหล่านี้ ได้ช่วยสงเคราะห์พัฒนาสังคมไทยมาโดยตลอดจนเกิดเป็นเครือข่ายการพัฒนา มีการประสานงานและรวมกลุ่มเพื่อกิจกรรมการพัฒนา จึงกลายเป็นองค์กรเครือข่ายที่มีความเข้มแข็งมากขึ้น เช่น องค์กรเครือข่ายการพัฒนาชนบทซึ่งจัดเป็นองค์กรที่มีรูปแบบ วิธีการ และขบวนการที่เข้มแข็งมีประสิทธิภาพมากองค์กรหนึ่งที่สามารถช่วยเหลือ และคลี่คลายปัญหาสังคม รวมทั้งการพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อภิชัย พันธเสน (2539 : 226 - 228) ได้กล่าวไว้ว่า “ในองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ นั้น มูลนิธิก็จัดเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนองค์กรหนึ่ง ที่ต้องการมุ่งการช่วยเหลือพัฒนาสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมผู้ที่คือโอกาสสามารถรวมกลุ่มกันช่วยตนเอง และแก้ปัญหาของตนได้ซึ่งเป็นการดำเนินกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองและของส่วนรวม”

ในบรรดามูลนิธิต่าง ๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาช่วยเหลือสังคมนั้น มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ดั่งขึ้นมาเพื่อดำเนินงานในด้านการช่วยเหลือสังคม ซึ่งมีการจัดองค์การ มีการจัดการ วิธีการ และมีบุคลากรปฏิบัติงานประจำ ตามวัตถุประสงค์และกฎหมายที่กำหนดไว้ทุกประการ มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำเริ่มมาจากกองทุนในด้านการศึกษา ค่าภัตตาหาร บำรุงธรรมกาย (วิปัสสนากัมมัฏฐาน) เพื่อพัฒนาวัดปากน้ำ ประชาชนได้บริจาคทรัพย์เพื่อช่วยเหลือกิจการของทุนนิธิ เมื่อมีประชาชนมาบริจาคทรัพย์เป็นจำนวนมากขึ้น เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า) จึงได้อนุมัติให้จัดตั้งเป็น “มูลนิธิ” ในปี พ.ศ. 2524 ซึ่งมีตราสารเป็นข้อบังคับและมีการขยายวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสงเคราะห์พัฒนาสังคมและทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา รวมทั้งวัดปากน้ำภายในกิจกรทำให้ได้รับประโยชน์มากขึ้น โดยเน้นทางด้านพัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนา และได้มีการตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้ คือ

1. ค่าภัตตาหาร
2. บำรุงการศึกษา
3. ส่งเสริมธรรมกาย (วิปัสสนากัมมัฏฐาน)
4. บูรณะปฏิสังขรณ์และก่อสร้าง
5. บำเพ็ญทานการกุศล
6. บำรุงวัดปากน้ำภายในกิจการทั่วไป
7. ร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

ภายใต้วัตถุประสงค์ดังกล่าวนี้ได้เกิดกิจกรรมการสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธิหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำขึ้นอย่างหลากหลายซึ่งเป็นที่ทราบกันอยู่โดยทั่วไป ว่ามูลนิธิหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำนองเดียวกับองค์กรพัฒนาเอกชนอื่น ๆ ดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นที่กล่าวขวัญของประชาชนทั่วไป และมีผลงานสำคัญหลายประการที่ปรากฏต่อสาธารณะในปัจจุบัน เช่น สร้างหอพระไตรปิฎก ณ พุทธมณฑล สร้างอาคารเรียนให้กับโรงเรียนตามชนบทต่าง ๆ สร้างโบสถ์และศาลาตามวัดต่าง ๆ ให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนและนักศึกษา รวมถึงการอำนวยความสะดวกแก่สังคมด้านต่าง ๆ เช่น เลี้ยงอาหารพระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป เป็นต้น โดยปีหนึ่ง ๆ ต้องใช้จ่ายเงินเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้เป็นจำนวนมาก บทบาทของมูลนิธิหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำกับการสงเคราะห์พัฒนาสังคมจึงเป็นที่สนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการดำเนินงาน และการบริหารจัดการทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการจะแสวงหาทรัพยากรจำนวนมากมาใช้จ่ายสำหรับกิจกรรมต่าง ๆ นั้น บ่อจะมีกระบวนการ วิธีการต่าง ๆ ที่มีคุณลักษณะเฉพาะไม่เช่นนั้นก็จะไม่ได้ทรัพยากรเหล่านั้นมา เมื่อได้มาแล้วจะบริหารจัดการอย่างไรจึงจะสนองศรัทธาของประชาชนได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค ขณะเดียวกันก็ต้องไม่เป็นเครื่องปิดกั้นการเข้าถึงธรรมะด้วย ซึ่งจากประวัติยาวนานของมูลนิธิย่อมชี้ให้เห็นว่าน่าจะมีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นลักษณะเฉพาะจึงสมควรศึกษาเพื่อเผยแพร่สู่สังคมสืบต่อไป ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษากลยุทธ์ แนวทาง วิธีการแสวงหาทรัพยากรที่นำมาใช้ในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมของมูลนิธิหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำ
- 2.2 เพื่อศึกษาการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการพัฒนาของมูลนิธิของหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำ
- 2.3 เพื่อศึกษาการดำเนินงานและกิจกรรมสงเคราะห์พัฒนาสังคมของมูลนิธิหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำ
- 2.4 เพื่อประเมินผลการดำเนินงานของมูลนิธิหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 3.1 ได้ทราบถึงกลยุทธ์ แนวทาง วิธีการได้มาของทรัพยากรเพื่อนำมาใช้ในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมของมูลนิธิหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำ
- 3.2 ได้ทราบถึงการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการพัฒนาของมูลนิธิของหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำ

น้ำ

3.3 ได้ทราบถึงลักษณะการดำเนินงาน และกิจกรรมสงเคราะห์พัฒนาสังคมและผลงานของมูลนิธิหลวงพ่อดอกน้ำ

3.4 ได้ทราบถึงผลการดำเนินงานของมูลนิธิหลวงพ่อดอกน้ำ

4. นิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง

บทบาท	หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตนตามฐานะ ตามตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายให้ถูกต้องตามกฎหมายของสถาบันและสังคมนิยม
มูลนิธิ	หมายถึง มูลนิธิหลวงพ่อดอกน้ำภาณิเจริญ
กองทุน	หมายถึง จำนวนเงิน หรือราคาแห่งทรัพย์สิน ที่คณะกรรมการจัดตั้งไว้เป็นกองทุนของผู้บริจาค หรือตามเจตนาของผู้บริจาคให้จัดตั้งเป็นกองทุนไว้ในมูลนิธิ
ทรัพย์สิน	หมายถึง ทรัพย์สินด้านการเงิน และบุคลากรที่นำมาใช้ในมูลนิธิหลวงพ่อดอกน้ำ
สงเคราะห์พัฒนา	หมายถึง การช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการช่วยเหลือที่ต้องการให้สังคมพัฒนาตนเองให้มีความเป็นอยู่ดีกว่าแต่ก่อน
หลวงพ่อดอกน้ำ	หมายถึง พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำภาณิเจริญ กรุงเทพมหานคร ผู้ริเริ่มก่อตั้งกองทุนนิธิ
การดำเนินงาน	หมายถึง การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ในการทำงานโดยคณะกรรมการของมูลนิธิหลวงพ่อดอกน้ำ
การบริหารจัดการ	หมายถึง การดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ ของมูลนิธิหลวงพ่อดอกน้ำ เป็นการดำเนินการร่วมกันของคณะกรรมการของมูลนิธิหลวงพ่อดอกน้ำ ซึ่งเป็นผู้บริหารมูลนิธิหลวงพ่อดอกน้ำ
การประเมินผล	หมายถึง การพิจารณาผลในการทำงานสงเคราะห์พัฒนาช่วยเหลือพระพุทธศาสนาและสังคมของมูลนิธิหลวงพ่อดอกน้ำ เป็นการสรุปผลที่ตอบรับของการช่วยเหลือสังคมมีข้อดี ข้อเสีย มีข้อบกพร่อง ควรแก้ไขและปรับปรุงใดบ้าง

5. กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

ในบรรดามูลนิธิต่าง ๆ ย่อมมีการบริหารจัดการ การแสวงหาทรัพยากร การสงเคราะห์พัฒนา และการประเมินผล ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานของมูลนิธิอันเป็นปัจจัยในการทำให้มูลนิธิได้มีการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและสังคม และส่งผลสำคัญทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อพระพุทธศาสนาและสังคม ดังนี้

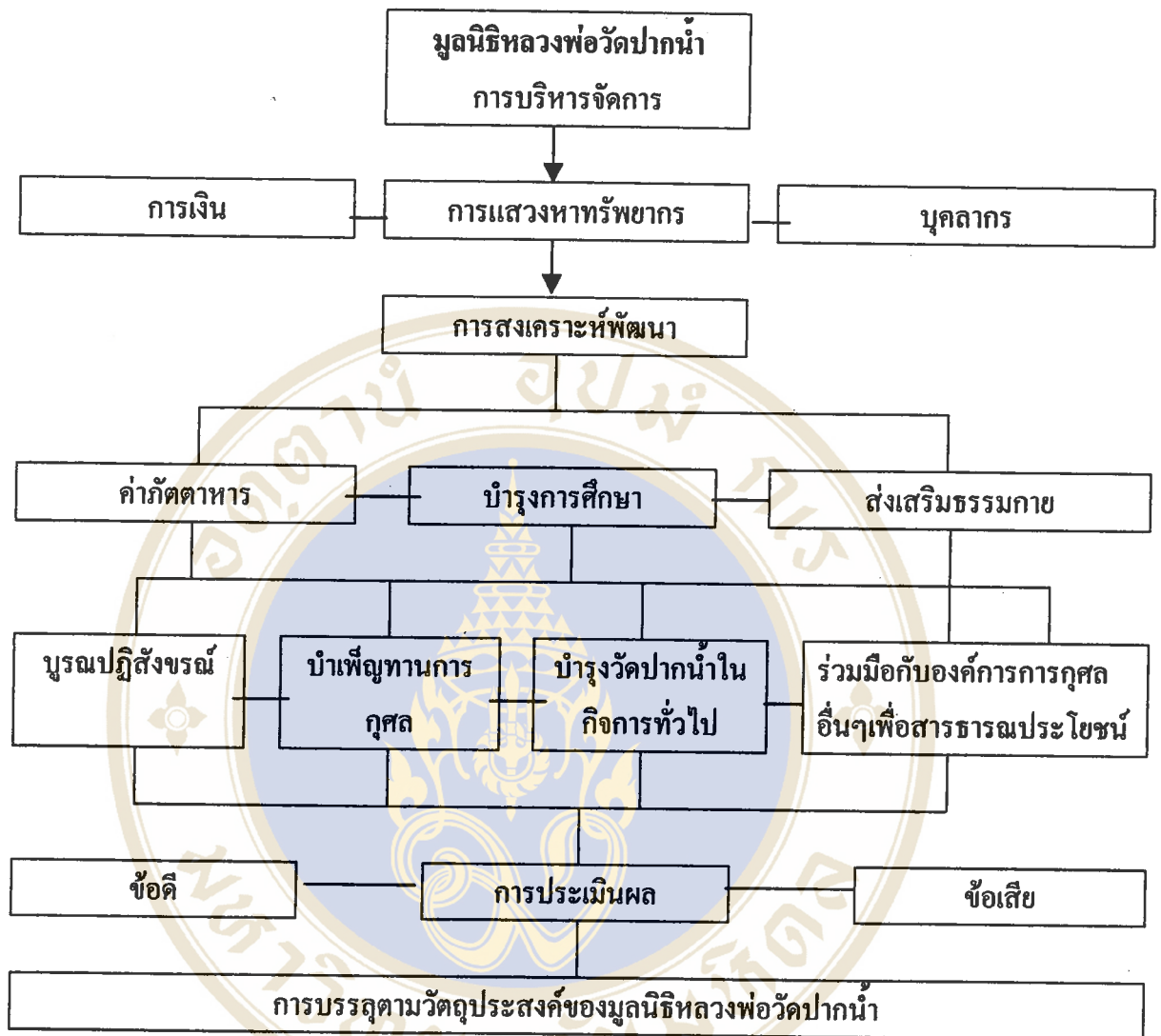
5.1 การบริหารจัดการ เป็นการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ซึ่งมีคณะกรรมการเป็นผู้ดำเนินการให้มูลนิธินั้น ได้มีการส่งเสริมพระพุทธศาสนาและช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ เป็นการร่วมมือกันในการดำเนินงานให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เพื่อให้มูลนิธิได้มีการช่วยเหลือพระพุทธศาสนาและสังคมได้ตามวัตถุประสงค์

5.2 การแสวงหาทรัพยากร เป็นการแสวงหาทรัพยากรทั้งในด้านการเงินและการสรรหาบุคลากรร่วมในการบริหารจัดการที่จะนำมาใช้ในการทำงานของมูลนิธิ ซึ่งในการแสวงหาที่นี้อาจจะมีการประกาศรับสมัครและมีการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาทำงานในมูลนิธิ ซึ่งเป็นการดูความเหมาะสมของผู้ที่จะมาทำงานในมูลนิธิ ว่ามีความเหมาะสมอย่างไร การแสวงหาทรัพยากรการเงินก็เป็นการแสวงหาที่ได้มาจากศรัทธาของผู้ที่จะมาบริจาคร่วมกับมูลนิธิ ซึ่งจะมีการเขียนป้ายไว้ที่ประชาสัมพันธ์และการทำหนังสือรายงานเกี่ยวกับมูลนิธิให้ผู้ที่มาบริจาคได้รับทราบเป็นกลยุทธ์ วิธีการที่จะทำให้ประชาชนเข้ามาบริจาคทรัพย์กับมูลนิธิ

5.3 การส่งเสริมพัฒนา เป็นการช่วยเหลือส่งเสริมให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าแต่ก่อนและช่วยเหลือตนเองได้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การส่งเสริมการศึกษา การส่งเสริมพระพุทธศาสนา การส่งเสริมการจัดประชุมสัมมนา เป็นต้น ทั้งนี้เพราะสังคมปัจจุบันต้องการความช่วยเหลือจากมูลนิธิต่าง ๆ มาก การที่จะรอความช่วยเหลือจากภาครัฐนั้นก็เป็นที่ยากลำบากพอสมควร มูลนิธิจึงมีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาสังคมที่ด้อยโอกาส ให้มีโอกาสในการพัฒนาตัวเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าแต่ก่อน การส่งเสริมพัฒนาเป็นการช่วยเหลือสังคมให้มีการช่วยเหลือตัวเองและสามารถที่จะพัฒนาตัวเองให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

5.4 การประเมินผล เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของมูลนิธิ ซึ่งเป็นการติดตามผลของการช่วยเหลือ ว่าเมื่อมีการช่วยเหลือสังคมไปแล้ว สังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากน้อยเพียงไร และสังคมมีการช่วยเหลือตัวเองให้มีการเปลี่ยนแปลงมากน้อยอย่างไร สามารถทำให้มูลนิธินั้นได้มีการส่งเสริมพัฒนาสังคมได้ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

มูลนิธิที่ทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาด้านนั้นต้องมีการวางระบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับการทำงานของมูลนิธิ เพราะการที่จะทำให้มูลนิธิมีการดำเนินงานไปอย่างถูกต้องเหมาะสมก็ต้องมีการบริหารจัดการ และการแสวงหาทรัพยากรการประเมินผลให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ได้มีการกำหนดไว้ในการดำเนินการของมูลนิธิเป็นปัจจัยในการพัฒนาให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่าแต่ก่อน ดังแผนภูมิที่แสดงไว้ดังนี้

แผนภูมิที่ 1 แสดงกรอบความคิดในการศึกษาวิจัย

6. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับมูลนิธิหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำ

6.1 ประวัติวัดปากน้ำภาษีเจริญ : ที่ตั้งมูลนิธิ

วัดคือสถานที่ทางศาสนา บ่มมืออยู่หลายลักษณะที่ควรศึกษา วัดแต่ละวัดตามปกติจะมีองค์ประกอบที่สำคัญคือเสนาสนะและอาคารถาวรวัตถุต่าง ๆ เช่น กุฏิ สำหรับเป็นที่พักอาศัยของภิกษุและสามเณร ต้องมีโบสถ์ทำสังฆกรรม เช่น การบวชนาค เป็นต้น มีศาลาการเปรียญมีวิหารหรือโรงเรียนปริยัติธรรม สิ่งดังกล่าวบ่มอำนวยความสะดวกให้แก่บุคคลในสังคม วัดมิใช่จะมีแต่เพียงกุฏิ โบสถ์ วิหารและศาลาการเปรียญเท่านั้น เพราะจะไม่มี ความหมายอะไร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีองค์ประกอบส่วนบุคคลอีกด้วย นั่นคือ มีภิกษุสามเณร ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญซึ่งขาด

เสียมิได้ นอกจากนั้นวัดยังเป็นสถานที่บำเพ็ญกุศลต่าง ๆ ของพุทธบริษัท โดยทั่วไปและเป็นศูนย์กลาง บริการทางการศึกษาและสังคมอีกด้วย วัดที่สร้างขึ้นในราชอาณาจักรไทย มีหลักฐานปรากฏบันทึกไว้ในหนังสือชื่อ “ประวัติวัดทั่วราชอาณาจักร” ของกองพุทธสถาน กรมการศาสนา กระทรวงศึกษาธิการว่า “การสร้างวัดแต่โบราณกาล เมื่อประชาชนผู้มีจิตศรัทธาปสาทะในพระพุทธศาสนาได้อพยพไปตั้งถิ่นฐานอยู่ ณ ที่ใดก็ตามมักจะสร้างวัดขึ้นแล้วนิมนต์พระสงฆ์ไปพำนักอาศัย เพื่อบำเพ็ญกุศลประกอบศาสนากิจตามประเพณีสืบต่อกันมาครั้งประชาชนมีมากขึ้น การสร้างวัดก็มีจำนวนมากตามไปด้วย ทำให้เกิดปัญหายุ่งยากในการปกครอง เพราะไม่มีระเบียบแบบแผนเป็นแนวยึดถือปฏิบัติ จึงได้มีกฎหมายเกี่ยวกับคณะสงฆ์ตราขึ้นเป็นฉบับแรก คือพระราชนิพนธ์ลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. 121 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการต่าง ๆ ไว้ การสร้างวัดต้องได้รับพระบรมราชานุญาตก่อน วัดที่ได้รับพระบรมราชานุญาตให้สร้างเช่นนี้ เรียกว่า “พระอารามหลวง” ถ้าเป็นวัดราษฎร์ก็เรียกว่า “อารามราษฎร์” กองศาสนสถานกรมการศาสนา (2525 : 3) ข้อความดังกล่าวที่ได้บันทึกไว้แสดงให้เห็นว่า วัดทั้งหลายในพระพุทธศาสนา ที่ตั้งตามไปด้วยหมู่พระสงฆ์เหลืองอร่ามไปด้วยผ้ากาสาหวดทำให้เมืองไทยได้นามว่าเป็นเมืองพุทธศาสนา เป็นแดนของพุทธธรรม มีวัดวาอารามอยู่จำนวนมาก นั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ “วัดราษฎร์” เป็นวัดของไพร่ฟ้าประชาชนคนสามัญเป็นผู้ทะนุบำรุงรักษา และ “วัดหลวง” ซึ่งเป็นวัดเจ้าฟ้ามหากษัตริย์เป็นผู้อุปถัมภ์บำรุงด้วยปัจจัยสี่ให้มีสถาปัตยกรรมในการปฏิบัติธรรม

วัดปากน้ำภาษีเจริญ เป็นวัดพระอารามหลวง “ชั้นตรี” ชนิด “สามัญ” ตั้งอยู่เลขที่ 8 แขวงปากคลอง เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร อาณาเขตที่ดินตั้งวัด ทิศเหนือติดกับคลองบางหลวง ทิศใต้ติดกับโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ ทิศตะวันออกติดกับคลองค่าน ทิศตะวันตกติดกับคลองระบายน้ำประตูน้ำภาษีเจริญ มีเนื้อที่ประมาณ 20 ไร่เศษ

วัดปากน้ำภาษีเจริญ เป็นวัดโบราณสร้างขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ไม่ปรากฏหลักฐานใด ๆ ที่จะสามารถทราบได้แน่นอนว่า สร้างขึ้นเมื่อใด เพียงแต่มีการกล่าวสืบต่อกันต่อ ๆ มาว่า สมเด็จพระสุริเยนทราธิบดี (พระเจ้าเสือ) ทรงเป็นผู้สร้างและประธานนามว่า “วัดปราสาทสวรรค์” ทั้งนี้เนื่องจากพระองค์ทรงมีพระราชอุทยานชื่อวัดนี้บางท่านเรียกว่า “วัดสนุกสวนสวรรค์” บางท่านเรียกว่า “วัดสมุทราธารม” ต่อมาผู้คนมักเรียกว่า วัดปากน้ำตามลักษณะของพื้นที่อันเป็นบริเวณที่ตั้งของวัดกันจนเคยชิน วัดปากน้ำเป็นวัดอารามหลวง ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ฝั่งธนบุรี ในอดีตวัดปากน้ำมีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่เศษ เพราะในเขตของวัดปากน้ำมีประชาชนได้มาอาศัยอยู่ และได้มีการปลูกสร้างบ้านเรือนอยู่ภายในเขตวัด วัดปากน้ำต้องการขยายอาณาเขตของวัด เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน (สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า) จึงได้ซื้อที่ดิน

จากประชาชนที่อยู่ภายในเขตวัดปากน้ำ วัดปากน้ำจึงมีอาณาเขต กว้างออกไปรวมประมาณ 20 ไร่เศษ วัดปากน้ำมีอาณาเขตติดต่อกับเขตใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับเขตบางไผ่
ทิศใต้	ติดต่อกับเขตบางบอน
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับเขตท่าพระ ตลาดพลูและวงเวียนใหญ่
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับเขตบางแค

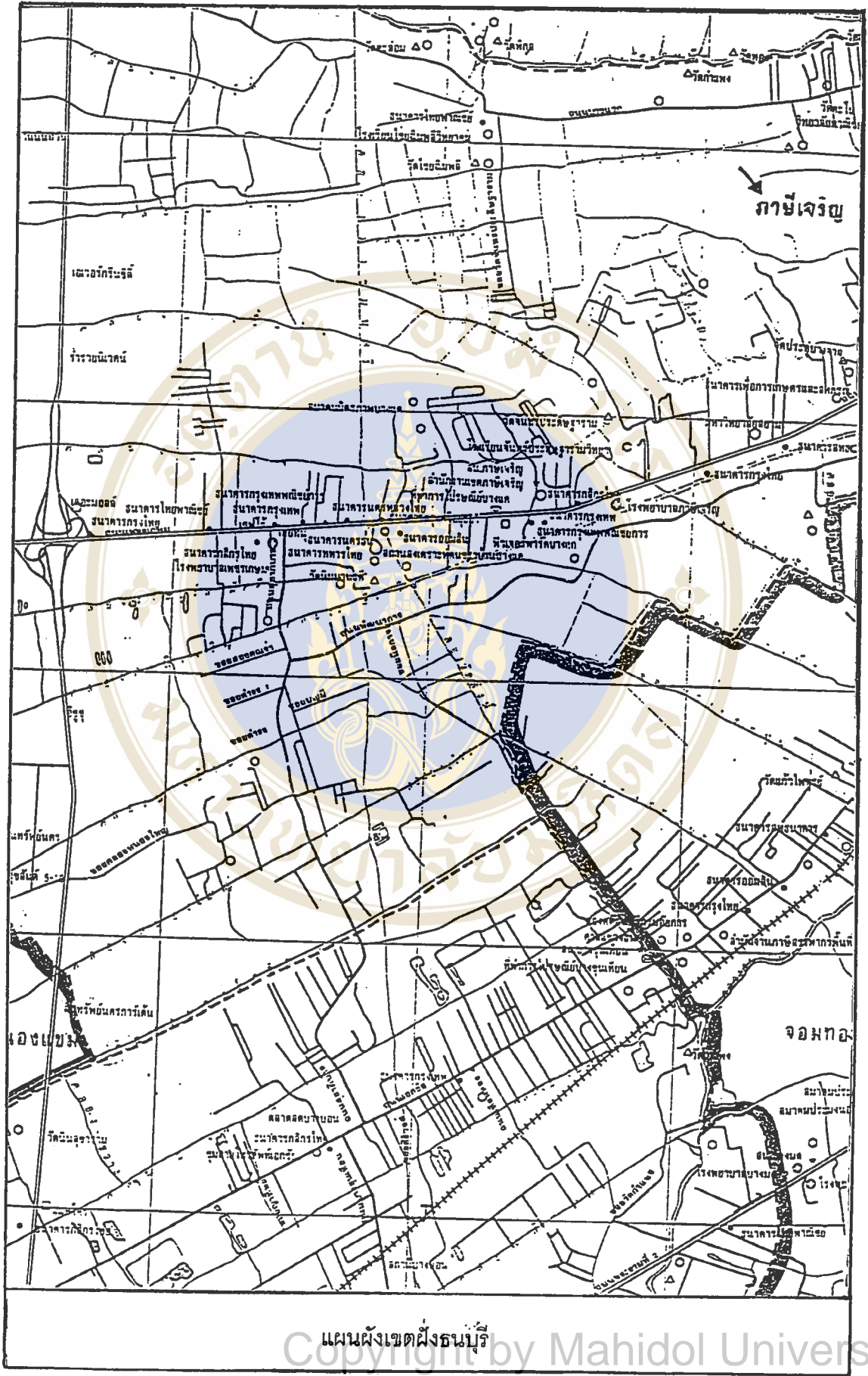
แผนผังที่ 1 แสดงถึงเขตที่วัดปากน้ำตั้งอยู่ซึ่งจะมีลูกศรชี้ วัดปากน้ำ อยู่ในเขตภาษีเจริญ ฝั่งธนบุรี ซึ่งมีแม่น้ำคลองค่านอยู่ทางด้านทิศเหนือ และทิศตะวันออก

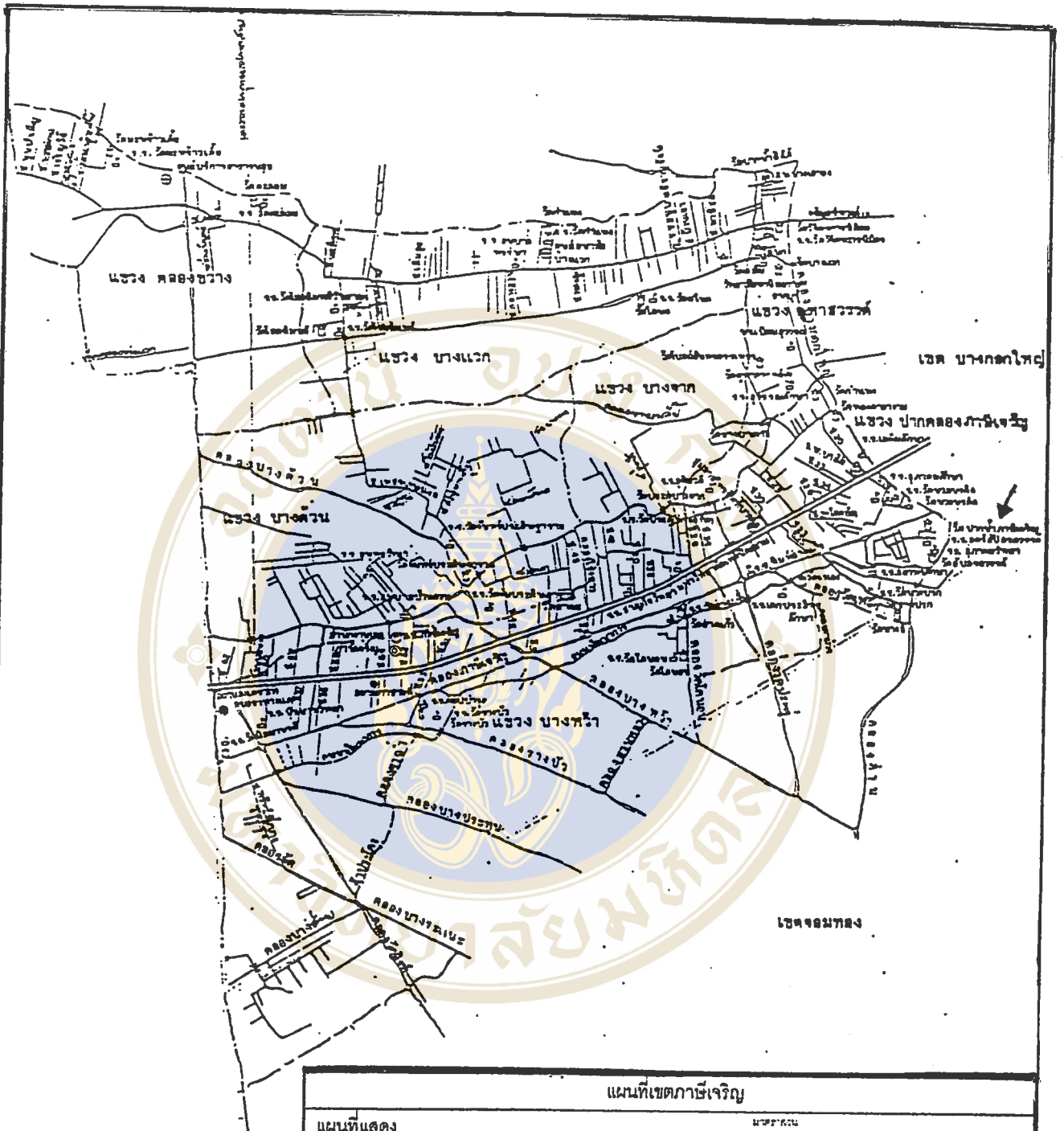
แผนผังที่ 2 แสดงถึงที่ตั้งของวัดปากน้ำ ในทางทิศเหนือวัดปากน้ำภาษีเจริญอยู่ใกล้วัดนวลนรดิศและวัดประดู่ในทรงธรรม ทิศใต้อยู่ใกล้กับวัดนางชีและวัดนาคปรกและวัดอัปสรสวรรค์ (หุม) ทิศตะวันออกอยู่ใกล้กับวัดขุนจันทร์ ทิศตะวันตกอยู่ใกล้กับโรงพยาบาลพญาไท 3

แผนผังที่ 3 แสดงถึงที่ตั้งของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ อยู่ที่ตำแหน่งที่ 11 เพราะมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้ทำงานอยู่ที่สำนักงานประชาสัมพันธ์ของ วัดปากน้ำ

แผนผังทั้ง 3 นั้น ได้แสดงถึงที่ตั้งของวัดปากน้ำและที่ตั้งของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

วัดปากน้ำภาษีเจริญในปัจจุบัน เป็นวัดที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในสมัยปัจจุบันวัดหนึ่ง เพราะพระอารามหลวงแห่งนี้ เป็นสำนักที่จัดให้มีการศึกษาและปฏิบัติธรรมทั้งด้าน “คันถธุระ” และ “วิปัสสนาธุระ” ทั้ง 2 อย่าง และวัดปากน้ำภาษีเจริญยังได้มีการจัดตั้ง กองทุนมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำและสมาคมศิษย์หลวงพ่อวัดปากน้ำ เพื่อเป็นการสงเคราะห์พัฒนาสังคมให้สังคมมีความเป็นอยู่ให้ดีกว่าแต่ก่อน

แผนที่เขตภาษีเจริญ			
แผนที่แสดง		มาตราส่วน	
		100	200 400 600 800
สัญลักษณ์			
-----	เขตจังหวัด	◎	สำนักงานเขต
-----	เขตของเขต	○	สถานที่ราชการ
-----	เขตทางหลวง	○	รัฐวิสาหกิจ
====	ถนนทางหลวง	⊞	โรงพยาบาล
====	ทางรถไฟ	⊕	ศูนย์บริการสาธารณสุข
	สะพาน	○	สถานีตำรวจ
└┘	แม่น้ำ, ลำคลอง	⌒	โรงเรียน
		⚓	วัด
		⚓	สุเหร่า

Copyright by งานแผนที่ ฝ่ายสำรวจ และแผนที่
กองผังเมือง สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

แผนผังเขตภาษีเจริญ

6.2 ประวัติหลวงพ่อดปากน้ำภาษีเจริญ : ผู้ก่อตั้งมูลนิธิ

พระมงคลเทพมุนีเป็นนามสมณศักดิ์ที่ได้รับพระราชทานเมื่อปี พ.ศ. 2500 แต่ศิษยานุศิษย์และคนทั่วไปที่เคารพนับถือมักเรียกท่านว่า “หลวงพ่อดปากน้ำ” แม้ท่านจะมรณภาพมาเป็นเวลานานถึง 39 ปีแล้วก็ตามแต่คนส่วนใหญ่ก็ยังขนานนามท่านกันอย่างเดิมว่า “หลวงพ่อดปากน้ำ”

หลวงพ่อดปากน้ำ มีนามเดิมว่า สด มีแก้วน้อย เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 10 ตุลาคม 2427 ตรงกับแรม 6 ค่ำ เดือน 11 ปีวอก ฉศก จุลศักราช 1246 ณ บ้านสองพี่น้อง ต. สองพี่น้อง อ.สองพี่น้อง จ. สุพรรณบุรี ท่านเป็นบุตรคนที่ 2 ของครอบครัว หลวงพ่อดปากน้ำเริ่มเรียนหนังสือกับพระภิกษุน้ำชายที่วัดสองพี่น้อง ต่อจากนั้นได้มาศึกษาต่อที่วัดบางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐม ในสมัยนั้นต้องศึกษาหนังสือขอมไทย จนสามารถอ่านหนังสือพระมาลัย ซึ่งเขียนเป็นตัวอักษรขอมไทยได้คล่องแคล่วจึงจะถือว่าจบหลักสูตร หลังจากศึกษาจบแล้วหลวงพ่อดปากน้ำได้ช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพค้าข้าวจนบิดาถึงแก่กรรม ท่านจึงต้องรับหน้าที่ประกอบอาชีพค้าข้าวสืบต่อมา

หลวงพ่อดปากน้ำได้อุปสมบทเมื่อเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2449 ขณะมีอายุย่างเข้า 22 ปี ณ พัทธสีมาวัดสองพี่น้อง อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี มี ฉายาว่า “จุนทสโร” เมื่ออุปสมบทแล้วท่านได้จำพรรษาอยู่ที่วัดสองพี่น้อง อ.สองพี่น้อง จ.สุพรรณบุรี อยู่ 1 พรรษา หลังจากปวารณาออกพรรษาแล้วท่านได้ย้ายมาจำพรรษา ณ วัดพระเชตุพนฯ กรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรม เมื่อหลวงพ่อดปากน้ำได้ศึกษาพระปริยัติธรรมจนมีความรู้แตกฉานในภาษาบาลีและคัมภีร์พระไตรปิฎกเป็นอย่างดีแล้ว ท่านจึงหันมาศึกษาด้านวิปัสสนาธุระตามที่ได้ปฏิญาณไว้ โดยพยายามสืบเสาะแสวงหาผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนี้ แม้จะอยู่ห่างไกลในที่ต่าง ๆ ท่านก็ค้นค้นไปพบไปศึกษากับอาจารย์ต่าง ๆ ในพรรษาที่ 11 หลวงพ่อดจึงได้กราบลาเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุทธาจารย์ (เข้ม) อธิบดีสงฆ์วัดพระเชตุพนฯ เพื่อไปจำพรรษา ณ วัดโบสถ์บน ต.บางคูเวียง อ.บางกรวย จ.นนทบุรี ในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ท่านได้เข้าไปบำเพ็ญกัมมัฏฐานแต่เวลาเย็นและได้ตั้งสัตถอธิษฐานว่า ถ้ายังไม่เห็นธรรมตามพระพุทธองค์ทรงเห็นจะไม่ยอมลุกขึ้นจากที่จนตลอดชีวิต และได้ตั้งจิตกราบทูลองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าขอให้พระองค์ทรงพระเมตตาโปรดประทานธรรมที่พระองค์ตรัสรู้แก่ข้าพระพุทธเจ้า แม้จะเป็นเพียงเล็กน้อยนิกก็ยินดี เมื่อหลวงพ่อดปากน้ำได้มีการตั้งจิตอธิษฐานดังนั้นแล้ว หลวงพ่อดก็ปฏิบัติตามรอยพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จนได้วิชาธรรมกาย พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2538 : 106) ได้ให้ความหมายของธรรมกายไว้ว่า “ผู้มีธรรมกายเป็นกาย” เป็นพระนามอย่างหนึ่งของพระพุทธเจ้า (ตามความในอัครัญญสูตร แห่งทีฆนิกาย ปาฏิวารค) หมายความว่า พระองค์ทรงคิดพุทธพจน์คำสอนด้วย

พระวาทา เป็นเหตุให้พระองค์ก็คือ พระธรรม เพราะทรงเป็นแหล่งที่ประมวลหรือที่ประชุมอยู่แห่ง พระธรรม อันปรากฏเปิดเผยออกมาแก่ชาวโลก; อนึ่งธรรมกายคือกองธรรมหรือชุมนุมแห่งธรรม นั้น ย่อมเจริญงอกงามเติบโต ขยายขึ้นได้โดยลำดับจนไพบุลย์ ในบุคคลผู้เมื่อได้สดับคำสอนของ พระองค์แล้วฝึกรวมตนด้วยไตรสิกขาเจริญมรรคาให้บรรลุภูมิแห่งอริยะชน ดังตัวอย่างคำรัสของ พระมหาปชาบดีโคตมี เมื่อครั้งกราบทูลลาพระพุทธเจ้าเพื่อปรินิพพานตามความในคัมภีร์อุปาทาน ตอนหนึ่งว่า “ข้าแต่พระสุคตเจ้า หม่อมฉันเป็นมารดาของพระองค์ ข้าแต่พระธีรเจ้า พระองค์ก็เป็น พระบิดาของหม่อมฉัน.....รูปร่างของพระองค์นั้น หม่อมฉันได้ทำให้เจริญเติบโต ส่วน ธรรมกายอันเป็นที่เฝ้าสุขของหม่อมฉัน ก็เป็นสิ่งอันพระองค์ได้ทำให้เจริญเติบโต”; สรุปตามนัย อรรถกถาธรรมกาย ก็คือ โลกุตตรธรรม 9 หรืออริยสังข์” หลวงจึงได้นำวิชาธรรมกายไปสั่งสอน ประชาชนและพระภิกษุ-สามเณร หลังจากออกพรรษาแล้วหลวงพ่อดำไปพักที่วัดบางปลา อ.บางเลน จ.นครปฐม หลังจากกลับจากวัดบางปลาแล้ว หลวงพ่อได้มาจำพรรษาที่วัดพระเชตุพน ฯ ต่อจากนั้นได้ไปอยู่ที่วัดพระศรีมหาธาตุ จังหวัดสุพรรณบุรีอีกระยะหนึ่ง แล้วกลับมาอยู่ที่วัด สองพี่น้องอีก สมเด็จพระวันรัต (ติสสทัตตมหาเถร) ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าคณะอำเภอภาษีเจริญ จังหวัดธนบุรี ในยุคนั้น เห็นว่าวัดปากน้ำซึ่งเป็นพระอารามหลวง ชั้นตรีสามัญอันเป็นวัดหนึ่งในการปกครองของท่านว่างเจ้าอาวาสลง จึงได้แต่งตั้งหลวงพ่อดำมาเป็นเจ้าอาวาส ขณะนั้นหลวงพ่อดำ ท่านเป็นพระสมุห์ในฐานะนุกรมของพระศากยบุตรคิวยังดี

สมัยนั้นวัดปากน้ำภาษีเจริญมีสภาพกึ่งวัดร้างเสนาสนะชำรุดทรุดโทรมและการขาด ประพฤติปฏิบัติธรรมของพระภิกษุ สามเณร มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่เพียง 13 รูป เมื่อหลวงพ่อดำ ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาสแล้ว ท่านก็มีโครงการจะพัฒนาวัดปากน้ำภาษีเจริญให้รุ่งเรือง ท่านไม่ชอบ อยู่เฉย ๆ ท่านบอกว่า “อยู่ที่ไหนก็ให้ท่านบริจาคเรื่อยไป ไม่ทำอะไรก็สอนหนังสือหนังสือหาไป สงเคราะห์อนุเคราะห์กุลบุตร”

การพัฒนาวัดปากน้ำภาษีเจริญของหลวงพ่อดำแตกต่างจากวิธีการของเจ้าอาวาสองค์อื่น ใน ยุคเดียวกัน คือหลวงพ่อดำท่านมีความมุ่งมาดปรารถนาจะพัฒนาคนก่อนสิ่งอื่น แล้วจึงมาพัฒนา ถาวรวัตถุต่าง ๆ เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญ และเสนาสนะต่าง ๆ ท่านถือว่า เมื่อพัฒนา คนให้ดีแล้วความเจริญทางด้านวัตถุก็จะตามมาเอง ท่านบอกว่าสร้างคนนั้นสร้างยาก เรื่อง เสนาสนะไม่ยาก ใครมีเงินก็สร้างได้ แต่ความสำคัญต้องสร้างคนก่อน หลักการพัฒนาคนของ หลวงพ่อดำคือการให้การศึกษา เพื่อยกระดับคนให้สูงขึ้นทั้งในด้านสติปัญญาควบคู่กับจิตใจ และ อารมณ์ เมื่อพัฒนาคนให้ดีขึ้นทั้งภายนอกและภายในแล้ว สังคม และประเทศชาติบ้านเมืองก็จะ รุ่งเรืองตามไปด้วย หลวงพ่อดำท่านมักกล่าวเสมอว่า การศึกษานั้นสามารถเปลี่ยนชีวิต ผู้ศึกษาให้สูงกว่าพื้นดิน คนที่มีการศึกษาดีจะได้อะไรก็ดีกว่า ประณีตกว่าผู้อื่น คนมีวิชาเท่ากับได้

สมบัติจักรพรรดิภินิหารไม่หมด หลวงพ่อวัดปากน้ำจึงได้มีการทำการสงเคราะห์พัฒนาสังคม และ วัดปากน้ำมาโดยตลอด ครีธาเล่าเรื่องหลวงพ่และวัดปากน้ำ (2527 : 53 - 58)

ผลงานของหลวงพ่วัดปากน้ำภานีเจริญ ในสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ท่านได้สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม เพื่อให้พระภิกษุสามเณรได้มีการศึกษาในด้านพระพุทธศาสนา เพราะในสมัยก่อนผู้ที่จบนักธรรมเอกถ้าศึกษาเฉพาะบรรพชิตไปก็สามารถไปสมัครเป็นครูได้ และผู้ที่จบเปรียญธรรมก็สามารถเข้าไปทำงานในด้านต่าง ๆ ได้ แต่ผู้ที่ยังเป็นพระภิกษุหรือสามเณรก็สามารถนำไปส่งสอนผู้อื่น หรือไปตั้งโรงเรียนปริยัติธรรมเพื่อเป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาสืบต่อไป ด้วยเหตุนี้ หลวงพ่วัดปากน้ำจึงได้มีการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรมขึ้นมา และหลวงพ่ได้มีการสร้างศาลาโรงฉันสำหรับเลี้ยงภัตตาหารแก่พระภิกษุสามเณรที่อยู่ภายในวัดปากน้ำและพระภิกษุตามวัดใกล้เคียงที่บิณฑบาตรไม่ได้หรือได้อาหารน้อย และพระภิกษุสามเณรที่ได้มาเรียนที่โรงเรียนวัดปากน้ำภานีเจริญ ได้มาฉันที่ศาลาโรงฉันได้ หลวงพ่ได้มีการสอนวิชาธรรมกายแก่พระภิกษุสามเณร และประชาชนทั่วไปที่ได้มาปฏิบัติธรรมที่วัดปากน้ำ ผู้ที่ได้วิชาธรรมกายตามที่หลวงพ่สอนก็ได้มีการเอาไปส่งสอนผู้อื่นจนมีลูกศิษย์มาก จึงทำให้วัดปากน้ำจึงเป็นที่รู้จักของประชาชน ประชาชนจึงได้มาทำบุญที่วัดปากน้ำและตั้งมูลนิธิเพื่อช่วยเหลือสังคมกันมากมาจนถึงปัจจุบัน

6.3 ประวัติความเป็นมาของมูลนิธิหลวงพ่วัดปากน้ำ

มูลนิธิหลวงพ่วัดปากน้ำภานีเจริญ ได้มีการก่อตั้งขึ้นมาเพื่อสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำ ในระยะแรกอดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำภานีเจริญ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งเป็นกองทุนนิธิ ตามวัตถุประสงค์ไว้ 3 ประการ คือ ค่าภัตตาหาร บำรุงการศึกษา ส่งเสริมวิชาธรรมกาย ซึ่งเป็นการก่อตั้งกองทุนนิธิขึ้นมาเพื่อต้องการสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำ เพราะในอดีตวัดปากน้ำมีความเป็นอยู่ไม่ค่อยเจริญเท่าไร ด้วยการที่หลวงพ่เห็นความสำคัญในการศึกษาและการปฏิบัติธรรมของพระภิกษุ-สามเณร และจะทำให้พระภิกษุ-สามเณรสามารถที่จะศึกษาและปฏิบัติธรรมได้ดีมากขึ้น ในสมัยนั้นเงินที่ประชาชนนำมาบริจาคก็ไม่มากสามารถสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อได้เงินมาก็ได้มีการเอาไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อพระภิกษุ-สามเณรและวัดปากน้ำ ก็ยังไม่เป็นระบบเท่าไรนัก และเงินในกองทุนนิธิในสมัยนั้นก็ไม่สามารถทราบจำนวนได้ เพราะไม่มีหลักฐานที่แน่นอน

ในปี พ.ศ. 2524 เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน คือ พระธรรมธีรราชมหามุนี (ตำแหน่งในสมัยนั้น) ปัจจุบัน คือ สมเด็จพระราชรมังคลาจารย์ ได้เป็นผู้ก่อตั้งเป็นทุนมูลนิธิเพื่อเป็นการที่จะได้เอาทรัพย์สิน ที่ประชาชนมาบริจาคนั้นให้ได้ประโยชน์ต่อวัดปากน้ำและประชาชนให้มากที่สุด ด้วยเหตุผลที่ว่า วัดปากน้ำภานีเจริญ ได้รับบริจาคเงินจากท่านสาธุชนทั้งหลายตั้งเป็นทุนนิธิภัตตาหาร

ทุนนิธิธรรมกาย ทุนนิธิเพื่อการศึกษา ทุนนิธิมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) มีอักษรย่อว่า (ม.ส.จ.) บ้าง ทุนนิธิบูรณปฏิสังขรณ์และก่อสร้างบ้าง ตามกำลังศรัทธามานานแล้ว เงินทั้งหมดทางวัดได้นำไปฝากธนาคารไว้ และได้นำดอกผลมาใช้จ่ายกิจการต่าง ๆ ตามความประสงค์ของผู้ตั้งทุนเป็นลำดับมา

เมื่อทางวัดเห็นว่าเงินทุนนั้นมีจำนวนมากพอสมควรแล้ว และเพื่อให้เป็นหลักฐานมั่นคงสืบไปภายหน้าจึงได้ขออนุญาตจดทะเบียนตั้งเป็นมูลนิธิ ซึ่งก็ได้รับอนุญาตเป็นทางการแล้ว โดยให้ชื่อว่า “มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ” จดทะเบียนวันที่ 4 ธันวาคม พุทธศักราช 2524 มีทุนทรัพย์เริ่มแรก 7,311,433.85 บาท (เจ็ดล้านสามแสนหนึ่งหมื่นหนึ่งพันสี่ร้อยสามสิบสามบาท แปดสิบห้าสตางค์) ในจำนวนเงินนี้ได้มีการจัดตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิเป็นครั้งแรก และได้มีการขยายวัตถุประสงค์ออกไปอีก เพื่อเป็นการฉลองศรัทธาของประชาชนที่ได้มาบริจาคและได้มีการเน้นในด้านสังคมและพุทธศาสนาด้วยการเอาดอกผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและพุทธศาสนา ปัจจุบันเงินมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำมีอยู่ประมาณ 253 ล้านบาท ซึ่งเงินในจำนวนนี้ก็ได้อเอาดอกผลไปใช้ส่งเสริมสังคมและพุทธศาสนา จึงทำให้มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำได้มีบทบาทมาจนถึงปัจจุบัน

6.5 โครงสร้างและหน้าที่ของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

เชาว์ ไพโรพริณ โรจน์ (2523) ได้กล่าวไว้ในโครงสร้างองค์การตามหน้าที่การทำงานว่า “โครงสร้างที่จัดตั้งขึ้น โดยแบ่งไปตามประเภทหรือหน้าที่การทำงาน เพื่อแสดงให้เห็นว่าในแต่ละแผนกนั้นมีหน้าที่ที่จะต้องกระทำอะไรบ้าง ซึ่งจะก่อให้เกิดการได้คนมีความสามารถทำงานในแผนกนั้น ๆ ทั้งยังฝึกบุคคลในแผนกนั้นให้มีความเชี่ยวชาญกับหน้าที่ของงานนั้นอย่างลึกซึ้ง สำหรับฝ่ายบริหารระดับสูงนั้นก็เป็เพียงแต่กำหนดนโยบายไว้กว้าง ๆ เพราะมีผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านคอยป้อนข้อมูลที่ถูกต้องให้พิจารณาตัดสินใจและมีความผิดพลาดได้น้อยมาก อีกประการหนึ่งในแต่ละแผนกนั้น เมื่อทุกคนมีความเชี่ยวชาญในงานในหน้าที่ชนิดเดียวกัน ย่อมก่อให้เกิดการประสานงานได้ง่าย เนื่องจากแต่ละคนมีความสนใจในงานและใช้ภาษาเดียวกัน ทำให้สามารถสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีได้ง่าย” มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำได้มีการจัดโครงสร้างหน้าที่ไว้เพื่อเป็นการทำให้ถูกต้องเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับนโยบายของมูลนิธิเพื่อเป็นการทำตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ เพราะในการทำงานจะต้องมีการสร้างโครงสร้างหน้าที่ให้ถูกต้องในการทำงานและเป็นการสะดวกในการบริหารจัดการของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

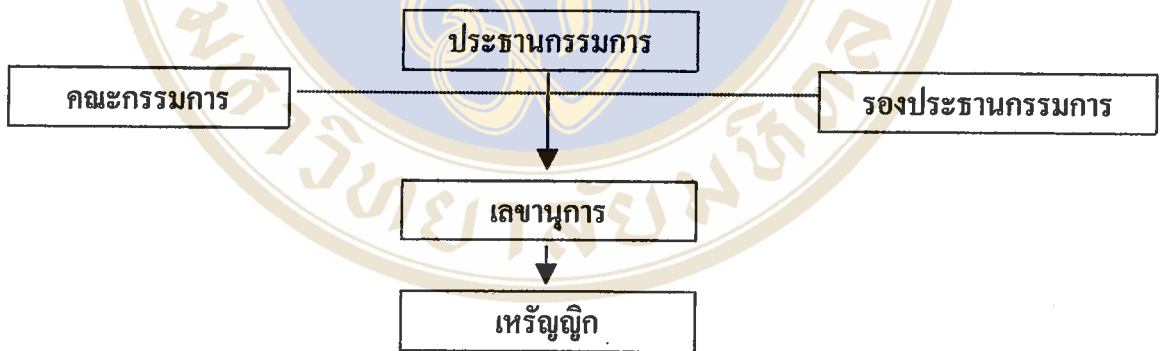
มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ เป็นมูลนิธิที่ได้มีการบริหารจัดการตามโครงสร้างที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งมีการตั้งเป็นคณะกรรมการให้มาบริหารงานมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ซึ่งคณะกรรมการที่ได้มีการมาทำงานให้กับมูลนิธินี้ ก็มาทำงานด้วยความศรัทธาในพระพุทธศาสนา และหลวงพ่อ

วัดปากน้ำในอดีตและปัจจุบัน ที่มีการทำงานด้วยความตั้งใจเพื่อช่วยเหลือสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ

โครงสร้างและหน้าที่ของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำมีดังนี้

1. สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า	ประธานกรรมการ
2. พลตำรวจเอก ชุมพล โลหะชาละ	รองประธานกรรมการ
3. นายถนอม ทรงสาระ	กรรมการ เจริญชัย
4. พระภิกษุโกศลเถระ	กรรมการ
5. พระเทพสุธี	กรรมการ
6. เรืออากาศเอกชาติ โปษยะจินดา	กรรมการ
7. นางสาวตรีธา เนียมขำ	กรรมการ
8. นางสาวธัญญาณี สุดเขต	กรรมการ
9. พระพิศาลญาณวงศ์	เลขานุการ

(ที่มา : รายงานกิจการ ฐานะการเงิน ชื่อเจ้าของทุนมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ ประจำปี 2524 - 2539)

แผนภูมิที่ 2 แสดงโครงสร้างการบริหารงานของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ

หน้าที่ของคณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ ได้มีการกำหนดไว้ตามตราสารของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ ตามข้อ 18 - ข้อ 24

กล่าวได้ว่า วัดปากน้ำภาษีเจริญเป็นวัดเก่าแก่วัดหนึ่ง ซึ่งสร้างในสมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี เป็นวัดที่ไม่มีใครรู้จักเพราะเป็นวัดร้างไม่มีพระสงฆ์เข้ามาพำนัก เป็นวัดที่เต็มไปด้วยป่าไม้แม่น้ำล้อมรอบ มีกฎที่ปลูกสร้างด้วยไม้ที่ผู้พึ่งเก่าแก่มาพอสมควร ตั้งแต่หลวงพ่อดปากน้ำ

องค์อดีต คือพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) เข้ามาเป็นเจ้าอาวาสได้มีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มาก เช่นการสร้างกุฏิ สร้างโบสถ์ และศาลาโรงฉันและโรงเรียนพระภิกษุจึงได้มีการเข้ามาอาศัยอยู่ในวัดอยู่เรื่อย ๆ หลวงพ่อวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี) ได้มีการปฏิบัติธรรมตามแนวทางพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้บรรลुวิชารมกาย พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับหลวงได้กล่าวไว้ในพุทธทศนิกาย อปาทาน (2525 : 139 - 243) ได้ใจความว่า ธรรมกาย คือ รัตนะ หมายถึงแก้ว ถ้าหมายถึงพระพุทธเจ้า ก็เป็นพุทธรัตนะ แก้วคือพระพุทธเจ้า ถ้าหมายถึงพระธรรม ก็เป็นธัมมรัตนะ แก้วคือพระธรรม ถ้าหมายถึงพระสงฆ์ ก็เป็นสังฆรัตนะ แก้วคือพระสงฆ์ บุคคลใดสามารถเข้าถึงได้ก็สามารถทำจิตใจให้ปลาบปลื้มยินดี ดังที่มีปรากฏในสูตรว่า ธรรมกายฉฺย ทีเปนติ เกวลัรตนนการิ วิโกเปตฺตํ น สกโกนติ โก ทิสวา นปสตีตติฯ แปลว่า บุคคลใดยังธรรมกายให้สว่างแล้วทั้งสิ้น อันเป็นบ่อเกิดแห่งรัตนะทั้งหลาย อันบุคคลทั้งหลายไม่มีผู้ใดจะทำร้ายได้ ใครเล่าเมื่อเห็นแล้วจะไม่ปลาบปลื้มยินดีนั้น ไม่มีฯ เมื่อหลวงพ่อดปากน้ำได้วิชารมกาย ก็ได้เผยแผ่วิชารมกายต่อพระภิกษุสามเณรและประชาชนจนเป็นที่รู้จักกันทั่วไป วัดปากน้ำเป็นวัดที่มีชื่อเสียงวัดหนึ่งทั้งในด้านการส่งเสริมการศึกษาและการปฏิบัติธรรม และในด้านวัตถุ วัดปากน้ำได้มีการสร้างพระสมเด็จรุ่น 1 ถึง รุ่น 7 เพื่อนำเงินค่าเช่าพระมาบริหารจัดการภายในวัดปากน้ำ และในการสร้างพระแต่ละรุ่นก็มีวัตถุประสงค์ต่างกัน คือ พระสมเด็จรุ่นที่หนึ่งและที่สองเพื่อสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม ต้องการให้พระภิกษุสามเณรมีการศึกษาในทางธรรมส่วนรุ่นที่สามและสี่ถูกศิษย์ได้มีการสร้างขึ้นมา ก็เป็นการช่วยเหลือทางด้านการศึกษาและร่วมกับกองทุนช่วยเหลือภายในวัด และสังคมตามความเหมาะสม รุ่นห้าสร้างเพื่อฉลองหลวงพ่อบุญรอดร้อยปี และมีการเอาปัจจัยที่ได้มาบำรุงวัดปากน้ำตามสมควร รุ่นที่หกสร้างเพื่อสร้างหอพระไตรปิฎกและแผ่นจารึกพระไตรปิฎกที่พุทธมณฑล ศาลายา นครปฐม สร้างพระสมเด็จรุ่นที่เจ็ดเพื่อสร้างหอสมุดพระพุทธศาสนาที่พุทธมณฑลเช่นเดียวกัน ส่วนการสร้างเหรียญต่าง ๆ และรูปเหมือนหลวงพ่อดปากน้ำ เพื่อนำปัจจัยไปใช้ในกิจการทั่วไปของวัดปากน้ำ เช่น ค่าน้ำค่าไฟ ค่าจ้างคนงานวัด และซื้อที่ดินขยายเพิ่มเติมภายในวัดและค่าภัตตาหาร เป็นต้น

ในอดีตวัดปากน้ำไม่มีปัจจัยที่จะมาบำรุงวัด ได้เพียงพอจึงได้มีการสร้างพระสมเด็จ และเหรียญให้ประชาชนไปบูชาสักการะ เพื่อเป็นที่พึ่งทางใจ ซึ่งในการสร้างพระสมเด็จนั้นหลวงพ่อดปากน้ำในอดีตได้เป็นผู้ริเริ่ม เพื่อนำปัจจัยมาใช้กิจการภายในวัดและตั้งเป็นกองทุนช่วยเหลือภายในวัด เช่น บำรุงการศึกษา ส่งเสริมวิชารมกาย ค่าภัตตาหาร เป็นต้น ดังนั้น หลวงพ่อดปากน้ำจึงได้มีการตั้งกองทุนนิธิเพื่อเป็นค่าภัตตาหาร บำรุงการศึกษา ส่งเสริมวิชารมกายซึ่งทุนนิธิในสมัยนั้น ไม่มีจำนวนเงินที่แน่นอน เพราะเมื่อมีประชาชนมาบริจาคก็เอาเงินจำนวนนั้นไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของทุนนิธิ ซึ่งทุนนิธิในตอนนั้นใช้เฉพาะกิจกรรมภายในวัดเท่านั้นไม่ได้ไปใช้ใน

สังคม เพราะการเป็นอยู่ของพระสงฆ์วัดปากน้ำในสมัยนั้นลำบากมาก บิณฑบาตไม่พอขบฉันครั้ง
ได้แต่ก็ไม่พอฉัน และหลวงพ่อดำเนินการส่งเสริมการศึกษาและการปฏิบัติธรรมของพระ
ภิกษุสามเณร หลวงพ่อจึงได้ตั้งทุนนิตินขึ้นเพื่อช่วยเหลือพระภิกษุสามเณรให้ได้มีการศึกษาทางธรรม
และปฏิบัติธรรมอย่างสมบูรณ์แบบ

ทุนนิตินของหลวงพ่อดำเนินการในอดีตมีจำนวนเงินไม่แน่นอนเพราะไม่มีหลักฐาน เพราะ
ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องทุนนิตินหลวงพ่อดำเนินการไปแล้วจึงไม่สามารถรู้จำนวนเงินได้ ต่อมา
หลวงพ่อดำเนินการปัจจุบันคือ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า ได้มีการจัดตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิ
หลวงพ่อดำเนินการ เพื่อเป็นการช่วยเหลือวัดปากน้ำและพระพุทธศาสนาและสังคม ด้วยการกำหนด
วัตถุประสงค์แล้ว ได้มีการจัดตั้งกองทุนมูลนิธิหลวงพ่อดำเนินการ ได้มีการขออนุญาตจดทะเบียน
ตั้งเป็นมูลนิธิ โดยได้รับอนุญาตเป็นทางการ โดยใช้ชื่อว่า “มูลนิธิหลวงพ่อดำเนินการ” ซึ่งจด
ทะเบียนในวันที่ 4 ธันวาคม พุทธศักราช 2524 และได้มีการทำเป็นตราสารและระเบียบของ
มูลนิธิหลวงพ่อดำเนินการ คณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อดำเนินการได้มีการเปลี่ยนแปลงไปเพียง
หนึ่งคน เพราะได้ถึงแก่กรรมไปแล้วทางคณะกรรมการมูลนิธิได้มีการคัดเลือกกรรมการมูลนิธิมา
แทนกรรมการที่ขาดไป ตั้งแต่มีการจัดตั้งมูลนิธิก็มีคณะกรรมการมาแทนเพียงคนเดียว และ
คณะกรรมการก็ได้มีการดำเนินงานของมูลนิธิหลวงพ่อดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ
หลวงพ่อดำเนินการ เงินที่จัดตั้งเป็นมูลนิธิหลวงพ่อดำเนินการมีจำนวน 7 ล้านบาท แต่ใน
ปัจจุบันมีจำนวนเงิน 253 ล้านบาท จึงเห็นได้ว่าจำนวนเงินของมูลนิธิได้มีการเพิ่มมากขึ้นทุก ๆ
ปี ตามลำดับ และมูลนิธิหลวงพ่อดำเนินการจึงได้มีบทบาทในการช่วยเหลือพระพุทธศาสนา และ
สังคม ด้วยการขยายวัตถุประสงค์ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง บทบาทของมูลนิธิหลวงพ่อดำกับการส่งเสริมพัฒนาสังคม เป็น การศึกษาบทบาทและวิธีการบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล การแสวงหาทรัพยากร และการ ประเมินผล ในการส่งเสริมพัฒนาสังคมของมูลนิธิหลวงพ่อดำ เพื่อให้การวิจัยดำเนินไป ตามกรอบแนวคิดที่ได้แสดงไว้ในบทที่ 1 ผู้วิจัยเห็นสมควรนำเสนอแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

การบริหารจัดการ

คำว่า การบริหารหรือการจัดการ มีคำศัพท์ที่นิยมใช้อยู่ 2 คำ คือคำว่า การบริหาร (Administration) การจัดการ (Management) ปัจจุบันมีผู้กล่าวไว้ว่า นิยมใช้แทนกันได้ในความ หมายเดียวกัน เพราะต่างก็มีหลักการในการดำเนินการเช่นเดียวกัน จะแตกต่างกันก็เฉพาะวัตถุประสงค์เท่านั้น อเนก สิทธิประศาสน์ (2530 : 2)

1. การบริหารจัดการ

นักวิชาการเป็นจำนวนมาก ได้ให้ความหมายคำว่า “การบริหาร” ไว้หลายความหมาย เช่น เจ.ดับบลิว เกทเซลส์ (J.W. Getzels) และอี.จี.กูบา (E.G. Guba) อ้างถึงใน ถวิล เกื้อกูลวงศ์ (2530 : 15 - 16) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารไว้ว่า หมายถึง กระบวนการทางสังคม ซึ่ง สามารถมองได้ 3 ทาง คือ

1.1 ทางโครงสร้าง เป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับขั้นตอนของสายการบังคับบัญชา

1.2 ทางหน้าที่ เป็นขั้นตอนของหน่วยงานที่ระบุหน้าที่ บทบาทความรับผิดชอบ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมาย

1.3 ทางปฏิบัติงาน เป็นกระบวนการบริหารดำเนินการในสถานการณ์ ที่บุคคลต่อ บุคคลกำลังมีปฏิสัมพันธ์ หรือร่วมทำปฏิกิริยาเกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน

ถวิล เกื้อกูลวงศ์ (2530 : 15 - 16) ได้สรุปสาระสำคัญของการบริหารไว้ดังนี้

ก. การบริหารเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่ง

- ข. เป็นกระบวนการทางสังคม
- ค. เป็นการตัดสินใจสั่งการ
- ง. เป็นการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
- จ. เป็นการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

ส่วนความหมายของการบริหารนั้น ถวิล เกื้อกูลวงศ์ ได้กล่าวไว้ว่า การบริหาร หมายถึง การแก้ปัญหาให้บรรลุผลตามเป้าหมาย ลักษณะของการแก้ปัญหามาดำเนินไปในรูปแบบของการตัดสินใจและหรือการปฏิบัติงานก็ได้ทั้งสองประการ

2. หลักการหรือการหน้าที่ในการบริหารงาน

โดยทั่วไป นักวิชาการและผู้บริหารที่สำคัญได้เคยเสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการหรือภาระหน้าที่ในการบริหารไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

กูลิค และเออร์วิค (Gulic and Ervic) อ้างถึงใน ติม ปรัชพฤทธิ์ (2527 : 20 - 21) ได้นำเสนอภารกิจสำคัญของผู้บริหารในรูปแบบของ POSDCORB ไว้ 7 ประการ คือ

2.1 การวางแผน (Planning) หมายถึง การกำหนดโครงการอย่างกว้าง ๆ ว่ามีอะไรบ้างที่จะต้องปฏิบัติตามลำดับ วางแนววิธีปฏิบัติพร้อมด้วยวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นก่อนลงมือปฏิบัติการ

2.2 การจัดองค์การ (Organizing) หมายถึง การจัดรูปโครงสร้างหรือเค้าโครงของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ของหน่วยงานให้ชัดเจนพร้อมด้วยกำหนดลักษณะและวิธีการติดต่อสัมพันธ์กันตามลำดับชั้นแห่งอำนาจหน้าที่สูงต่ำลดหลั่นลงไป

2.3 การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) หมายถึง การบริหารงานเกี่ยวกับตัวบุคคลของหน่วยงาน การบริหารบุคคลดังกล่าว รวมถึงแต่การแสวงหาคนมาทำงาน การบรรจุ การแต่งตั้ง การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคคล การบำรุงขวัญ การเลื่อนขั้น ลดขั้น ตลอดจนการพิจารณาให้พ้นจากงาน และการบำรุงรักษาสภาพของการทำงานให้ดีและมีประสิทธิภาพให้คงอยู่ตลอดไป

2.4 การสั่งการ (Directing) หมายถึง การอำนวยความสะดวกหรือการวินิจฉัยสั่งการหลังจากการได้วิเคราะห์และพิจารณาโดยรอบคอบ รวมทั้งการติดตามดูแล ให้มีการปฏิบัติตามคำสั่งนั้น ๆ

2.5 การประสานงาน (Coordinating) หมายถึง การประสานงานหรือติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานย่อยหรือตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กร เพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ

ไม่มีการทำงานที่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน สามารถทำงานประสานความกลมกลืนกัน เพื่อวัตถุประสงค์หลักขององค์การ

2.6 การรายงาน (Reporting) หมายถึง การเสนอรายงานไปยังผู้บังคับบัญชาหรือไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งบนและล่าง เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าของงานทุกระยะ สะดวกแก่การประสานงานกับหน่วยงานอื่นและจะเป็นการสร้างใจอันดีร่วมกัน ตลอดจนเป็นการบำรุงขวัญไปในตัวด้วย

2.7 การบริหารงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรหรือการจัดทำงบประมาณการเงิน วางแผนหรือโครงการในการใช้จ่ายเงิน การบัญชีและการควบคุมดูแลการใช้จ่ายเงิน โดยรอบคอบและรัดกุม

ซีริอร์ ชันถ์หัตต์ (2539 : 191 - 193) ได้กล่าวว่า การบริหารจัดการ คือ การบริหารงานต้องมีการทำงานร่วมกัน ด้วยวิธีการที่สมาชิกในกลุ่มสามารถที่จะออกความคิดเห็นการบริหารจัดการขององค์การหรือสามารถที่จะกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ ซึ่งการบริหารในส่วนนี้จัดเป็นการบริหารงานที่ได้ยึดวัตถุประสงค์ (Management By Objective) ซึ่งเป็นการบริหารงานที่เป็นเทคนิคการบริหารงานที่ให้โอกาสสมาชิกทุกคนที่เข้าร่วม ในการกำหนดวัตถุประสงค์ขององค์การ และให้ทุกคนปฏิบัติงาน โดยยึดวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก ซึ่งแนวคิดของ MBO ก็เกิดจากแนวคิด 4 ประการคือ

1) แนวความคิดที่ว่า วัตถุประสงค์เป็นสิ่งจำเป็นต่อการบริหารงาน เป็นการกำหนดวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายหลักเป็นการที่ให้งานนั้นมีการทำงานร่วมกันของผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาร่วมกันพิจารณาและร่วมกันวางโครงการ แผนการปฏิบัติงาน โดยเรียงลำดับความสำคัญของงาน รวมทั้งกำหนดทรัพยากร เวลาและมาตรฐานในการปฏิบัติงานด้วย

2) การมอบอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ คือ ผู้บังคับบัญชาจะมอบหมายงานให้กับผู้บังคับบัญชา โดยมีข้อกำหนดขอบเขต อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนมอบหมายไว้วางใจ และให้อิสระในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ตลอดจนพร้อมที่จะให้คำปรึกษา และแนะนำเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการ

3) การตรวจสอบและแก้ไขปรับปรุงงานอย่างมีระบบ ผู้บังคับบัญชาจะตรวจสอบ ทบทวน อย่างเป็นระบบเพื่อการแก้ไข ไม่ใช่เพื่อการจับผิด แต่เพื่อทราบความก้าวหน้าของงานในแต่ละขั้นตอนตามเป้าหมาย

4) การวัดและประเมินค่าโดยเน้นที่วัตถุประสงค์และเป้าหมาย การประเมินผลโดยการเน้นวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย จะกระทำเมื่อถึงเวลาที่กำหนดโดยมีหลักดังนี้คือ

- ก. ผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน จะร่วมกันกำหนดเป้าหมายและเงื่อนไขก่อนการดำเนินงานตามแผน
- ข. มุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงานมากกว่าใช้ในการพิจารณาความดีชอบหรือการลงโทษ
- ค. มุ่งเน้นความสำเร็จของการแก้ปัญหามากกว่าการพิจารณาถึงวิธีการทำงานหรือพฤติกรรมของผู้ถูกประเมิน
- ง. ใช้เป้าหมายและผลงานเป็นตัวประเมิน
- จ. ผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินจะปรึกษาหารือร่วมกันตลอดเวลา เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

ธงชัย สันติวงศ์ (2519 : 68 - 73) ได้กล่าวว่า การบริหาร คือ การควบคุมเป็นการปกป้องความเสียหายขององค์การ และผู้บริหารทุกคนต้องคอยควบคุมงานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ผู้ได้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติผู้บังคับบัญชาเพื่อเป็นความสะดวกในการบริหารงานภายในองค์การ ซึ่งจะเป็นการทำให้การทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

แมกซ์เวเบอร์ (Max Weber) อ้างถึงใน อุทัย เลหาวิเชียร (2530 : 89) ได้กล่าวถึง องค์การขนาดใหญ่ที่มีระเบียบแบบแผน (Bureaucracy School) ไว้ว่า ผู้นำจะปกครองคนได้จะต้องมีอำนาจ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ได้มาจากการยินยอมของผู้ได้บังคับบัญชา ซึ่งเขาเรียกว่า อำนาจโดยชอบธรรม (Legitimation of power) อย่างไรก็ตาม การที่จะทำให้อำนาจปกครองดำเนินไปได้โดยตลอด จำเป็นจะต้องมีกลไกทางการบริหารมาสนองเจตนารมณ์ดังกล่าวซึ่งเขาเรียกว่า กลไกการบริหาร (Administrative apparatus) กล่าวโดยสรุป แมกซ์เวเบอร์ เห็นว่า การที่ผู้นำหรือนักบริหารจะบริหารให้มีประสิทธิภาพได้ขึ้นอยู่กับการที่ผู้ร่วมงานยินยอมที่จะปฏิบัติตาม

กรีน (Green) อ้างถึงใน ยุพา วงศ์ไชย (2536 : 33 - 34) กล่าวว่า การบริหารงานโดยคณะกรรมการ มีส่วนดีดังนี้คือ

1. จะทำให้การตัดสินใจของผู้บริหารดีขึ้น เพราะเห็นการตัดสินใจโดยกลุ่มซึ่งเป็นการร่วมกันแก้ปัญหาในการทำงานได้ สามารถร่วมกันวินิจฉัยในแต่ละเรื่อง และยังทำให้การบริหารงานมีความต่อเนื่อง
2. ผลการตัดสินใจร่วมกันวินิจฉัยในแต่ละเรื่อง จะทำให้กรรมการที่ร่วมตัดสินใจมีความภาคภูมิใจร่วมกัน
3. เป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์การให้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้น รู้จักการทำงานเป็นทีมและทำให้คนที่ทำหน้าที่ประธานมีโอกาสฝึกฝนตนเองให้มีความเป็นผู้นำได้ดียิ่งขึ้น

4. การบริหารงานแบบมีคณะกรรมการจะช่วยส่งเสริมการทำงานขององค์กรในหน่วยที่รับผิดชอบสายตรง (Line Organization) เพราะการบริหารงานแบบมีกรรมการจะช่วยให้มีการติดต่อสื่อสารดียิ่งขึ้น

เซอร์ชเบิร์ก (Herzberg) (อ้างถึงในเรื่องเดียวกัน : 89) กล่าวว่า การที่จะให้ความสำคัญเกี่ยวกับการบรรลุความพึงพอใจของคนที่ได้ปฏิบัติงานเต็มศักยภาพ ต้องมีการสร้างปัจจัยการจูงใจ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนมีความพอใจในงานหากฝ่ายบริหารให้เขาได้มีการรับผิดชอบสูงขึ้น การที่จะเน้นความสำคัญของการปฏิบัติสัมพันธ์ในองค์กร ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานสำหรับการที่จะเปลี่ยนทัศนคติค่านิยมและความเชื่อของคนในองค์กร เพื่อเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันในบรรยากาศของประชาธิปไตย เพราะถ้าคนบรรลุความพึงพอใจเต็มที่ การทำงานก็จะสามารถทำให้บรรลุตามเป้าหมายของการพัฒนาองค์กรที่จะบรรลุอย่างไม่มีปัญหา

ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์ (2536 : 81) กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นการดำเนินการไปตามนโยบายที่วางไว้ เป็นการบริหารจัดการที่ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ เป็นการดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคคล ซึ่งเป็นกลุ่มผู้บริหารขององค์กร ในส่วนที่เกี่ยวกับการวางแผน การจัดการองค์กร การจัดคนเข้าทำงาน การสั่งการและการควบคุมกิจการ ให้ดำเนินไปตามนโยบายจนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรที่กำหนดไว้ เพื่อให้มีประสิทธิภาพที่สุด

ธงชัย สันติวงศ์ (2536 : 73) กล่าวว่า ผู้บริหารทุกคนซึ่งเป็นผู้นำขององค์กร ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารของหน่วยงานของรัฐสถาบันการศึกษา โรงพยาบาล รัฐวิสาหกิจ องค์กรธุรกิจ หรือแม้แต่ผู้บริหารขององค์กรทางศาสนาและสาธารณกุศลต่าง ๆ จะได้ชื่อว่าเป็นนักบริหารที่แท้จริงก็ต่อเมื่อสามารถบริหารงานจนทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งเป้าหมายเอาไว้ได้ในที่สุด ซึ่งผู้บริหารจะต้องพิจารณากำหนดสิ่งที่จะทำให้อนาคตด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย แผนงาน กลยุทธ์ ระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับการงาน

พรณี ประเสริฐวงศ์ (2515 : 5) ได้กล่าวถึง หลักการบริหารสมัยใหม่ ว่า การบริหารที่ดีไม่ว่าในองค์กรของรัฐบาล หรือเอกชนก็ตาม ย่อมอาศัยปัจจัยสำคัญ 4 ประการ ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุ (Materials) และการบริหาร (Management) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า หลัก 4 M'S ซึ่งหลักในการบริหารงานนั้นต้องถือว่าปัจจัย 4 เป็นปัจจัยพื้นฐานของการบริหาร เพราะในการบริหารต้องอาศัย คน เงิน วัสดุสิ่งของและการบริหาร เป็นองค์ประกอบสำคัญในการบริหารงานขององค์กรที่สามารถให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. การจัดโครงสร้างการบริหาร

ยูพา วงศ์ไชย (2536 : 25 - 26) ได้กล่าวว่าการบริหารองค์การพบว่า การจัดโครงสร้างจะต้องพิจารณาภาวะแวดล้อมที่สร้างประสิทธิภาพขององค์การเป็นหลักสำคัญ ซึ่งโครงสร้างนั้นต้องกำหนดออกมา เพื่อให้สามารถบริหารงานให้บรรลุจุดหมายมากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยสิ่งเหล่านี้ คือ

3.1 การแบ่งงานกันทำ (Division of Labour) ในองค์การจะต้องมีการแบ่งงานกันทำเพื่อที่ทุกคนจะได้ใช้ความสามารถของตนทำงานอย่างเต็มที่ ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การในลักษณะของผู้ชำนาญการเฉพาะด้าน (Specialist)

3.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและหน้าที่ (Authority) และความรับผิดชอบ (Responsibility) กลุ่มนี้มีความเชื่อว่าอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบควรไปด้วยกันจากคนซึ่งอยู่ในตำแหน่งสูงสุดมาถึงต่ำสุด ซึ่งแสดงถึงสายการบังคับบัญชาในองค์การที่จะมีผลต่อผู้ใต้บังคับบัญชา มิใช่มีแต่รับผิดชอบแต่ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะตัดสินใจเพื่อให้งานที่มอบหมายให้ได้รับผิดชอบนั้นบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.3 โครงสร้าง (Structure) โครงสร้างขององค์การจะแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของการจัดการเป็นการทราบถึงวัตถุประสงค์ขององค์การ โครงสร้างจึงจัดว่าเป็นเสมือนขอบเขตขององค์การที่ชี้ให้เห็นประสิทธิภาพของผู้นำและผู้ร่วมงาน

3.4 ขอบเขตการควบคุมงาน (Scope of Control) ขอบเขตการควบคุมจะแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีผู้ร่วมงานกี่คน ขอบเขตการควบคุมงานนั้นจะแสดงให้เห็นการทำงานร่วมกันระหว่างหัวหน้าและผู้ใต้บังคับบัญชา

กิตติมา ปรีดีติติก (2529 : 83) ได้กล่าวถึงการบริหารแบบดั้งเดิมไว้ว่า เป็นทฤษฎีที่จัดว่าเกิดจากวิทยาการต่าง ๆ ทางบริหาร การบริหารดั้งเดิมเป็นการบริหารเน้นให้การบริหารงาน ในรูปแบบของการให้ความสำคัญแก่ผู้ที่มาทำงาน โดยเป็นการสร้างความพึงพอใจในงานที่กระทำ ส่วนใหญ่ยึดแนวความเชื่อที่พอสรุปได้ดังนี้คือ

- ก. งานจะสำเร็จได้อยู่ที่ผู้บริหาร
- ข. หน้าที่หลักของการบริหาร คือ การจัดองค์การ
- ค. การบริหารเป็นกระบวนการที่ทำให้งานบรรลุผลสำเร็จ
- ง. กระบวนการควรมีกำหนดไว้แน่นอนเพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติ

ในการใช้ทฤษฎีการบริหารแบบดั้งเดิม เป็นทฤษฎีที่บริหารด้วยการเน้นการทำงานด้วยความรัก และความเชื่อในงานที่กระทำ

4. การบริหารโดยอาสาสมัคร

มูลนิธิเป็นองค์การเอกชนองค์การหนึ่ง ซึ่งองค์การเอกชนนั้นจะมีความแตกต่างจากองค์การหรือหน่วยงานของรัฐโดยสิ้นเชิง แม้ว่าจุดหมายของการปฏิบัติงานนั้น จะมุ่งเพื่อให้เกิดประโยชน์ หรือพัฒนาสังคมเหมือนกับหน่วยงานของรัฐก็ตาม แต่ความแตกต่างในด้านแนวความคิดพื้นฐาน เป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานขององค์การเอกชน ทำให้องค์การเอกชนมีลักษณะพิเศษ คือ

- 4.1 มีจิตสำนึกว่า เป็นผู้มีสิทธิและภาระหน้าที่ และมีส่วนร่วมการพัฒนาต่อสังคม
- 4.2 ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมทุก ๆ ด้านโดยการเน้นพัฒนาคน และสังคม เป็นการให้ประชาชนสามารถที่จะช่วยเหลือตัวเองและสังคมได้
- 4.3 สร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยให้ความสำคัญต่อสังคมเพื่อเป็นการพัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า
- 4.4 เป้าหมาย คือ ประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ มิใช่มุ่งพัฒนาองค์การปริมาณงานเพียงอย่างเดียว
- 4.5 ต้องการความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย และปฏิบัติโดยยึดมั่นในประโยชน์ส่วนรวมของสังคม และหวังจะให้ราชการยอมรับว่าเป็นเรื่องจำเป็น และเป็นความชอบธรรมด้วย

การบริหาร เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ซึ่งผู้บริหารที่มีความรู้สามารถนำความรู้ไปใช้ประยุกต์ เพื่อให้การบริหารประสบผลสำเร็จ ซึ่งปัจจุบันมีเทคนิคต่าง ๆ ในการบริหาร การพัฒนาศิลปะนี้จะกระทำได้โดยการศึกษา การสังเกต และการฝึกฝนเท่านั้นซึ่งแตกต่างกันไปแต่ทุกคนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การตัดสินใจเหตุผล และความสามารถในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์อันดี และในบางกรณี ผู้บริหารควรมีศิลป์ในการนำวิชาทางคณิตศาสตร์เข้ามาช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ด้วย เพื่อเป็นการให้งานขององค์การนั้นดำเนินงานไปได้อย่างบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

แนวคิด ทฤษฎีการบริหารจัดการนี้ จะนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์การบริหารจัดการของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล เป็นการบริหารทรัพยากรมนุษย์โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้คนที่มีความรับผิดชอบ มีความรู้ มีคุณวุฒิ และความสามารถเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่มาทำงานด้วยความสนใจ ฟังพอใจอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถที่จะทำงานได้อย่างสบายใจ

และมีความเต็มใจในการทำงาน การบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น . จะต้องประกอบด้วย ปัจจัยต่าง ๆ คือ คน เครื่องมืออุปกรณ์ งบประมาณ และการบริหาร ในกรณีนี้คนนับเป็นปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งหากเมื่อนำจะมีทั้งเครื่องมือ เงิน และการบริหารต่าง ๆ แต่ขาดคนที่มีความรู้ความสามารถ ก็ยากที่จะบริหารงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ดังนั้น การบริหารงานบุคคลจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เป็นกระบวนการวางแผนนโยบาย ระเบียบและกรรมวิธีในการดำเนินการเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติในองค์กร โดยให้ได้บุคคลที่เหมาะสม และบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพให้มีปริมาณเพียงพอ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ที่ได้กำหนดไว้

1. ความหมายของการบริหารงานบุคคล

อุทัย หิรัญโต (2520) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานบุคคล คือการดำเนินงานที่เกี่ยวกับบุคคลในองค์กรนับตั้งแต่การสรรหาบุคคลากรเข้ามาปฏิบัติงาน การบำรุงรักษา การพัฒนาจนถึงการให้พ้นจากงาน เพื่อให้บุคคลได้รับความพึงพอใจและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

พิกอร์, พอล, และมีเยอร์, ชาร์ลส์ A, (Pigors, Paul and Myers, Charlies a, 1966) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารงานบุคคล คือ ศิลปะในการแสวงหา พัฒนาและรักษาบุคคลนั้นไว้ให้ดี และสามารถที่จะใช้คนเหล่านั้น ให้ประสบผลสำเร็จ ด้วยความมีประสิทธิภาพมากที่สุด ประหยัดและบรรลุเป้าหมายขององค์การ

ธงชัย สันติวงษ์ (2531) ให้ความหมายของการบริหารงานบุคคลว่า คือ ภารกิจของผู้บริหารทุกคนที่มุ่งปฏิบัติในกิจการทั้งปวงที่เกี่ยวกับงานบุคคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคลากรขององค์การเป็นทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงสุดตลอดเวลาสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์การ

ทฤษฎี Z ของโออิชิว อ้างถึงใน ทองศรี กำภู ณ อยุธยา (2537) เป็นแนวคิดการบริหารงานบุคคลที่ถือว่าคนคือ หัวใจสำหรับการเพิ่มผลผลิต ผู้บริหารจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงวิธีการบังคับบัญชาคนในการทำงานเพื่อให้ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ร่วมกันตัดสินใจ มีความรับผิดชอบเป็นกลุ่ม มีการวัดและประเมินผล แต่การวัดประเมินผลทำอย่างไม่เป็นทางการ และไม่เปิดเผย เน้นอาชีพทั่วไป (Non Specialized) ไม่เน้นความชำนาญพิเศษ และให้ความสนใจมนุษย์ทั้งหมด มิใช่สนใจเพียงบางส่วนเท่านั้น

สมพงษ์ เกษมสิน (2516) กล่าวไว้ว่า การบริหารงานบุคคล เป็นงานจัดการเกี่ยวกับบุคคล นับตั้งแต่การสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงาน การบริหารงานบุคคลที่มีประสิทธิภาพต้องมีการเลือกเฟ้นบุคคลที่มีความสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้เกิดการ

ทำงานที่คล่องตัวและไม่มีปัญหาการบริหารบุคคลเพื่อต้องการที่จะเน้นการทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเป็นการพัฒนาองค์การให้มีระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สามารถทำงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2. หลักการสำคัญของการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลขององค์การใด ๆ ต่างก็ต้องหลักการไว้ยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารงานบุคคล นับตั้งแต่การคัดเลือกคน ตลอดจนการให้ หรือการตอบสนองแก่เจ้าหน้าที่ทั้งในทางส่งเสริมและการลงโทษ ดังที่ สุกิจ จุลละนันท์ (2510) ได้กล่าวหลักสำคัญในการบริหารงานบุคคลไว้ 12 ประการ คือ

2.1 หลักความรู้ ความสามารถ หมายถึง การยึดถือความรู้ความสามารถเป็นเกณฑ์ในการเลือกสรรบุคคลเข้ามาทำงาน

2.2 หลักความเป็นกลาง คือ มีความเป็นกลางในการเมือง ไม่กระทำการให้เกี่ยวข้องกับการเมือง

2.3 หลักความเสมอภาค หมายถึง การเปิดโอกาสเท่าเทียมกันแก่ผู้มีคุณสมบัติตามที่ต้องการ

2.4 หลักความมั่นคง คือ ใ้บุคคลมีความชอบหรือสนใจในงานที่ทำ ซึ่งจะเป็นการสร้างศรัทธาในงานที่ทำ

2.5 หลักการพัฒนา ได้แก่ การให้การศึกษา การฝึกอบรม ส่งเสริมสมรรถภาพในการปฏิบัติงานของแต่ละคน

2.6 หลักความเหมาะสม คือ ใช้คนให้ถูก ให้สอดคล้องกับความสามารถของเขา

2.7 หลักความยุติธรรม คือ ไม่มีการลำเอียงกับผู้ที่มาร่วมงาน พิจารณาทุกอย่างให้เหมาะสมกับงานและความรับผิดชอบ

2.8 หลักสวัสดิการ คือ ต้องมีการบริหารและสวัสดิการต่าง ๆ แก่ผู้ร่วมงาน

2.9 หลักเสริมสร้าง คือ ส่งเสริมให้มีวิสัย จริยธรรม และความรู้สู่ถึงความรับผิดชอบในงานของแต่ละบุคคลให้ดีที่สุด

2.10 หลักมนุษยสัมพันธ์ ต้องมีการยอมรับนับถือคุณค่า ความสำคัญของกันและกัน ต้องสามารถชักจูงใจให้มาร่วมงานอย่างจริงใจ

2.11 หลักประสิทธิภาพ คือ การทำงานใด ๆ จะต้องให้บังเกิดผลดีที่สุด

2.12 หลักการวิจัย คือ ต้องมีการศึกษาค้นคว้าหรือการวิจัย เพื่อทราบสาเหตุแห่งปัญหาอุปสรรคข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาพิจารณาปรับปรุงการบริหารงานบุคคลให้ดีขึ้น

การบริหารงานบุคคลนั้น ต้องมีการบริหารให้ถูกต้องตามความเหมาะสมกับบุคคลที่มีความสามารถและความสนใจในงาน แล้วทำนุบำรุงบุคคลนั้นให้มีความจงรักภักดีและตั้งใจปฏิบัติงานให้องค์การอย่างเต็มที่ トラบจนพ้นจากหน้าที่นั้นไป

แนวคิด ทฤษฎีการบริหารงานบุคคลนี้ ผู้วิจัยจะนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการบริหารงานบุคคลของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ตามหลักการของแนวคิดทฤษฎีนี้

การแสวงหาทรัพยากร

การสรรหาและการคัดเลือกบุคคลที่เข้ามาทำงานในองค์กร ต้องมีการพิจารณาแล้วทุกแง่มุม เพื่อเป็นการที่จะได้บุคคลที่เข้ามาทำงานนั้นสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบและมีความซื่อสัตย์ในการทำงาน ในการที่สรรหาบุคคลเข้ามาทำงานก็ต้องมีหลักเกณฑ์ในการเลือกเพราะต้องมีความเหมาะสมกับงาน และต้องมีความรู้เกี่ยวกับงานที่กระทำ เพื่อเป็นการทำให้งานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานนั้นสำเร็จลุล่วงได้

1. กระบวนการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำงาน

การคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำงานมีขั้นตอน และกระบวนการหลายประการ ในการศึกษาครั้งนี้จะกล่าวถึงกระบวนการต่าง ๆ ตามขั้นตอนดังนี้

- 1) การสรรหา
- 2) การคัดเลือก
- 3) การบรรจุ
- 4) การเลื่อนขั้น
- 5) การโยกย้าย

1) การสรรหา เป็นขั้นตอนสำคัญเบื้องต้นของการสรรหาบุคคลเข้ามาทำงาน ดังที่ รงชัย สันติวงษ์ (2531) ให้ความหมายไว้ว่า คือ การดำเนินงานในกิจกรรมหลาย ๆ อย่างที่หน่วยงานจัดทำขึ้นเพื่อมุ่งใจให้บุคคลเข้ามาสมัครงานต้องมีความรู้ความสามารถ และมีทัศนคติที่ดี ตรงตามความต้องการ ให้เข้าร่วมทำงานเพื่อช่วยองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีวิธีการสรรหาหลายวิธี เช่น การสอบคัดเลือก การทดสอบ การสัมภาษณ์ การตรวจร่างกาย ขั้นตอนการสรรหานี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่ง เพราะเป็นการคัดเลือกบุคคลให้เข้ามาทำงานในองค์กร โดยคาดหวังว่า บุคคลนั้นควรจะมีรู้ความสามารถเหมาะสมกับลักษณะงาน

สตอล, เกรน (Stahl, Glen, 1962) ให้ความหมายไว้ว่า คือ กระบวนการเลือกสรรบุคคลากร จากส่วนต่าง ๆ มาใช้ประโยชน์ในหน่วยงาน ซึ่งหมายถึงรวมถึงการกระทำต่าง ๆ เพื่อให้ได้คนดี มาทำงาน นับตั้งแต่ การรับสมัคร การประชาสัมพันธ์ การสอบคัดเลือก การค้นหาบุคลากรทั้งภายในและภายนอกหน่วยงาน การบรรจุลงตำแหน่งที่เหมาะสม ตลอดจนการติดตามผลทดลองการปฏิบัติงาน

ในการสรรหาบุคลากร นิโกร, เฟลิกซ์ เอ, (Nigro, Felix A, 1973) กล่าวไว้ว่า มีนโยบาย 2 ด้าน คือ

1.1 นโยบายแบบเปิด (Open Door Policy) เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ และมีคุณสมบัติเหมาะสมตำแหน่งที่ว่าง มาสมัครงานโดยเสมอภาคกันโดยเปิดรับสมัครงานทุกวันไม่ว่าขณะนั้นจะมีตำแหน่งว่างหรือไม่ เปิดโอกาสให้เข้ามาสมัครได้ทุกระดับตำแหน่งโดยไม่คำนึงถึงระดับการศึกษา

1.2 นโยบายแบบปิด (Closed Door Policy) คือ การสรรหาบุคคลเข้ามาทำงาน โดยให้โอกาสเฉพาะ ผู้มีคุณสมบัติที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐาน การเปิดรับสมัครจะเกิดขึ้นเมื่อมีตำแหน่งว่างเท่านั้น

2) การคัดเลือก เป็นกระบวนการของการพิจารณาความรู้ความสามารถ ความเหมาะสมของผู้ที่ผ่านกระบวนการสรรหาแล้ว โดยทั่วไปมี 2 ประเภท คือ การสอบแข่งขัน และการสอบคัดเลือก

2.1 การสอบ เป็นการวัดความรู้ความสามารถ โดยวิธีสอบข้อเขียน สัมภาษณ์ ทดลองปฏิบัติงาน และอื่น ๆ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

ก. การสอบแข่งขันและการสอบคัดเลือก สำหรับการสอบแข่งขันนั้นก็เพื่อบรรจุบุคคลเรียงตามลำดับ

ข. การสอบคัดเลือกเป็นการสอบเพื่อเลื่อนหรือแต่งตั้งบุคคลตามความเหมาะสมไม่ต้องเรียงตามลำดับที่สอบได้

2.2 การคัดเลือก เป็นการเลือกสรรบุคคล โดยไม่ผ่านการสอบ แต่ใช้วิธีคัดเลือกจากความรู้ความสามารถ ความประพฤติหรือคุณลักษณะของบุคคลอาจทำการคัดเลือกเฉพาะบุคคลหรือเฉพาะกลุ่ม โดยไม่จำเป็นต้องประกาศให้ทราบทั่วไป

3) การบรรจุแต่งตั้ง หลังจากที่ได้คัดเลือกบุคลากรได้แล้ว ก็จะถึงขั้นตอนบรรจุแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งนั้น ๆ เป็นการมอบหมายหน้าที่การงาน ให้ปฏิบัติตามความเหมาะสมกับความสามารถ (put the right man to the right job) วิธีการบรรจุนั้นนอกจากจะคำนึงถึงหลักของระบบคุณธรรมเป็นสำคัญแล้ว ยังขึ้นกับนโยบายของผู้มีอำนาจสูงสุด

4) การเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง หลักการในการเลื่อนขั้นเลื่อนตำแหน่ง มีความสำคัญเช่นเดียวกับการสรรหา จำเป็นต้องอยู่บนรากฐานของคุณธรรม และหมายถึง การแต่งตั้งจากตำแหน่งที่ต่ำกว่า ไประดับที่สูงกว่า มีความรับผิดชอบเพิ่มขึ้น การเลื่อนตำแหน่งจะต้องพิจารณาให้รัดกุมรอบคอบ ด้วยความยุติธรรมและเสมอภาคด้วยเหตุว่าการเลื่อนตำแหน่งมีความสำคัญต่อการบริหารงานขององค์การมาก โดยเฉพาะตำแหน่งในระดับสูง ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่องานสำคัญขององค์การ และต้องบังคับบัญชาบุคคลจำนวนมากหากการเลื่อนตำแหน่งเป็นไปโดยไม่ยุติธรรมแล้ว ย่อมก่อให้เกิดการเสียขวัญ เสียกำลังใจแก่ผู้อื่น และหากบุคคลนั้น เป็นผู้ที่ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงานแล้ว ก็ย่อมจะนำความเสียหายมาสู้องค์การได้ในที่สุด หลักเกณฑ์สำคัญที่ใช้ในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งคือ

4.1 หลักความรู้ความสามารถ การเลื่อนตำแหน่งโดยวิธีถือความรู้ความสามารถเป็นปัจจัยประกอบการพิจารณาเป็นสำคัญ ไม่คำนึงถึงควมมีอาวุโส ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานแต่อย่างใด หลักการสำหรับการคัดเลือกยึดถือเอาความเสมอภาค ความสามารถ และความเป็นกลางวิธีนี้เป็นธรรมดี แต่ก็ยากที่จะคัดเลือกคนโดยอาศัยความรู้ความสามารถ เพราะไม่มีวิธีใดที่สามารถวัดคุณสมบัติของคนได้ถูกต้อง

4.2 หลักอาวุโสและประสบการณ์ การเลื่อนตำแหน่งโดยวิธียึดหลัก ความมีอาวุโส และประสบการณ์ โดยถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติงานกับองค์การมานาน ย่อมมีความรอบรู้และประสบการณ์จึงควรได้รับการตอบแทนโดยการเลื่อนตำแหน่ง อย่างไรก็ตามบางคนที่มีอาวุโสจริง แต่ก็อาจขาดคุณสมบัติที่จำเป็นต่องานในตำแหน่งนั้น ๆ ได้ เมื่อได้รับการเลื่อนตำแหน่งก็อาจเกิดผลเสียในตอนหลัง และอาจทำให้ผู้ปฏิบัติที่มีความรู้ความสามารถแต่มีอาวุโสน้อยกว่าที่อดอยได้ เนื่องจากผู้มีอาวุโสย่อมมีความคิดว่าตนมีคุณสมบัติเหมาะสมกับงานในตำแหน่งนั้น ๆ จึงนำพิจารณาได้รับเลื่อนตำแหน่งมากกว่า

4.3 หลักความรู้ ความสามารถ และอาวุโส โดยเหตุที่หลักการเลื่อนตำแหน่งทั้งสองที่กล่าวมาแล้ว มีข้อบกพร่องอยู่ทั้งสองวิธี ดังนั้น วิธีที่สามจึงมุ่งที่จะประสานแนวคิดหลักทั้งสองที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ ในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งให้พิจารณาถึงความรู้ความสามารถซึ่งจะทราบได้โดยการทดสอบ หรือจากหลักฐานการปฏิบัติงานของบุคคลนั้น ๆ และพิจารณาถึงควมมีอาวุโสในการปฏิบัติงานด้วย โดยวิธีนี้เชื่อกันว่าจะเน้นหลักที่ให้ความสำคัญเป็นธรรมแก่ผู้ที่ได้รับการเลื่อนตำแหน่ง และสามารถให้บุคคลที่มีความรู้และความสามารถมาปฏิบัติงานในองค์การได้

4.4 หลักระบบอุปถัมภ์ โดยที่การปฏิบัติงานในองค์การเกือบทุกแห่งไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงให้พ้นจากระบบอุปถัมภ์ได้ และเพราะเหตุว่าระบบอุปถัมภ์นั้น หากนำไปใช้ในขอบเขตที่พอเหมาะสมพอควรก็จะอำนวยความสะดวกต่อการบริหารงานอยู่ไม่น้อย ดังนั้น การเลื่อนตำแหน่งจึงมี

ความจำเป็นต้องนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ อย่างไรก็ตามการใช้ระบบอุปถัมภ์เช่นนี้อาจมีผลดีสำหรับฝ่ายบริหารในการควบคุมนโยบายต่าง ๆ แต่วิธีการนี้นับว่าเป็นวิธีที่บั่นทอนกำลังใจผู้ปฏิบัติงานคนอื่น ๆ ได้ง่าย

5) การโยกย้าย เป็นการจัดและปรับปรุงบุคคล ให้เหมาะสมกับงานตามสถานการณ์ที่เป็นอยู่ เป็นการย้ายบุคคลในระดับของความรับผิดชอบอยู่ในระดับเดียวกันมีเงินเดือนเท่า ๆ กัน การย้ายนี้มีการเกิดขึ้นจากความต้องการขององค์กรหรือเกิดจากความต้องการของผู้ปฏิบัติงานเองก็ได้ถ้าเกิดจากความต้องการขององค์กรก็เป็นการย้ายบุคคลเพื่อตอบสนองความต้องการขององค์กร

2. ประเภทบุคลากรในองค์การสังคมสงเคราะห์ ภาครัฐและเอกชนระดับสากล

บาร์เกอร์, โรเบิร์ต แอล, บริกส์, โทมัส. (Barker, Robert L, Briggs, Thomas L, 1968) ได้จำแนกลักษณะของบุคลากรในองค์การสังคมสงเคราะห์ตามลักษณะหน้าที่และลักษณะงาน ดังนี้

- 1) นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพซึ่งได้รับการอบรมจากสถาบันทางสังคมสงเคราะห์
- 2) เจ้าหน้าที่จากสาขาวิชาชีพอื่น ที่อยู่ในทีมงานสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ช่วยเหลือในการให้บริการสังคมสงเคราะห์ ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักอาชีวบำบัด
- 3) บุคคลซึ่งให้บริการสังคมสงเคราะห์โดยมิได้รับการศึกษาฝึกอบรมจากสถาบันทางสังคมสงเคราะห์โดยตรง แต่อาศัยการมีประสบการณ์ในด้านนี้
- 4) บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยนักสังคมสงเคราะห์ในงานบางอย่างที่นักสังคมสงเคราะห์มอบหมาย ภายใต้การนิเทศงานของนักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ
- 5) อาสาสมัครที่ทำงานให้แก่องค์การสังคมสงเคราะห์ โดยมิได้รับค่าจ้างเงินเดือนตอบแทน

3. ประเภทบุคลากรในองค์การสังคมสงเคราะห์ในประเทศไทย

ยูพา วงศ์ไชย (2536) ได้จำแนกนักสังคมสงเคราะห์ไว้ 3 ประเภท ดังนี้

- 1) นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ (Professional) คือผู้ที่ได้รับการฝึกฝนอบรมให้มีความรู้และทักษะในกระบวนการแก้ไขปัญหาทุกประเภท
- 2) นักสังคมสงเคราะห์อาสาสมัคร คือบุคคลที่อาสาปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์โดยมิได้รับค่าจ้างตอบแทนจากองค์กร
- 3) นักการศึกษาสังคมสงเคราะห์ คือผู้รับผิดชอบในการจัดการบริหาร บุคลากรในสถาบันการศึกษา

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2536 : 28) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ที่ให้การช่วยเหลือสังคมต้องเข้าใจเกี่ยวกับการสื่อสารของผู้รับบริการ ที่มีต่อตัวเอง และต่อสังคม เพื่อเป็นการค้นหาสิ่งต่าง ๆ ได้ อย่างแจ่มชัดยิ่งขึ้น โดยการสังเกตจากการสื่อความหมายของผู้ขอรับบริการ ซึ่งจะให้นักสังคมสงเคราะห์เข้าใจสภาวะทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการศึกษาถึงสังคมและเศรษฐกิจ ได้เข้าใจได้ดี และสามารถที่จะช่วยได้อย่างเหมาะสม ผู้ที่จะเข้ามาทำงานเกี่ยวกับสังคมสงเคราะห์นั้นต้องเป็นผู้ที่มีใจรักในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เป็นผู้ที่ต้องการทำงานด้วยความพึงพอใจในงานที่ทำ มีความรับผิดชอบและศรัทธาในการทำงานและมีความรู้ มีคุณวุฒิที่จะสามารถทำงานด้านการสงเคราะห์ได้

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (เรื่องเดียวกัน : 29 - 30) กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันสังคมมีแนวโน้มที่จะมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้นตามลำดับ ได้มีการขยายขององค์การมากขึ้น บุคคลที่เข้ามาทำงานในองค์การก็มีจำนวนมากขึ้น บุคลากรเหล่านี้มีความสำคัญในการที่จะทำให้การดำเนินงานขององค์การบรรลุตามเป้าหมาย ผู้ที่จะมาทำหน้าที่ในการสงเคราะห์บุคคลอื่น ควรได้ศึกษา ประเมิน หรือวิเคราะห์คุณสมบัติต่าง ๆ ในองค์การด้วยว่า มีรูปแบบใดดำเนินงานในลักษณะใด เป้าหมายอยู่ที่ไหน เนื่องจากผู้ที่มาทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้อื่นต้องศึกษาระบบต่าง ๆ ของหน่วยงานที่ตนปฏิบัติอยู่ว่าเป็นอยู่แบบใด การจัดระบบต่าง ๆ ในองค์การหรือหน่วยงานมีผลต่อการให้บริการในด้านคุณภาพและปริมาณอย่างไร ผู้ที่ทำงานในองค์การที่เขาปฏิบัติอยู่นั้นเป็นอย่างไร เพราะในการเข้ามาทำงานในองค์การนั้น ต้องมีความรู้และความเข้าใจในการทำงาน มีความรักในงานที่ได้ทำ พร้อมทั้งต้องรู้จักในหน้าที่ของตัวเองว่าควรรับผิดชอบอะไร

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (เรื่องเดียวกัน : 52) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่ทำงานสังคมสงเคราะห์ต้องเป็นผู้ที่ต้องทำงานของงานสงเคราะห์นั้นให้ตรงตามเป้าหมาย นโยบายของหน่วยงานที่ได้กำหนดไว้ ผู้ที่มีหน้าที่ในการช่วยเหลือสังคมต้องมีการยึดถือเรื่องเวลาและหน้าที่ของหน่วยงาน การที่จะทำให้งานที่ได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ได้นั้นต้อง ต้องเป็นผู้มีความรับผิดชอบงานที่ทำ และต้องเป็นผู้ที่เอาใจใส่ในหน้าที่อย่างต่อเนือง ซึ่งเป็นการทำให้ผู้ที่ทำงานในองค์การนั้นสามารถดำเนินงานได้อย่างสะดวก

เฟรดเดริก ดับปิว. เทเลอร์, (Fredderic W. Taylor) อังโน คีริออร์ ชันลท์คัลด์ (2539 : 78 - 80) กล่าวไว้ว่า คนเป็นเครื่องมือที่จะทำให้องค์การไปสู่จุดหมายปลายทางได้ เพราะคนคือทรัพยากรที่จะแสวงหาทรัพยากร คือ การเงินมาเข้าอยู่ในองค์การ เพื่อเป็นการจัดการองค์การให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ และทฤษฎีสมัยใหม่ว่า คนเป็นปัจจัยสำคัญและมีอิทธิพลต่อการเพิ่มผลผลิตขององค์การ ซึ่งคนเป็นผู้ทำหน้าที่ร่วมกันอยู่ในองค์การ ถือว่าองค์การประกอบด้วยบุคคลที่ทำงาน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน ซึ่งเป็นความสำคัญในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยที่สำคัญ และมีอิทธิพลต่อการแสวงหาทรัพยากรที่ได้เอามาใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ ที่

ได้กำหนดหรือตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกัน ทำงานในสิ่งที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้เพื่อเป็นการบรรลุตามวัตถุประสงค์

ดาวิท (Davith) อ่างในบุญตัน คอกไซตง (2523 : 185) กล่าวไว้ว่า การที่จะทำงานคนเดียวก็ไม่สามารถจะทำงานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายไว้ได้ เพราะคนเดียวไม่สามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนปรารถนาได้ เพราะขาดความรู้ ความสามารถ ความเข้มแข็ง และความพยายาม จึงต้องมีสมัครพรรคพวกมาปฏิบัติงานร่วมกัน องค์การที่จะบรรลุเป้าหมายจะต้องทำงานช่วยกัน โดยมีเป้าหมายจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อเป็นการให้บรรลุตามเป้าหมายของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เพ็ญศรี วายวานนท์ (2537 : 1 – 2) กล่าวไว้ว่า การจัดการทรัพยากรคน เป็นส่วนหนึ่งซึ่งผสมผสานอยู่ในการจัดการงานของผู้จัดการหรือผู้บริหาร คนเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการทำงานความสำเร็จหรือความล้มเหลวของงานจึงขึ้นอยู่กับจัดการหรือการบริหารทรัพยากร การจัดการทรัพยากรคนเป็นนิมิตหนึ่งของการจัดการ เนื่องด้วยองค์ประกอบด้วยคนเป็นสิ่งสำคัญ หากปราศจากคนก็ไม่สามารถที่จะทำให้องค์กรนั้นมีความก้าวหน้าและความเจริญได้ ดังนั้น การจัดการทรัพยากรคน คือ งานจัดการในส่วนที่เกี่ยวกับคนทำงาน เกี่ยวกับการกำหนดและการดำเนินนโยบายในด้านการงานแผนกำลังคน การจัดหาและคัดเลือกคนทำงาน การพัฒนา เพื่อให้คนทำงานนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีและสามารถช่วยให้องค์กรทำงานตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

ในการเลือกสรรคนเข้ามาทำงาน และบริหารงาน ในองค์การต่าง ๆ ต้องมีการเลือกบุคคลที่มีคุณธรรมมีความรู้และความสามารถเข้ามาบริหาร การที่ได้คนที่มีคุณธรรมมีความรู้และความสามารถเข้ามาบริหารงานในองค์การ จะเป็นการทำให้องค์การไม่มีความเคียดแค้น มีแต่ความร่วมมือกันทำงานด้วยความสบายใจ และรักในงานที่ตนเองกระทำ ไม่มีการกลั่นแกล้งกันในการทำงานมีการช่วยเหลือกันสามารถที่จะแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นกันได้

สมพงษ์ ปัญญาสุข (2527 : 5 – 7) ได้กล่าวถึงการที่จะเลือกบุคคลเข้ามาทำงานนั้น มีหลักเกณฑ์น่าพิจารณาดังนี้คือ

1) เลือกคนหัวดี ในการเข้าทำงาน หมายถึง คนมีสมองดี คือ เป็นคนที่มีเชาว์ไหว ไหวพริบดี อาจคัดเลือกได้จาก วิธีสอบเขาว์ หรือวิธีสัมภาษณ์ก็ได้ แล้วแต่ความเหมาะสม จะต้องเป็นคนมีความสามารถดี โดยเฉพาะข่งในสาขางานที่จะทำเป็นที่พอใจ มีความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบในงานที่กระทำ

2) เป็นคนมีสุขภาพดี บุคคลผู้ทำงานควร เป็นผู้ที่มีสุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี ซึ่งถือว่าการที่ผู้บริหารงานนั้นต้องมีความแข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ จึงสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งต้องมีบุคลิกภาพดี มีลักษณะพฤติกรรมน่าคบหาสมาคม เกิดความเลื่อมใส แก่ผู้ร่วมงาน และผู้รับบริการ

3) เลือกคนจิตใจดี คนที่มีความประพฤติและมีจิตใจดี เป็นคุณสมบัติที่ดีที่สุดของคน ถ้าคนเรามีคุณธรรมประจำใจ ย่อมไม่มีการทำให้ผู้อื่นเกิดความเดือดร้อน ซึ่งจะเป็นผู้ที่มีเมตตาให้ความรัก และความสงสารแก่ผู้ที่ตกทุกข์ได้ยาก มีความโอบอ้อมอารีแก่ผู้ด้อยโอกาส ปรารถนาให้ผู้อื่นมีแต่ความสุขและความเจริญ นอกจากนี้ได้คนที่มีคุณธรรมและมีความประพฤติดีแล้ว ยังต้องเลือกคนที่มีความสามารถ สามารถที่ทำงานเข้ากับคนอื่นได้ ซึ่งจะเป็นการทำงานได้อย่างราบรื่นได้ผลดี

อุทัย หิรัญโต (2526 : 56 - 60) กล่าวไว้ว่า การสรรหาบุคคลที่เข้ามาทำงานต้องเลือกบุคคลที่มีคุณภาพ มีความรู้ความสามารถในงานที่ทำ และมีการเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความพอใจในการทำงานขององค์กรเข้ามาทำงาน บุคคลที่เข้ามาทำงานต้องให้ความสำคัญในงานที่กระทำ และมีจิตสำนึกถึงความรับผิดชอบงานที่ตัวเองได้รับมอบหมาย ซื่อสัตย์ต่องาน ร่วมมือกับผู้อื่นทำงาน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สมยศ นาวิกการ (2525 : 513 - 515) ได้กล่าวไว้ว่า การสรรหาผู้ที่เข้าร่วมงาน สามารถหาได้ทั้งภายในและภายนอก

ภายใน คือ หากคนในองค์กรนั้น ว่ามีความสามารถและมีความรู้ที่จะสามารถทำงานให้กับองค์กรได้เป็น อย่างดี ซึ่งการที่ได้ผู้ที่ภายในองค์กรเข้ามาทำงานนี้ก็ถือว่าเป็นการทำงานบริหารแบบครอบครัวซึ่งเป็นการทำงานด้วยศรัทธาในงานที่ได้ร่วมกันกระทำ

ภายนอก คือ รับผู้สมัครเข้ามาทำงานหรือเชิญผู้มีเกียรติเข้าร่วมทำงาน เพื่อจะได้เป็นการร่วมในการทำงานทั้งภายในและภายนอก เพราะเป็นสิ่งที่จะสามารถทำให้งานนั้นดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และเป็นการทำงานที่สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ที่รับบริการและผู้ร่วมบริการ

ธงชัย สันติวงษ์ (2519 : 66 - 67) กล่าวไว้ว่า หน้าที่ในการจัดคนเข้าทำงานนั้น ได้แก่ การคัดเลือก และบรรจุคนเข้าทำงานและธำรงรักษาให้มีคนงานที่มีประสิทธิภาพในตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กร การจัดบุคคลเข้าทำงานต้องมีการดูความเหมาะสมกับงานที่ได้มอบหมายให้ ผู้บริหารทุกคนที่เข้ามาทำงานสามารถทำงานด้วยความพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งจะมีการร่วมมือกันได้เป็นอย่างดี

ชลิตา สรมณี (2522 : 34 - 47) กล่าวไว้ว่า การสรรหาบุคคลเข้ามาทำงานในองค์กร ต้องมีการคัดเลือกบุคคลที่มีประสิทธิภาพและมีความรู้และความสามารถในงานที่ทำ พร้อมทั้งต้องมีความรักในงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย และในการเลือกบุคคลเข้ามาทำงานต้องพยายามหาทางเพื่อให้ได้คนที่ดีมาทำงานเพราะจะเป็นการทำให้กิจการในหน่วยงานนั้นก็ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในทางตรงกันข้ามหากสรรหาบุคคลผิดพลาด ได้คนไม่ดี ไม่มีความรู้เข้ามาทำงาน ก็จะทำให้กิจการล้มเหลว เสื่อมโทรมลงไปได้

สมพงษ์ เกษมสิน (2516 : 446 - 447) การสรรหานักคนเข้ามาทำงานต้องได้นักคนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับหน้าที่การงานที่ได้มอบหมาย ซึ่งจะช่วยให้งานก้าวหน้าไปด้วยดี

เพ็ญศรี วายวานนท์ (2530 : 91 - 95) ได้กล่าวไว้ว่า โดยปรัชญาต้องยอมรับว่าการทดสอบเป็นเพียงส่วนหนึ่งในกระบวนการ เลือกสรรเพื่อการนำคนเข้ามาทำงานในองค์กร ไม่มีแบบทดสอบชนิดใด ๆ หรือกลุ่มแบบทดสอบ (Battery of Tests) ที่จะสามารถวัดลักษณะธรรมชาติมนุษย์ที่แสนจะซับซ้อนได้อย่างแม่นยำเต็มที่ ในการทดสอบต้องสามารถที่จะหาความเหมาะสมกับความต้องการขององค์กรนั้น เพื่อที่จะได้คนที่มีความรู้และความสามารถรับผิดชอบต่องานที่ได้มอบหมายให้กระทำ

4. การแสวงหาทรัพยากรการเงิน

การแสวงหาทรัพยากรการเงินเป็นสิ่งที่ต้องแสวงหาเพื่อนำมาใช้ในการสงเคราะห์ ซึ่งในการแสวงหา นั้น ก็จะมีกลยุทธ์ วิธีการ ที่จะนำมาใช้ในการแสวงหา เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรการเงิน เป็นการสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นในผู้ที่จะมาบริจาค

อาร์ อาร์ เดอะ ลา ครูสต์ (AR AR The la Cruste) (2517 : 23) กล่าวไว้ว่า การจัดหาทรัพยากร คือ การหาเงินจะต้องประกอบด้วยกลยุทธ์ต่าง ๆ เพราะการหาเงินเพื่อการกุศลนั้นจะต้องยึดหลักการว่า การรณรงค์เพื่อการจัดสรรเงินนั้น ต้องมีการสร้างความเมตตาจิตเพื่อเป็นการสร้างศรัทธา เงินที่เอามาช่วยเหลือสังคมต้องเป็นเงินที่ได้มาจากศรัทธาของประชาชนที่เห็นความสำคัญในการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และเป็นการที่จะทำให้เงินที่ได้มานั้นเป็นเงินที่บริสุทธิ์ เป็นเงินที่ต้องการพัฒนาสังคม

วิรัช ลภิตนกุล (2532 : 422 - 423) กล่าวไว้ว่า ในการหาทรัพยากรต้องมีการสร้างกลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น การประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะองค์กรสาธารณกุศลหรือองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ซึ่งในการประชาสัมพันธ์นั้นก็มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการรณรงค์หาทุน (Fund raising Campaign) เพื่อนำมาใช้สำหรับการดำเนินงานขององค์กร จะต้องแถลงชี้แจงทำความเข้าใจกับประชาชนถึงวัตถุประสงค์ สาเหตุความเป็นมาหรือเหตุผลความจำเป็นในการรณรงค์หาทุนให้ชัดเจนแจ่มแจ้งน่าเชื่อถือใฝ่ใฝ่ และมีศรัทธาที่จะมาบริจาคทรัพย์สินของตน เพื่อเป็นการช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ การแสวงหาทรัพยากรการเงินที่เกี่ยวข้องกับการกุศลต้องมีการแสวงหาตามความถูกต้องชอบธรรมไม่ทำลายศรัทธาของประชาชนที่มาบริจาค เพื่อการบริจาคด้วยศรัทธาเป็นการบริจาคที่ต้องการช่วยเหลือสังคม

จากข้อความที่ได้กล่าวไว้มาทั้งหมดนั้น สามารถกล่าวได้ว่า หน้าที่ในการจัดคนเข้าทำงานนั้น ได้แก่ การคัดเลือก และการบรรจุเข้าทำงานและการธำรงรักษาให้มีคนงานที่มีประสิทธิภาพ

ภาพในตำแหน่งต่าง ๆ ภายในองค์กร เพื่อเป็นการหวังให้งานทุกอย่างขององค์กรมีการบรรลุผลสำเร็จได้นั้น เพราะผลการดำเนินงานจะเป็นไปในรูปใดย่อมขึ้นอยู่กับความรู้และความสามารถของคนที่เข้ามาทำงานในองค์กรนั้น การที่มีคนงานที่ดีย่อมช่วยให้องค์กรมีทางได้ประโยชน์จากการช่วยเหลือ คิดริเริ่ม และการได้ประสิทธิภาพในงานที่เขาปฏิบัติ

การสรรหาทรัพยากรการเงิน ย่อมสามารถหาได้ด้วยกลวิธีในการจัดหาเพื่อเป็นการสร้างคุณประโยชน์ให้เกิดขึ้น ซึ่งในการได้มานั้นก็ต้องได้มาด้วยศรัทธาและมีความรู้ความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน ด้วยการแสวงหาทรัพยากรการเงินในการเรียไร และในการชักจูงบุคคลอื่นให้มาร่วมกันบริจาคตามศรัทธาของตนเอง

กล่าวโดยรวม ข้อความที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การที่จะสรรหาบุคคลเข้ามาทำงานในองค์กร ต้องการบุคคลที่เข้ามาทำงานมีคุณธรรมเพื่อเป็นการสร้างศรัทธากับผู้ร่วมบริการ และผู้รับบริการ และการที่จะสามารถทำให้การทำงานนั้นดำเนินไปอย่างเรียบร้อย ก็ต้องอาศัยผู้ร่วมงานที่มีคุณภาพและมีความรู้ รับผิดชอบและซื่อสัตย์ต่องานที่ได้รับมอบหมาย บุคคลก็คือ ผู้ที่จะแสวงหาทรัพยากรการเงินเข้ามาบริจาคในองค์กรของตนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของตนที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้

แนวคิดทฤษฎีการแสวงหาทรัพยากร ผู้วิจัยได้นำไปใช้เพื่อทราบถึงกลยุทธ์ในการแสวงหาทรัพยากร ของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ตามแนวคิดทฤษฎีนี้

✓การสงเคราะห์พัฒนาสังคม

การสงเคราะห์พัฒนา คือ การสงเคราะห์ให้เขาสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ซึ่งในการสงเคราะห์นั้น เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเพื่อนมนุษย์ การสงเคราะห์เป็นการช่วยเหลือสังคม เพื่อเป็นการให้สังคมนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งนักสังคมสงเคราะห์ต้องมีการสรรสร้างบริการสังคมด้วยการช่วยเหลือสังคมจะทำให้สังคมนั้นช่วยเหลือตนเองได้ และมีการพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้าได้ ซึ่งในการสงเคราะห์ก็มุ่งหวัง เพื่อต้องการให้สังคมมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ (2528 : 1 – 2) กล่าวว่าไว้ว่า การสงเคราะห์เป็นการจัดระเบียบการบริหารสังคมให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของคนในสังคม เพื่อเป็นการลดปัญหา เป็นการทำให้คนในสังคมมีคุณภาพและมีชีวิตที่เป็นประโยชน์แก่สังคมมากขึ้น ซึ่งในการพัฒนาสังคม เป็นการมุ่งสู่การพัฒนาคนและทำให้สังคมได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีความพัฒนาเจริญก้าวหน้าอย่างถูกต้องและเป็นการช่วยเหลือตนเองได้

ยุพา วงษ์ไชย (2524 : 31 - 32) กล่าวว่า การช่วยเหลือสังคมให้ช่วยเหลือตนเองได้ เป็นการส่งเสริม หรือสนับสนุนให้บุคคลสามารถปฏิบัติของตนอย่างมีความสุขตามอัตตภาพ เป็นการทำให้สังคมพัฒนาไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความสงบสุขให้กับบุคคลที่อยู่ในสังคมด้วย การสงเคราะห์เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างคน และระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นการช่วยให้คนในสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งก็เป็นการสงเคราะห์ที่ต้องการพัฒนาคนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าแต่ก่อน เป็นการให้ความช่วยเหลือโดยการลดภาระด้านความทุกข์ของคนให้น้อยลง เป็นการแบ่งเบาให้ประชาชนได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์ (2536 : 109 - 111) ได้กล่าวไว้ว่า การสังคมสงเคราะห์เป็นสถาบันหนึ่งของสังคม การสงเคราะห์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเพื่อนมนุษย์ ซึ่งหน้าที่ของสังคมสงเคราะห์ที่จะต้องช่วยเหลือรับผิดชอบต่อบุคคล กลุ่ม ชุมชนและสังคมไทยโดยส่วนรวม การสงเคราะห์เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับบุคคลซึ่งจะเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือสังคม เพราะจะสามารถทำให้การปรับและยืดหยุ่นวิธีการให้ความช่วยเหลือเหมาะสมกับความต้องการของผู้มีปัญหาในสังคม

ยุพา วงษ์ไชย (2531 : 1 - 6) ได้กล่าวไว้ว่า หน่วยงานเอกชนจำนวนมากได้มีการช่วยเหลือสังคมด้วยความสมัครใจ คือ เป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ในระยะเริ่มแรก มีลักษณะเป็นการอนุเคราะห์ให้การช่วยเหลือด้วยความสงสารและเป็นการช่วยเหลือผู้ที่ยากไร้โอกาส ผู้ตกทุกข์ได้ยากเดือดร้อนต่าง ๆ ทั้งในเมืองและชนบทเป็นการช่วยเหลือให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม และสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ องค์การสังคมสงเคราะห์เอกชน ในที่นี้หมายถึง มูลนิธิ สมาคมต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานแบ่งภาระกิจของรัฐบาลในด้านสาธารณกุศลต่าง ๆ ซึ่งมีการปฏิบัติงานเพื่อการสงเคราะห์พัฒนาสังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ในการครองชีพและความเป็นอยู่ของตนเองและสังคม

สิงห์ทน คำขาว (2535 : 44) ได้กล่าวไว้ว่า งานสังคมสงเคราะห์ คือเป็นงานช่วยเหลือสังคม กลุ่มและชุมชนที่มีปัญหาความทุกข์เดือดร้อน ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ที่ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ ให้สามารถบรรเทาทุกข์หรือแก้ไขปัญหาเหล่านั้นได้ด้วยการแนะนำ หรือการให้วัสดุสิ่งของตามความจำเป็นการสงเคราะห์หรือให้การให้ความช่วยเหลือ จำเป็นต้องรู้ถึงปัญหาของผู้รับบริการจึงจะสามารถช่วยเหลือได้ถูกต้อง เพราะการสงเคราะห์พระสงฆ์ได้ให้ความสำคัญ จึงได้มีการช่วยสังคมทั้งทางจิตใจและทางด้านวัตถุและเงิน

พระสงฆ์กับการสงเคราะห์พัฒนาสังคม

ในอดีตและปัจจุบันพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา มีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น การให้การศึกษา และให้การอนุเคราะห์ทางด้านจิตใจและทางด้านวัตถุสิ่งของ และที่พึงพิงอาศัย ซึ่งเป็นธรรมเนียมที่พระสงฆ์ได้ประพฤติปฏิบัติกันมา ดังที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไปเพื่อประพฤติประโยชน์และความสุขของชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย” พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับสังคยนา เล่ม 4 (2530 : 41)

พระไตรปิฎกเล่มที่ 11 (2530 : 167) ได้เขียนไว้ว่า การสังคมสงเคราะห์ หมายถึง การยึดเหนี่ยวจิตใจประสานหมู่มนุษย์ให้รวม เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน หรือการให้สังคมเกาะกุมกันอยู่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่แตกกระจัดกระจาย และการสังคมสงเคราะห์ ไม่ใช่เป็นเพียงการนำสิ่งของไปแจกหรือไปให้เท่านั้น เพราะการกระทำอย่างนั้นอาจจะไม่สามารถทำให้เขาช่วยตัวเองได้ สมกับปรัชญาของวิชาสังคมสงเคราะห์สอดคล้องได้เป็นอย่างดีกับหลักทางพุทธศาสนานั้น คือ หลักของสังคหวัตถุธรรม 4 ประการ คือ

1) ทาน คือ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละแบ่งปันช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ ทุนหรือทรัพย์สินสิ่งของ ตลอดจนให้ความรู้ ความเข้าใจศิลปวิทยาการต่าง ๆ

2) ปิยวาจา คือ การพูดจาไพเราะอ่อนหวาน พูดอย่างเข้าใจและรักใคร่ปรองดองกัน คือ เป็นการกล่าววาจาสุภาพ ไพเราะ น่าฟัง ชี้แจงแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ มีเหตุผลเป็นหลักฐานชักจูงในทางดีงาม หรือคำแสดงความเห็นอกเห็นใจ ให้กำลังใจ รู้จักพูดให้เกิดความเข้าใจ สนิทสามัคคี เกิดไมตรีทำให้รักใคร่นับถือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3) อตถจริยา คือ การบำเพ็ญประโยชน์ ประโยชน์แก่ผู้อื่น เป็นการช่วยเหลือด้วยแรงกายและขวนขวายช่วยกิจกรรมต่าง ๆ บำเพ็ญสาธารณประโยชน์รวมทั้งช่วยแก้ไข้ปัญหา และช่วยปรับปรุงส่งเสริมในด้านจริยธรรม

4) สมานัตตตา คือ การวางตนให้เข้ากับผู้ที่มารับบริการ คือ ไม่ทำตัวที่ไม่มีใครสามารถเข้าใจได้ ควรที่จะทำตัวเข้ากับผู้อื่นได้ วางตนเสมอต้นเสมอปลายให้ความเสมอภาคปฏิบัติสม่ำเสมอกับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ ไม่เอาเปรียบและร่วมสุขร่วมทุกข์ ร่วมรับรู้ และร่วมแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขร่วมกัน

วิจิตร ระวิวงศ์ (2533 : 23 - 25) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทของพระสงฆ์ในด้านการสังคมสงเคราะห์ในปัจจุบัน และอดีตว่า พระสงฆ์มีบทบาทในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

- 1) บทบาทด้านการศึกษา
- 2) บทบาทการแพทย์และสาธารณสุข

- 3) บทบาทด้านการพัฒนาจิตใจ
- 4) บทบาทด้านการสงเคราะห์จิตใจ
- 5) บทบาทด้านการสงเคราะห์ /

พระพุทธทาสภิกขุ (2537 : 16 - 17) ได้กล่าวไว้ว่า ในการสงเคราะห์ พระพุทธองค์ยังทรงให้หลักการสงเคราะห์แก่ผู้อื่นดังนี้

- 1) พุทธศาสนามีหลักคติเตือนการสงเคราะห์ ชนิดที่ยิ่งทำให้ผู้รับการสงเคราะห์ยิ่งจมดิ่งในทางวิญญาณลงไป
- 2) ต้องระวังการสงเคราะห์ ในที่สุดจะทำให้เกิดนิสัยอยากจะช่วยผู้อื่นขึ้นมา ไม่ทำให้เขาเกิดนิสัยที่รอการช่วยเหลือจากผู้อื่น
- 3) การสงเคราะห์ที่ดี ในที่สุดจะทำให้เกิดนิสัยอยากจะช่วยผู้อื่นขึ้นมา ไม่ทำให้เขาเกิดนิสัยที่รอการช่วยเหลือจากผู้อื่น

ในการช่วยเหลือหรือการสงเคราะห์ก็เป็นการตรงกับหลักทางสังคมสงเคราะห์อย่างยิ่งได้ มีผู้ให้ความหมายของงานสงเคราะห์ไว้หลายท่าน ซึ่งท่านทั้งหลายก็ต้องการให้มีการสงเคราะห์ให้เขาสามารถช่วยเหลือตนเองได้

พระเทพเวที (ประยูรช ษุฑฺโฑ) (2532) งานสังคมสงเคราะห์แบบไทย ๆ นั้นมีอยู่แต่แทรกอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งกลมกลืนกับการใช้ชีวิตของคนไทยโดยทั่วไป โดยเฉพาะวัดซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีหน้าที่ในสังคมสงเคราะห์ที่วัดเองก็ไม่รู้สึก เช่น การที่เยาวชนลูกของชาวบ้านมาบวชเป็นสามเณรแล้วได้รับการศึกษาเป็นต้น เด็กหรือเยาวชนบวชเป็นสามเณร ก็ถูกสงเคราะห์โดยวัดให้มีการศึกษา ในขณะที่เด็กมีความรู้สึกของเยาวชนเหล่านั้นก็ไม่มี ความแปลกแยกแต่อย่างใด เพราะได้รับความเคารพนับถือจากชุมชนหรือประชาชน โดยทั่วไปอย่างดี การสงเคราะห์แบบไทยจึงไม่จำเป็นต้องมีสถาบันใดมาทำหน้าที่นี้

จากข้อความที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น สามารถกล่าวได้ว่า พระพุทธศาสนาโดยวัด และพระสงฆ์ได้มีบทบาทในด้านการสังคมสงเคราะห์มาโดยตลอด ไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ของหลักธรรมหรือในแง่การปฏิบัติก็เป็นเช่นเดียวกัน การสงเคราะห์เพื่อให้เกิดการพัฒนาในทางที่ถูกต้อง สถาบันศาสนาก็เป็นสถาบันหนึ่งที่มีหน้าที่สำคัญ ต่อสังคมอยู่หลายประการ เช่น การรวมหรือการสร้างการบูรณาภาพของสังคม การรักษาและดำรงการสืบเนื่องของวัฒนธรรมประจำสังคม และการสงเคราะห์พัฒนาสังคมทางด้านจิตใจและด้านวัตถุ และเป็นการสร้างบทบาทและความสัมพันธ์ในสังคมให้มีการพัฒนาที่เหมาะสมของสังคม ศาสนาซึ่งจะก่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยการพัฒนาให้เกิดความเจริญในสังคม ศาสนาที่ช่วยให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีก็ขึ้นอยู่กับที่ตั้งองค์กรขึ้นมาองค์กรในที่นี้ก็คือ มูลนิธิหรือสมาคม เป็นต้น ซึ่งมูลนิธินั้นได้มีบทบาทมากในการช่วยเหลือ

สังคมให้มีการพัฒนาในทางที่ดีสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ซึ่งถือว่าเป็นการสร้างให้ประชาชนสามารถปรับปรุงตัวเองและพัฒนาตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองและเป็นการทำให้ผู้ที่รับบริการนั้นมีขวัญกำลังใจในการที่จะดำรงชีวิตให้มีอยู่รอดต่อไป

การประเมินผล

การทำกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม จะต้องมีการประเมินผลการกระทำนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อทราบผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ในการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น การประเมินผลเป็นกระบวนการของการตัดสินใจ การวินิจฉัย สิ่งใดสิ่งหนึ่ง อย่างเป็นระบบและมีหลักเกณฑ์ โดยอาศัยความยุติธรรม ความไม่อคติ ในการประเมินงานที่ได้มีการทำไปแล้วนั้น ต้องมีการประเมินผลงานทั้งในข้อดีและข้อเสียเพื่อที่จะได้สรุปในผลงานมีข้อดีและข้อเสียอย่างไร เพื่อที่จะได้นำไปปรับปรุงและแก้ไขในการทำงานครั้งหน้า

1. ความหมายของการประเมินผล

มีผู้ให้คำจำกัดความของการประเมินผลไว้มาก ในที่นี้มีความหมายต่างกันและคล้ายคลึงกันขึ้นอยู่กับผู้ให้ความหมายว่าเป็นนักวิชาการทางสาขาใด มีแนวคิดอย่างไร ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาเสนอความหมายของการประเมินผลในทัศนะของนักประเมินผลทั้งชาวต่างประเทศ และชาวไทยดังนี้

ริกเกน (Riecken) อ่างใน ประชัช เป็ยมสมบุรณ์ (2529 : 8) กล่าวถึงการประเมินผล หมายถึง การวัดผลที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา อันมาจากการดำเนินงานที่กำลังทำอยู่ เพื่อมุ่งไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ

กรีนเบิร์ก, แมททิสันและเจมส์ (Greenberg, Mattison and James) (อ่างในเรื่องเดียวกัน 2529 : 9) กล่าวไว้ว่า การประเมินผลเป็นเพียงการติดตามผลการปฏิบัติ ซึ่งมุ่งวัดการบรรลุถึงความสำเร็จของวัตถุประสงค์ที่ต้องการของโครงการ

สัชมา อี.เอ.(Suchma E.A. : 1967) กล่าวไว้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการศึกษาพิจารณาเกี่ยวกับผลลัพธ์ทั้งที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา ซึ่งเกิดจากการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการกำหนดคุณค่าหรือปริมาณของความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ซึ่งต้องประกอบด้วย

- 1) การกำหนดจุดมุ่งหมายในการประเมิน
- 2) การกำหนดเกณฑ์เพื่อตรวจสอบความสำเร็จ
- 3) การอธิบายระดับความสำเร็จ
- 4) การรายงานและการเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไป

อัลกิน (Alkin) อ้างใน นีศา ซูโต (2531 : 9) กล่าวไว้ว่า การประเมินผล คือ กระบวนการกำหนดขอบเขตเพื่อช่วยในการตัดสินใจในการเลือกหาข้อเท็จจริงที่เหมาะสม วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์เพื่อทำรายงานสรุปเฉพาะข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้บริหารในการตัดสินใจในการเลือกทางเลือก

โครเนช (Cronbach) อ้างใน สุขุม มูลเมือง (2530 : 2) กล่าวไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูล และใช้ข้อมูลนั้นเพื่อการนำไปสู่การตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ

อเมริกัน พับบลิก เฮลท์ एसโซเคชัน, (American Public Health Association) อ้างถึงใน (เรื่องเดียวกัน : 3) กล่าวไว้ว่า การประเมินผล หมายถึง การกระบวนการในการพิจารณากำหนดคุณค่า (Value) หรือระดับความสำเร็จในการบรรลุวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้ตั้งแต่ต้น กระบวนการดังกล่าวอย่างน้อยประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์
- 2) ระบุเกณฑ์มาตรฐานวัดความสำเร็จ
- 3) พิจารณาและอธิบายถึงระดับความสำเร็จ
- 4) เสนอแนะสำหรับโครงการต่อไป

สมพร แสงชัย (2520) กล่าวไว้ว่า การประเมินผลโครงการ หมายถึง การตรวจสอบดูว่า โครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น มีความก้าวหน้าไปแค่ไหน มีปัญหาในทางปฏิบัติอย่างไร บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ หรือมีผลกระทบทางตรงและทางอ้อมอย่างไร ซึ่งสรุปได้ว่าการประเมินผล หมายถึง

- 1) การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับแผน วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
- 2) การควบคุมและเร่งรัดการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน โครงการ
- 3) เป็นการศึกษาปัญหาในทางปฏิบัติเพื่อแก้ไข แผน โครงการให้เหมาะสม
- 4) เป็นการศึกษาแผนงาน โครงการที่ได้ดำเนินงานไปแล้วว่าตอบสนองตรงกับความต้องการหรือแก้ไขปัญหามีอยู่อย่างไร

5) เป็นการศึกษาผลกระทบทางตรงและทางอ้อม ทั้งที่คาดหวังไว้

กล่าวโดยสรุป การประเมินผล หมายถึง การวิจัยประยุกต์ ซึ่งได้นำระเบียบวิธีทางสังคมและพฤติกรรมศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อ

- 1) ศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผลระหว่างนโยบาย แผนงาน โครงการ (หรือตัวแปรอิสระ) กับผลลัพธ์และผลกระทบ (ตัวแปรตาม) ทั้งที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา
- 2) ศึกษาเปรียบเทียบ ระหว่างผลลัพธ์ และผลกระทบที่พึงปรารถนากับวัตถุประสงค์และเป้าหมาย

- 3) เพื่อศึกษาสังเกตรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์และผลกระทบข้างเคียงที่อาจไม่เคยคาดคิดไว้ล่วงหน้า
- 4) เพื่อติดตาม และประเมินผลกระทบวนการ ในขั้นตอนต่าง ๆ ระหว่างดำเนินการ ให้เป็นไปตามแนวทาง หรือแบบแผนที่วางไว้ล่วงหน้า

2. พัฒนาการของการประเมินผล

บุรุษย์ เปี่ยมสมบูรณ์ (2529) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยประเมินผลได้รับการพัฒนามาเป็นลำดับขั้นตอนตามหลักวิธีของ คาร์ล มาร์ค (Karl Mark) โดยแบ่งออกเป็น 3 ยุค กล่าวคือ

2.1) การประเมินความพยายาม (Effort Evaluation) เป็นการประเมินผลที่มุ่งความสนใจไปที่ปัจจัยนำเข้า โดยไม่คำนึงถึงผลกระทบด้านต่าง ๆ มีฐานคติที่ว่า กิจกรรมที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น คือ บรรควิธีซึ่งสามารถจะนำไปสู่ความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ได้ โดยไม่ต้องศึกษาถึงผลลัพธ์ที่แท้จริงจากนั้นก็ได้มีการพัฒนาแนวความคิดแข่งขันมา เนื่องจากการประเมินความพยายาม (Effort Evaluation) ไม่ได้ให้ความสนใจต่อการแสวงหาคำตอบ สำหรับความสำเร็จหรือล้มเหลวของโครงการ ซึ่งได้พัฒนาเข้าสู่ยุคที่สองคือ การประเมินผลลัพธ์

2.2) การประเมินผลลัพธ์ (output Evaluation) เป็นการประเมินที่มุ่งตอบคำถามที่ว่างผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ หรือดูว่าโครงการมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) เพียงใด ซึ่งรวมไปถึงผลลัพธ์อื่น ๆ ซึ่งได้แก่ ผลลัพธ์ทางอ้อม ผลลัพธ์ทางข้าง และผลลัพธ์ที่ไม่ได้คาดหมาย นอกจากประสิทธิภาพแล้วการประเมินผลลัพธ์ยังครอบคลุมถึงการประเมินผลที่สำคัญอีก 2 ประการ คือ ประสิทธิภาพ (Efficiency) และความพอเพียง (Adequacy)

ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถของบุคลากร องค์กร เครื่องอำนวยความสะดวก การปฏิบัติ และกิจกรรม ซึ่งมุ่งผลิตผลลัพธ์ โดยมีสัดส่วนกับความพยายามที่ลงทุนไปก่อนหน้านี้ (Glossary of Administrative Terms in Public Health (1960, น.226) หรือหมายถึง อัตราส่วนความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์ของโครงการกับปัจจัยนำเข้าสู่โครงการนั้น ๆ ในอดีตเกณฑ์ ประสิทธิภาพถูกมองข้ามไปและมักไม่ให้ความสำคัญ แต่ปัจจุบันได้รับความสนใจ ในการประเมินผลโครงการสาธารณะขึ้นมากเนื่องจากทรัพยากรด้านต่าง ๆ ของประเทศเริ่มจำกัดลงอย่างรวดเร็ว

ความพอเพียง หมายถึง ระดับการบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จะสามารถจัดหรือแก้ไขปัญหาหลงได้ (Deniston et al) (1976: 142) หรือหมายถึง การเปรียบเทียบอัตราส่วน ระหว่างผลลัพธ์ของโครงการกับความต้องการทั้งหมดของประชาชนหรือสังคม

แม้ว่าการประเมินผลลัพธ์จะมีส่วนเสริมองค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยประเมินผลให้มีความลึกซึ้ง สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงก็ตาม แต่การประเมินผลลัพธ์ก็ยังมีข้อจำกัดในแง่ที่มุ่งความสำคัญของผลลัพธ์ จนขาดความสนใจเชื่อมโยงว่า ผลลัพธ์ที่ปรากฏนั้นสืบเนื่องมาจากโครงการในลักษณะกระบวนการ สาเหตุและผลอย่างไรหรือไม่ รวมทั้งขาดการประเมินกระบวนการเกี่ยวกับการปฏิบัติตามแผน ซึ่งวางไว้สำหรับการดำเนินงาน โครงการ บางครั้งผลลัพธ์ที่ปรากฏอาจไม่ได้สืบเนื่องมาจากโครงการ หรือกิจกรรมที่ทำโดยตรง แต่กลับกลายเป็นผล ของปัจจัยแทรกซ้อนอื่น ๆ ที่แอบแฝงอยู่ ความสลับซับซ้อนของปรากฏการณ์ทางสังคม ทำให้จำเป็นต้องพัฒนาหลักประเมินผลให้มีความแข็งแกร่ง พอที่จะแสวงหาคำตอบที่น่าเชื่อถือ และเที่ยงตรงยิ่งขึ้น จึงพัฒนาการมาเป็นการประเมินผลรวบยอด

2.3) การประเมินผลรวบยอด (Overall Evaluation) หมายถึง การประเมินผลเพื่อที่จะพิจารณาว่าปัจจัย (Input) ที่ใช้ในการดำเนินงาน โดยการได้รับการดำเนินการตามที่วางแผนไว้หรือไม่ และเพื่อกำหนดว่าโครงการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือขยายผลไปในทิศทางที่สอดคล้องกับความตั้งใจหรือไม่ (Freeman, 1975) : 338) ซึ่งเป็นความพยายามในการผสมผสานองค์ความรู้ของการประเมินความพยายามและการประเมินผลลัพธ์เข้าด้วยกัน กระประเมินผลรวบยอดถือเป็นแนวการประเมินที่นิยมใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

โปแลนด์, โอ. (Poland, O, 1974 : 333 – 338) ได้จำกัดการประเมินผลออกเป็น 3 แนวทาง ได้แก่

1) แนวการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวิจัยทดลองโดยมีการนำระเบียบวิจัย รวมทั้งเทคนิคการวิเคราะห์แบบใหม่เข้ามาใช้กันอย่างกว้างขวาง ข้อจำกัดของการประเมินผลแบบนี้ คือ การกำหนดนิยามวัตถุประสงค์ไว้แคบ โดยมุ่งมองเพียงวัตถุประสงค์ไม่กี่อย่าง จนทำให้มองข้ามผลกระทบข้างเคียง และผลกระทบอื่น ๆ ที่ไม่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

2) แนวการวิเคราะห์ต้นทุน ประสิทธิภาพ ได้ให้ความสำคัญของเกณฑ์การประเมินผล 3 ประการ คือ ประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และความเหมาะสม แต่การประเมินแบบนี้ไม่ได้ให้ความสนใจไปที่ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล ระหว่างโครงการกับผลลัพธ์และผลกระทบ และไม่สามารถที่มีสหสัมพันธ์กับประสิทธิภาพเท่านั้น

3) แนวการใช้เกณฑ์คุณวุฒิ เนื่องจากผู้ประเมินไม่สามารถวัดผลลัพธ์ และผลกระทบของโครงการได้โดยตรง และบางครั้งการวัดปัจจัยนำเข้าของโครงการไม่สามารถวัดได้โดยตรง ด้วยเหตุนี้ผู้ประเมินแทนที่จะวัดประสิทธิภาพของโครงการ ก็มักจะวัดเพียงเกณฑ์ที่มีสหสัมพันธ์กับประสิทธิภาพเท่านั้น

3. ประเภทของการประเมินผล

เฮ้าส์ (House, 1980) อ้างใน ปุรชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2529 : 58) ได้อาศัยกรอบความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิจัยประเมินผลของ วอร์เทนและแซนเดอร์. (Worthen and Sanders, 1973) โปพแฮม (Popham, 1975) และ สเตค (Stake, 1976) โดยเสนอองค์ความรู้ทางวิจัยประเมินผลออกเป็น 8 แนวทาง ได้แก่

3.1) แนววิเคราะห์เชิงระบบ (System Analysis Approach) โดยจะมุ่งเน้นถึงผลประโยชน์จากโครงการ และพยายามหาความเกี่ยวข้องของรูปแบบแผนงานที่วางในโครงการกับตัวบ่งชี้ต่าง ๆ ของข้อมูล และผลที่จะเกิดจากโครงการต้องวัดได้ในเชิงปริมาณ และหาสาเหตุที่เป็นเรื่องของเหตุผลได้ โดยทั่วไปจะมีข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวัดผลของโครงการ คือการหาความเกี่ยวข้องทางเหตุผลของปัจจัยในการปฏิบัติจัดทำโครงการกับผลของโครงการ โดยการใช้เทคนิคการทดลองของวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการจะถูกวัดทางด้านต่าง ๆ ทั้งทางสังคมจิตวิทยา และทางเศรษฐกิจ และเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในโครงการด้านต่าง ๆ เพื่อประเมินค่าเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นที่มีประสิทธิภาพสูงสุดรูปแบบการประเมินแบบนี้นิยมใช้ในการวัดผลโครงการทางด้านบริการสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการของรัฐบาล และสามารถจะถือได้ว่าใช้กระบวนการทางสังคมศาสตร์ มาเป็นประโยชน์ในการจัดการกับบริการทางด้านสังคมมากกว่ารูปแบบอื่น นิสา ชูโต(2531 : 16)

3.2) แบบยี่ควัดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (The Behavioral Objective Approach) ผู้ประเมินจะนำเอาวัตถุประสงค์ที่ผู้พัฒนาโครงการได้ตั้งไว้ว่า ต้องการให้ประสบผลสำเร็จเท่าไรมาวางไว้เป็นเกณฑ์ ความแตกต่างระหว่างวัตถุประสงค์ที่วางไว้กับสิ่งที่โครงการทำจริงคือผลของโครงการ ความสำเร็จของโครงการก็คือ ไม่มีความแตกต่างหรือมีความแตกต่างน้อยมาก ระหว่างวัตถุประสงค์ที่วางไว้กับสิ่งที่โครงการทำได้จริง ๆ

3.3) แบบยึดการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision Making Approach) รูปแบบนี้ถือว่าการประเมินเป็นการรวบรวมข้อมูลแนวทางเลือกแก่ผู้บริหาร ดังนั้นต้องวางแผนทางการตัดสินใจของผู้บริหารเป็นเกณฑ์ นั่นคือผู้ประเมินผลจะต้องให้ความสำคัญและสนใจตรงจุดระดับการตัดสินใจ และสร้างภาพของสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าควรตัดสินใจอย่างไร

3.4) แบบอิสระจากวัตถุประสงค์ (Goal – Free Approach) เป็นการประเมินทุก ๆ อย่างที่เกิดขึ้นจากโครงการทั้งหมด (Actual Effects) และเปรียบเทียบความสำคัญของผลที่เกิดขึ้นเหล่านั้น ว่าตรงกับความต้องการหรือไม่ Scriven (1973) กล่าวว่า ไม่จำเป็นที่ผู้ประเมินจะต้องรู้ และใช้วัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ของการประเมิน เพราะอาจจะทำให้เกิดความลำเอียงในการมองผล

โครงการ หรือบางครั้งอาจจะมองข้ามผลข้างเคียง (Side Effect) ที่เกิดจากโครงการบางเรื่องไป เพราะคิดว่าไม่ใช่ผลสำคัญ (Main Effect)

รูปแบบประเมินนี้ ไม่เป็นที่นิยมในการประเมินโครงการด้านบริการสังคมเพราะยุ่งยากที่จะหาและค้นคิดเกณฑ์มาใช้ เพราะถ้าไม่ใช่วัตถุประสงค์ของโครงการมาเป็นเกณฑ์ก็คงหลีกเลี่ยงไม่ได้ ที่ต้องใช้เกณฑ์ของผู้ประเมินเสียเอง นิสิต ชูโต (2531 : 20)

3.5) แบบศึกษาเฉพาะกรณี (The Case - Study Approach) การศึกษามุ่งประเด็นไปที่บุคคลอื่น ๆ ที่รู้จักโครงการมีความเห็นเกี่ยวกับโครงการอย่างไรวิธีการที่ใช้ในการศึกษา จึงใช้ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ศึกษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโครงการในสภาพปกติตามธรรมชาติ การสัมภาษณ์อย่างเจาะลึกบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ นับได้ว่าเป็นกระบวนการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative) นั่นเอง

3.6) แบบศิลปวิจารณ์ (Art Criticism Approach) แนวคิดนี้เกิดจากผลงาน และวิธีการที่ผู้วิจารณ์งานทางศิลปะ วรรณคดี คนตรี การละคร และวิจารณ์ภาพยนตร์ใช้ปฏิบัติ ซึ่งมีวิธีการและบทบาทคล้ายคลึงกับผู้ประเมิน คือผู้วิจารณ์งานศิลปะต่าง ๆ จะต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และมีเกณฑ์อันเป็นแนวทางที่จะประเมินความงามของศิลปะในสาขานั้น ๆ เกณฑ์เหล่านั้นเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการวิจารณ์คุณภาพ และคุณค่าของงานศิลปะในสาขานั้น ๆ

3.7) แบบกึ่งกฎหมาย (Quasi - Legal Approach) รูปแบบนี้ ได้นำกระบวนการซักฟอกและการพิจารณาคดีของศาล และระบบ มาใช้ในวิธีการประเมิน โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับการประเมินปัญหาสำคัญ ๆ ทางสังคมประเด็นปัญหาอาจจะเป็นเรื่องของการสืบค้นข้อเท็จจริง หรือตรวจสอบความคิดเห็นที่สำคัญ ๆ หรือน่าสงสัย ได้แย้งหรือยังหาข้อยุติไม่ได้

3.8) แบบตรวจสอบทางวิชาชีพ (The Professional Review Approach) เป็นการประเมินที่อาศัยกลุ่มบุคคลผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้น ๆ เป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐาน และคุณค่าของคนไทยในอาชีพเดียวกันนั่นเอง วิธีการของแต่ละสาขาวิชาชีพ จะแตกต่างกันไปในรายละเอียด แต่ก็เป็นการประเมินมาตรฐานของภาพรวมทุก ๆ ด้านของวิชาชีพนั้น ๆ เอง

จากแนวคิดทฤษฎีเรื่องการประเมินผล สามารถนำมาประยุกต์ใช้ประเมินผลการดำเนินงานและผลของงานของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้โดยประเมินผลโครงการระหว่างการดำเนินงาน (Implementing Evaluation) ซึ่งการประเมินผลจะประเมินผลกระบวนการดำเนินการตามโครงการ และผลจากการดำเนินงานตามโครงการ ประโยชน์ที่ได้จากการประเมินเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานและกระบวนการทำงานของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ต่อไป

คณะกรรมการกลุ่มวิชาการบริหาร (2526 : 221 - 237) กล่าวไว้ว่า การประเมินผลงานสามารถประเมินได้รายรูปแบบ เช่น การประเมินแบบกราฟ การประเมินแบบเปรียบเทียบ การ

ประเมินแบบการบริหารโดยวัตถุประสงค์ เป็นต้น เพื่อใช้ในการวัดผลสำเร็จและความล้มเหลวของการปฏิบัติงานขององค์กร ซึ่งในการประเมินนั้นก็เพื่อต้องการได้มีการรับรู้ถึงผลงานที่ได้กระทำไปแล้ว ว่ามีผลกระทบและการตอบรับอย่างไรในกิจกรรมที่กระทำไปแล้ว ซึ่งสามารถที่จะได้เอาไปปรับปรุงและแก้ไขในกิจกรรมนั้น

ถวัลย์ ศิลปกิจ (2515 : 51 - 52) กล่าวไว้ว่า วิธีต่าง ๆ ที่ใช้ในการติดตามผลงานซึ่งจะเป็นการทำให้ได้มีการรับรู้ถึงการทำงานของผู้ทำงานว่ามีประสิทธิภาพในการทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการช่วยกันแก้ไขปรับปรุงถึงข้อผิดพลาดในงาน เพื่อเป็นการทำให้งานนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

คาโรล เฮช. ไวส์ แบลโดย พงศ์สันธ์ ศรีสมทรัพย์ (2528 : 29 - 30) กล่าวไว้ว่า การประเมินผลโครงการ มักจะใช้การประเมินผลทั้งแบบประเมินผลการทำงาน (Formative Evaluation) และประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลเพื่อการปรับปรุงเป็นสิ่งสำคัญ มักใช้ประเมินผลระหว่างวางแผน หรือระหว่างพัฒนาโครงการ ผลที่ได้จากการประเมินนี้ช่วยตั้งวัตถุประสงค์ของโครงการให้เป็นไปตามเป้าหมายที่แท้จริง นอกจากนี้การประเมินผลแบบนี้ อาจใช้ในระหว่างดำเนินโครงการก็ได้ เพื่อช่วยตรวจสอบว่า โครงการนั้นดำเนินงานไปตามแผนของโครงการหรือไม่ อย่างไร ซึ่งมีชื่อเรียกเฉพาะว่า การประเมินผลการดำเนินงาน (Implementation Evaluation) และบางครั้งการประเมินนี้อาจช่วยตรวจสอบความก้าวหน้าของโครงการว่าดำเนินงานได้ผลมาก น้อยเพียงใด

การประเมินผลสรุป (Summative Evaluation) เป็นการประเมินผลรวมสรุป มักใช้ประเมินหลังสิ้นสุดโครงการสำหรับโครงการที่มีการดำเนินงานระยะยาวก็อาจใช้การประเมินผลการทำงาน ช่วยสรุปผลการดำเนินงานซึ่งจะได้ข้อมูลการดำเนินงานเป็นระยะต่าง ๆ ก่อนเป็นการประเมินผลสรุป ส่วนใหญ่แล้วจะรวบรวมผลของการประเมินผลการทำงาน เข้าเป็นการประเมินผลสรุป ซึ่งผลสรุปจากการประเมินผล สามารถนำไปสู่การรายงานว่าโครงการได้บรรลุเป้าหมายหรือไม่อย่างไร ตลอดจนรายงานถึงสถานภาพของโครงการว่า ประสบความสำเร็จ หรือล้มเหลวเพียงใด ปัญหาหรืออุปสรรคใดที่ต้องแก้ไขปรับปรุง สามารถช่วยให้ผู้บริหารโครงการสามารถนำไปตัดสินใจได้ว่า โครงการนั้นควรดำเนินการต่อหรือยกเลิก

นอกจากนั้น การประเมินผลโครงการจัดทำขึ้นเพื่อตรวจสอบระดับความสำเร็จของโครงการ เพื่อว่าการตัดสินใจในกรณีต่อไปนี้จะเกิดขึ้นได้

- 1) เพื่อที่จะดำเนินหรือยุบเลิกโครงการ
- 2) เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน และขบวนการทำงานของโครงการ
- 3) เพื่อเพิ่มหรือลดยุทธวิธี และเทคนิคเฉพาะสำหรับโครงการ

- 4) เพื่อที่จะสร้าง โครงการที่คล้ายคลึงกันนั้น ไปใช้ในท้องถิ่นอื่น ๆ
- 5) เพื่อจะแจกแจงทรัพยากรให้เหมาะสมระหว่าง โครงการที่ต้องการทั้งหลาย
- 6) เพื่อที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธแนวทางหรือทฤษฎีที่โครงการนำมาใช้

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2540 : 1 – 3) กล่าวไว้ว่า การประเมินผลโครงการจำแนกตามระยะเวลาของการประเมินได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1) การประเมินผลสรุปโครงการ (Summative evaluation) เป็นการประเมินผลรวมของโครงการที่ดำเนินไปแล้วและได้สิ้นสุดลง เพื่อเป็นการสรุปการประเมินผลว่า มีผลกระทบในข้อดีและข้อเสียอย่างไร และมีการประสบความสำเร็จตามที่ได้วางเป้าหมายไว้มากน้อยเพียงใด ควรปรับปรุงแก้ไขในส่วนไหนของการให้ความช่วยเหลือและเปลี่ยนแปลงของโครงการอย่างไร

2) การประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการ (Formative evaluation) เป็นการประเมินระหว่างการดำเนินการตามโครงการ เพื่อเป็นการค้นหาว่า การดำเนินการไปแล้วนั้นได้มีความก้าวหน้าอย่างไร มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ซึ่งจะเป็นการทำให้มีการย้อนกลับถึงผู้รับผิดชอบในโครงการต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรบ้าง เพื่อเป็นการทำให้โครงการนี้ดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพในการทำงาน

การประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการ เน้นการประเมินเป็นขบวนการต่อเนื่องในการหาข้อมูล จะได้เป็นการทราบข้อเท็จจริงของโครงการเป็นการหาแนวทางในการเลือกทางที่เป็นประโยชน์เพื่อเป็นการเสนอในการตัดสินใจของผู้บริหาร รูปแบบของการประเมินผลความก้าวหน้าของโครงการ (Stufflebeam) ประกอบด้วยการประเมิน 4 ด้านคือ

- 1) การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมของโครงการ (Context evaluation) เป็นการศึกษาสภาพปัญหาและสิ่งต่าง ๆ เพื่อใช้ในการกำหนดวางแผนเกี่ยวกับโครงการ
- 2) การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input evaluation) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาใช้ในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลง
- 3) การประเมินกระบวนการ (Process evaluation) เป็นการประเมินเรื่องราว หรือกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นการปฏิบัติงาน
- 4) การประเมินผลผลิต (Product evaluation) เป็นการศึกษาผลของโครงการว่า ได้ผลตามความมุ่งหมายหรือไม่ เป็นการดำเนินการเพื่อที่จะตัดสินใจเกี่ยวกับการเริ่มวงจรใหม่

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การประเมินผลโครงการ เป็นการสรุปต้องการหาแนวทางตัดสินใจ และมุ่งไปสู่การค้นหาสิ่งที่โครงการได้ดำเนินงานไปแล้ว สิ่งใดควรที่จะทำ

ต่อไปก็ควรดำเนิน ถ้าสิ่งใดดำเนินไปแล้วไม่บรรลุตามเป้าหมายก็ต้องหาทางแก้ไข และปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และศึกษาว่าระหว่างดำเนินโครงการนั้นมีปัญหาใดบ้างที่ควรจะต้องปรับปรุงเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

บวร ประพฤติ (2520 : 20 - 22) กล่าวไว้ว่า การประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นวิธีการที่ใช้กันโดยทั่วไปสำหรับองค์กรต่าง ๆ เพื่อเป็นการดูผลงานในองค์กรเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด ซึ่งอาจเปรียบเทียบได้จากผลงานที่ได้ทำได้มาตรฐานที่กำหนดไว้ ในการประเมินนั้นก็เพื่อต้องการทราบถึงผลดีผลเสียของการทำงานขององค์กรว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และสามารถทำให้รับรู้ถึงผลตอบรับของกิจกรรมที่ได้กระทำไปแล้ว ออกมาในรูปแบบลักษณะอย่างไร

สรุปได้ว่า การประเมินที่กล่าวไว้ข้างต้นเป็นการประเมินที่ต้องการให้มีการรับรู้ข้อดีข้อเสียของการทำงานขององค์กรที่ได้มีการช่วยเหลือสังคม และสังคมมีการพัฒนาไปในรูปแบบไหน ซึ่งก็เหมือนกับมูลนิธิเมื่อมีการให้ความช่วยเหลือสังคม ก็ต้องมีการประเมินผลของกิจกรรมที่มีการดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ แนวคิดทฤษฎีนี้ จะนำไปใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อวิเคราะห์การประเมินผลของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้มีการประเมินในรูปแบบลักษณะอย่างไรตามหลักการของแนวคิดทฤษฎีนี้

/ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์กับการส่งเสริมพัฒนาสังคมนั้น ยังมีไม่มาก งานวิจัยที่มีอยู่ส่วนมาก เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับพระสงฆ์กับการพัฒนาชุมชน ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวกับมูลนิธิกับส่งเสริมพัฒนาสังคม ยังไม่พบว่ามีผู้ใดได้ทำการศึกษาไว้ ถึงอย่างไรก็ตามผู้วิจัยได้พยายามค้นคว้า และรวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ไว้ดังนี้

การบริหารจัดการองค์กร

ชัตติยา วรรณสูตร (2533) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “องค์กรเอกชนเพื่อการพัฒนา (NGO) เฉพาะกรณี 3 องค์กร” พบว่า องค์กรเอกชนที่ได้ให้การช่วยเหลือสังคม สังคมได้มีการพัฒนาและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้เป็นอย่างดี องค์กรเอกชนมีมากที่ต้องการช่วยเหลือสังคมและได้มีการบริหารจัดการองค์กรให้มีความเจริญก้าวหน้า สามารถที่จะดำเนินงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ด้วยการประเมินผลเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร (NGO) ซึ่งในการดำเนินงานต้องอาศัย ทั้งบุคลากร และเงิน เพื่อนำมาบริหารจัดการขององค์กร ด้วยการสรรหาทรัพยากรบุคคลและการเงิน เพื่อเป็นการเอามาส่งเสริมสังคม ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้

กล่าวได้ว่า การบริหารองค์กรนั้น ต้องอาศัยทั้งบุคลากรที่จะมาช่วยในการทำงานให้ องค์กรนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการให้งานสงเคราะห์ขององค์กรนั้นได้ ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะช่วยสงเคราะห์พัฒนาสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การบริหารงานบุคคล

อัมพร พรหมเกิด (2534) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความยึดมั่นผูกพันและความรู้สึกแยกตัว ออกจากองค์กรอาสาสมัคร” พบว่า มีสังคมน้อยมากที่ไม่มีหน่วยงานอาสาสมัครอยู่เลยแม้ว่า จะไม่เป็นที่รู้จักกันในวงกว้างเนื่องจากการศึกษาด้านนี้มีน้อย แต่ในปัจจุบันมีกลุ่มอาสาสมัครมาก มาย และโครงการต่าง ๆ ของกลุ่มอาสาสมัครในประเทศกำลังพัฒนามีอยู่ทั่วโลก องค์กรอาสาสมัครในโลกได้มีการพัฒนาให้เหมาะสมกับสังคม ซึ่งอาสาสมัครนั้นส่วนมากจะเกิดขึ้นในประเทศ ที่พัฒนา อาสาสมัครที่ได้มาทำงานในองค์กรก็ต้องการช่วยเหลือสังคมให้มีการพัฒนาซึ่งในการที่ อาสาสมัครได้เกิดขึ้นในองค์กรก็เกิดจากความสัมพันธ์ในองค์กร และมีศรัทธาในองค์กรที่ตัวเอง ต้องการกระทำ และผู้ที่เป็นอาสาสมัครก็ได้มีการบริจาคทรัพย์พร้อมทั้งได้มีการชักชวนผู้อื่นให้มา ร่วมในการทำงานในองค์กร และชักชวนในการร่วมสละทรัพย์สิ่งของเพื่อช่วยเหลือสังคม เพื่อ เป็นการให้องค์กรได้มีการดำเนินไปอย่างเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การประเมินผล

ชูศักดิ์ เทียงตรง (2528) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การประเมินผลการปฏิบัติงาน” พบว่า การ ทำงานในองค์กรต้องมีการติดตามผล เพื่อเป็นการจะได้รับรู้ถึงกิจกรรมที่ได้ดำเนินไปแล้วว่ามีผลดี และผลเสียอย่างไร ซึ่งในการติดตามผลหรือการประเมินผลนั้นเป็นส่วนทำให้้องค์การได้มีการ พัฒนาที่จะทำให้องค์การนั้นสามารถดำเนินกิจกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งในการ ประเมินผลจึงทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการบริหารจัดการในองค์กร และปรับปรุงให้องค์การ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ในการทำงานขององค์กรต้องมีการประเมินผลของการทำงาน เพื่อให้ทราบ ถึงการทำงานขององค์กรนั้น มีข้อดีและข้อเสียที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขมากขึ้นเพียงไร ซึ่งจะเป็น การที่จะทำให้องค์การนั้นได้มีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อที่จะได้ทำการสงเคราะห์พัฒนาสังคมนั้นให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การสงเคราะห์พัฒนาตามพระพุทธศาสนา

อาร โยภิกขุ (2517) ได้เสนอรายงานวิจัยเรื่อง “ผลกระทบของพระพุทธศาสนากับสังคมไทยบางด้านในปัจจุบัน” พบว่า พระสงฆ์มีบทบาทในการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม ได้แก่ การสร้างโรงเรียน การสร้างที่พัก การสร้างหอสมุด การช่วยเหลือประชาชนที่ประสบอุบัติเหตุต่าง ๆ การให้การศึกษแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ การเผยแพร่ธรรมแก่ประชาชนด้วย

ภัทรพร สิริกาญจน (2521) ทำการวิจัยเรื่อง “หน้าที่ของพระสงฆ์ตามพุทธบัญญัติ แนวคิดและบทบาทของ พระคำเขียน สุวณฺโณ ในการพัฒนาชุมชน” ระหว่างปี 2531-2535 พบว่า ตามพุทธบัญญัติหรือพระวินัย พระสงฆ์มีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติธรรมเผยแพร่พุทธศาสนา และช่วยเหลือชาวบ้านทั่วไปให้พ้นทุกข์ตามความเหมาะสม และในปัจจุบันสภาพสังคมมีความซับซ้อน และประชาชนมีปัญหามากขึ้น พระสงฆ์จึงมีบทบาทหน้าที่ในการช่วยเหลือสังคมอย่างใกล้ชิดกว่าเดิม และเป็นผู้แก้ปัญหาเกือบทุกเรื่องของชาวบ้าน เช่น ปัญหาครอบครัว และปัญหาความยากจน เป็นต้น รัฐและคณะสงฆ์เห็นว่า บทบาทหน้าที่หลักของพระสงฆ์คือ การปฏิบัติธรรมเพื่อความหลุดพ้นทุกข์ และการเทศนาสั่งสอนประชาชน

สุเมธยา ศรีวรเพชร (2519) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาคำสอนและแนวปฏิบัติ ด้านการบริการสังคมของวัดในพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีกรุงเทพมหานคร” เพื่อต้องการทราบว่า วัดในอดีตและปัจจุบันมีบทบาทในการให้บริการสังคมที่สำคัญด้านใดบ้าง และบทบาทใดกำลังจะหมดสิ้นไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงส่งเสริมให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ใช้วิธีการศึกษาทั้งจากเอกสาร และจากภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์ พบว่า ในอดีตวัดมีบทบาทที่มีความสำคัญยิ่งในหลายด้าน กล่าวคือเป็นศูนย์กลางของการบริการสังคมแทบทุกด้านเป็นสถานบันทางการศึกษา เป็นแหล่งเผยแพร่หลักธรรมคำสอน เป็นสถานสงเคราะห์ประเภทต่าง ๆ เป็นบ่อเกิดศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ เป็นแหล่งช่วยอนุรักษ์ศิลปโบราณวัตถุต่าง ๆ ฯลฯ ซึ่งต่อมาเมื่อวัฒนธรรมตะวันตกแพร่กระจาย และนำเอาสถาบันความเจริญแบบสมัยใหม่เข้ามาแทนบทบาทของวัดที่เคยมีอยู่ได้ลดน้อยลงหรือหมดไป มีผลทำให้ประชาชนรุ่นใหม่ห่างเหินจากวัดและพระสงฆ์ยิ่งขึ้น สถานะความเป็นผู้นำทางปัญญาที่ได้รับการยอมรับน้อยลงจากอดีต แต่วัดก็ได้ปรับปรุงให้มีบทบาทใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เช่น การเป็นผู้นำในการพัฒนาถาวรวัตถุ การรับเลี้ยงดูแลเด็กกำพร้า การเปิดโรงเรียนสอนเด็กก่อนเกณฑ์หรือโรงเรียนราษฎร์ของวัดขึ้น การจัดโครงการพระธรรมทูต โครงการธรรมจาริก โครงการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ การจัดสวนหย่อมเป็นมุมสงบพักผ่อนภายในวัด การอบรมสมถวิปัสสนากรรมฐาน การตั้งพิพิธภัณฑ์และห้องสมุดขึ้นในวัด และเสนอว่าหากจะได้ช่วยกันส่งเสริมให้วัดในกรุงเทพฯ จำนวนถึง 339 วัด ได้มีบทบาทใน

การพัฒนาสังคมและประเทศชาติก็จะเป็นผลดี ทั้งนี้เพราะวัดและพระสงฆ์ยังเป็นกำลังสำคัญในสังคมที่ไม่ควรละเลยและมองข้ามไป

คามฟูโฌ (2519) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ศาสนาเพื่อสังคม” พบว่า พระพุทธศาสนาเป็นศาสนาเพื่อการสังคมสงเคราะห์อย่างแน่นอน บทพิสูจน์คือ ศาสนาพุทธไม่ว่าระดับสูงที่ใช้สอนปัญญาชน และคนที่เบี่ยงหน้าชีวิตการครองเรือนแล้วออกบวช หรือระดับที่ใช้สอนคนทุกชั้น มีวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน คือ เพื่อสังคมสงเคราะห์ ทั้งนี้จะเห็นได้ดังต่อไปนี้

1) พุทธปฏิบัติ ซึ่งหมายถึง พระพุทธเจ้าตั้งแต่ตรัสรู้จนถึงวันปรินิพพานจะอยู่ประจำเฉพาะ 3 เดือน ในฤดูเข้าพรรษา นอกนั้น จาริกออกไปโปรดประชาชนทั้งสิ้น

2) แบบปฏิบัติของสงฆ์ศาสนาพุทธ พระสงฆ์ผู้เป็นสาวกและผู้ที่อยู่สืบศาสนาต่อมาที่เจริญรอยตามพระพุทธเจ้า โดยการออกไปช่วยเหลือประชาชนด้วย การเผยแพร่ความรู้ทางศาสนาให้เกิดสติปัญญา

3) แนวคำสอนโดยทั่วไปทางศาสนานั้นมุ่งช่วยเหลือประชาชนทั้งสิ้น สอนให้ผูกพันกันด้วยเครื่องผูกพัน 4 คือ สังคหวัตถุ 4 ได้แก่

ทาน คือ การแบ่งปันกันอยู่ แบ่งปันกันกิน แบ่งปันกันใช้

ปิยวาจา คือ พูดกันบอกกันด้วยความปรารถนาดีให้เกิดความสามัคคีและความเจริญ

อัคคจริยา คือ ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อตัวเองและสังคม

สมานัตตา คือ การวางตนให้เหมาะสม

สุทธิพงษ์ คันธยาพิศาลสุทธิ (2524) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างหลักพระพุทธศาสนากับปรัชญาพื้นฐานของงานสังคมสงเคราะห์” พบว่า ปรัชญาพื้นฐานของงานสังคมสงเคราะห์สามารถไปด้วยกันได้กับหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เพราะพุทธศาสนายกความสำคัญและพุ่งจุดไปที่จิตใจเป็นเรื่องใหญ่ บุคคลจะเป็นสุขหรือทุกข์ พระพุทธศาสนาสอนว่าขึ้นอยู่กับจิตใจเป็นประการสำคัญ สิ่งอื่น ๆ นอกนั้นเป็นเครื่องประกอบมีความสำคัญรองลงมา จะเห็นได้ว่าจากที่พระพุทธเจ้าตรัสอยู่เสมอว่า “เมื่อจิตเศร้าหมอง ทุกติเป็นอันหวังได้ และเมื่อจิตใจผ่องใส สุกติเป็นอันหวังได้ เช่นเดียวกัน” ปรัชญาพื้นฐานของงานสังคมสงเคราะห์เข้ากันได้พอดีกับหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาไม่ขัดหรือแย้งกันประการใด และคำสอนของพระพุทธศาสนาไม่ขัดหรือแย้งกันแต่ประการใด และคำสอนของพระพุทธศาสนายังเป็นประโยชน์ช่วยสนับสนุนในการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ในประเทศ ที่มีประชากรนับถือพระพุทธศาสนามาเป็นได้เป็นอย่างดี

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่นำมาเสนอนั้น สรุปได้ว่า สถาบันสงฆ์ในปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้งองค์กรต่าง ๆ มาก เช่น มูลนิธิ สมาคม เป็นต้น เพื่อเป็นการสงเคราะห์

พัฒนาสังคม ซึ่งมีพระสงฆ์จำนวนมาก หลากรูป หลากกลุ่มที่กำลังทำหน้าที่เกื้อกูลแก่สังคม สถาบันสงฆ์ซึ่งเป็นสถาบันหลักในการช่วยเหลือสังคม จึงได้มีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม เพราะมูลนิธิได้มีบทบาทในการทำให้สังคมมีการพัฒนาด้วยการให้ความช่วยเหลือที่สามารถที่จะสงเคราะห์พัฒนาสังคมให้มีการพัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง สถาบันสงฆ์มีอยู่พร้อมสำหรับการเป็นผู้นำในสังคม โดยเฉพาะในด้านการใช้หลักธรรมไปสั่งสอนประชาชนและการให้ความช่วยเหลือทางด้านวัตถุให้มีการพัฒนายิ่งขึ้น จากการทบทวนมาทั้งหมด มูลนิธิที่อยู่ในสถาบันสงฆ์ ยังไม่มีงานวิจัยใดได้ศึกษาเพื่อทำนายอนาคตว่าจะมีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมได้อย่างไร ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงได้มุ่งประเด็นศึกษาในประเด็นดังกล่าว เพื่อที่จะได้เป็นการทำให้มูลนิธิของสถาบันสงฆ์จะได้มีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำกับการส่งเสริมพัฒนาสังคม มีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาทางมนุษยวิทยา ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative) เก็บข้อมูลภาคสนาม และเก็บข้อมูลจากเอกสารเป็นส่วนประกอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นองค์รวม (Holistic) และเชื่อถือได้ (Reliability) ในการเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้ศึกษาใช้วิธีการสังเกต การเข้าร่วมกิจกรรม การสัมภาษณ์โดยใช้แนวคำถาม และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกเป็นรายบุคคลทั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบมูลนิธิ ประชาชน และผู้มีส่วนร่วมกับมูลนิธิ หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วได้จึงนำข้อมูลเหล่านั้นมาจัดหมวดหมู่แล้ววิเคราะห์ และเสนอผลการศึกษาเป็นลำดับ

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการ ดังนี้

1.1 การสังเกต (Observation) ใช้วิธีสังเกต 2 วิธี คือ

- ก. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้ศึกษาได้เข้าไปร่วมกิจกรรมของมูลนิธิต่าง ๆ และร่วมกิจกรรมในการรับบริจาค
- ข. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation) คือสังเกตในเชิงสำรวจสภาพทั่วไปของมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำ และผู้ที่มาร่วมบริจาคทรัพย์ ในการตั้งทุนและการเพิ่มทุนมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำและการช่วยเหลือสังคม

1.2 การสัมภาษณ์ (interview) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ 2 วิธี คือ

- ก. การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Formal interview) โดยใช้แนวคำถามที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำ และกิจกรรมของมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำ ที่ได้มีการส่งเสริมพัฒนาสังคม
- ข. การสัมภาษณ์ไม่เป็นทางการ (Non-Structural interview) เป็นการสนทนากับผู้ที่มาร่วมบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำ และผู้มีส่วนร่วมใน

มูลนิธิการหวงพ่อวัดปากน้ำ เพื่อให้ได้ข้อมูลทั่วไปของมูลนิธิการหวงพ่อวัดปากน้ำ อันเป็นประโยชน์นำไปสู่ผู้บอกข้อมูลหลัก (key Informant) และข้อมูลอื่น ๆ ในเรื่องการสงเคราะห์พัฒนาสังคม เพื่อจะได้เป็นข้อมูลประกอบในการเลือกสัมภาษณ์ ในแต่ละประเด็นให้ละเอียดอีกครั้งหนึ่ง

2. ขั้นตอนการเก็บข้อมูลมีดังนี้

2.1 การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

ในช่วงแรกของการรวบรวมข้อมูลจากบทความ วารสาร หนังสือเกี่ยวกับแนวคิด งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทุนมูลนิธิการหวงพ่อวัดปากน้ำ จากห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ห้องสมุดสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล หอสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หอสมุดมหาวิทยาลัยรามคำแหง หอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศิลปากร

2.2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม มีรายละเอียด ดังนี้

เตรียมพื้นที่ศึกษา โดยการเข้าไปแนะนำตัวเองและชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษาครั้งนี้ พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล และขออนุญาตเข้าร่วมกิจกรรมของมูลนิธิการหวงพ่อในการแนะนำตนเองและชี้แจงวัตถุประสงค์นั้น ได้เข้าไปพบกับสมเด็จพระมหาธีรราชมิ่งคณาจารย์เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน และเป็นประธานมูลนิธิการหวงพ่อวัดปากน้ำ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิการหวงพ่อวัดปากน้ำ เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับมูลนิธิการหวงพ่อวัดปากน้ำ นอกจากนี้ยังได้รวมบุคคลอื่น ๆ ด้วย

2.3 การตรวจสอบข้อมูล และการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม

เมื่อมีการเก็บข้อมูลแล้ว ก็ต้องมาตรวจสอบข้อมูลที่ได้อีกไปเก็บมา มีสิ่งไหนที่ยังไม่สมบูรณ์ ถ้าข้อมูลไม่สมบูรณ์ก็จะไปสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อเป็นการให้ได้ข้อมูลอย่างถูกต้อง

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

3.1 หนังสือ เอกสารต่าง ๆ บทความ วารสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิการหวงพ่อวัดปากน้ำ

3.2 การเข้าไปศึกษามูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ทำประโยชน์ต่อสังคม และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

3.3 เทปบันทึกข้อมูลที่ใช้ในการสัมภาษณ์

3.4 สมุดบันทึกภาคสนาม

3.5 แนวคำถาม คำสัมภาษณ์ที่ได้เตรียมไว้เกี่ยวกับข้อมูลปฐมภูมิของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้แก่ คำถามที่เกี่ยวกับสาระเพื่อหารายละเอียด วิธีการ การบริหารงานบุคคล การบริหารจัดการ การแสวงหาทรัพยากร ที่นำมาใช้ในกิจกรรมของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ และการสังเคราะห์พัฒนาสังคม ในด้านต่าง ๆ เช่น คำกัณฑ์อาหาร บำรุงการศึกษา ส่งเสริมธรรมกาย (วิปัสสนากัมมัฏฐาน) บูรณปฏิสังขรณ์และก่อสร้าง บำเพ็ญทานการกุศล บำรุงวัดปากน้ำในกิจการทั่วไป ร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์

4. การเรียบเรียงและการจัดหมวดหมู่ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลแล้ว จึงจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามหลักการที่ได้นำเสนอไว้ ในบทที่ 4 และ 5 คือ แบ่งข้อมูลออกเป็นประเภทต่าง ๆ และจัดข้อมูลให้เป็นไปตามลำดับเหตุการณ์ และเรียบเรียงเนื้อหาสาระให้เป็นระบบ (ดังแสดงไว้ในบทที่ 4 และบทที่ 5)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแนวคิด ทฤษฎีและหลักการต่าง ๆ (ในบทที่ 2) เช่น แนวคิดการบริหารงานบุคคลแนวคิดการบริหารจัดการ แนวคิดการแสวงหาทรัพยากร แนวคิดการประเมินผล แนวคิดการสังเคราะห์พัฒนาสังคม มาวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 6 ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในบทที่หนึ่ง และสร้างบทสรุปประเด็นต่าง ๆ เช่น รูปแบบ กลยุทธ์ ขบวนการสร้างศรัทธา การประเมินผล การดำเนินงาน

6. นำเสนอข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลเป็นที่เรียบร้อย ก็ทำเป็นรูปเล่มแล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการตรวจสอบ

7. ระยะเวลาในการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ปี โดยเริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ.2541 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2542

บทที่ 4

การบริหารจัดการมูลนิธิหลวงพ่อดำปากน้ำ

มูลนิธิหลวงพ่อดำปากน้ำมีการบริหารจัดการ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่ได้กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะอำนวยความสะดวกให้มูลนิธิทำงานเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ดังนั้น มูลนิธิได้มีการแบ่งการบริหารจัดการได้ 6 ประการ ได้แก่

1. การแสวงหาทรัพยากร
2. กระบวนการสร้างสรรค์
3. การบริหารงานบุคคล
4. การบริหารงบประมาณ
5. การประเมินผล
6. การขยายบทบาท

1. การแสวงหาทรัพยากร

การแสวงหาทรัพยากรมูลนิธิ ที่จะนำมาบริหารมูลนิธิให้ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถที่จะแบ่งทรัพยากรมูลนิธิได้ 2 อย่าง คือ

- 1.1 ทรัพยากรการเงิน
- 1.2 ทรัพยากรบุคคล

1.1 ทรัพยากรการเงิน

ในการแสวงหาทรัพยากรการเงินของมูลนิธินั้น และคณะกรรมการบริหารมูลนิธิ ได้กำหนดกลยุทธ์ที่สามารถแบ่งแยกได้ดังนี้ คือ

- 1.1.1 การจัดทำป้ายโฆษณา
- 1.1.2 การบอกบุญ
- 1.1.3 คณะกรรมการมูลนิธิ
- 1.1.4 หนังสือรายงานกิจกรรมประจำปีของมูลนิธิหลวงพ่อดำปากน้ำ

1.1.1 การจัดทำป้ายโฆษณา

คณะกรรมการมูลนิธิได้มีการเขียนป้ายโฆษณาไว้ที่สำนักงานประชาสัมพันธ์ เพื่อเป็นการชักชวนให้ประชาชนเข้ามาร่วมทำบุญบริจาคทรัพย์แก่มูลนิธิ จึงได้มีการเขียนป้ายชักชวนประชาชนให้มาร่วมบริจาคทรัพย์เข้ากับมูลนิธิ ป้ายที่ได้เขียนไว้นั้นก็จะมีการเขียนถึงการตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิใช้ชื่อของตัวเองหรือตระกูลของตัวเอง หรือใช้ชื่ออย่างอื่น สุดแต่ว่าประชาชนต้องการตั้งชื่อทุนเป็นอะไร ในการตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิทางมูลนิธิได้กำหนดไว้ คือ ตั้งแต่ 1,000 บาท ขึ้นไป สามารถตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิได้ หรือถ้ามีทรัพย์ไม่พอก็สามารถที่จะสะสม ครั้งละ 200 บาท เมื่อสะสมครบ 1,000 บาท ก็สามารถตั้งเป็นกองทุนได้และมูลนิธิได้มีการเขียนวัตถุประสงค์ไว้ให้ประชาชนได้ทราบ เมื่อประชาชนได้อ่านแล้วก็ต้องการทำบุญร่วมกับมูลนิธิเพื่อที่จะได้ทำประโยชน์ให้กับสังคมและพระพุทธศาสนา เพราะประชาชนเชื่อว่าเมื่อได้มีการทำบุญกับมูลนิธิแล้วคุ้มต่อการทำบุญเพราะได้มีการทำตลอดชีวิต ถึงตายไปแล้วทุนก็ยังอยู่เพราะมูลนิธิเพียงแต่เอาดอกผลไปใช้เท่านั้นต้นทุนยังอยู่เหมือนเดิม

ในการจัดทำป้ายโฆษณา ของมูลนิธิได้มีใจความว่า ตามที่ท่านทั้งหลายได้บริจาคตั้งทุนมูลนิธิเพื่อการศึกษา ทุนนิธิธรรมกาย ทุนนิธิภัตตาหาร ทุนนิธิปฏิสังขรณ์ และก่อสร้างไว้แล้วนั้น บัดนี้ทางวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ได้รวมทุนนิธิทั้งหมดนั้น ขออนุญาตจดทะเบียนมูลนิธิและได้รับอนุญาตเป็นทางการแล้วโดยมีชื่อว่า “มูลนิธิหลวงพ่อดวงปากน้ำ” จดทะเบียนวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2524 มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เป็นค่าภัตตาหาร
2. บำรุงการศึกษา
3. ส่งเสริมธรรมกาย (วิปัสสนากัมมัฏฐาน)
4. บูรณะปฏิสังขรณ์และก่อสร้าง
5. บำเพ็ญทางการกุศล
6. บำรุงวัดปากน้ำภาษีเจริญ
7. ร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
8. ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

เงินทุนทั้งหมดที่รับไว้แล้วนั้น ได้นำฝากธนาคารเรียบร้อยแล้ว โปรดปฏิบัติดังนี้

1. บริจาคตั้งแต่ 1,000 บาท ขึ้นไปจึงยกเป็นทุน
2. “ชื่อทุน” จะใช้ชื่อ สกุลของตน หรือ ชื่อ – สกุล ของบรรพบุรุษได้
3. ผู้บริจาคสมทบทุนต่ำกว่า 1,000 บาทไว้ก่อนแล้ว เมื่อบริจาคต่อ

จนครบ 1,000 บาทแล้ว ทางวัดจะยกขึ้นตั้งเป็นทุนให้ทันที

4. ผู้ที่ประสงค์จะบริจาคสมทบเป็นทุนสะสมรายใหม่ ขอให้บริจาคตั้งแต่ 200 บาทขึ้นไป และบริจาคเพิ่มเติมให้ครบ 1,000 บาท ภายในเวลา 5 ปี มูลนิธิจะยกขึ้นตั้งเป็นทุนมูลนิธิ ต่อไป

5. ติดต่อบริจาคกับเจ้าหน้าที่ที่เขียนใบตั้งทุน รับใบเสร็จรับเงินได้วันหลังมารับใบอนุโมทนา

จรรยา ศรีอัยคำ ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า การที่ตนเองได้มาทำบุญบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธินั้น ก็เพราะได้อ่านป้ายโฆษณาที่เขียนไว้ประชาสัมพันธ์ ก็เกิดศรัทธาอยากทำบุญ เพราะว่ามูลนิธิได้มีการนำเอาดอกผลไปใช้ในกิจกรรมการสงเคราะห์พัฒนาสังคมและส่งเสริมพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ และต้นทุนยังอยู่เหมือนเดิม เมื่อได้ทำแล้วดอกผลของมูลนิธิก็ได้นำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้ ซึ่งก็เป็นไปตามศรัทธาของตนเองทำไว้ และตนเองได้มีการเพิ่มทุนในชื่อของตนมาเรื่อย ๆ เมื่อมีโอกาส

การจัดทำป้ายโฆษณา เป็นส่วนหนึ่งที่เป็นเครื่องในการแสวงหาทรัพยากรการเงินที่จะนำมาบริหารในมูลนิธิ ซึ่งในการขึ้นป้ายนั้นถือได้ว่าเป็นส่วนที่ทำให้การแสวงหาการเงินของมูลนิธิสะดวกในการแสวงหาทรัพย์ เพราะไม่ต้องมีการเรียรและแจกซองจึงทำให้การแสวงหาทรัพยากรการเงินมีประสิทธิภาพ

1.1.2 การบอกบุญ

การบอกบุญนั้นจัดได้ว่าเป็นส่วนสำคัญในการแสวงหาทรัพยากรการเงินเข้ามาในมูลนิธิ เพราะเมื่อประชาชนที่ได้มาร่วมทำบุญบริจาคแก่มูลนิธิแล้ว ก็จะนำเรื่องที่ได้ทำแล้วนั้น ไปบอกกล่าวกับผู้อื่น ผู้ที่ได้ฟังก็ต้องการที่จะร่วมทำบุญกับมูลนิธิ จึงเป็นเหตุทำให้ประชาชนได้มีการทำบุญร่วมกับมูลนิธิเป็นอย่างมาก

ในการบอกบุญนั้นหรือการบอกปากต่อปาก ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์ ชาญ ดิษยเดช ได้ให้ข้อมูลว่า การที่ตนเองได้มาบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธินั้น เพราะว่ามีเพื่อนมาบอกว่า มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ ได้นำทรัพย์ที่ไปบริจาคไปทำกิจกรรมสงเคราะห์พัฒนาสังคม และส่งเสริมพระพุทธศาสนาในด้านต่าง ๆ ตามที่มูลนิธิได้มีการกำหนดไว้ เมื่อมาวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ ก็ได้พูดคุยกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิและอ่านหนังสือรายงานกิจการ ฐานะการเงิน ก็เกิดศรัทธาแล้วได้ตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิ โดยใช้ชื่อของตนเอง พร้อมทั้งได้มีการเพิ่มทุนมูลนิธิในชื่อของตนมาโดยตลอด

ปากต่อปากจึงเป็นส่วนที่สำคัญยิ่งในการแสวงหาทรัพยากรการเงินเพราะจะทำให้ผู้ที่มาทำบุญกับมูลนิธิ ได้เห็นผลของการทำบุญร่วมกับมูลนิธิ และสามารถที่จะนำเรื่องเกี่ยวกับการทำบุญร่วมกับมูลนิธิไปเล่าให้กับผู้อื่นได้ ผู้ที่ได้ฟังก็ต้องการทำบุญร่วมกับมูลนิธิ ทรัพยากรการเงินจึงได้จากปากต่อปากนั้นมาก

1.1.3 คณะกรรมการมูลนิธิ

เป็นผู้มีส่วนในการแสวงหาทรัพยากรการเงินมาก เพราะผู้ที่เข้ามาเป็นคณะกรรมการมูลนิธิต้องมีการบริจาคทรัพย์เข้าในมูลนิธิ เพื่อที่จะได้เป็นผู้นำในการบริจาคทรัพย์กับมูลนิธิ ซึ่งถือว่าเป็นต้นทุนในการตั้งเป็นทุนมูลนิธิของตนเองสามารถที่จะเป็นที่รับรองของผู้อื่นได้ เพราะผู้ที่ต้องการเข้าร่วมทำบุญกับมูลนิธิเมื่อเห็นว่าคณะกรรมการมูลนิธิยังได้มีการบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิก็เป็นหัวใจของผู้ร่วมทำบุญกับมูลนิธิ

จากการสัมภาษณ์ ทศนศรี ไตรยคุณ ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมาบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิว่า การที่ตนเองได้มาบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลินิธนั้น ก็เพราะได้เห็นการทำงานของคณะกรรมการมูลนิธิ และประธานของมูลนิธิเป็นเจ้าอาวาสวัดปากน้ำที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือกันมาก และเป็นศิษย์ของหลวงพ่อดปากน้ำองค์อดีต โดยท่านได้ทำตามเจตจำนงของอดีตหลวงพ่อดปากน้ำ และสิ่งที่ท่านทำก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ส่วนกรรมการอื่น ๆ มีวุฒิภาวะที่น่านับถือและเป็นศิษย์ของหลวงพ่อดปากน้ำองค์อดีตด้วย เมื่อได้ทำบุญแล้วก็รู้สึกสบายใจและเกิดศรัทธาเพราะเห็นการทำงานของ ท่านและทุก ๆ ท่านเป็นที่นับถือของบุคคลทั่วไป

คณะกรรมการมูลนิธิ ก็เป็นส่วนหนึ่งของการแสวงหาทรัพยากรการเงินซึ่งถ้าคณะกรรมการทำงานไม่เหมาะสมไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ และทำให้ระบบการเงินของมูลนิธิสูญเสีย ก็ยังจะทำให้มูลนิธิไม่สามารถที่จะสงเคราะห์พัฒนาสังคมและส่งเสริมพระพุทธศาสนา การที่จะทำให้ประชาชนมาบริจาคทรัพย์เข้าในมูลนิธิก็เป็นสิ่งที่ยากลำบากดังนั้นการที่มูลนิธิมีทุนมากขึ้นตามลำดับก็เกิดจากคณะกรรมการของมูลนิธิเช่นเดียวกัน และก็เป็นการสร้างศรัทธาและความไว้วางใจ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนมาบริจาคทรัพย์กันมาตามลำดับ

1.1.4 หนังสือรายงานกิจกรรมประจำปีของมูลนิธิ

หนังสือรายงานมูลนิธินี้เป็นส่วนที่ทำให้ประชาชนที่ได้อ่านแล้วก็ต้องการทำบุญกับมูลนิธิ เพราะหนังสือมูลนิธิก็จะรายงานถึงการใช้ดอกผลของมูลนิธิ ที่ได้มีการนำดอกผลของมูลนิธิไปสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หนังสือรายงานของมูลนิธินั้นจะส่งไปให้กับผู้ที่ได้มีการตั้งทุนและเพิ่มทุน ผู้ที่ไม่เคยตั้งทุนและไม่เคยเพิ่มทุนเมื่อได้อ่านแล้วก็ต้องการที่จะทำบุญร่วมกับมูลนิธิกันมาก

หนังสือรายงานการเงินของมูลนิธิ เป็นหนังสือที่แสดงถึงกิจกรรมของมูลนิธิที่ได้สงเคราะห์พัฒนาสังคมและส่งเสริมพระพุทธศาสนา ผู้วิจัยจึงได้สัมภาษณ์ คุณอุบล สกฤตหลิม ก็ได้ใจความว่า การที่ได้มาทำบุญร่วมกับมูลนิธินั้น ก็เกิดจากการอ่านหนังสือของมูลนิธิที่ได้รายงานการเงิน และกิจกรรมที่ทางมูลนิธิได้สงเคราะห์กับสังคมและพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิเมื่อได้อ่านแล้วก็อยากทำบุญร่วม เพราะชื่อทุนก็เป็นของตน ต้นทุนก็อยู่เหมือน

เดิม และหนังสือยังได้แสดงถึงเงินของตนว่าปัจจุบันมีเท่าไร การที่ได้อ่านหนังสือมูลนิธิก็ทำให้ตนนั้นอยากทำบุญร่วมกับมูลนิธิ เพราะได้เห็นและรับรู้จากหนังสือ ซึ่งก็มีหลักฐานจึงทำให้ตนไว้วางใจในการทำบุญร่วมกับมูลนิธิ

ดังนั้น ในการแสวงหาทรัพยากรของมูลนิธิ เป็นการแสวงหาที่ไม่มีการเรียหรือการแจกของ ซึ่งผู้ที่มาทำบุญร่วมกับมูลนิธิ ก็มาทำบุญร่วมกับมูลนิธิด้วยศรัทธาซึ่งมีความเต็มใจในการทำบุญ การแสวงหาทรัพยากรการเงินของมูลนิธิ ก็เป็นการแสวงหาที่ไม่เหมือนกับมูลนิธิทั่ว ๆ ไป เพราะเป็นการใช้กลยุทธ์ที่ได้มีการแสวงหาด้วยการแสดงให้เห็นถึงการใช้ดอกผลของมูลนิธิไปตามวัตถุประสงค์ทุกประการแล้วมีการรายงานให้ประชาชนที่มาทำบุญได้รับทราบ ซึ่งถือว่าเป็นส่วนดึงดูดให้ประชาชนที่ทำแล้วได้มีการเพิ่มทุน และมีการชักชวนผู้อื่นให้กระทำด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มูลนิธิมีทรัพยากรการเงินมาบริหารมูลนิธิได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มาก

1.2 ทรัพยากรบุคคล

การแสวงหาทรัพยากรบุคคล ที่จะนำมาบริหารมูลนิธิ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการมูลนิธิได้มีการแสวงหาบุคคลที่มีคุณภาพสามารถทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ มูลนิธิจึงได้มีการเลือกสรรบุคคลที่จะมาบริหารมูลนิธิมีดังนี้ คือ

1.2.1 บุคคลภายใน

1.2.2 บุคคลภายนอก

1.2.1 บุคคลภายใน

คณะกรรมการมูลนิธิได้มีการเลือกสรรบุคคลภายในที่จะมาบริหารมูลนิธิ บุคคลภายในก็คือ ผู้ที่อยู่อาศัยภายในวัดปากน้ำซึ่งจะมีทั้งพระภิกษุและฆราวาสที่อาศัยภายในวัดปากน้ำ ที่มีฐานะหน้าที่ภายในวัดปากน้ำซึ่งเป็นที่ยอมรับของพระภิกษุสามเณรและบุคคลทั่วไป ในการเลือกบุคคลภายในนั้น ก็เพื่อต้องการที่จะทำให้การทำงานนั้นดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะเรียกประชุมหรือปรึกษาหารือได้ง่าย และเป็นบุคคลที่ไว้วางใจซึ่งกันและกันได้เป็นอย่างดี

1.2.2 บุคคลภายนอก

คณะกรรมการมูลนิธิจะมีการเลือกสรรบุคคลภายนอกนั้นก็ก็จะเลือกผู้ที่มีความคุ้นเคยกับวัดปากน้ำ และฐานะหน้าที่อันเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานสามารถที่จะทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ บุคคลภายนอกก็คือ ผู้ที่อยู่ภายนอกวัดปากน้ำไม่ได้อาศัยอยู่ภายในวัดปากน้ำ แต่มีความคุ้นเคยกับวัดปากน้ำและผู้ร่วมงาน สามารถที่จะเรียกประชุมและปรึกษาหารือกันได้สะดวกไม่สร้างปัญหาในการทำงานร่วมกัน

วิธีการคัดเลือกทรัพยากรบุคคล

มูลนิธิมีการคัดเลือกบุคคลเข้ามาทำงานในมูลนิธิ โดยมีวิธีการที่ไม่เหมือนกับมูลนิธิอื่น ๆ มีอยู่ 2 วิธี คือ

1. การสัมภาษณ์หรือการสอบถาม
2. การชักชวน

1. การสัมภาษณ์หรือการสอบถาม

ในการสัมภาษณ์หรือการสอบถามนั้นคณะกรรมการมูลนิธิจะมีการสัมภาษณ์หรือสอบถามบุคคลที่รู้จัก และมีความคุ้นเคยกันเข้ามาทำงาน แต่ต้องมีคุณสมบัติตามที่มูลนิธิได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นการที่จะได้บุคคลที่มูลนิธิต้องการ มูลนิธิหลวงพ่อดำปากน้ำจะมีการสัมภาษณ์หรือการสอบถามทั้งบุคคลภายในและภายนอกเพื่อให้ได้คุณสมบัติที่มูลนิธิกำหนดไว้

2. การชักชวน

ในการชักชวนนั้นคณะกรรมการมูลนิธิจะมีการชักชวนผู้ที่สามารถทำงานให้กับมูลนิธิได้ ในการชักชวนนั้นก็จะชักชวนบุคคลที่มีความเหมาะสมในการทำงานกับมูลนิธิ สามารถที่จะทำให้งานของมูลนิธิดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คุณสมบัติของทรัพยากรบุคคล

การแสวงหาทรัพยากรบุคคลเข้ามาทำงานในมูลนิธิ สิ่งสำคัญในการแสวงหาทรัพยากรบุคคล ก็คือคุณสมบัติของบุคคลที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิ ซึ่งคุณสมบัตินั้นจะเป็นเครื่องที่ทำให้การทำงานของมูลนิธิดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการมูลนิธิจึงได้มีการเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัตินี้ คือ

1. ความศรัทธา
2. รักในงานที่ทำ
3. ความรับผิดชอบ
4. ความเสียสละ
5. ความรู้และความสามารถ
6. คุณวุฒิ
7. การไม่หวังผลตอบแทน

1. ความศรัทธา

บุคคลที่จะเข้ามาทำงานในมูลนิธิ ต้องมีศรัทธาในการทำงาน เพื่อเป็นการที่จะทำ ให้ผู้ที่เข้ามาทำงานนั้นมีความเลื่อมใสและความเชื่อมั่นในการทำงาน เมื่อทำไปแล้วสามารถที่ทำให้ งานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และงานที่ทำนั้นสามารถทำให้สังคมและพระพุทธศาสนามี ความเป็นอยู่ดีกว่าแต่ก่อน การมีศรัทธาในการทำงานสามารถที่จะทำให้งานนั้นดำเนินไปได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2. ความรักในงานที่ทำ

การทำงานด้วยใจรักจะทำให้งานนั้นมีความสมบูรณ์ไม่มีความผิดพลาด ทำงานด้วย ความสบายใจไม่ทำให้งานนั้นผิดจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นผู้ที่มีความเต็มใจในการทำงาน สามารถที่จะทำให้งานนั้นดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งผู้ที่รักการทำงานในมูลนิธิ เป็นผู้ที่มีความต้องการทำบุญร่วมกับมูลนิธิ เมื่อทำแล้วก็จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจที่ตนเองมีส่วน ช่วยเหลือสังคมและพระพุทธศาสนามีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าแต่ก่อน

3. ความรับผิดชอบ

บุคคลที่เข้ามาทำงานในมูลนิธินั้นต้องมีความรับผิดชอบในการทำงาน เพราะการ ทำงานมูลนิธินั้นเป็นการทำงานที่เกี่ยวกับการเงินและการช่วยเหลือสังคมและพระพุทธศาสนา ผู้ที่ เข้ามาทำงานต้องมีความรับผิดชอบในการทำงาน เพื่อเป็นการที่จะทำให้การทำงานของมูลนิธิดำเนิน ไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถที่จะทำให้การสงเคราะห์พัฒนาสังคม และพระพุทธศาสนาเป็น ไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4. การเสียสละ

การเสียสละก็เป็นคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่จะทำให้การทำงานของมูลนิธิดำเนินไปตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพราะผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิต้องเสียสละทั้งเวลา และทรัพย์สิน การทำงานในมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำนั้นเป็นการทำงานที่เกี่ยวกับการกุศล ซึ่งผู้ที่เข้ามาทำต้องเสีย สละให้กับการทำงานและเสียสละทรัพย์สินเพื่อที่จะได้สงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาให้ มีความเจริญขึ้น

5. ความรู้และความสามารถ

ความรู้และความสามารถเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำงานของมูลนิธิ เพราะความรู้และ ความสามารถจะเป็นเครื่องที่จะทำให้การทำงานของมูลนิธิมีประสิทธิภาพ บุคคลที่เข้ามาทำงาน ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการทำงานของมูลนิธิและต้องมีความรู้ในการบริหารจัดการมูลนิธิ เพื่อเป็นการ ให้มูลนิธิดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งมีความสามารถ ในการดำเนินงานของมูลนิธิให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

6. คุณวุฒิ

ผู้ที่มีคุณวุฒิจะเป็นผู้ที่มีการผ่านการทำงานและมีประสบการณ์และเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน ผู้ที่มีคุณวุฒิจะทำให้ผู้ร่วมงานให้ความเคารพและความเกรงใจในการทำงานสามารถที่จะทำให้งานนั้นดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ผู้ที่มีคุณวุฒิจะเป็นผู้ที่สามารถทำให้งานของมูลนิธิทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะจะเป็นผู้รู้ถึงการดำเนินงานและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในมูลนิธิ สามารถทำให้วัตถุประสงค์ของมูลนิธิดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

7. การไม่หวังผลตอบแทน

การทำงานในมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ไม่มีเงินเดือนหรือเบี้ยเลี้ยงให้กับผู้ทำงาน ผู้ที่เข้ามาทำงานต้องทำด้วยไม่หวังผลตอบแทนซึ่งเป็นการทำงานเพื่อสังคมและพระพุทธศาสนา ทำงานด้วยใจบริสุทธิ์จึงจะทำงานที่เกี่ยวกับการกุศลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้น การแสวงหาทรัพยากรบุคคลเข้ามาทำงานในมูลนิธินั้น ก็ได้ทั้งบรรพชิตและฆราวาสที่มีศรัทธาและมีความรักในงานที่ทำ มีความรู้ และความสามารถไม่หวังผลตอบแทน มีความรับผิดชอบและมีการเสียสละให้กับมูลนิธิ ซึ่งเป็นส่วนทำให้ผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิได้มีการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในการเลือกบุคคลเข้ามาทำงานนั้น ได้มีการเลือกบุคคลทั้งภายในและภายนอกที่มีคุณสมบัติตามที่มูลนิธิหนดไว้ การแสวงหาทรัพยากรบุคคลของมูลนิธิเป็นการแสวงหาทรัพยากรที่มีคุณภาพในการทำงาน สามารถทำให้งานของมูลนิธิบรรลุตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การแสวงหาทรัพยากรของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ เป็นการแสวงหาทรัพยากรที่มีศรัทธาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้ที่มาร่วมทำบุญบริจาคแก่มูลนิธินี้ก็ทำบุญด้วยศรัทธาไม่มีการเรียกรับหรือแจกของ ผู้ที่เข้ามาทำงานก็ทำงานด้วยศรัทธาไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะไม่มีเงินเดือนหรือเบี้ยเลี้ยงเป็นสิ่งตอบแทน บางครั้งก็ต้องเสียสละทรัพย์ของตัวเองในการทำงานอีกด้วย

คณะกรรมการของมูลนิธิมีทั้งหมด 9 คน มีพระภิกษุ 4 รูป ฆราวาสมี 5 คน ประธานของมูลนิธิ คือ สมเด็จพระมหารัชมังคลาจารย์ เป็นเจ้าอาวาสและเป็นผู้ที่ได้ทำตามเจตนารมณ์ของอดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ที่ต้องการมีกองทุนมูลนิธิ เพื่อที่จะสงเคราะห์พัฒนาสังคมและส่งเสริมพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ท่านเป็นพระที่พระลูกวัดและประชาชนให้ความเคารพนับถือมากที่สุดก็เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับ

รองประธาน คือ พลตำรวจเอกชุมพล โลหะชาละ เป็นผู้มีหน้าที่ตำแหน่งสูง ถึงปัจจุบันท่านจะปลดเกษียณแล้วก็ตาม ก็ยังทำตามหน้าที่ได้ดี และก็มีความรู้ความสามารถในการ

ทำงาน ถ้ามูลนิธิมีปัญหาเกี่ยวกับด้านกฎหมายก็สามารถช่วยแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมายแต่ก็ยังไม่
มีปัญหาทางด้านกฎหมายเพราะไม่มีข้อผิดพลาดทางด้านกฎหมาย จึงไม่มีบทบาทในด้านนี้เท่าไร
นัก แต่ก็ให้ความเคารพรักในเจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์อดีตมาก จึงทำงานให้กับมูลนิธิด้วยความ
เต็มใจ กรรมการของมูลนิธิมีอยู่ 7 คน ซึ่งล้วนแต่เป็นผู้ที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือ และ
ยกย่อง

อาจารย์ตรีธา เนียมจำ ท่านเป็นนายกสมาคมศิษย์หลวงพ่อดปากน้ำ มีลูกศิษย์มาก
และก็มีความรู้ในการทำงานเกี่ยวกับมูลนิธิ ถึงท่านจะมีความรู้เพียง ป. 4 ก็ยังสามารถช่วยทำให้
มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ มีทุนทรัพย์มากขึ้นและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

นายถนอม ทรงสาร ท่านก็เคยบวชพระอยู่ที่วัดปากน้ำและเป็นลูกศิษย์ของหลวงพ่อด
ปากน้ำองค์อดีต ได้มีการเสียดสละทั้งร่างกายและแรงใจ เพื่อให้ความปรารถนาของหลวงพ่อด
ปากน้ำองค์อดีตบรรลุตามที่ท่านได้ตั้งใจไว้ มีความรู้ในทางธรรม คือนักธรรมเอก และเปรียญ
ธรรม 5 ประโยค เป็นทั้งกรรมการและเหรียญกษาของมูลนิธิ เป็นผู้ติดตามงานสงเคราะห์พัฒนา
สังคมและส่งเสริมพระพุทธศาสนาต่าง ๆ เพื่อให้ทรัพย์ที่ช่วยเหลือไปนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์
ของมูลนิธิ ที่ประธานมูลนิธิได้มอบไว้

พระพิศาลญาณวงศ์ ท่านเป็นเลขานุการของมูลนิธิ เป็นผู้ที่คอยดูแลกิจกรรมของมูลนิธิ
และติดตามการมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนและผู้ที่ยากจน เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำท่านมี
ความรู้ในด้านพระพุทธศาสนา คือนักธรรมเอก เปรียญธรรม 4 ประโยค ได้ทำให้มูลนิธิเป็นไป
ตามวัตถุประสงค์

คณะกรรมการของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำทำงานด้วยศรัทธาไม่หวังผลตอบแทน
ทำงานเพื่อสังคมและพระพุทธศาสนา และแต่ละท่านก็มีความรู้และความสามารถในการทำงาน
เกี่ยวกับมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ คณะกรรมการที่ยกขึ้นมานั้นก็เป็นเพียงแค่ยกตัวอย่าง และยังมีอีก
หลายท่านที่ไม่ได้กล่าว ซึ่งแต่ละท่านก็ทำงานด้วยศรัทธาและมีความรู้ความสามารถในการทำงาน
เกี่ยวกับมูลนิธิ ทำด้วยศรัทธาไม่หวังผลตอบแทน ทำงานเพื่อเจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์อดีต ดังนั้น
ทรัพยากรบุคคลที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิมีความรู้และความสามารถเกี่ยวกับมูลนิธิได้เป็นอย่างดี
และยังสามารถที่ทำให้มูลนิธิมีคุณภาพมากขึ้น

2. กระบวนการสร้างศรัทธา

วัดปากน้ำเป็นวัดที่มีประชาชนรู้จักกันทั่วไปและยังเป็นวัดที่ประชาชนเลื่อมใสประชาชน
ทุกทั่วสารทิศจะมาทำบุญกับวัดปากน้ำกันมาก ในการทำบุญของวัดปากน้ำนั้นก็จะมี การถวาย
ภัตตาหาร ค่าน้ำค่าไฟ ชื่อที่ดินถวายวัด ร่วมสร้างหอสมุดพระพุทธศาสนาที่พุทธมณฑล และทำ

บุญมูลนิธิ ในการทำบุญของประชาชนนั้นก็เป็นการทำบุญตามศรัทธาของแต่ละท่าน ซึ่งไม่มีการวางกฎเกณฑ์ว่าต้องทำเท่านั้นเท่านี้ ประชาชนจะทำตามศรัทธาของแต่ละท่านว่าท่านต้องการทำบุญเกี่ยวกับอะไร มูลนิธิก็เป็นส่วนหนึ่งที่มีประชาชนร่วมทำบุญบริจาคกันมาก สิ่งที่ทำให้ประชาชนมีความศรัทธาที่ได้ร่วมทำบุญบริจาคแก่มูลนิธิกันมาก ซึ่งสามารถที่จะจำแนกได้ดังนี้คือ

- 2.1 การเชิดชูเกียรติอดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี)
- 2.2 ชื่อเสียงของวัดปากน้ำภาษีเจริญ
- 2.3 ทำหนังสือรายงานกิจการของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ
- 2.4 คณะกรรมการของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ

1.1 การเชิดชูเกียรติอดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ (พระมงคลเทพมุนี)

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า อดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ คือ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) เป็นพระที่มีการปฏิบัติและปฏิบัติชอบ ท่านได้ปฏิบัติธรรมจนได้วิชาธรรมกายและท่านยังได้นำวิชาธรรมกายไปเผยแผร์แก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนทั่วไป จนทำให้ท่านนั้นมิถูกศิษย์มากทั้งที่เป็นพระภิกษุสามเณรและฆราวาสทั่วไป ด้วยเหตุนี้ถูกศิษย์ของท่านจึงได้มีการเชิดชูเกียรติและยกย่องท่านด้วยวิธีต่าง ๆ ได้แก่

- 2.1.1 การนำวิชาธรรมกายไปเผยแผร์
- 2.1.2 เก็บศพของท่านไว้ให้ประชาชนสักการบูชา
- 2.1.3 สร้างพระพุทธรูปต่าง ๆ ให้ประชาชนนำไปบูชา
- 2.1.4 ทำตามเจตน์จำนงค์ของท่านที่ได้ตั้งปรารถนาไว้

2.1.1 การนำวิชาธรรมกายไปเผยแผร์

ลูกศิษย์ที่ได้วิชาธรรมกายได้นำวิชาธรรมกายไปสั่งสอนแก่ผู้ที่มีความสนใจไปปฏิบัติ และมีการกล่าวถึงคุณความดีและความมีบุญบารมีของท่านจนเป็นเหตุทำให้ผู้ที่มาปฏิบัติธรรมเกิดความเลื่อมใสและต้องการทำบุญร่วมกับท่าน

2.1.2 เก็บศพของท่านไว้ให้ประชาชนสักการบูชา

การที่ลูกศิษย์ของท่านได้มีการเก็บศพของท่านไว้ เพื่อต้องการให้ประชาชนที่ต้องการสักการะท่านได้มาสักการะท่านตามศรัทธา ประชาชนที่ได้มาสักการะท่านก็ได้ถือโอกาสร่วมทำบุญกับท่าน มีทั้งการถวายภัตตาหารและทำบุญบริจาคแก่มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ

2.1.3 ทำพระผงและเหรียญรุ่นต่าง ๆ ให้ประชาชนนำไปบูชา

ลูกศิษย์ได้มีการยกย่องท่านด้วยการทำพระผงและเหรียญรุ่นต่าง ๆ เพื่อที่จะได้ให้ประชาชนได้นำไปบูชาอันเป็นที่พึงพอใจ ซึ่งประชาชนที่ได้นำพระผงและเหรียญวัดปากน้ำไป

บุชานั้น เพราะมีความศรัทธาในหลวงพ่อดปากน้ำ เมื่อต้องการที่จะเข้าพระไปก็จะมาเช่าที่วัด ปากน้ำ การที่ประชาชนได้มาเช่าพระหลวงพ่อดปากน้ำไปบูชาก็เพื่อที่จะเอาไปเป็นที่พึ่งทางใจ เมื่อประชาชนมาเช่าพระวัดปากน้ำแล้วก็ยัง ได้มีการทำบุญร่วมกับมูลนิธิ

2.1.4 ทำตามเจตน์จํานงที่ทํานได้ตั้งปรารถนาไว้

ในการทำตามเจตน์จํานงค้ของหลวงพ่อดปากน้ำนั้น เป็นการทำตามความปรารถนาของอดีตหลวงพ่อดปากน้ำที่ได้มีการตั้งความปรารถนาไว้ ในอดีตพระมงคลเทพมุนี (สด จนทสโร) ได้มีการตั้งเป็นกองทุนนิธิเพื่อที่จะ ได้มีการช่วยเหลือพระภิกษุสามเณร ได้มีอาหารฉัน มีการศึกษาพระธรรมวินัยและมีการปฏิบัติธรรมตามวิชาวรรณกายที่หลวงพ่อดท่านค้นพบ ในการทำตามเจตน์จํานงค้ นั้น เป็นการทำให้ผู้ที่ ได้มาพบเห็นเกิดศรัทธาและร่วมทำบุญกับวัดปากน้ำ

การเชิดชูเกียรติหลวงพ่อดปากน้ำที่ได้กล่าวไว้เป็นข้อ ๆ นั้น เป็นการเชิดชูเกียรติที่ได้มีการยกย่องทําน ที่ทํานเป็นพระภิกษุที่มีบุญบารมีสามารถปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธเจ้า ในความที่ทํานเป็นพระภิกษุที่มีการปฏิบัติ และปฏิบัติชอบลูกศิษย์ก็ได้มีการยกย่องทํานในรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวไว้ข้างต้น จนเป็นเหตุทำให้ผู้ที่ได้ปฏิบัติและผู้พบเห็นเกิดความศรัทธาในหลวงพ่อดปากน้ำองค์อดีต หลวงพ่อดปากน้ำที่ได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติจากลูกศิษย์ก็มีส่วนทำให้ประชาชนที่ได้ปฏิบัติและผู้พบเห็นเกิดศรัทธาที่ต้องการร่วมทำบุญบริจาคแก่มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ จนทำให้มูลนิธิมีจํานวนเงินมากสามารถที่นำดอกผลไปสงเคราะห์พัฒนาสังคม และพระพุทธศาสนา

ดังนั้น ประชาชนที่มาบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิ นั้น ก็จะมาบริจาคเกี่ยวกับการบำรุงการศึกษาแก่นักเรียนและพระภิกษุ - สามเณร ถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสามเณรที่จำพรรษาอยู่ภายในวัดปากน้ำ และพระภิกษุ - สามเณรที่มาศึกษาที่วัดปากน้ำ และวัดใกล้เคียงที่มาฉันอาหารที่วัดปากน้ำ พร้อมทั้งสงเคราะห์พัฒนาสังคมและส่งเสริมพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การบูรณะปฏิสังขรณ์วัดปากน้ำและวัดอื่น ๆ และการก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ให้กับสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ต่อสังคม การได้มาบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธินั้นก็ทำให้ประชาชนที่มาบริจาคทรัพย์นั้น ได้บริจาคทรัพย์ตามที่ตนตั้งความปรารถนาไว้

2.2 ชื่อเสียงของวัดปากน้ำ

เป็นที่ทราบกันแล้วว่าวัดปากน้ำ ภาษีเจริญเป็นวัดที่รู้จักของประชาชนทั่วไปและประชาชนให้ความศรัทธากันมาก เพราะวัดปากน้ำเป็นวัดที่ประชาชนมาทำบุญกันมาก ไม่ว่าจะวัดเทศกาลสำคัญหรือวันหยุดราชการประชาชนก็จะมาทำบุญกันมาก วัดปากน้ำมีการทำบุญหลาย

อย่างมีทั้งการทำบุญภายในวัดและนอกวัด ซึ่งวัดปากน้ำจะเป็นผู้ที่นำเอาทรัพย์ของประชาชนที่มาบริจาคไปช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ

ดังนั้น ชื่อเสียงของวัดปากน้ำจึงเป็นสิ่งที่สร้างศรัทธาให้กับประชาชนเข้ามาบริจาคทรัพย์แก่มูลนิธิ เพราะเป็นวัดที่ประชาชนทั่วไปยอมรับเมื่อมาทำบุญกับวัดปากน้ำแล้ววัดปากน้ำก็จะนำทรัพย์ที่บริจาคไปใช้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ และในความคิดศรัทธาของประชาชนก็เชื่อว่าวัดปากน้ำเป็นวัดที่ศักดิ์สิทธิ์เมื่อได้มีการทำบุญกับวัดปากน้ำประชาชนก็สบายใจและคุ้มกับการทำบุญ เมื่อทำบุญไปแล้วทำให้ตนเองได้บุญมากเพราะว่า วัดปากน้ำจะนำทรัพย์ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ทุกประการ เป็นการทำตามศรัทธาของผู้บริจาค

จากการสัมภาษณ์ นายไกรเลิศ หาญวิวัฒนกุล ได้ในใจว่า การที่ได้มาทำบุญกับวัดปากน้ำทำให้ตนเองนั้นสบายใจ เพราะวัดปากน้ำได้นำทรัพย์ที่บริจาคไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมนั้น ๆ ทุกประการ ที่พูดอย่างนี้เพราะได้เห็นและได้รับรู้จากบุคคลทั่วไป วัดปากน้ำไม่เคยนำทรัพย์ที่ประชาชนไปบริจาคไปใช้ผิดประเภทหรือผิดวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้มีการนำทรัพย์ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ เช่น การมอบทุนการศึกษา การถวายภัตตาหาร และทำการกุศลในกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับสังคมและพระพุทธศาสนาตลอดมา วัดปากน้ำไม่มีเรื่องเสียหายเกี่ยวกับเรื่องทรัพย์ที่ประชาชนมาบริจาคและวัดปากน้ำมีประชาชนมาบริจาคทรัพย์กันมาก จึงมีความเชื่อมั่นว่าวัดปากน้ำทำตามศรัทธาของผู้บริจาคทรัพย์อย่างถูกต้อง ตนเองก็มาบริจาคทรัพย์เข้ามูลนิธิทุกปีและเกือบทุกเดือน สิ่งที่ได้เห็นและได้รับรู้จากบุคคลทั่วไป ทำให้ตนมีศรัทธาในวัดปากน้ำมา

2.3 ทำหนังสือรายงานกิจการของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

ในแต่ละปีมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำจะทำหนังสือรายงานกิจการของมูลนิธิ ให้กับผู้ที่ร่วมทำบุญกับมูลนิธิให้ได้ทราบถึงกิจการของมูลนิธิ ไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาสังคม และพระพุทธศาสนา ในการรายงานกิจการของมูลนิธินั้น ก็มีการรายงานกิจการดังนี้ คือ

2.3.1 การเงินของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

2.3.2 การส่งเสริมพัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนา

2.3.3 ทุนเดิมของแต่ละท่าน

2.3.1 การเงินของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

หนังสือมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ได้มีการรายงานกิจการการเงินของมูลนิธิให้ประชาชนที่ได้มาบริจาคทรัพย์แก่มูลนิธิ ได้ทราบถึงการเงินของมูลนิธิ ว่าในแต่ละปีมีเงินจำนวนเท่าไรและได้ดอกผลเท่าไร ซึ่งเป็นการเปิดเผยถึงฐานะการเงินของมูลนิธิให้กับผู้ที่มีส่วนร่วมทำบุญกับมูลนิธิได้ทราบ ซึ่งเป็นการสร้างศรัทธาให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมกับมูลนิธิได้ทราบ อันเป็นการสร้าง

ศรัทธาให้แก่ผู้ที่มาบริจาคทรัพย์และเป็นสิ่งทำให้ผู้ที่มาบริจาคมีศรัทธามากขึ้น และร่วมทำบุญกับมูลนิธิมากขึ้น พร้อมทั้งยังได้มีการชักชวนผู้อื่นให้ได้มาร่วมทำบุญกับมูลนิธิอีกด้วย

2.3.2 การสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนา

ดอกผลที่ทางมูลนิธิได้นำไปใช้นั้น ก็จะมีการรายงานให้กับผู้ที่ร่วมทำบุญกับมูลนิธิได้ทราบว่า ดอกผลนั้นได้นำไปสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนานั้นเป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนที่ได้ทราบมีความศรัทธามากขึ้น และมีการเพิ่มและตั้งทุนให้กับญาติคนอื่นอีก และยังได้มีการชักชวนผู้อื่นให้ได้มีส่วนร่วมในการทำบุญกับมูลนิธิกันมากขึ้น

2.3.3 ทุนเดิมของแต่ละท่าน

การรายงานต้นทุนเดิมของผู้ที่ตั้งทุนนั้นเป็นการรายงานให้ผู้ที่เป็นเจ้าของชื่อทุนได้ทราบว่า ทุนมูลนิธิที่เป็นชื่อของตนนั้นในปัจจุบันมีเท่าไร ซึ่งเป็นการเปิดเผยเรื่องการเงินของมูลนิธิให้กับผู้ที่ร่วมทำบุญกับมูลนิธิได้ทราบถึงต้นทุนเดิมของตนเอง เป็นการเปิดเผยที่สร้างศรัทธาให้แก่ผู้ที่มีส่วนร่วมทำบุญกับมูลนิธิ

การทำหนังสือรายงานกิจการของมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำให้ผู้ที่มีส่วนร่วมทำบุญกับมูลนิธิได้ทราบนั้น เป็นการสร้างศรัทธาให้แก่เจ้าของชื่อทุนมูลนิธิ เป็นการที่ทำให้เจ้าของชื่อทุนมูลนิธิได้มาร่วมบริจาคทรัพย์ให้กับมูลนิธิมากขึ้น ตามแต่ศรัทธาของแต่ละท่านที่มีศรัทธาบริจาคในการเพิ่มทุนของตนเอง พร้อมทั้งยังได้มีการชักชวนผู้อื่นที่ตนรู้จักเข้ามาบริจาคทรัพย์ให้แก่มูลนิธิอีกด้วย

2.4 คณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำ

คณะกรรมการของมูลนิธิ เป็นคณะกรรมการที่มีความรู้และความสามารถ มีความรับผิดชอบในการทำงานและรักในงานที่ตนเองกระทำอันเป็นที่ยอมรับนับถือของบุคคลทั่วไป ซึ่งคณะกรรมการของมูลนิธิมีองค์ประกอบดังนี้ คือ

2.4.1 คณะกรรมการที่เป็นพระภิกษุ

2.4.2 คณะกรรมการที่เป็นฆราวาส

2.4.1 คณะกรรมการที่เป็นพระภิกษุ

คณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำที่เป็นพระภิกษุนั้น เป็นพระภิกษุที่มีตำแหน่งฐานะหน้าที่สูงในวัดปากน้ำ ซึ่งมีทั้งเจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาสและผู้ช่วยเจ้าอาวาสเป็นพระที่ประชาชนให้ความเคารพนับถือกันมาก การที่ท่านได้มาเป็นคณะกรรมการมูลนิธินั้น ก็เป็นส่วนที่ทำให้ประชาชนมีศรัทธาที่จะมาบริจาคทรัพย์ให้กับมูลนิธิ อันเป็นที่ไว้ใจถึงเรื่องการเงินของมูลนิธิ ไม่สูญหายไปไหนแน่นอน

2.4.2 คณะกรรมการที่เป็นฆราวาส

คณะกรรมการมูลนิธิที่เป็นฆราวาสนั้น เป็นคณะกรรมการที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป เพราะท่านเป็นทั้งนายกสมาคมวัดปากน้ำที่มีประชาชนให้ความเคารพนับถือท่านมาก และยังมีฆราวาสที่เป็นผู้ที่เคยบวชอยู่ในวัดปากน้ำเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการตั้งเป็นทุนมูลนิธิ และยังมีผู้ที่มีคุณวุฒิและวัยวุฒิที่มีตำแหน่งหน้าที่สูง ซึ่งเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไปการที่ได้บุคคลเหล่านี้มาเป็นคณะกรรมการของมูลนิธิ เป็นการสร้างศรัทธาให้กับประชาชนมากขึ้นเพราะเป็นที่ไว้วางใจในการทำงาน เพราะท่านเหล่านี้เป็นลูกศิษย์หลวงพ่อดอกปากน้ำและมีศรัทธาในหลวงพ่อดอกปากน้ำ ทำงานมูลนิธิเพื่อหลวงพ่อดอกปากน้ำไม่หวังผลตอบแทน ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสิ่งที่สร้างศรัทธาให้กับผู้ที่มาบริจาคทรัพย์ให้กับมูลนิธิ

คณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อดอกปากน้ำ ที่เป็นทั้งพระภิกษุและฆราวาสเป็นคณะกรรมการที่ทำงานด้วยศรัทธาไม่หวังผลตอบแทน และท่านเป็นคณะกรรมการที่ประชาชนทั่วไปให้ความศรัทธาและความเคารพนับถือกันมาก เมื่อผู้ที่มาบริจาคทรัพย์ได้ทราบว่าคุณสมบัติเหล่านี้มาเป็นคณะกรรมการของมูลนิธิ ก็เกิดศรัทธาที่จะมาบริจาคทรัพย์แก่มูลนิธิหลวงพ่อดอกปากน้ำ ซึ่งมีความไว้วางใจว่าคณะกรรมการนั้นสามารถทำให้มูลนิธิดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ และไม่เป็นการทำให้การเงินของมูลนิธิสูญหายด้วย ในส่วนนี้เป็นสิ่งทำให้ประชาชนมีศรัทธาในการบริจาคทรัพย์แก่มูลนิธิมากขึ้น

ขบวนการสร้างศรัทธานั้น เกิดจากการที่ประชาชนมีศรัทธาในหลวงพ่อดอกปากน้ำองค์อดีตเป็นสิ่งสำคัญ หลวงพ่อดอกปากน้ำเป็นพระที่ปฏิบัติดีและปฏิบัติชอบและเป็นพระที่ศักดิ์สิทธิ์ การที่ประชาชนให้ความศรัทธาในหลวงพ่อดอกปากน้ำองค์อดีตกันมากขึ้น ก็เพราะลูกศิษย์ทั้งที่เป็นพระภิกษุและฆราวาสได้มีการเชิดชูและยกย่องท่าน ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การนำวิชาธรรมกายที่ท่านค้นพบจากพระพุทธเจ้าไปเผยแพร่และมีการสร้างพระรุ่นต่าง ๆ ให้ประชาชนนำไปบูชาเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจซึ่งเมื่อประชาชนนำพระไปบูชาแล้วก็มีความสบายใจมากขึ้น ประชาชนก็ให้ความศรัทธาในหลวงพ่อดอกปากน้ำมากขึ้น คณะกรรมการมูลนิธิก็มีส่วนสำคัญในการสร้างศรัทธา ถ้าได้คณะกรรมการไม่เป็นที่เคารพหรือศรัทธาของประชาชน ก็ไม่สามารถที่จะทำให้ประชาชนเข้าบริจาคทรัพย์ให้กับมูลนิธิ เมื่อได้คณะกรรมการมูลนิธิอันเป็นที่เคารพและศรัทธาของบุคคลทั่วไปก็ทำให้ประชาชนมาบริจาคทรัพย์กันมากขึ้น การทำหนังสือรายงานกิจการของมูลนิธิทำให้ผู้ที่บริจาคทรัพย์แก่มูลนิธิได้ทราบถึงการเงินและการนำดอกผลของมูลนิธิไปสงเคราะห์พัฒนาสังคม ซึ่งเป็น การแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงการทำตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ทำให้ผู้บริจาคมีศรัทธาบริจาคทรัพย์กันมากขึ้น ชื่อเสียงของวัดปากน้ำก็เป็นส่วนสำคัญ ถ้าประชาชนไม่ศรัทธาใน

วัดปากน้ำประชาชนก็ไม่มาทำบุญบริจาคทรัพย์แก่มูลนิธิ ดังนั้น ขบวนการสร้างศรัทธาที่ทำให้ประชาชนมาบริจาคทรัพย์ให้แก่มูลนิธิกันมากขึ้นนั้น ก็มีกลยุทธ์และรูปแบบที่กล่าวไว้ข้างต้น

3. การบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคลของมูลนิธิ เป็นการบริหารงานที่ได้มีการเลือกบุคคลให้เหมาะสมกับหน้าที่นั้น ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งในการเลือกสรรบุคคลก็จะดูถึงความเหมาะสมหน้าที่การงานที่จะทำในมูลนิธิ ในการบริหารงานบุคคลของมูลนิธิได้มีการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ได้แก่

- 3.1 การจัดโครงสร้าง
- 3.2 การแบ่งงานกันทำ
- 3.3 การสั่งการ
- 3.4 การจัดการงาน

3.1 การจัดโครงสร้าง

มูลนิธิหลวงพ่อดาวปากน้ำได้มีการจัดโครงการ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ การจัดโครงการเป็นการจัดโครงการเพื่อให้คณะกรรมการมูลนิธิได้รับความรับผิดชอบในการงานที่ได้มอบหมายให้ ในการมอบหมายหน้าที่นั้น ก็จะดูถึงความเหมาะสมของคณะกรรมการแต่ละท่านที่สมควรรับหน้าที่ไหนเพื่อที่จะทำให้ท่านได้ทำตามหน้าที่ที่เหมาะสมกับตนเอง โครงการของมูลนิธิหลวงพ่อดาวปากน้ำนั้น มีอยู่ 2 โครงการหลัก คือ

- 3.1.1 การสงเคราะห์พัฒนาสังคม
- 3.1.2 การสงเคราะห์พัฒนาสังคม
- 3.1.1 การสงเคราะห์พัฒนาสังคม

การสงเคราะห์พัฒนาสังคมจะมีผู้ที่รับมอบหน้าที่ในการดูแลและติดตามการทำงาน คณะกรรมการมูลนิธิจะมอบหมายหน้าที่แก่ผู้ที่เหมาะสมกับหน้าที่นี้ ให้เป็นผู้ติดตามผลงานในการสงเคราะห์ เพื่อเป็นการติดตามให้ทราบว่า การสงเคราะห์นั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิหรือไม่ ซึ่งในการมอบหมายหน้าที่นั้น จะมอบหมายให้คณะกรรมการที่เป็นฆราวาสเป็นผู้ติดตามผลงานในการสงเคราะห์สังคม ทั้งนี้เพื่อสะดวกในการติดตามการทำงาน กิจกรรมการสงเคราะห์พัฒนาสังคมในโครงการ เช่น การมอบทุนการศึกษาแก่นักเรียน การสร้างอาคารเรียน ห้องสมุด ห้องน้ำให้กับโรงเรียนที่มีอาคารพุงพัง หรืออาคารที่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของ

นักเรียน การช่วยเหลือโครงการอบรม จริยธรรมแก่เยาวชน และการช่วยเหลือโครงการสร้างถนน และสะพานให้กับชนบทที่ถนนหรือสะพานขาดแคลนหรือพุง เป็นต้น

3.1.2 การสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนา

หน้าที่ในการสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนานั้น คณะกรรมการมูลนิธิมอบหมายให้แก่ภิกษุและฆราวาสที่มีความเหมาะสมเป็นผู้ติดตามผลการสงเคราะห์พระพุทธศาสนาเอง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการให้การสงเคราะห์นั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ เช่น การสร้างพระอุโบสถ สร้างศาลาการเปรียญ การสร้างกุฏิ ให้กับวัดที่ขาดแคลน ในการสร้างให้นั้นก็ จะดูถึงความเหมาะสมความต้องการของประชาชนและวัดต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามความวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า การจัดโครงสร้างของมูลนิธิจะมีโครงการอยู่ 2 อย่าง คือ การสงเคราะห์พัฒนาสังคม และโครงการสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนาซึ่งโครงการทั้ง 2 นั้น ก็จะมีการมอบหมายหน้าที่ในการติดตามผลงานของโครงการนั้น ๆ ในการมอบหมายหน้าที่นั้นก็ดูถึงการเหมาะสมของบุคคลนั้น เพื่อเป็นการทำให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพสามารถทำให้โครงการนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.2 การแบ่งงานกันทำ

มูลนิธิมีกิจกรรมที่ต้องทำมากจึงได้มีการแบ่งงานกันทำ เพื่อเป็นการมอบหมายให้แต่ละท่านนั้นได้ไปทำตามหน้าที่ของตนเองที่ได้กำหนดไว้ ในการแบ่งงานกันทำนั้นประธานมูลนิธิจะเป็นผู้ออกคำสั่งให้คณะกรรมการแต่ละท่านรับผิดชอบงานที่ได้มอบหมายให้ หน้าที่ของคณะกรรมการมูลนิธิได้กำหนดไว้ในตราสารของมูลนิธิในข้อที่ 17 - 26 ส่วนหน้าที่หลักที่ต้องทำในมูลนิธิดังนี้ คือ

3.2.1 การพิจารณาให้ความสงเคราะห์

3.2.2 การมอบทุนให้กับผู้ขอความสงเคราะห์

3.2.3 การติดตามผลงาน

3.2.4 การเก็บเงินมูลนิธิ

3.2.5 การตรวจบัญชีการเงินของมูลนิธิ

3.2.1 การพิจารณาให้ความสงเคราะห์

ในการพิจารณาให้ความสงเคราะห์นั้น คณะกรรมการมูลนิธิหลวงพ่อดำ วัดปากน้ำได้มอบหมายให้ประธานมูลนิธิเป็นผู้พิจารณา ซึ่งในการพิจารณาก็จะดูถึงความเหมาะสมในการให้ความสงเคราะห์ ถ้าสิ่งไหนมีความสำคัญก็ให้ความช่วยเหลือก่อน ถ้าสิ่งไหนไม่มีความสำคัญก็ยังไม่ให้ความช่วยเหลือ แต่ถ้ามีงบประมาณเหลือก็ให้ความช่วยเหลือเช่นกัน ในการพิจารณา

ประธานมูลนิธิจะพิจารณาถึง หลักฐานถูกต้อง มีข้อความที่ชัดเจน สถานที่ขอมืออยู่จริง สิ่งนั้นได้มีการเริ่มทำแล้ว สิ่งนั้นมีสำคัญต่อสังคมและพระพุทธศาสนา และสิ่งนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เมื่อประธานพิจารณาแล้วเห็นว่าถูกต้องทุกประการก็ให้ความช่วยเหลือ กิจกรรมที่มีการพิจารณาให้ เช่น การสร้างพระอุโบสถ การสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม การสร้างอาคารเรียน การสร้างห้องสมุด การสร้างห้องน้ำให้กับโรงเรียน และการมอบทุนการศึกษาให้นักเรียน เป็นต้น เป็นกิจกรรมที่พิจารณาและตรวจสอบแล้วสมควรให้การสงเคราะห์ เพราะที่นั่นขาดแคลนจริง และเหมาะสมกับสังคมและพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการพัฒนาให้สังคมและพระพุทธศาสนาให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่วนสิ่งที่ไม่ผ่านการพิจารณา เช่น การซื้อคอมพิวเตอร์ให้กับโรงเรียนแห่งหนึ่ง ซึ่งทางโรงเรียนมีเงินอยู่แล้วแต่ต้องการให้วัดปากน้ำซื้อให้ การพิจารณาและตรวจสอบจึงไม่ผ่าน การมอบทุนการศึกษาให้นักเรียน เพราะบางโรงเรียนเมื่อมีการตรวจสอบแล้วพบว่า เคยขอมานแต่ไม่มีนักเรียนมารับหรือทุนไม่ถึงมือนักเรียนก็ไม่พิจารณาอบให้ การสร้างอุโบสถหรือการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรมบางวัด ที่ไม่มีการเริ่มต้นในการสร้างและไม่มีหลักฐานเพียงพอในการสร้างหรือบางวัดมีเงินอยู่แล้วแต่ไม่ขอมสร้างเอง ต้องการให้มูลนิธิสร้างให้ เมื่อมีการตรวจสอบแล้วถ้าไม่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ก็ไม่พิจารณาสร้างให้

3.2.2 การมอบทุนให้กับผู้ขอการสงเคราะห์

คณะกรรมการมูลนิธิได้มอบหมายให้กับประธานมูลนิธิเป็นผู้พิจารณา มอบทุนให้ ซึ่งในการมอบทุนสงเคราะห์ความช่วยเหลือนั้นตามตราสารข้อที่ 12 กล่าวไว้ว่า ประธานสามารถมอบทุนให้ได้เพียง 10,000 บาทเท่านั้น ถ้ามากกว่านั้นประธานต้องไปรายงานให้กับคณะกรรมการได้ทราบซึ่งในการประชุมประธานมูลนิธิก็จะรายงานให้กับคณะกรรมการมูลนิธิได้ทราบพร้อมทั้งมีหลักฐานของการเงินที่ได้ให้การช่วยเหลือ เช่น ในปี พ.ศ. 2540 การสร้างอาคารเรียนและห้องน้ำให้กับโรงเรียนที่ขอความช่วยเหลือ ต้องใช้เงินประมาณ 1,038,500 บาท และการสร้างถนนเข้าโรงพยาบาล เป็นจำนวนเงิน 667,000 บาท ซึ่งเป็นจำนวนเงินมากกว่า 10,000 บาท แต่เมื่อถึงวาระการประชุมประธานต้องชี้แจงและนำหลักฐานให้คณะกรรมการได้ทราบ เพื่อความถูกต้องและป้องกันความผิดพลาด

3.2.3 การติดตามผลงาน

การติดตามผลงานนั้นประธานมูลนิธิเป็นผู้มอบหน้าที่ให้กับคณะกรรมการที่เห็นว่าเหมาะสมแต่ละกิจกรรมและสะดวกในการติดตาม การติดตามผลงานนั้น เป็นการติดตามถึงเงินที่ได้มอบให้ไปนั้นได้ไปทำตามที่ได้ขอไว้หรือไม่และถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิหรือไม่ เพื่อเป็นการให้เงินที่ได้มอบให้ไปนั้นต้องทำให้สังคมและพระพุทธศาสนามีความเจริญก้าวหน้า และเป็นการฉลองศรัทธาของประชาชนที่ได้มาบริจาคทรัพย์แก่มูลนิธิให้เป็นไปตามศรัทธาของผู้มา

บริจาคที่ได้ตั้งใจไว้ เพื่อเป็นการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ เช่น การติดตามการสร้างโรงเรียนปรัยัติธรรม เมื่อติดตามแล้ว ก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ มูล - นิธิฯ และสร้างสำเร็จลุล่วงด้วยดี การติดตามการสร้างอาคารเรียนให้กับโรงเรียนที่ขอความช่วยเหลือ ก็สร้างอาคารเรียนอย่างถูกต้องตามที่ได้มอบทุนให้ไปสร้างเอง อันเป็นไปตามความต้องการของสังคมนั้น ๆ การติดตามการสร้างถนนเข้าโรงพยาบาล ก็สร้างตามที่กำหนดไว้ คือไม่เกินจำนวนเงินที่มอบให้และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

3.2.4 การเก็บเงินมูลนิธิ

ในแต่ละวันจะมีประชาชนผู้ที่มีจิตศรัทธามาริจาคทรัพย์สินแก่มูลนิธิ ถ้าเป็นในวันหยุดราชการและเทศกาลวันสำคัญจะมีประชาชนมาริจาคทรัพย์สินแก่มูลนิธิกันมาก ประธานมูลนิธิเป็นผู้แต่งตั้งผู้ที่จะมาเก็บเงินที่ประชาชนมาริจาค แต่ในการรับบริจาคนั้นก็จะมีเจ้าหน้าที่รับบริจาค ซึ่งจะเป็นเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในประชาสัมพันธืที่จะเป็นผู้รับบริจาคจากผู้ที่มาบริจาคทรัพย์สิน ส่วนเจ้าหน้าที่ที่มาเก็บเงินนั้นก็จะมีผู้มาบริจาค เหมือนกับเป็นการมาตรวจการเงินไปในตัวด้วย ผู้ที่มาเก็บเงินนั้นต้องเป็นผู้ที่คณะกรรมการไว้วางใจ การเก็บเงินเก็บทุกวันแล้วรวบรวมเงินที่เก็บนั้นไปให้ประธานมูลนิธิเพื่อนำไปฝากในธนาคารสืบต่อไป ในการเก็บเงินของมูลนิธิก็จะมีเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ไปเก็บ ในการเก็บเงินแต่ละครั้งเจ้าหน้าที่ก็จะเขียนไว้ที่หลังกระดาษบัญชีไว้เพื่อที่จะได้รู้ว่า วันนี้ได้เก็บเงินไปแล้วเท่าไร แล้วก็ลงบัญชีของมูลนิธิไว้ เพื่อที่จะได้ทราบว่าวันนี้ได้รับเงินบริจาคเข้ามูลนิธิเท่าไรและเป็นหลักฐานการเงินอย่างถูกต้อง ถ้าบัญชีการเงินเกิดความผิดพลาดก็จะสอบถามผู้รับบริจาค ความผิดพลาดที่เกิดขึ้นส่วนมากก็จะเกิดจากการไม่ได้นับเงินที่ประชาชนมาริจาคให้ถูกต้อง บางครั้งก็ขาดบางครั้งก็เกิน ถ้าขาดก็จะหาเงินมาทดแทนซึ่งผู้รับบริจาคต้องรับผิดชอบ ส่วนเงินที่เกินก็จะเก็บไว้เป็นกองกลางเผื่อว่าเงินนั้นขาดก็จะเอาเงินกองกลางนั้นไปทดแทนได้ แต่ก็เป็นส่วนน้อยที่เงินนั้นจะเกิดการผิดพลาด

3.2.5 การตรวจบัญชีการเงิน

การเงินถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมากในมูลนิธิ ถ้าเรื่องการเงินมีปัญหาจะทำให้ผู้ที่มาริจาคไม่มีศรัทธา และไม่สามารถทำตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้นประธานมูลนิธิจึงได้มีการว่าจ้างผู้ที่มาตรวจบัญชีการเงินซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ใช่คณะกรรมการ เพื่อเป็นการป้องกันความไม่ชอบธรรมของมูลนิธิได้และเพื่อความโปร่งใสในเรื่องการเงินของมูลนิธิ การมีผู้มาตรวจบัญชีจึงทำให้การเงินของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำโปร่งใส สามารถทำให้วัตถุประสงค์ของมูลนิธิบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

บัญชีการเงินก็จะเป็นใบเสร็จรับบริจาคและบัญชีของวัดปากน้ำที่ได้ทำไว้เป็นหลักฐานการตรวจสอบการเงินของมูลนิธินั้น ก็จะมีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เข้ามาตรวจสอบ ผู้ตรวจสอบบัญชี

นั้นต้องได้รับอนุญาตการตรวจสอบจากสมาคมการบัญชีแห่งประเทศไทย ปีหนึ่งก็จะมีเจ้าหน้าที่ที่ได้แต่งตั้งเข้ามาตรวจสอบบัญชีที่รับบริจาค ว่าปีหนึ่งได้เงินเท่าไร และเงินที่ได้รับนั้นตรงกับบัญชีหรือไม่ ถ้าไม่ตรงตามบัญชีก็จะมี การสอบถามและตรวจสอบเจ้าหน้าที่ที่เก็บเงินและประธานมูลนิธิ เพื่อที่จะทำให้การเงินของมูลนิธิฯ เกิดความโปร่งใส บัญชีการเงินที่ตรวจสอบก็จะเป็นบัญชีที่จะต้องส่งไปที่กระทรวงมหาดไทยรับทราบ และบัญชีการเงินของวัดปากน้ำที่วัดปากน้ำเก็บไว้เป็นหลักฐานและใบเสร็จรับบริจาคของแต่ละวัน แล้วเอาทั้ง 3 บัญชีมาตรวจสอบถ้าตรงกันก็ถือว่าถูกต้องและโปร่งใส และแต่ละปีก็มีการตรวจสอบอยู่แบบนี้เสมอ

สรุปได้ว่า การแบ่งงานกันทำ เป็นการแบ่งงานให้เหมาะสมกับหน้าที่ของแต่ละท่าน เพื่อเป็นการให้การดำเนินงานของมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การแบ่งงานเป็นการช่วยกันทำงาน เพื่อให้แต่ละท่านรับผิดชอบในหน้าที่ที่ได้มอบหมาย งานของมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำเป็นมูลนิธิการกุศล ทำคนเดียวทุกอย่างไม่สามารถทำได้จึงต้องมีการแบ่งงาน ซึ่งจะดูถึงความเหมาะสมของแต่ละท่านจะได้เป็นการทำงานนั้นถูกต้องตามความรู้และความสามารถของผู้นั้น

3.3 การสั่งการ

การทำงานในมูลนิธิ เพื่อเป็นการให้งานนั้นดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต้องมีผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่ดี ผู้บังคับบัญชาก็จะเป็นผู้สั่งการให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินงานตามที่มอบหมาย ซึ่งงานที่มอบหมายนั้นเป็นงานที่ให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำ ผู้สั่งการหรือผู้บังคับบัญชาที่สามารถสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาทำงานได้ตามเป้าหมายได้นั้น ต้องมีคุณสมบัติดังนี้ คือ

3.3.1 เป็นที่เคารพรักของผู้ใต้บังคับบัญชา

3.3.2 การมอบอำนาจหน้าที่

3.3.3 งานเหมาะสมกับผู้ทำงาน

3.3.1 เป็นที่เคารพรักของผู้ใต้บังคับบัญชา

การทำงานเกี่ยวกับการกุศลนั้น สิ่งที่สามารถให้งานนั้นดำเนินไปได้ด้วยดี ก็คือ การให้เกิดรักกับผู้บังคับบัญชา ซึ่งผู้บังคับบัญชานั้นต้องเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วย ประธานมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำก็เป็นผู้ที่คณะกรรมการให้เกิดรักและยอมรับในตัวท่าน เมื่อท่านสั่งการที่ช่วยกันทำงานด้วยความเต็มใจ

3.3.2 การมอบอำนาจหน้าที่

ในการสั่งการสิ่งที่มีอีกอย่างหนึ่ง ก็คือ อำนาจหน้าที่ ซึ่งอำนาจหน้าที่นี้ประธานมูลนิธิมีอำนาจในการสั่งการได้ ในตราสารก็ได้เขียนถึงอำนาจหน้าที่ของประธานไว้ในข้อ

18 ว่ามีอำนาจอะไรบ้าง การสั่งการของประธานที่มีอำนาจสามารถสั่งการให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3.3 งานเหมาะสมกับผู้ทำงาน

การสั่งงานแต่ละอย่างผู้บังคับบัญชาต้องรู้ถึงความสามารถของแต่ละบุคคลว่ามีความสามารถอะไร สามารถทำอะไรได้บ้าง เพื่อเป็นการป้องกันความผิดพลาด เมื่อเห็นว่ามีงานที่เหมาะสมกับงานนั้นก็สามารมอบหมายงานนั้นให้กับผู้นั้นดำเนินงานได้ การทำงานของมูลนิธิที่สามารถดำเนินงานได้ ก็เพราะมีการสั่งการให้ทำงานที่เหมาะสมกับผู้นั้น จึงทำให้งานของมูลนิธิดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการสั่งการการทำงานนั้นประธานมูลนิธิฯ ก็จะสั่งการให้คณะกรรมการมูลนิธิทำงานตามที่สั่ง ประธานมีหน้าที่คอยดูแลการทำงานของคณะกรรมการและการพิจารณาการให้ความสงเคราะห์ต่อสังคมและพระพุทธศาสนาให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ รองประธานก็จะทำหน้าที่เกี่ยวกับด้านกฎหมายและการตรวจสอบการนำดอกผลของมูลนิธิที่ได้ใช้ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ กรรมการก็จะตรวจสอบการทำงานและการตรวจสอบการเงินของมูลนิธิให้ถูกต้อง และการนำดอกผลไปใช้ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เภรัณญิกก็จะมีหน้าที่เก็บเงินและติดตามการสงเคราะห์ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ได้ขอความสงเคราะห์มา กรรมการที่ทำหน้าที่เฝ้ารัณญิกในปัจจุบัน ไม่ได้เก็บเงิน แต่ได้มีการแต่งตั้งพระภิกษุรูปหนึ่งเป็นผู้เก็บเงินของมูลนิธิ คั้งนั้น เภรัณญิกก็จะมีหน้าที่ติดตามการสงเคราะห์พัฒนาให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ส่วนเลขานุการก็มีหน้าที่จัดการตรวจสอบการมอบทุนการศึกษาให้แก่แก่นักเรียน ว่าปีนี้มีนักเรียนมีจำนวนเท่าไรที่ขอทุนการศึกษาและมีกี่โรงเรียน และตรวจสอบโรงเรียนและนักเรียน ที่ขอทุนการศึกษานั้น มีจริงหรือไม่ เพื่อให้การมอบทุนการศึกษานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ การสั่งการของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ได้บังคับบัญชาที่ดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า ในการสั่งการนั้น ผู้ที่สามารถสั่งการให้ผู้ได้บังคับบัญชาทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ก็ต้องเป็นเคารพรักและยอมรับของผู้อื่น ผู้บังคับบัญชาของมูลนิธิคือ ประธานมูลนิธิเป็นผู้ที่คณะกรรมการมูลนิธิให้ความเคารพและยกย่องเมื่อท่านสั่งการเกี่ยวกับเรื่องใดคณะกรรมการก็ทำตามด้วยความเต็มใจ งานทุกอย่างของมูลนิธิดำเนินมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3.4 การจัดการงาน

หน้าที่ของคณะกรรมการมูลนิธิ ก็ได้เขียนไว้ในตราสารของมูลนิธิใครมีหน้าที่ใดก็ทำตามหน้าที่นั้น หรือจะช่วยเหลือผู้อื่นทำก็ได้ การจัดการงานจึงได้เป็นไปตามตราสารของมูลนิธิ การจัดการงานของมูลนิธิฯ ก็ทำตามตราสารและทำตามคำสั่งที่ประธานมอบให้ทำ ซึ่งจะดูถึงความ

เหมาะสมกับหน้าที่นั้น เช่นการเก็บเงิน การติดตามการให้การสงเคราะห์ที่มูลนิธิฯ ได้มอบไปนั้น ให้ถูกต้อง การตรวจสอบการนำดอกผลไปใช้ตามในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ

สรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคลของมูลนิธิ เป็นการบริหารที่ดูถึงความเหมาะสมกับความรู้และความสามารถของผู้นั้น คณะกรรมการมูลนิธิมีหน้าที่ที่ตราสารได้กำหนดไว้ มูลนิธิมีโครงการในการพัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนา คณะกรรมการมูลนิธิจึงได้มีการมอบอำนาจหน้าที่ให้กับประธานมูลนิธิเป็นผู้ดำเนินงานของมูลนิธิ ประธานมูลนิธิก็ได้มีการแบ่งงานให้กันทำตามความรู้และความสามารถและมีใจรักในงานที่ทำ ประธานสั่งการผู้บังคับบัญชาให้ทำงานตามความเหมาะสมกับงานนั้น ดังนั้น งานของมูลนิธิที่สามารถดำเนินมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็เพราะการบริหารงานบุคคลถูกต้องตามความรู้และความสามารถของบุคคลนั้น และผู้บังคับบัญชาก็เป็นที่เคารพยกย่องของผู้ใต้บังคับบัญชา จึงทำให้วัตถุประสงค์ของมูลนิธิบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้เป็นอย่างดี

4. การบริหารงบประมาณ

มูลนิธิมีงบประมาณในการสงเคราะห์สังคมและพระพุทธศาสนา มาก ซึ่งงบประมาณของมูลนิธินั้นก็จะมีคณะกรรมการมูลนิธิเป็นผู้ควบคุมดูแล แต่ในการใช้จ่ายงบประมาณที่เกิดจากดอกผลของมูลนิธินั้น คณะกรรมการมูลนิธิได้มอบอำนาจหน้าที่ให้แก่ประธานมูลนิธิเป็นผู้ใช้จ่ายในการสงเคราะห์สังคมและพระพุทธศาสนาการบริหารงบประมาณของมูลนิธินั้น ได้มีการบริหารดังนี้ คือ

4.1 การบริหารรายรับ

4.2 การบริหารรายจ่าย

4.3 การบริหารรายเก็บ

4.1 การบริหารรายรับ

มูลนิธิเป็นมูลนิธิที่มีผู้มีจิตศรัทธามาร่วมทำบุญบริจาคทรัพย์แก่มูลนิธิกันมาก ซึ่งรายรับแต่ละวันมีจำนวนมากพอสมควรวันธรรมดาทั่วไปมีผู้บริจาคพอสมควร ส่วนวันเทศกาลสำคัญก็จะมีผู้มีจิตศรัทธากันมาก การบริหารเงินของมูลนิธิก็ได้มีการบริหารดังนี้ คือ
ใบอนุญาต

4.1.1 การเขียนใบอนุญาต

4.1.2 การเก็บเงิน

4.1.3 การนำเงินเข้าธนาคาร

4.1.1 การเขียนใบอนุโมทนา

มูลนิธินี้ผู้มีจิตศรัทธามายบริจาคกันทุกวัน ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ เป็นผู้คอยต้อนรับเขียนใบอนุโมทนาให้ การรับเงินที่ผู้มีจิตศรัทธามายบริจาค้นผู้ที่บริการต้องเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์ ไม่สร้างปัญหาเรื่องการเงินในมูลนิธิ การเขียนใบอนุโมทนาเป็นการทำให้ระบบการเงินของมูลนิธิไม่สูญหาย และทำให้การเงินของมูลนิธินี้มีจำนวนมากขึ้นตามลำดับ

ใบอนุโมทนามีทั้งแบบใบเสร็จรับเงินของมูลนิธิซึ่งจะมีชื่อผู้บริจาคทรัพย์ และวัตถุประสงค์ของผู้มาบริจาคทรัพย์ที่ต้องการตั้งเป็นกองทุนหรือเพิ่มทุนมูลนิธิ หรือสะสมทุน ก็จะเขียนไว้เป็นหลักฐานในใบอนุโมทนา จำนวนเงินและวันที่ และต้องลงรายเซ็นผู้ที่เขียนใบอนุโมทนาไว้ด้วยเพื่อเป็นหลักฐานในการรับเงิน ผู้ที่เขียนใบอนุโมทนามีทั้งที่เป็นเจ้าหน้าที่ที่ทำงานอยู่ในประชาสัมพันธ์เป็นผู้ได้รับหน้าที่ในการเขียนใบอนุโมทนา ซึ่งประธานมูลนิธิจะเป็นผู้มอบอำนาจในการเขียนอนุโมทนา เพื่อเป็นการสะดวกในการทำงาน และเป็นการช่วยเหลือคณะกรรมการมูลนิธิในการเขียนอนุโมทนา เพราะกรรมการมูลนิธิไม่มีเวลาในการเขียน ประธานมูลนิธิจึงได้มอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์เขียนใบอนุโมทนา

4.1.2 การเก็บเงิน

แต่ละวันจะมีเจ้าหน้าที่มาเก็บเงินทุกวัน เพื่อเป็นการนำเงินไปมอบให้ประธานมูลนิธิ เพื่อที่จะได้นำดอกผลของมูลนิธิไปบริหารตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิต่อไป ผู้ที่มาเก็บเงินนั้นก็จะเป็นผู้ที่คอยตรวจบัญชีการเงินของมูลนิธิให้ถูกต้องและยังได้มีการจดบันทึกลงในสมุดบันทึก เพื่อเป็นหลักฐานแล้วนำไปรายงานให้คณะกรรมการมูลนิธิได้ทราบ การเก็บเงิน ประธานมูลนิธิก็จะมอบอำนาจให้พระมหาเป่ล่ง ฐมฺมโสภโณ ซึ่งเป็นพระภิกษุที่มีความรับผิดชอบมีความประพฤติที่ไว้ใจได้ เป็นผู้เก็บเงินแทนเหรียญของมูลนิธิ เพราะเหรียญต้องไปติดตามการสงเคราะห์ให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ และตรวจสอบการขอความสงเคราะห์สถานที่นั้น ๆ ที่ขอมว่าเหมาะสมกับการให้ความสงเคราะห์หรือไม่ ในการเก็บเงินนั้นก็จะมีวันละ 2 ครั้ง คือในตอนเที่ยงและในตอนเย็นหรือพลบค่ำแล้วก็ปิดบัญชีของวันนั้นแล้วรวบรวมเงินแต่ละวันนำไปให้ประธานเพื่อเข้าบัญชีธนาคารต่อไป

4.1.3 การนำเงินเข้าธนาคาร

การนำเงินเข้าธนาคารเป็นการนำเงินที่ผู้มีจิตศรัทธาเข้าบัญชีของมูลนิธิ ในการนำเงินเข้าธนาคารประธานมูลนิธิจะเรียกเจ้าหน้าที่ธนาคารให้มารับเงิน ซึ่งจะนำเงินเข้าทุกสัปดาห์ เพื่อเป็นการให้เงินมูลนิธิเพิ่มมากขึ้น และจะได้นำดอกผลมาสงเคราะห์พัฒนาสังคม และพระพุทธศาสนาต่อไป การนำเงินเข้าธนาคารนั้น ก็จะมีการนัดพนักงานธนาคารมารับเข้า

บัญชีของมูลนิธิ บางครั้งเดือนหนึ่งนัด 3 หรือ 4 ครั้ง ตามแต่เงินที่ฝากมีความมากน้อยเพียงใด ในการตรวจสอบก็จะตรวจสอบบัญชีของมูลนิธิที่ฝากธนาคารไว้ ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้ตรวจสอบการเงินที่ฝากไว้ในธนาคารแล้วนำเสนอให้คณะกรรมการได้ทราบ เพื่อให้เกิดความถูกต้องและเงินที่นำเข้าไปในแต่ละครั้งนั้นก็ตรวจสอบเงินที่นำฝากตรงกับเงินที่เขียนไว้ในบัญชีมูลนิธิหรือไม่ ถ้าไม่ถูกต้องก็ต้องติดตามจากธนาคาร และผู้เก็บเงินมาสอบถาม ถ้าเงินไม่ตรงตามบัญชีใดบัญชีหนึ่งก็ต้องหาเงินเข้าไปในบัญชีธนาคารให้ครบตามจำนวนนั้น เพื่อที่จะทำให้การเงินของมูลนิธิมีความโปร่งใสไม่เกิดความเสียหายได้

สรุปได้ว่า การบริหารรายรับนั้นจะมีเจ้าหน้าที่คอยรับการบริจาคของผู้มีศรัทธา ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่มาเก็บเงินพร้อมตรวจบัญชีการเงินของมูลนิธิ เจ้าหน้าที่ที่มาเก็บก็จะนำเงินนั้นไปมอบให้ประธานมูลนิธินำเข้าธนาคาร ซึ่งรายรับที่เก็บได้วันหนึ่งอย่างน้อยก็ประมาณ 10,000 กว่าบาท อย่างมากประมาณ 100,000 กว่าบาท เมื่อรวมแล้วเดือนหนึ่งมีรายรับอย่างน้อยประมาณ 1,000,000 กว่าบาท อย่างมากประมาณ 2,000,000, กว่าบาท ปีหนึ่งก็จะมีรายรับประมาณ 10 ล้านกว่าบาท เงินที่ได้จากรายรับนั้นก็เข้าบัญชีธนาคาร เพื่อเป็นการทำให้การเงินของมูลนิธิไม่ สูญหายและเพิ่มเงินของมูลนิธิเพื่อจะได้นำดอกผลมาสงเคราะห์สังคมและพระพุทธศาสนา

4.2 การบริหารรายจ่าย

รายจ่ายของมูลนิธิจะมีรายจ่ายตลอด ซึ่งจะใช้เฉพาะดอกผลของมูลนิธิและใช้ดอกผลของมูลนิธิจนหมดดอกผลของแต่ละปี แต่บางปีก็ใช้จ่ายเกินดอกผลของมูลนิธิ แต่เกินไม่มาก ในการจ่ายนั้นประธานมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำจะเป็นผู้พิจารณา เพราะเป็นผู้ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมูลนิธิ ในการจ่ายเงินในการช่วยเหลืออื่น ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาในการให้ความสงเคราะห์ ซึ่งในการพิจารณาการสงเคราะห์นั้น ประธานมูลนิธิจะดูถึงความเหมาะสมในการให้ความสงเคราะห์ แต่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิแล้วประธานมูลนิธิต้องรายงานให้คณะกรรมการมูลนิธิได้ทราบถึงการใช้จ่ายดอกผลของมูลนิธิ รายจ่ายของมูลนิธิที่ใช้ในสงเคราะห์นั้นมีรายจ่ายดังนี้คือ

4.2.1 รายจ่ายในการสงเคราะห์สังคม

4.2.2 รายจ่ายในการสงเคราะห์พระพุทธศาสนา

4.2.3 รายจ่ายในการสงเคราะห์วัดปากน้ำ

4.2.1 รายจ่ายในการสงเคราะห์สังคม

ในการให้ความสงเคราะห์สังคมนั้น ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาให้การสงเคราะห์ ซึ่งจะดูถึงความเหมาะสมในการให้การสงเคราะห์ แต่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ อาจจะมีการช่วยมากช่วยน้อยก็ดูถึงความเหมาะสม รายจ่ายในการสงเคราะห์สังคมนั้นก็จะ

มีการให้การสงเคราะห์ทั้งหมดหรือทยอยให้แต่ละปี ถ้าสิ่งไหนสามารถสร้างเสร็จเร็วก็จะมอบทุนทรัพย์ให้ไปเลย ถ้าสิ่งไหนสร้างช้าก็จะทยอยให้ในแต่ละปี ซึ่งจะต้องดูดอกผลของมูลนิธิด้วย เช่น การมอบทุนการศึกษานั้นก็สามารถมอบทุนทรัพย์ให้ได้ซึ่งเป็นทุนทรัพย์ที่ไม่มากนักก็สามารถให้การสงเคราะห์ได้ การสร้างอาคารเรียนหรือการสร้างถนนก็ต้องใช้งบประมาณมากทุนมูลนิธิมีเพียงพอที่จะมอบทุนทรัพย์ให้หรือสร้างให้ การสร้างตึกที่อยู่อาศัยของคนชราก็จะทยอยให้การสงเคราะห์ เพราะทุนทรัพย์ยังไม่เพียงพอจึงต้องมีการทยอยให้ ซึ่งดอกผลนั้นต้องใช้อย่างอื่นก็ต้องทยอยให้จนสำเร็จ ในแต่ละปีที่ให้การสงเคราะห์สังคมนั้นประมาณ 7 ล้านบาท

4.2.2 รายงานการสงเคราะห์พระพุทธศาสนา

การสงเคราะห์พระพุทธศาสนา เป็นการสงเคราะห์ที่เกิดตลอดเวลา มีทั้งการสร้างให้โดยตรงและการบริจาคทุนในการสร้างหรือเป็นการช่วยสร้าง ตามแต่ที่ขอการสงเคราะห์มา ในการให้การสงเคราะห์ประธานมูลนิธิเป็นผู้จ่ายเงินในการช่วยเหลือ ซึ่งก็จะดูถึงความเหมาะสมในการให้ความช่วยเหลือ เช่น การสร้างพระอุโบสถ หรือการสร้างวิหาร และการสร้างศาลาการเปรียญและการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม ซึ่งได้ใช้งบประมาณมากพอสมควร งบประมาณปีหนึ่งที่สงเคราะห์พระพุทธศาสนานั้น ประมาณ 10 ล้านบาท

4.2.3 รายงานการสงเคราะห์วัดปากน้ำ

แต่เดิมการก่อตั้งมูลนิธิขึ้นก็เพื่อต้องการเอาเงินมาสงเคราะห์วัดปากน้ำ แต่เมื่อมีเงินมากขึ้นก็มีการทำเป็นตราสารเพื่อที่จะได้สงเคราะห์สังคมและพระพุทธศาสนาด้วย ซึ่งในการให้การสงเคราะห์วัดปากน้ำนั้นก็ดูถึงความเหมาะสมเป็นสำคัญ ถ้าเห็นว่าวัดปากน้ำควรสร้างหรือซ่อมส่วนไหนก็จะนำเงินที่เกิดจากดอกผลของมูลนิธิมาใช้ตามวัตถุประสงค์ เป็นต้นว่า การสร้างตึกเมตตาพุทธิ การสร้างศาลาหน้าวัด และการซ่อมแซมกุฏิหรือการซ่อมแซมศาลาโรงฉัน ซึ่งต้องใช้งบประมาณมาก แต่มูลนิธิก็สามารถให้การสงเคราะห์ได้ ปัจจุบันมูลนิธิก็ไม่ได้ให้การสงเคราะห์เท่าไรนัก ถ้าเมื่อรวมแล้วงบประมาณที่มูลนิธิให้การสงเคราะห์วัดปากน้ำนั้น ก็ประมาณ 10 ล้านบาท

สรุปได้ว่า การบริหารรายจ่ายการเงินของมูลนิธิจะอยู่ที่ประธานมูลนิธิเป็นผู้บริหาร เพราะประธานมูลนิธิได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของมูลนิธิให้เป็นผู้บริหารรายจ่าย ซึ่งในการจ่ายให้ความสงเคราะห์นั้นประธานจะเป็นผู้พิจารณาในการให้ความช่วยเหลือ ความเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมนั้นอยู่ที่ประธานจะเป็นผู้พิจารณา แต่ประธานก็ได้มีการสงเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ รายจ่ายที่มูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำจะเป็นรายจ่ายที่ได้มาจากดอกผล ในปีหนึ่งรวมแล้วประมาณ 25 ล้านบาท แต่ทั้งนี้และทั้งนั้นก็ต้องขึ้นอยู่กับดอกผลของมูลนิธิด้วย บางปีก็ใช้จ่ายน้อยกว่าเพราะได้ดอกผลน้อย และ

แต่ละปีจะมีรายจ่ายไม่เหมือนกัน บางปีรายจ่ายทางพระพุทธศาสนามากกว่าสังคมและวัดปากน้ำ บางปีรายจ่ายในการสงเคราะห์สังคมมากกว่า ก็ขึ้นอยู่กับปัจจัยของประชาชนที่เห็นว่าสิ่งไหนเหมาะสมแล้วก็ให้การสงเคราะห์

4.3 การบริหารทุนมูลนิธิ

รายเก็บการเงินของมูลนิธิมีเพียงเก็บต้นทุนของมูลนิธิ ซึ่งประชาชนมูลนิธิจะเป็นผู้เก็บบัญชีการเงินของมูลนิธิ เมื่อถึงปีหนึ่งก็จะไปรายงานให้คณะกรรมการมูลนิธิได้ทราบถึงสภาพการเงินของมูลนิธิให้ได้รับทราบ เพื่อเป็นการให้คณะกรรมการได้ตรวจสอบด้วย เป็นการทำให้การเงินของมูลนิธิมีความโปร่งใสและป้องกันการสูญหายด้วย แต่ในการเบิกดอกผลของมูลนิธิที่จะนำมาสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำนั้น ประชาชนมูลนิธิจะเป็นผู้เบิกเงินดอกผลมาใช้ และประชาชนจะเป็นผู้เซ็นในเบิก เพื่อที่จะได้หลักฐานในการรายงานให้คณะกรรมการมูลนิธิได้รับทราบและตรวจสอบ มูลนิธิจะมีแต่เพียงการนำดอกผลมาใช้เท่านั้น ส่วนต้นทุนเดิมนั้นอยู่เหมือนเดิม ไม่มีการเบิกมาใช้เพราะมูลนิธิมีวัตถุประสงค์ในการนำดอกผลมาใช้เท่านั้น

สรุปได้ว่า การบริหารงบประมาณ ประชาชนมูลนิธิจะเป็นผู้บริหารทั้งในด้านรายรับรายจ่ายและรายเก็บ รายรับนั้นประชาชนมูลนิธิจะเป็นผู้นำเข้าธนาคารซึ่งจะมีบัญชีของธนาคารเป็นหลักฐานสำคัญ เพื่อที่จะได้นำไปเสนอให้คณะกรรมการได้ทราบ ส่วนรายจ่ายนั้นประชาชนมูลนิธิที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมูลนิธิเป็นผู้บริหาร ซึ่งประชาชนจะเป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์ตามความเหมาะสม ในความเหมาะสมจะดูถึงความสำคัญของความต้องการของสังคมและพระพุทธศาสนานั้น ส่วนเรื่องการเงินก็จะดูว่าควรให้การช่วยเหลือทั้งหมดตามที่ขอหรือตามความเหมาะสม การบริหารงบประมาณนั้นประชาชนเป็นผู้บริหารซึ่งทำให้การเงินของมูลนิธินั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และไม่มีปัญหาเรื่องการเงินของมูลนิธิ แต่ในการสงเคราะห์สังคม และพระพุทธศาสนานั้น การช่วยเหลือไม่เท่ากัน ไม่สามารถบอกได้ว่ามีการแบ่งงบประมาณที่จะช่วยเหลือสังคมและพระพุทธศาสนาเท่าเทียมกัน เพียงดูความเหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญ อีกอย่างหนึ่งคือไม่ทราบว่าแต่ละปีได้ดอกผลเท่าไรจึงไม่สามารถแบ่งงบประมาณในการสงเคราะห์สังคม และพระพุทธศาสนาให้เท่าเทียมกัน ดังนั้น การจัดแผนงานของมูลนิธิไม่ได้ทำไว้เพียงแต่มีแผนงานในการสงเคราะห์สังคมและพระพุทธศาสนาตามความเหมาะสมของคณะกรรมการที่ได้มีการประชุมกัน ส่วนการจัดทำการใช้งบประมาณประจำปีนั้น มูลนิธิไม่ได้มีการจัดการใช้งบประมาณไว้ เพียงแต่ใช้งบประมาณที่เป็นดอกผลให้หมด และให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิเท่านั้น

5. การประเมินผล

มูลนิธิยังไม่มีระบบการประเมินผลในการสงเคราะห์สังคมและพระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำโดยตรง ประเมินได้จากจดหมายมาขอบคุณ และเขียนถึงสิ่งๆที่มูลนิธิได้ให้การช่วยเหลือ จึงทำให้สถานที่นั้นมีความเป็นที่ยุติดีขึ้น และประชาชนที่ได้รับการช่วยเหลือเมื่อมาวัดปากน้ำ ก็ จะกล่าวถึงสิ่งๆที่มูลนิธิได้สงเคราะห์ไว้ คือได้ทำให้สถานที่และบุคคลที่มูลนิธิได้สงเคราะห์ไว้มีการพัฒนาดีขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าแต่ก่อน ผู้วิจัยจึงได้มีการประเมินผลด้วยการสุ่มตัวอย่าง ที่มูลนิธิ ได้ให้การช่วยเหลือ และได้มีการประเมินผลไว้ 3 ด้านดังนี้ คือ

- 5.1 การสงเคราะห์พัฒนาสังคม
- 5.2 การสงเคราะห์พระพุทธศาสนา
- 5.3 การสงเคราะห์วัดปากน้ำ

5.1 การสงเคราะห์พัฒนาสังคม

มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาสังคมไว้มาก ในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมนั้น มูลนิธิได้สงเคราะห์ไว้หลายรูปแบบ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ คือ

- 5.1.1 การให้ทุนการศึกษา
- 5.1.2 สร้างอาคารเรียน
- 5.1.3 สร้างหอสมุดให้กับโรงเรียนต่าง ๆ
- 5.1.4 สร้างห้องน้ำให้กับโรงเรียนต่าง ๆ
- 5.1.5 สร้างสถานีอนามัย
- 5.1.6 ช่วยสร้างโรงพยาบาล
- 5.1.7 ช่วยโครงการอบรมเยาวชน
- 5.1.8 ช่วยก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก
- 5.1.1 การให้ทุนการศึกษา

ในแต่ละปีมูลนิธิได้มีการมอบทุนการศึกษาแก่เด็กนักเรียนที่เรียนดี แต่ขาดแคลนทุนทรัพย์ทั้งในชนบทและกรุงเทพฯ รวมทั้งสิ้นปีละ 200 โรงเรียน ในการมอบทุนการศึกษา นั้นมูลนิธิได้มีการมอบทุนการศึกษาให้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 มาจนถึงปัจจุบันได้มีการมอบทุน การศึกษามาแล้ว 18 ปี ซึ่งในการมอบทุนการศึกษาให้ นั้น เด็กที่รับทุนการศึกษาไปใช้ในการศึกษา ต่อ นั้นก็จะเป็นมีประมาณ 195 โรงเรียน นอกนั้นก็จะมีเอาทุนไปใช้อย่างอื่นหรือครูไม่ให้นักเรียน บางโรงเรียนก็ให้นักเรียนแต่ละครั้งหนึ่งของทุนการศึกษา และนักเรียนบางคนก็ถูกพ่อแม่เอาทุนไปใช้

ในกิจการอย่างอื่น ดังนั้นเด็กที่ได้เอาทุนไปศึกษาต่อก็มีประมาณ 195 โรงเรียน ซึ่งในการมอบทุน การศึกษาก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากการสัมภาษณ์เด็กนักเรียนโรงเรียนกัณฑ์ธรรม ได้ใจความว่า การที่ตนได้ทุนนั้นก็ สามารถทำให้ตนเอง มีทุนทรัพย์ในการเรียนหนังสือต่อถึงเงินในจำนวนนั้นจะไม่มากแต่ก็ยังสามารถหามาเพิ่มเติมได้ ตนเองตั้งใจที่ได้รับทุนการศึกษาเพื่อที่จะทำให้ตนมีการศึกษาที่ดีขึ้น และสามารถที่จะแบ่งเบาภาระของพ่อแม่ได้ และนักเรียนโรงเรียนลาดประทุมทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ใจความว่า ตนเองตั้งใจที่ได้รับทุนทำให้ตนเองมีทุนในการศึกษาต่อ และทุนทรัพย์ที่ตนเองได้นั้น ก็ได้เอาไปใช้ในการศึกษา แล้วก็หาทุนมาเพิ่มด้วยการรับจ้างทำงานและเงินเก็บที่พ่อแม่ให้ไว้ ส่วน ผลการเรียนก็อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ ส่วนเพื่อน ๆ ของตนก็ได้เอาทุนการศึกษาไปศึกษาต่อ ซึ่งแต่ละ คนก็มีการศึกษาที่ดีขึ้น ไม่ต้องเดือดร้อนในเรื่องการหาเงินมากนัก เพราะได้เงินจากทุนการศึกษา จากวัดปากน้ำแล้วก็เบาแรงกันทุกคนไม่ต้องขวนขวายมากจนเกินไปจึงทำให้ตนและเพื่อน ๆ มีการ ศึกษาที่ดี และมีการเรียนที่ดีขึ้นตามลำดับ

5.1.2 สร้างอาคารเรียน

มูลนิธิได้มีการมอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้างอาคารเรียนที่ผูกพัน หรืออาคารเรียน ไม่เพียงพอดต่อความต้องการของนักเรียนและมูลนิธิยังได้สร้างอาคารเรียนให้โดยตรงก็มี ปีหนึ่ง สร้างอาคารเรียนให้โรงเรียนขึ้นใหม่แทนอาคารเรียนที่ผูกพันปีละ 1 อาคาร เมื่อได้มีการสร้างอาคาร เรียนแล้วทำให้สามารถรับนักเรียนเพิ่มมากขึ้น จากเดิมมีนักเรียนประมาณ 200 คน เมื่อได้มีการ สร้างอาคารเรียนนักเรียนก็เพิ่มมากถึง 300 คน และทำให้นักเรียนมีอาคารเรียนที่สะดวกมาก ไม่ แออัดและไม่เกิดอันตรายต่อชีวิต ทำให้สุขภาพและการศึกษาดีขึ้น ในการสร้างอาคารเรียนมูลนิธิ ได้สร้างเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ซึ่งสร้างไว้ 2 อาคาร ที่โรงเรียนวัดลาดชิด และโรงเรียน วัดลำตะเคียน ซึ่งให้งบประมาณ 3 ล้านบาทบาท ส่วนในปี พ.ศ. 2541 ก็ได้สร้างอาคารเรียนไว้อีก 3 อาคาร สร้างที่โรงเรียนวัดเกาะ จังหวัดสุพรรณบุรี โรงเรียนวัดรุ่ง จังหวัดอ่างทอง และที่ โรงเรียนวัดถ้ำพูนว้า ซึ่งรวมเป็นทุนทรัพย์ ประมาณ 6 ล้านบาทบาท จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ ใหญ่โรงเรียนวัดลำตะเคียน ได้ใจความว่า ตั้งแต่มีการสร้างอาคารเรียนขึ้นมาใหม่ ทำให้ เด็ก นักเรียนสะดวกสบายในการเรียนหนังสือ ไม่ต้องแออัด และไม่ต้องได้รับอันตรายจาก อาคารที่ผูกพัน ทำให้นักเรียนและครูอาจารย์มีการเรียนการสอนที่ดีขึ้น และทำให้นักเรียนมีการเรียนดี ขึ้นตามลำดับ มูลนิธิมีโครงการที่จะสร้างอาคารเรียนทุกปี เพื่อเป็นการสนับสนุนให้เยาวชนมีการ ศึกษาที่ดีขึ้น

5.1.3 สร้างห้องสมุดให้กับโรงเรียน

ที่มีห้องสมุดผู้ฟังหรือคัมแคบและไม่มีห้องสมุด มูลนิธิได้มีการสร้างห้องสมุดให้กับโรงเรียนที่ขอมา เมื่อก่อนห้องสมุดมีนักเรียนมาใช้ประมาณ 30 คนต่อวัน เมื่อได้มีการสร้างห้องสมุดให้กว้างขึ้นและดีกว่าแต่ก่อน ทำให้นักเรียนไปใช้ห้องสมุดประมาณ 100 คนต่อวัน เป็นสิ่งที่จูงใจให้นักเรียนสนใจในการค้นคว้าและทำให้การศึกษาของนักเรียนดีขึ้นตามลำดับ มูลนิธิได้สร้างห้องสมุดให้กับโรงเรียนมาแล้ว 2 แห่ง ที่โรงเรียนวัดลาดชิด จากการสัมภาษณ์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนวัดลาดชิด ได้ใจความว่า ตั้งแต่โรงเรียนมีห้องสมุดทำให้โรงเรียนมีคุณภาพที่ดีขึ้น ไม่ต้องไปหาข้อมูลในสถานที่ต่าง ๆ และทำให้นักเรียนและครูมีความสะดวกสบายในการหาข้อมูลและมานั่งอ่านหนังสือ ทำให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากขึ้น และได้สัมภาษณ์เด็กนักเรียน ได้ในใจความว่า ตนดีใจมากที่โรงเรียนมีห้องสมุดทำให้ตนเองได้มาอ่านหนังสือที่ห้องสมุด และสามารถค้นคว้างานที่ครูมอบหมายให้ทำได้อย่างดีขึ้น ไม่ต้องกังวลถึงการหาข้อมูลและไม่ต้องไปหาข้อมูล ไกล ๆ ทำให้ตนและเพื่อน ๆ มีความสะดวกสบายมากขึ้น และมีการศึกษาดีขึ้นตามลำดับ

5.1.4 สร้างห้องน้ำให้กับโรงเรียน

การสร้างห้องน้ำให้กับ โรงเรียนที่มีห้องน้ำที่ผู้ฟังหรือไม่เพียงพอต่อความต้องการของครูและนักเรียน โรงเรียนที่มีห้องน้ำผู้ฟังส่วนมากนักเรียนจะไม่ใช้หรืออาจจะใช้บ้างเพราะกลัวอันตรายเกิดขึ้นกับตนเอง เมื่อมูลนิธิได้ไปสร้างห้องน้ำให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนห้องน้ำ ทำให้นักเรียนไปใช้ห้องน้ำกันทุกคนทำให้นักเรียนและครูสะดวกสบายมากขึ้น การสร้างห้องน้ำนั้น มูลนิธิได้สร้างไว้ 2 ครั้ง ที่โรงเรียนวัดลาดชิดและโรงเรียนวัดลำตะเคียน จากการสัมภาษณ์นักเรียนและครูในโรงเรียนนั้น ก็ได้ใจความว่า ตั้งแต่โรงเรียนมีห้องน้ำ ทำให้นักเรียนและครูสะดวกสบายในการทำธุระกินส่วนตัวไม่ต้องกังวลกับอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับห้องน้ำที่ผู้ฟังและมีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดีขึ้น เพราะห้องน้ำที่มูลนิธิสร้างให้ นั้น มีความคงทนแข็งแรง และสะอาดสวยงาม จึงทำให้สุขภาพจิตของครูและนักเรียนดีขึ้น

5.1.5 สร้างสถานีอนามัย

มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำได้สร้างสถานีอนามัยให้กับตามชนบทที่ขาดแคลนสถานีอนามัย เมื่อสร้างแล้วทำให้ประชาชนมาใช้สถานีอนามัยกันมากขึ้น เพราะไม่สิ้นเปลืองและไม่เสียเวลามาก สถานีอนามัยที่มูลนิธิสร้างให้จะมีประชาชนมาใช้บริการกันมากขึ้นตามลำดับ ซึ่งประชาชนที่มาใช้บริการนั้นก็จะเป็นประชาชนในหมู่บ้านนั้นหรือหมู่บ้านใกล้เคียง จากการสัมภาษณ์พยาบาลที่ทำงานอยู่ในสถานีอนามัยนั้น ได้ใจความว่า ตั้งแต่มีสถานีอนามัย ทำให้ประชาชนมาใช้บริการกันมากขึ้นประชาชนก็มีสุขภาพที่ดีขึ้น และได้สัมภาษณ์ ประชาชนที่มาใช้

บริการ ได้ใจความว่า ตั้งแต่มาใช้บริการสถานีนามขี้ทำให้ตนมีสุขภาพดีขึ้น ไม่ต้องไปโรงพยาบาลที่อยู่ในตัวเมืองที่ไกล แต่ถ้าเจ็บป่วยหนักก็จะไปโรงเรียนพยาบาลที่อยู่ในตัวเมือง แต่ถ้าเป็นไข้หรือป่วยเล็กน้อยก็จะมาใช้บริการที่สถานีนามขี้ เพราะไม่สิ้นเปลืองและเสียเวลาในการไปหาหมอ เอเวเวลาทำไปมาหากินได้ มูลนิธิได้สร้างสถานีนามขี้ไว้แล้ว หนึ่งหลังที่จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งให้ทุนทรัพย์ประมาณ 8 แสนกว่าบาท และมีโครงการที่จะสร้างในสถานที่อื่นอีก ก็จะได้ถึงความเหมาะสมด้วย

5.1.6 ช่วยสร้างโรงพยาบาล

ปัจจุบันมีการเจ็บป่วยมากขึ้น โรงพยาบาลก็มีตึกไม่เพียงพอที่จะมาบริการประชาชนที่เจ็บป่วย มูลนิธิได้ช่วยสร้างอาคารผู้ป่วยให้กับโรงพยาบาลที่มีอาคารไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วย ผู้ป่วยที่เข้ามาใช้บริการตึกผู้ป่วยก็สะดวกในการรักษาตัว เมื่อได้มีการสร้างตึกผู้ป่วยทำให้ผู้ป่วยที่มารักษาก็มีชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถทำให้รับผู้ป่วยมารักษาตัวเพิ่มมากขึ้นได้ประมาณ 500 กว่าคนขึ้นไป ซึ่งปกติโรงพยาบาลรับผู้ป่วยได้ประมาณ 200 คนขึ้นไป จึงทำโรงพยาบาลรับผู้ป่วยรักษาได้มากขึ้นกว่าเดิม และทำให้ผู้ป่วยมีสุขภาพดีขึ้น มูลนิธิได้สร้างโรงพยาบาลมาแล้วประมาณ 5 ครั้ง ก็ใช้ทุนทรัพย์ไปแล้วประมาณ 10 กว่าล้านบาท และยังมีโครงการที่จะสร้างอีกก็จะถึงความเหมาะสม จากการสัมภาษณ์หมอที่โรงพยาบาล ได้ใจความว่าการได้ตึกผู้ป่วยเพิ่มทำให้รองรับผู้ป่วยได้มากขึ้น สามารถช่วยผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรงได้ทันเวลา และสามารถให้ผู้ป่วยที่มาจากจังหวัดไกล ๆ ได้มาพักรักษาตัวได้ ซึ่งก็เป็นสิ่งที่ดีทำให้โรงพยาบาลมีคุณภาพมากขึ้น และช่วยเหลือผู้ป่วยได้มากขึ้น ทำให้ผู้ป่วยมีสุขภาพที่ดีไม่ต้องทนทุกข์ทรมาน เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้ป่วยมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

5.1.7 ช่วยโครงการอบรมเยาวชน

มูลนิธิได้มีการช่วยเหลือโครงการอบรมเยาวชน เช่น โครงการบวชฌณาภาคฤดูร้อน โครงการอบรมจริยธรรมเยาวชน เป็นต้น ซึ่งเด็กที่ได้มาอบรมนั้น ก็จะเป็นทั้งเด็กประถมและมัธยม ซึ่งมีประมาณ 200 กว่าคนขึ้นไป ในแต่ละปีก็จะเด็กที่ให้ความสนใจในการเข้าค่ายอบรมมากขึ้นตามลำดับ เด็กที่มาเข้าค่ายอบรมก็มีพฤติกรรมดีขึ้น ไม่สร้างเคียดแค้นให้กับผู้ปกครองและเพื่อน จะมีพฤติกรรมที่ไม่ดีมีอยู่ประมาณ 20 คน ในการที่มูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำได้มีการช่วยเหลือโครงการอบรมเยาวชนนั้น ทำให้เยาวชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มูลนิธิได้ช่วยโครงการอบรมเยาวชนมาทุกปี สุดแต่แต่ผู้ที่มาขอความสงเคราะห์ เมื่อประธานมูลนิธิเห็นว่าหลักฐานถูกต้องและเหมาะสมก็จะให้ความสงเคราะห์ตามที่ขอ จากการสัมภาษณ์ผู้ที่ได้รับความสงเคราะห์จากมูลนิธิ ได้ใจความว่า จากการที่ได้ทุนทรัพย์มาสนับสนุนโครงการอบรมเยาวชนนั้น

ทำให้ โครงการดำเนินงานได้อย่างสะดวกสบายไม่ต้องมีปัญหาเรื่องทุนทรัพย์ และเยาวชนที่ได้มาอบรมก็สะดวกสบายไปด้วยเยาวชนก็มีความประพฤติกที่ดี ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม

5.1.8 ช่วยก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กศูนย์ที่ต้องการช่วยเหลือสังคมด้วยการดูแลและให้ความอบอุ่นแก่เด็ก ที่พ่อแม่ไม่มีเวลาให้ลูกซึ่งเป็นการช่วยลดปัญหาสังคมได้ มูลนิธิได้มีการช่วยเหลือในการก่อตั้งศูนย์พัฒนาเด็ก ซึ่งในแต่ละปีจะมีเด็กที่มาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กประมาณ 30 คนต่อปี แต่ในปัจจุบันได้มีเด็กเพิ่มมากขึ้นซึ่งศูนย์สามารถรับได้ประมาณ 50 คน จนทำให้ศูนย์พัฒนาเด็กมีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมอีกด้านหนึ่ง เด็กที่มาอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กก็ไม่สร้างปัญหาให้กับพ่อแม่และสังคมนั้น ๆ จนทำให้สังคมนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ศูนย์พัฒนาเด็กมูลนิธิฯได้ให้การสงเคราะห์ไว้หนึ่งครั้ง ใช้ทุนประมาณ 3 แสนกว่าบาท เด็กที่เข้ามาใช้บริการนั้นก็จะเป็นเด็กที่พ่อแม่ไม่มีเวลาดูแลและเด็กกำพร้า จากการสัมภาษณ์ ผู้รับผิดชอบศูนย์ได้ใจความว่า ตั้งแต่มีการตั้งศูนย์ขึ้นมาทำให้เด็กมีคุณภาพที่ดีขึ้น ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม และไม่เป็นเด็กจรจัด ป้องกันยาเสพติดได้ ทำให้ศูนย์มีประโยชน์ต่อสังคมได้เป็นอย่างดี

5.2 การสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนา

มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนา ด้วยการสร้างและช่วยสร้างประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและให้การสนับสนุนในการปฏิบัติธรรม พร้อมทั้งการมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณร เพื่อที่จะได้ทำตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยสามารถสรุปตัวอย่างได้ดังนี้ คือ

5.2.1 ช่วยสร้างพระอุโบสถ

5.2.2 ซื่อที่ดินถวายวัด

5.2.3 ช่วยสร้างสำนักปฏิบัติธรรม

5.2.4 สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม

5.2.5 ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร

5.2.6 สร้างศาลาการเปรียญ

5.2.7 ช่วยสร้างแท็งก์น้ำและต่อท่อน้ำประปาและต่อไฟฟ้าเข้าวัด

5.2.1 ช่วยสร้างพระอุโบสถ

มูลนิธิได้มีการช่วยสร้างพระอุโบสถให้กับวัดที่ไม่มีทุนทรัพย์ที่จะสร้างพระอุโบสถ ซึ่งมูลนิธิได้มีการช่วยสร้างพระอุโบสถตามที่ทางวัดขอมา การสร้างพระอุโบสถให้กับวัด เพื่อเป็นการช่วยทำให้การทำสังฆกรรมของพระสงฆ์ดำเนินไปด้วยดี วัดที่ได้มีการสร้างโบสถ์ก็ทำให้พระมีจำนวนมากขึ้น คือเมื่อก่อนจะมีพระมาจำพรรษาอยู่ในวัดประมาณ 8 รูป ซึ่งจะ

เป็นพระที่บวชที่อื่นแล้วย้ายมาจำพรรษาที่วัดนี้ ตั้งแต่มีการสร้างอุโบสถขึ้นมาทำให้มีคนมาบวชพระกันมาก เพราะไม่ต้องไปบวชที่วัดอื่นแล้วมาจำพรรษาอยู่วัดนี้ ซึ่งแต่ละปีจะมีพระจำพรรษาอยู่ประมาณ 20 รูปขึ้นไป การช่วยสร้างพระอุโบสถทำให้วัดนั้นทำสังฆกรรมของพระภิกษุ - สามเณรดีขึ้นกว่าแต่ก่อนมาก ทำให้พระภิกษุสามเณรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มูลนิธิได้มีการช่วยสร้างพระอุโบสถให้วัดต่าง ๆ ที่ขอมาทุกปี สร้างมาแล้วหลายวัดใช้ทุนทรัพย์ประมาณ 20 กว่าล้าน จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสที่มูลนิธิฯ ได้สงเคราะห์ช่วยเหลือในการก่อสร้างอุโบสถ ได้ใจความว่า อุโบสถที่มูลนิธิได้ช่วยสร้างนั้น ทำให้พระภิกษุ - สามเณรไม่ต้องไปทำสังฆกรรมที่วัดอื่น และทำให้สังฆกรรมของพระภิกษุสงฆ์ - สามเณร ดำเนินไปได้อย่างถูกต้องตามพระธรรมวินัย ไม่ต้องลำบากไปทำที่วัดอื่น

5.2.2 ชื่อที่ดินถวายวัด

การซื้อที่ดินถวายวัดเป็นสิ่งที่มูลนิธิได้มีการดำเนินการมาโดยตลอด ทั้งซื้อให้กับวัดปากน้ำและวัดอื่นที่มีที่ดิน ไม่เพียงพอในการดำเนินงานของพระสงฆ์ เมื่อมีวัดมาขอทุนเพื่อไปซื้อที่ดินเพิ่มเติมให้กับวัด มูลนิธิได้มีการมอบทุนไปซื้อให้ วัดที่ได้มีการซื้อที่ดินเพิ่มเติมนั้นทำให้วัดนั้นสามารถนำที่ดินนั้นไปใช้ประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคมได้ดีกว่าแต่ก่อน เมื่อก่อนวัด ไม่มีที่ที่จะทำให้ประชาชนเข้ามาทำงานในวัดและที่พักผ่อนของประชาชน ซึ่งในตอนนั้นก็มิมีประชาชนเข้ามาทำงานและพักผ่อนมีอยู่ประมาณ 20 กว่าคน ตั้งแต่มีการซื้อที่ขยายมากขึ้นก็ทำให้ประชาชนมีงานทำขึ้นและมาพักผ่อนภายในวัดประมาณ 50 กว่าคนต่อวัน ทำให้ประชาชนมีงานทำและมีที่พักผ่อนเพื่อต้องการหาที่สงบใจทำให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับ การซื้อที่ดินมูลนิธิ ได้ซื้อถวายวัดมาแล้วประมาณ 2 วัด ให้ทุนทรัพย์ประมาณ 20 ล้านกว่าบาท จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดชัยพัฒนาและเจ้าอาวาสวัดสวนลำไย ได้ใจความว่า ตั้งแต่มูลนิธิฯ ได้ซื้อที่ดินถวายวัดทำให้วัดนี้มีที่ดินมากขึ้น และยังสามรถทำให้ชาวบ้านใกล้เคียงมีงานทำ เพราะได้มาก่อสร้างและปลูกต้นไม้ ทำให้วัดร่มรื่นเป็นที่พึงพอใจของประชาชนที่มาปฏิบัติธรรมหรือมาทำบุญ และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชนที่ต้องการที่สงบ จัดได้ว่ามีประโยชน์ต่อสังคม และพระพุทธศาสนา มาก ทำให้สังคมและพระพุทธศาสนามีการพัฒนาที่ดีขึ้น

5.2.3 ช่วยสร้างสำนักปฏิบัติธรรม

การสร้างสำนักปฏิบัติธรรมให้กับวัดเป็นสิ่งที่ช่วยให้วัดนั้นเป็นที่พึงพอใจของประชาชน เพราะประชาชนแต่ละท่านก็ต้องการที่ต้องการสงบจิตสงบใจ เมื่อก่อนประชาชนเข้ามาปฏิบัติธรรมในสำนักสงฆ์แห่งนี้มีประมาณ 10 กว่าคนต่อวัน ตั้งแต่มีการสร้างสำนักปฏิบัติธรรมให้กับสำนักสงฆ์แห่งนี้ ก็ทำให้ประชาชนมาปฏิบัติธรรมกันมาก ประมาณ 50 กว่าคนต่อวัน ซึ่งเป็นการทำให้ประชาชนและพระภิกษุสามเณรได้มาปฏิบัติธรรมเพื่อสงบจิตสงบใจ ทำให้มีสภาพ

จิตใจดีขึ้น มูลนิธิได้ช่วยสร้างสำนักปฏิบัติธรรมซึ่งก็เป็นการช่วยให้พระพุทธศาสนาเป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน มูลนิธิก็ได้ทำตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิตามที่กำหนดไว้ มูลนิธิได้ช่วยสร้างสำนักปฏิบัติธรรมให้กับวัดที่วัดมาแล้ว 5 วัด ใช้งบทรัพย์ประมาณ 10 ล้านบาท จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดที่ได้รับความสงเคราะห์ ได้ใจความว่า การสร้างสำนักปฏิบัติธรรมทำให้ประชาชนมาปฏิบัติธรรมกันมากขึ้น และเป็นที่ยึดเหนี่ยวใจ ทำให้ประชาชนมีจิตใจที่ดีขึ้นและมองเห็นคุณค่าของวัดทำให้วัดมีประโยชน์ต่อสังคมและพระพุทธศาสนา

5.2.4 สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม

โรงเรียนปริยัติธรรมเป็นโรงเรียนที่มีพระภิกษุสามเณรศึกษาเกี่ยวกับด้านพระพุทธศาสนา เช่น ศึกษาด้านนิกกรรม ซึ่งจะมีนักธรรมตรี โท เอก ส่วนด้านบาลีจะมีจนถึงเปรียญ 1 ถึง เปรียญ 9 ประโยค วัดที่ได้มีการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรมเป็นการช่วยให้พระภิกษุสามเณรมีการศึกษามากขึ้น มูลนิธิได้มีการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรมให้กับวัดที่ไม่มีโรงเรียนให้พระภิกษุสามเณรได้ศึกษาเล่าเรียน เพราะส่วนมากพระภิกษุสามเณรก็จะไปเรียนที่วัดอื่นที่มีโรงเรียนปริยัติธรรมและจะมีพระภิกษุสามเณรเรียนอยู่ประมาณ 10 รูป เมื่อวัดได้มีการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรมทำให้มีพระภิกษุสามเณรมาเรียนปีหนึ่งประมาณ 100 กว่ารูป เมื่อเรียนจบก็จะไปศึกษาต่อตามมหาวิทยาลัยสงฆ์ประมาณ 40 รูป ศึกษาประมาณ 20 รูป นอกนั้นก็บวชอยู่ที่วัดและช่วยงานวัดในด้านการสอนและด้านกิจการของวัดต่าง ๆ ทำให้ความเป็นอยู่ของพระภิกษุสามเณรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และนำความรู้ไปหางานทำเพื่อเลี้ยงชีวิตได้เป็นอย่างดี มูลนิธิได้สร้างโรงเรียนปริยัติธรรมให้กับวัดที่มีความต้องการให้พระภิกษุ - สามเณร มีการศึกษาในด้านปริยัติธรรม สร้างมาแล้ว 20 กว่าวัด ใช้งบทรัพย์ประมาณ 40 ล้านบาท จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสที่มูลนิธิได้สร้างโรงเรียนปริยัติธรรมให้ ได้ใจความว่า การสร้างโรงเรียนปริยัติธรรมทำให้พระภิกษุ - สามเณรได้มีการศึกษาทางด้านปริยัติธรรม ไม่ต้องไปลำบากไปศึกษาที่สำนักโรงเรียนอื่น ไม่ต้องเสียเวลาไปการไปกลับ ทำให้พระภิกษุ - สามเณรมีการศึกษาในด้านหลักธรรมได้เป็นอย่างดีสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้พระภิกษุ - สามเณรมีการศึกษาที่ดีขึ้น

5.2.5 ให้งบทุนการศึกษาต่อพระภิกษุสามเณร

ในแต่ละปีมูลนิธิได้มีการมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรไปศึกษาต่อตามสถานที่ต่าง ๆ เช่นในประเทศและต่างประเทศ สุดแท้แต่จะขอมา แต่ละปีจะมีพระภิกษุสามเณรได้มาขอทุนการศึกษาประมาณ 4 รูป ซึ่งเมื่อได้ทุนไปแล้วก็ศึกษากันจบทุกรูป ลาสิกขาประมาณ 2 รูป เมื่อลาสิกขาไปแล้วก็มีงานทำกันทุกคน มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นไม่เดือดร้อน มีงานทำที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้ดี มูลนิธิ ได้ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ - สามเณร เพื่อให้

พระภิกษุ - สามเณรได้มีการศึกษาที่ดีขึ้น ได้ให้ทุนการศึกษามาทุกปี รวมทรัพย์ประมาณ 2,000,000 ล้านบาท จากการสัณเภาษณ์พระภิกษุ - สามเณรที่ได้รับทุนการศึกษา ได้ใจความว่าการที่ตนได้ทุนนั้นทำให้ตนได้มีทุนทรัพย์ศึกษาต่อถึงจะไม่มาก แต่ก็ยังสามารถช่วยในด้านการศึกษาได้ และเป็นทุนที่ตนเองสามารถหามาเพิ่มได้ และตนเองก็ได้นำทุนไปศึกษาต่อตามที่ขอไว้ ทำให้ตนเองมีการศึกษาที่ดีขึ้นและสามารถทำให้ตนนั้น ไปสอนผู้อื่นและทำประโยชน์ให้กับสังคมและพระพุทธศาสนา

5.2.6 สร้างศาลาการเปรียญ

ศาลาการเปรียญเป็นสถานที่พักผ่อนและเป็นสถานที่ทำกิจกรรมของพระสงฆ์สามเณรและประชาชนที่มารักษาศีล หรือมาทำบุญมูลนิธิได้มีการสร้างศาลาการเปรียญให้กับวัดที่ไม่มีศาลาการเปรียญ เพื่อที่จะทำให้พระภิกษุสามเณรและประชาชน ได้มีสถานที่ทำกิจกรรมของตนเอง เมื่อก่อนพระภิกษุสามเณรและประชาชนจะทำกิจกรรมในกุฏิของพระภิกษุ ซึ่งไม่สะดวกต่อการทำกิจกรรมของพระสงฆ์และผู้รักษาศีล ประชาชนที่มารักษาศีล ก็จะมารักษาศีลประมาณ 7 คน ตั้งแต่มีการสร้างศาลาการเปรียญก็มีประชาชนมารักษาศีลประมาณ 30 คน และมาทำกิจกรรมพระพุทธศาสนา เช่น งานมงคลและงานอวมงคล ซึ่งจะมาทำที่ศาลาการเปรียญ ทำให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนที่มาทำกิจกรรมมีความสะดวกมากขึ้น และมีศรัทธาที่มาทำบุญภายในวัดกันมากขึ้นกว่าแต่ก่อนจากการสัณเภาษณ์ เจ้าอาวาสวัดสวนลำไย ได้ในควมว่า การสร้างศาลาการเปรียญทำให้วัดได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ มาก เพื่อเป็นการฉลองศรัทธาของประชาชนที่ได้มาทำบุญในวัด ทำให้ศาลาการเปรียญได้มีประโยชน์ต่อพระภิกษุ - สามเณรและประชาชนมารักษาศีลทุกวันพระ และเมื่อถึงวันสำคัญ เช่น วันแม่แห่งชาติ ก็จะมีประชาชนมาปฏิบัติธรรม ถวายสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ถือได้ว่าการสร้างศาลาการเปรียญทำให้ศาลาการเปรียญมีประโยชน์มากขึ้น และทำให้ประชาชนและพระภิกษุ - สามเณร มีการทำกิจกรรมเพื่อพระพุทธศาสนากันมากขึ้นตามลำดับ

5.2.7 ช่วยสร้างแท็งก์น้ำและต่อท่อน้ำและไฟฟ้าเข้าวัด

วัดที่กั้นการได้มาขอความสงเคราะห์จากมูลนิธิ ๆ ได้มอบทุนทรัพย์ให้ไปทำสิ่งที่ขอมา วัดนี้ไม่มีน้ำและไฟฟ้าใช้ เมื่อจะใช้น้ำก็ต้องไปตักน้ำที่แม่น้ำห่างจากวัดประมาณ 2 กิโลเมตร ตั้งแต่มีการสร้างแท็งก์น้ำและต่อท่อน้ำและไฟฟ้าทำให้พระภิกษุสามเณรมีน้ำใช้ไฟฟ้าใช้อย่างสะดวกสบายไม่ต้องไปตักน้ำไกล และประชาชนยังได้มาใช้น้ำของวัดด้วย ซึ่งจะมีประชาชนมาใช้น้ำของวัดทั่วทั้งหมู่บ้าน ซึ่งหมู่บ้านที่อยู่ใกล้วัดก็มีประชาชนอยู่ประมาณ 50 กว่าคน เพราะไม่ต้องเดินทางไกลในการไปตักน้ำมาใช้ จึงทำให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มูลนิธิได้มีการสร้างสิ่งที่มีประโยชน์ให้พระพุทธศาสนาไว้มาก อย่างการสร้าง

แท็งก์น้ำและท่อน้ำและไฟฟ้าเข้าวัด ทำให้วัดมีไฟฟ้าและน้ำใช้ จากการสัมภาษณ์พระจรศักดิ์ ที่ได้มาขอความสงเคราะห์จากมูลนิธิ คือตั้งแต่มีการสร้างท่อน้ำเข้าวัดทำให้วัดมีน้ำใช้และชาวบ้านในระแวกใกล้เคียงก็ได้มาใช้น้ำนั้นด้วย ทำให้พระภิกษุ – สามเณรและประชาชนมีน้ำใช้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และสัมภาษณ์ท่านพระครูโสภณปริยัติสุธีและพระครูวิมลกิตติสาร ที่ได้รับการสงเคราะห์การสร้างแท็งก์น้ำและการต่อไฟฟ้าเข้าวัด ได้ใจความว่า การมีแท็งก์น้ำและมีไฟฟ้าทำให้วัดมีน้ำใช้และไฟฟ้าใช้ ทำให้วัดสะดวกมากขึ้น และประชาชนในระแวกใกล้เคียงก็ได้ใช้ด้วย ทำให้วัดมีประโยชน์ต่อสังคมและพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

5.3 การสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำภาษีเจริญ

การสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำภาษีเจริญ เป็นวัตถุประสงค์ที่มูลนิธิได้กำหนดไว้ตั้งแต่แรกเริ่ม เพราะเริ่มแรกในการตั้งเป็นทุนนิธิก็เพื่อต้องการสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำภาษีเจริญเท่านั้น แต่เมื่อมีทุนนิชมากขึ้นก็มีการตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิเพื่อที่จะได้ช่วยเหลือสังคม และพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ดังนั้น การสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำจึงต้องมีการสงเคราะห์พัฒนาอยู่ตลอด การสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำสามารถประเมินได้ดังนี้ คือ

5.3.1 สร้างตึกเมตตาพุทธิ

5.3.2 สร้างกุฏิ

5.3.3 สร้างศาลาการเปรียญ

5.3.4 มอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร

5.3.5 สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม

5.3.1 สร้างตึกเมตตาพุทธิ

ตึกเมตตาพุทธิใช้สำหรับเป็นที่ทำงานแม่กองบาลีสนามหลวง และเป็นสำนักงานอบรมพระธรรมทูตและอุปัชฌาย์ การสร้างตึกเมตตาพุทธิก็เพื่อต้องการที่จะให้มีสถานที่ทำงานเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา ในการเป็นสำนักแม่กองบาลีก็เพื่อต้องการที่จะออกข้อสอบบาลีและนักธรรม และเป็นสถานที่ทำงานเกี่ยวกับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา เพราะตึกเมตตาพุทธิก็จะมีพระภิกษุที่เป็นผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนาอบรม เมื่ออบรมจบหลักสูตรก็จะนำสิ่งที่อบรมนั้นไปเผยแผ่ พระภิกษุที่อบรมจบหลักสูตรก็เป็นพระธรรมทูตซึ่งจะมีหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสถานที่ต่าง ๆ ส่วนพระอุปัชฌาย์ที่เข้ามาอบรมนั้นก็มาอบรมเกี่ยวกับการเป็นอุปัชฌาย์ ที่จะต้องปฏิบัติตามหน้าที่ของอุปัชฌาย์ ก่อนที่จะมีการสร้างตึกเมตตาพุทธินั้น พระภิกษุที่จะมาอบรมก็จะอบรมที่เรือนไทย ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการของพระภิกษุ และอุปัชฌาย์ที่มาอบรมก็ไม่เพียงพอต่อการอบรม ในการอบรมในระยะแรกก็มีพระมาอบรม ประมาณ 40 รูป แต่ในปัจจุบันมีประมาณ 100 รูป ซึ่งเป็นการทำให้มีพระที่จะไปเผยแผ่พระพุทธศาสนามากขึ้นตาม

ลำดับ อุปัชฌาย์ก็มากขึ้นตามลำดับ จึงทำให้ตึกเมตตาพุทธรังษาลงที่มียุทธภาพต่อ พระพุทธศาสนาทำให้พระพุทธศาสนามีการเผยแพร่มากกว่าแต่ก่อนมาก การสร้างตึกเมตตาพุทธรังษาลง เริ่มสร้างตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2536 มาสิ้นสุดจนสำเร็จ ในปี พ.ศ. 2539 จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ได้ใจความว่า การที่สร้างตึกเมตตาพุทธรังษาลงเพื่อต้องการทำกิจกรรมของพระสงฆ์ให้สมบูรณ์ เพราะตึกเมตตาพุทธรังษาลงได้สร้างขึ้นเพื่อต้องการทำงานเกี่ยวกับกองงานบาลีและกองงานพระธรรมทูต เพื่อเป็นการสนองความต้องการของพระพุทธศาสนา เพราะกองงานบาลีนั้นเป็นกองงานที่ได้มีการตรวจและออกข้อสอบบาลีและตรวจข้อสอบบาลีที่พระภิกษุสามเณรได้เรียนมา และกองงานพระธรรมทูตเป็นกองงานส่งเสริมพระพุทธศาสนาที่สร้างพระภิกษุสงฆ์ให้มีคุณภาพเพื่อไปสร้างประโยชน์ให้กับสังคมและพระพุทธศาสนา

5.3.2 สร้างกุฏิ

วัดปากน้ำเป็นวัดที่มีพระภิกษุสามเณรจำพรรษาเป็นจำนวนมาก กุฏิจึงไม่เพียงพอต่อการอยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณร มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำจึงได้สร้างกุฏิเพิ่มเติมขึ้น พระภิกษุที่มาอาศัยอยู่ในวัดปากน้ำนั้นส่วนมาก มาอาศัยอยู่เพื่อเรียนทั้งทางธรรมและทางโลก เมื่อก่อนมีพระภิกษุอยู่ประมาณ 100 กว่ารูป แต่ในปัจจุบันมีประมาณ 400 กว่ารูป แต่ถ้าเจ้าพรรษามีพระภิกษุสามเณร ประมาณ 500 กว่ารูป ดังนั้น กุฏิที่อาศัยของพระภิกษุจึงไม่เพียงพอต่อการอยู่อาศัยของพระภิกษุ ตั้งแต่สร้างกุฏิเพิ่มขึ้นทำให้พระภิกษุสามเณรสะดวกสบายในการจำพรรษาอยู่ในวัดปากน้ำ และได้ศึกษาทั้งทางด้านปริยัติและทางด้านสามัญประสบความสำเร็จมากพอสมควร และมีการลาสิกขาไปก็มีการมีงานทำทำให้ชีวิตดีขึ้นกว่าเดิม มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำได้สร้างกุฏิให้กับวัดต่าง ๆ และวัดปากน้ำ แต่ก็เป็นส่วนน้อยที่วัดอื่นจะขอทุนทรัพย์ แต่จะสร้างให้กับวัดปากน้ำเพราะวัดปากน้ำมีพระภิกษุ - สามเณรมากขึ้นตามลำดับ กุฏิได้สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2525 และยังคงจะสร้างขึ้นอีกแทนกุฏิที่ชำรุดเพื่อให้มีกุฏิที่สมบูรณ์ จากการสัมภาษณ์พระภิกษุ - สามเณรที่จำพรรษาอยู่ในวัดปากน้ำ ได้ใจความว่า การที่ได้กุฏิขึ้นมาทำให้พระภิกษุ - สามเณรได้มีที่จำพรรษา เพื่อจะได้ศึกษาเล่าเรียนปริยัติธรรมและสายสามัญและปฏิบัติธรรม และก็มีพระภิกษุ - สามเณรก็ได้ศึกษามีความรู้จนสำเร็จกันทุกรูป ทำให้พระภิกษุ - สามเณรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับ

5.3.3 สร้างศาลาการเปรียญ

ศาลาการเปรียญเป็นศาลาที่จะมีพระภิกษุสามเณรไปฉันอาหารเช้า และอาหารเพล ซึ่งจะมีประชาชนที่มีจิตศรัทธามาลงด้วยหรือนำปัจจัยมาถวายไว้ที่ประชาสัมพันธ์แล้วจะมีหัวหน้าแม่ชีนำปัจจัยที่ประชาชนมาถวาย ไปซื้ออาหารมาถวายพระภิกษุสามเณร ซึ่งในช่วงเพลก็จะมีประชาชนที่เป็นเจ้าภาพเข้ามาถวายทุกวันเมื่อก่อนศาลานี้มีประชาชนมาทำบุญน้อย

เพราะสถานที่ไม่เพียงพอต่อประชาชนและพระภิกษุสามเณร ซึ่งจะมีประชาชนและพระภิกษุสามเณรรวมประมาณ 200 กว่า ๆ แต่เมื่อมีการสร้างศาลาการเปรียญแล้วทำให้ศาลานั้นมีประโยชน์ต่อพระภิกษุสามเณรและประชาชนมาก เพราะสามารถที่จะทำเป็นสถานที่ทำกิจกรรมทางศาสนา ด้านมงคลและอวมงคล และเป็นสถานที่ถวายภัตตาหารแก่พระภิกษุสามเณร และประชาชนที่มีจิตศรัทธามาถวายสามารถมาฉันและถวายภัตตาหารได้รวมประมาณ 1,000 กว่า ๆ แต่ในปัจจุบันศาลาการเปรียญที่มูลนิธิได้สร้างและซ่อมแซม ทำให้พระภิกษุสามเณรและประชาชนสามารถทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาได้อย่างสะดวกสบายมากกว่าแต่ก่อนมาก การสร้างศาลาการเปรียญได้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2524 ใช้ทุนทรัพย์ประมาณ 1 ล้านบาท จากการสัมภาษณ์เจ้าอาวาสวัดปากน้ำ ได้ใจความว่า ศาลาการเปรียญที่สร้างขึ้นนั้น ก็เพื่อใช้ประโยชน์ในการรักษาศีลของประชาชนที่มารักษาศีลทุกวันพระ และเป็นสถานที่ฉันอาหารเช้าและเพลของพระภิกษุ – สามเณร พร้อมทั้งทำกิจกรรมงานมงคลและงานอวมงคล ที่ประชาชนต้องการจะมาสวดมนต์ ทำให้ประชาชนมีสะดวกสบายในการทำพิธีกรรมได้เป็นอย่างดี

5.3.4 มอบทุนการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร

มูลนิธิได้มีการมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรและแม่ชีไปศึกษาต่อ แต่พระภิกษุสามเณรและแม่ชีต้องไปขอทุนการศึกษาต่อประธานมูลนิธิ ซึ่งประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาให้ ปีหนึ่งจะมีพระภิกษุสามเณรและแม่ชีขอทุนการศึกษา ประมาณ 5 รูป ซึ่งเมื่อได้ทุนการศึกษาไปแล้ว ก็ได้นำทุนการศึกษาไปศึกษาต่อ จนศึกษาจนจบการศึกษาที่ตนเองต้องการ ในปี พ.ศ. 2535 มูลนิธิได้ให้ทุนการศึกษาแก่พระภิกษุ – สามเณรประมาณ 5 รูป เมื่อจบมาแล้วก็มาช่วยงานสังคมและงานของวัดปากน้ำประมาณ 3 รูป ลาสิกขาประมาณ 2 รูป และบางปีไม่ลาสิกขาก็จะให้มีปีละ 15,000 บาทเท่านั้น แต่ก็ได้มีการหาเพิ่ม ผู้ที่ลาสิกขาไปก็ทำงานสามารถเลี้ยงชีวิตตัวเองทำให้ชีวิตเองและครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในการมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุ – สามเณรเริ่มมาตั้งแต่อดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ แต่เป็นทุนนิเทศเท่านั้น ทุนการศึกษามูลนิธิได้มีการมอบให้ในปี พ.ศ. 2524 รวมพระภิกษุที่ได้รับทุนแล้วประมาณ 30 กว่ารูป จากการสัมภาษณ์พระมหาสมศักดิ์ และพระมหาสามารถ ที่ได้รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิได้ใจความว่า การได้ทุนการศึกษาเป็นการทำให้ชีวิตท่านทั้ง 2 ดีขึ้น ยังสามารถนำความรู้ไปช่วยเหลือพระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำในด้านต่าง ๆ ปัจจุบันท่านทั้ง 2 รูปได้ไปจำพรรษาอยู่ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ส่วนมหาบุญธรรมก็ลาสิกขาไปเป็นครูสอนที่ต่างจังหวัด การที่ได้ทุนการศึกษาทำให้ผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาทำตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและพระพุทธศาสนา

5.3.5 สร้างโรงเรียนปริยัติธรรม

โรงเรียนปริยัติธรรมเป็นสิ่งที่มีมูลนิธิต้องการที่จะสร้างขึ้น เพื่อต้องการให้พระภิกษุสามเณรและแม่ชีได้ศึกษาในด้านปริยัติธรรมเพื่อเป็นการให้พระภิกษุสามเณรได้เรียน เพื่อที่จะได้นำความรู้ไปเผยแผ่ ซึ่งทำให้พระภิกษุสามเณรและแม่ชีเข้ามาเรียนด้านปริยัติธรรมกันมาก ในอดีตจะมีพระภิกษุสามเณรและแม่ชีเรียนปริยัติธรรมประมาณ 100 กว่ารูป แต่ในปัจจุบันมีพระภิกษุสามเณรและแม่ชีเรียนปริยัติธรรมประมาณ 300 กว่ารูป ผู้ที่ได้เรียนปริยัติธรรมก็เรียนได้ตามที่ตนเองต้องการและได้ไปเป็นเจ้าอาวาสวัดต่าง ๆ และไปสอนหนังสือตามวัดต่าง ๆ และโรงเรียนต่าง ๆ บางรูปก็ลาสิกขาไปทำงานเลี้ยงชีพตัวเอง ซึ่งโรงเรียนปริยัติธรรมก็มีประโยชน์ต่อสังคมและพระพุทธศาสนา ทำให้โรงเรียนปริยัติธรรมวัดปากน้ำมีคุณภาพที่ขึ้นดี ปัจจุบันโรงเรียนปริยัติธรรมของวัดปากน้ำได้สร้างเสร็จแล้วในสมัยที่อดีตเจ้าอาวาสยังอยู่ แต่โรงเรียนปริยัติธรรมได้มีการซ่อมแซมมาตลอด และมีการซื้อเครื่องอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนปริยัติธรรมทุกปี ใช้จ่ายในการสร้างประมาณ 3 ล้านบาทบาทแต่การซื้อเครื่องอุปกรณ์ในการศึกษาประมาณ 10 ล้านบาทบาท ส่วนในเรื่องการหาทุนในการเรียนการสอนสำหรับค่าใช้จ่ายค่าเงินเดือนครูที่มาสอนและค่าอุปกรณ์ของโรงเรียนปริยัติธรรมนั้น ท่านเจ้าคุณ พระศาสนานุรักษ์ (ทรงเกียรติ สุตหฺรฺณ) ซึ่งเป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดปากน้ำเป็นผู้หาทุนให้กับโรงเรียนปริยัติธรรมเอาไว้ใช้จ่ายในการเรียนการสอน จากการสัมภาษณ์พระภิกษุ – สามเณรที่มาศึกษาที่โรงเรียนปริยัติธรรมนี้ ได้ใจความว่า การที่ตนเองได้มาเรียนนี้ทำให้ตนเองมีความรู้ทางธรรมมากขึ้น สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันและไปสั่งสอนผู้อื่นด้วย ทำให้ตนมีคุณภาพต่อสังคมและพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี

สรุป ในการที่มีการสร้างและมอบทุนให้กับผู้รับมีประธานเป็นผู้พิจารณาให้ แต่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ มูลนิธิไม่ได้มีการประเมินผลเท่าไรนัก เพียงแต่มีคนมารายงานให้ประธานได้ทราบเท่านั้น ผู้วิจัยจึงได้ประเมินผลโดยการสุ่มตัวอย่างเท่าที่สามารถหาได้ ในการประเมินนั้นสามารถสรุปได้ว่า การสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ทำให้สังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำมีการเป็นอยู่ที่ดีสามารถพึ่งตนเองและทำประโยชน์ให้เกิดขึ้นในสังคมและพระพุทธศาสนา

6. การขยายบทบาทของมูลนิธิ

ในอดีตมูลนิธิมีบทบาทในการสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำเท่านั้น ไม่มีบทบาทในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาในที่อื่น ๆ ซึ่งอดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ คือ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ได้มีการตั้งเป็นทุนนิธิ เพื่อที่จะมาสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำโดยมีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ

1. เพื่อสงเคราะห์ค่าภัตตาหาร
2. เพื่อสงเคราะห์บำรุงการศึกษา
3. เพื่อสงเคราะห์ส่งเสริมวิชาธรรมกาย (วิปัสสนากัมมัฏฐาน)

ในการตั้งเป็นทุนนิธิในสมัยนั้น ไม่สามารถทราบได้ว่า มีกองทุนนิธิอยู่จำนวนเท่าไร เพราะผู้ที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องทุนนิธินั้น ได้มรณภาพไปแล้ว ซึ่งทุนนิธิในสมัยนั้น ไม่ได้มีการเอาดอกผลมาใช้แล้วยังเอาต้นทุนมาใช้ด้วย และเขียนไว้เป็นตราสารถูกต้องตามกฎหมาย เงินในกองทุนนิธิจึงไม่สามารถทราบได้ว่ามีเท่าไร บทบาทของทุนนิธิในสมัยนั้นก็ใช้เฉพาะในวัดปากน้ำเท่านั้น ทุนนิธิในสมัยนั้นจึงไม่มีบทบาทต่อสังคมและพระพุทธศาสนาภายนอกวัดโดยตรง

เมื่อมาในสมัยของเจ้าอาวาสองค์ปัจจุบัน คือ สมเด็จพระมหาธีรราชังคลาจารย์ ท่านได้ตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิและได้ทำเป็นตราสารถูกต้องตามกฎหมาย ในปี 2524 ในปีนั้นเงินกองทุนมูลนิธิมีอยู่ประมาณ 7 ล้านบาทแล้ว ท่านได้ขยายบทบาทของกองทุนมูลนิธิด้วยการเพิ่มวัตถุประสงค์ไว้ 7 ประการ ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1 ในการเพิ่มวัตถุประสงค์ของมูลนิธิทำให้มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำมีบทบาทต่อสังคมและพระพุทธศาสนาภายนอกวัดปากน้ำโดยตรง บทบาทของมูลนิธิที่ได้ขยายออกไปจึงสามารถแบ่งได้ 3 อย่าง คือ

- 6.1 บทบาทต่อสังคม
- 6.2 บทบาทต่อพระพุทธศาสนา
- 6.3 บทบาทต่อวัดปากน้ำ

6.1 บทบาทต่อสังคม

บทบาทต่อสังคมนั้นมูลนิธิได้มีการขยายบทบาทด้วยการให้การสงเคราะห์สังคมด้านต่าง ๆ นอกจากในวัดปากน้ำ เช่น การสร้างห้องน้ำและห้องสมุด และการซื้อเครื่องมือการแพทย์ให้กับโรงพยาบาลต่างๆ ในด้านการมอบทุนการศึกษา และการช่วยสร้างอาคารสถานที่ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม และสร้างสิ่งให้อำนวยความสะดวกให้กับสังคม บางอย่างมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำได้สงเคราะห์เป็นบางส่วน เช่น สร้างอาคารเรียนให้กับโรงเรียนที่มีอาคารเรียนคู่พัง และมีอาคารเรียนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน ขยายจากการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนอย่างเดียวมาช่วยสร้างอาคารให้ด้วย เมื่อให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนไปแล้ว นักเรียนไม่ได้เอาทุนไปศึกษาต่อตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ มูลนิธิจึงได้มีนโยบายที่จะสร้างอาคารเรียนแทนการให้ทุนการศึกษา หรือถ้าให้ทุนการศึกษาก็ให้น้อยกว่าแต่ก่อน เพื่อเป็นการขยายบทบาทในการสงเคราะห์พัฒนาสังคม มูลนิธิริเริ่มสร้างอาคารเรียน และห้องน้ำ และห้องสมุดเมื่อปี พ.ศ. 2540 เพราะเห็นว่าสิ่งนี้มีความสำคัญต่อสังคม จึงได้มีการขยายบทบาทด้วยการสร้าง

อาคารเรียน ห้องน้ำ และห้องสมุดให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนและไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงเรียนนั้น

6.2 บทบาทต่อพระพุทธศาสนา

มูลนิธิได้มีขยายขอบข่ายการสงเคราะห์ด้วยการสร้างและช่วยสร้างอาคารหรือถนนที่ผู้มาขอทุนมีทุนไม่เพียงพอมูลนิธิ ก็จะช่วยสมทบทุนในการสร้างพร้อมทั้งซื้อให้ ซึ่งเมื่อก่อนนั้นมูลนิธิได้สงเคราะห์พระพุทธศาสนามาก แต่ในปัจจุบันก็ลดน้อยลง เพราะต้องการที่จะสงเคราะห์พัฒนาสังคมให้มากเพื่อต้องการช่วยเหลือสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามที่มูลนิธิจะสงเคราะห์ได้

6.3 บทบาทต่อวัดปากน้ำ

ในปัจจุบันมูลนิธิไม่ได้ใช้เงินมูลนิธิมาสงเคราะห์วัดปากน้ำมากเหมือนเมื่อก่อน จะสงเคราะห์ก็เฉพาะที่วัดมีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ จึงจะเอาทุนมูลนิธิไปใช้ บทบาทของมูลนิธิที่มีต่อวัดปากน้ำจึงลดลง เพราะวัดปากน้ำมีทรัพย์สินของกลางของวัดที่จะมาใช้ในการสงเคราะห์พัฒนาโดยตรงแล้ว

ดังนั้น การขยายบทบาทของมูลนิธิปัจจุบันได้เน้นการสงเคราะห์พัฒนาสังคม และส่งเสริมพระพุทธศาสนามากกว่าเน้นการสงเคราะห์วัดปากน้ำ ทั้งนี้เพราะวัดปากน้ำ มีความสมบูรณ์พอสมควรแล้ว และยังมีประชาชนให้การช่วยเหลือในการบริจาค สามารถที่จะพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี แต่สังคมและพระพุทธศาสนาโดยทั่วไปนั้นจะอาศัยรัฐบาลอย่างเฉิวเป็นไปได้อย่างลำบากมาก เพราะต้องผ่านขั้นตอนหลายอย่าง และบางครั้งก็ไม่ได้ดังที่ต้องการ ยิ่งในยุคปัจจุบันจะคอยรัฐบาลมาสงเคราะห์ก็ยิ่งลำบากมากขึ้น มูลนิธิจึงได้มีการขยายบทบาทด้วยการช่วยเหลือสังคมให้มากกว่าแต่ก่อน แต่จะมีการช่วยเหลือสังคมได้มากน้อยเพียงไรนั้นก็ขึ้นอยู่กับดอกผลของมูลนิธิด้วย เพราะว่าเมื่อก่อนดอกผลของมูลนิธิมากพอที่จะช่วยเหลือสังคมและพระพุทธศาสนาได้ เพราะได้ดอกเบี้ยที่เป็นดอกผลของมูลนิธิจากเงินฝากมากพอ แต่ในปัจจุบันเศรษฐกิจแย่จึงทำให้ดอกเบี้ยที่ได้จากเงินฝากลดน้อยลงไปด้วย

ด้วยเหตุนี้ดอกผลของมูลนิธิที่จะนำไปสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาจึงยังอยู่ในขอบเขตจำกัด แต่ในการขยายบทบาทของมูลนิธิก็ยังคงที่จะสงเคราะห์สังคมมากกว่าแต่ก่อนเพื่อที่จะได้ทำให้มูลนิธิได้ทำประโยชน์ต่อสังคม เพื่อต้องการให้สังคมมีความเป็นอยู่ดีกว่าแต่ก่อน และสามารถช่วยเหลือตนเองและพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

บทที่ 5

การดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาสังคมของมูลนิธิ

การดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาสังคมของมูลนิธิ ได้มีการดำเนินงานโดยมีคณะกรรมการของมูลนิธิ เป็นผู้กระทำการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิด้วยการนำดอกผลของมูลนิธิแต่ละปี ไปสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาตามความเหมาะสมที่เห็นว่าสมควรสงเคราะห์พัฒนา และจะมีการพิจารณาเห็นความสำคัญของสิ่งที่จะสงเคราะห์ว่า สิ่งไหนสมควรสงเคราะห์พัฒนา ก็ให้การสงเคราะห์พัฒนาก่อน สิ่งไหนเห็นว่ายังไม่ควรสงเคราะห์พัฒนาในตอนนี้ก็ยังไม่สงเคราะห์พัฒนา แต่ในการสงเคราะห์พัฒนาแต่ละครั้งก็จะมีกรรมการมูลนิธิไปตรวจสอบดูถึงสิ่งที่จะสงเคราะห์พัฒนาว่าสมควรหรือไม่ หรือมีความจำเป็นในการสงเคราะห์พัฒนามากน้อยเพียงไร เมื่อได้มีการตรวจสอบแล้วเห็นว่าควรให้การสงเคราะห์พัฒนา คณะกรรมการมูลนิธิก็จะให้การสงเคราะห์พัฒนา

จากการสัมภาษณ์ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าคุณครู เจ้าอาวาสวัดปากน้ำและเป็นประธานมูลนิธิได้ใจความไว้ว่า ท่านมีแนวคิดและแนวทางในการดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ ไม่ให้มีการผิดไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งในการดำเนินงานนั้นจะมีการดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนาสังคมและส่งเสริมพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ เพื่อให้สังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ท่านได้มีบทบาทในการขยายบทบาทของมูลนิธิอยู่ตลอดเวลาแต่ต้องดูถึงความเหมาะสม ในความเหมาะสมนั้นต้องดูสังคมและพระพุทธศาสนานั้นมีความต้องการอะไรบ้าง เมื่อเห็นว่ามีความต้องการในส่วนนั้นก็ให้การสงเคราะห์พัฒนา ส่วนเรื่องการศึกษาในการตัดสินใจ ท่านได้กล่าวไว้ว่า ต้องดูถึงหลักฐานที่ขอมว่าถูกต้องหรือไม่ และสถานที่นั้นเหมาะสมในการให้การสงเคราะห์หรือไม่ ท่านจะสั่งการให้กรรมการมูลนิธิ ไปสำรวจสถานที่ที่ขอความช่วยเหลือ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ แล้วให้คณะกรรมการมูลนิธิที่รับผิดชอบติดตามผลการสงเคราะห์ว่า ได้นำทุนทรัพย์ของมูลนิธิไปใช้ตามที่ขอหรือไม่ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ ถ้าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ก็ถือว่าเป็นการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

คณะกรรมการมูลนิธิได้มอบหมายอำนาจการสงเคราะห์พัฒนาให้ประธานมูลนิธิพิจารณาแล้วให้การสงเคราะห์พัฒนาที่เห็นว่าสมควร แต่ต้องอยู่ในวัตถุประสงค์ของมูลนิธิเท่านั้น จะทำการสงเคราะห์พัฒนานอกเหนือจากวัตถุประสงค์ไม่ได้ ถือว่าผิดวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ กิจกรรมที่มูลนิธิได้ดำเนินการช่วยเหลือ ต้องถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงจะสามารถทำให้การดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการ

ดำเนินการสงเคราะห์พัฒนานั้น ผู้วิจัยก็จะนำการสงเคราะห์พัฒนามาเพียง 3 ปีย้อนหลัง คือ พ.ศ. 2538 - 2540 เพื่อที่จะได้มีการประเมินถึงการสงเคราะห์ของมูลนิธิมีการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งการสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธินั้น สามารถแบ่งได้ดังนี้ คือ

1. การพัฒนาการศึกษา
2. การพัฒนาเผยแผ่พุทธธรรม
3. การพัฒนาศาสนสถานและถาวรวัตถุทางพระพุทธศาสนา
4. การพัฒนาชุมชน
5. การพัฒนาสาธารณประโยชน์
6. การพัฒนาเบ็ดเสร็จ

1. การพัฒนาการศึกษา

การสงเคราะห์พัฒนาการศึกษา มูลนิธิได้เริ่มดำเนินการมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งเป็นกองทุนนิธิ ซึ่งในสมัยนั้นได้มีการสงเคราะห์พัฒนาการศึกษาเฉพาะพระภิกษุสามเณรภายในวัดปากน้ำ แต่ในปัจจุบันมูลนิธิได้มีกิจกรรมการสงเคราะห์พัฒนาการศึกษาไว้ 2 ประการ คือ

- 1.1 การพัฒนาการศึกษาทางสังคม
- 1.2 การพัฒนาการศึกษาทางพระพุทธศาสนา

แต่ก่อนที่จะให้การสงเคราะห์ก็ต้องมีการตรวจสอบก่อนว่า สถานะนั้นสมควรให้การสงเคราะห์หรือไม่ ตรวจสอบโดยประธานกรรมการมูลนิธิที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมูลนิธิ ซึ่งจะเป็นผู้ตรวจสอบและการดำเนินงานสงเคราะห์การศึกษาตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

1.1 การพัฒนาการศึกษาทางสังคมสามารถแบ่งได้ดังนี้ คือ

- 1.1.1 การมอบทุนการศึกษา
- 1.1.2 การสร้างอาคารเรียน
- 1.1.3 การซื้ออุปกรณ์การศึกษาให้กับโรงเรียน
- 1.1.4 การสร้างห้องสมุดและห้องน้ำให้กับโรงเรียน

1.1.1 การมอบทุนการศึกษา

มูลนิธิได้มีการดำเนินการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลน ในการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนที่เรียนดีและขาดแคลนนั่น ทางโรงเรียนที่ขอทุนการศึกษาจะเป็นผู้คัดเลือกเด็กที่เห็นว่าเหมาะสมกับการได้รับทุนการศึกษา แล้วก็ส่งรายชื่อมาให้กับ

มูลนิธิ แล้วมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำก็จะมีการตรวจสอบว่า โรงเรียนที่ขอมานั้นได้ทำตามกติกาของมูลนิธิหรือไม่ และก็ตรวจสอบถึงโรงเรียนที่ขอมามีจริงหรือไม่และมีหลักฐานถูกต้องหรือไม่ และมีคุณสมบัติตามที่มูลนิธิกำหนดไว้หรือไม่ คือต้องเป็นผู้ขาดแคลนและเรียนดีมีความประพฤติดี เมื่อถูกต้องคณะกรรมการมูลนิธิก็จะดำเนินการด้วยการทำหนังสือเชิญเข้ารับการศึกษารอบวันเวลาที่กำหนดไว้ จากการสัมภาษณ์ นักเรียนที่รับทุน ซึ่งก็ได้รับข้อมูลว่า การที่ตนได้มาขอทุนนั้นเพราะว่า ไม่มีทุนทรัพย์ในการเรียนหนังสือ การเรียนของตนอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้มีความพอใจมากที่ได้รับทุนเพื่อให้ตนเองได้มีการศึกษาที่ดีขึ้น

ในการมอบทุนการศึกษาให้นักเรียนนั้น มอบให้ทั้งนักเรียนในกรุงเทพฯและตามชนบททั่วไป ในการส่งรายชื่อนักเรียนรับทุนการศึกษาต้องส่งภายในวันเดือนที่กำหนด ถ้าเลยกำหนดวันเวลาดังกล่าวก็จะไม่ให้ทุนการศึกษา การมอบทุนการศึกษานั้นไม่ได้มีการกำหนดทุนที่มอบให้และไม่ได้กำหนดคนนักเรียน แต่ละโรงเรียนต้องส่งนักเรียนโรงเรียนละ 10 คน มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำรับหมดแต่ต้องอยู่ภายในวันเดือนที่กำหนดเท่านั้น ทุนที่มอบให้ก็จะให้ทุนละ 1,000 บาท

ปี พ.ศ.	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	79	1	791,500 -
2539	137	1	1,376,500 -
2540	200	1	2,000,000 -

ตารางที่ 1 แสดงการมอบทุนการศึกษา

การมอบทุนการศึกษา มูลนิธิได้มีการมอบทุนการศึกษาให้กับนักเรียนและพระภิกษุ - สามเณรมาตั้งแต่ เริ่มก่อตั้งทุนมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ ซึ่งในตอนแรกมีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาต่อพระภิกษุสามเณร เป็นต้น ดังนั้น ในการมอบทุนการศึกษาจึงมีประจำทุกปี แต่จะมีมากหรือน้อยก็อยู่ที่ดอกผลและอยู่ที่การส่งรายชื่อนักเรียนเข้ารับการศึกษารอบวันของแต่ละโรงเรียน

1.1.2 การสร้างอาคารเรียน

การดำเนินการสร้างอาคารเรียนนั้น มูลนิธิได้ริเริ่มสงเคราะห์การสร้างอาคารเรียนเมื่อปี พ.ศ. 2539 เพราะมูลนิธิไม่ได้มีนโยบายในการสร้างอาคารเรียนมาก่อน มีแต่่นโยบายการให้ทุนการศึกษาเท่านั้น ปัจจุบันมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำมีนโยบายในการสร้างอาคารเรียนที่มีอาคารผู้พัก และอาคารเรียนไม่เพียงพอกับนักเรียน แต่ต้องคิดถึงความเหมาะสมในการสงเคราะห์การสร้างอาคารเรียน ซึ่งคณะกรรมการมูลนิธิจะส่งกรรมการมูลนิธิที่เป็นตัวแทนไปตรวจสอบ

โรงเรียนที่ต้องการให้มูลนิธิหลวงพ่อดำไปสงเคราะห์ว่า มีความเหมาะสมหรือไม่ถ้ามีความเหมาะสมก็จะดำเนินการสร้างให้ ความเหมาะสมก็คือ โรงเรียนไม่มีทุนในการสร้าง มีทุนไม่เพียงพอในการสร้าง มีอาคารเรียนคู่เพียง ไม่มีอาคารเรียนเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน

ในการสร้างอาคารเรียน คณะกรรมการมูลนิธิก็จะไปตรวจสอบถึงการใช้จ่ายทุนทรัพย์ที่ใช้ไปว่าตรงตามเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่ และต้องทำบัญชีเสนอต่อคณะกรรมการมูลนิธิให้ได้รับทราบ เพื่อที่จะได้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ การสร้างอาคารเรียนนั้นมูลนิธิ ได้สร้างไว้แล้ว 2 แห่ง ซึ่งใช้งบประมาณไป 2,090,500 บาท

ในการสร้างอาคารเรียนนั้น มูลนิธิได้ริเริ่มสร้างในปี 2540 ซึ่งอาคารเรียนเป็นที่ต้องการของโรงเรียนและนักเรียน เพราะอาคารเรียนทั่ว ๆ ไปของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนก็ต้องการ เพื่อเป็นการให้โรงเรียนนั้นมีอาคารเรียนเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน มูลนิธิได้สร้างอาคารเรียนให้กับโรงเรียนตามที่ขอความสงเคราะห์ ในการพิจารณาในการสร้างให้ นั้น ต้องดูถึงความเหมาะสมของการสร้างให้ คือ ในการสร้างให้ นั้น ก็ต้องมีคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานในการสร้าง แต่ถ้ามอบทุนให้ไปสร้างก็ต้องเป็นสถานที่ที่มูลนิธิรู้จักกันดี สามารถไว้ใจซึ่งกันและกันได้ แต่ก็ยังมีการติดตามไม่ต้องควบคุมในการสร้างเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

1.1.3. การซื้ออุปกรณ์การศึกษาให้กับโรงเรียน

การดำเนินการสงเคราะห์ซื้ออุปกรณ์การศึกษาให้กับโรงเรียน ที่ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษาหรือมีอุปกรณ์การศึกษาไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน มูลนิธิก็จะส่งตัวแทนซึ่งเป็นกรรมการมูลนิธิไปตรวจสอบว่ามีความถูกต้องหรือไม่ โรงเรียนมีความจำเป็นต้องซื้ออุปกรณ์หรือไม่ และต้องใช้ทุนในการซื้อเท่าไร เมื่อตรวจสอบถูกต้องแล้วทางมูลนิธิก็ดำเนินการซื้อให้ หรืออาจจะให้ทุนกับโรงเรียนไปจัดการซื้อเองเมื่อมีการซื้ออุปกรณ์เป็นที่เรียบร้อย กรรมการมูลนิธิที่มีความรับผิดชอบในการตรวจสอบก็ต้องไปตรวจสอบดูอีกว่า ได้ทำตามข้อหรือเปล่า และได้ใช้ทุนของมูลนิธิถูกต้องตามวัตถุประสงค์หรือไม่ การซื้ออุปกรณ์การศึกษาให้กับโรงเรียนนั้น ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ การซื้ออุปกรณ์ให้กับโรงเรียนนั้นก็ได้ซื้อให้ 2 โรงเรียนเป็นจำนวนเงิน 109,068 บาท

การซื้ออุปกรณ์การศึกษานั้น มูลนิธิได้ซื้อให้ทั้งเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ต่าง ๆ หลายอย่าง ที่ทางโรงเรียนยังขาดแคลน ซึ่งในปี 2540 ก็ได้มีโรงเรียนมาขออุปกรณ์การศึกษา เพื่อที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอน และมูลนิธิจึงได้มีการสงเคราะห์ไปตามความเหมาะสม

1.1.4. การสร้างห้องสมุดและห้องน้ำให้กับโรงเรียน

การสงเคราะห์การสร้างห้องสมุดและห้องน้ำให้กับโรงเรียน มูลนิธิได้มีการดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

สงเคราะห์ในการสร้างห้องสมุดและห้องน้ำให้กับโรงเรียนนั้น คณะกรรมการมูลนิธิก็จะส่ง กรรมการมูลนิธิที่ได้มอบหมายในการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์พัฒนาสังคม ไปตรวจสอบ โรงเรียนที่ต้องการห้องสมุดและห้องน้ำ เมื่อตรวจสอบแล้วก็จะดำเนินการสร้างให้ในระหว่างที่ สร้างกรรมการที่ได้รับมอบหมายในการตรวจสอบก็จะไปตรวจสอบอยู่เสมอ เพื่อที่จะได้สงเคราะห์ การสร้างห้องสมุดและห้องน้ำให้สำเร็จลุล่วงตามที่ขอ และก็จะได้มารายงานให้คณะกรรมการ มูลนิธิได้ทราบในที่ประชุม ในการขอความสงเคราะห์นั้นได้มีการขอตั้งแต่ปี 2539 เป็นต้นมาและ ในปัจจุบันก็มีการขอความสงเคราะห์อยู่ การที่มูลนิธิให้การสงเคราะห์เท่านี้เพราะว่ายังไม่มีการขอ การสงเคราะห์เท่าไรนัก แต่ถ้ามีมากก็ต้องเฉลี่ยให้แต่ละโรงเรียนจนกว่าจะครบ แต่ต้องดูถึงความ เหมาะสมด้วยว่า โรงเรียนนี้มีทุนทรัพย์ที่จะสร้างหรือไม่ ถ้าไม่มีหรือมีไม่มากก็จะสร้างให้

ปี พ.ศ.	จำนวนโรงเรียน	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	-	-	-
2539	1	1	516,885 -
2540	2	2	536,000 -

ตารางที่ 2 แสดงการสร้างห้องสมุดและห้องน้ำให้กับโรงเรียน

การสงเคราะห์ห้องสมุดและห้องน้ำให้กับโรงเรียนนั้น มูลนิธิได้มีการจัดการสร้างให้และ มีการช่วยในเรื่องงบประมาณ เพื่อนำไปก่อสร้างตามแต่ความเหมาะสมของสถานที่ ซึ่งในการสร้าง ห้องสมุดและห้องน้ำนั้น มูลนิธิได้ช่วยสร้างและสร้างให้มา 2 ปีแล้ว เพราะเพิ่งเริ่มที่จะขอความ อนุเคราะห์มา มูลนิธิจึงได้ให้การสงเคราะห์ตามที่เห็นว่าเหมาะสม และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของมูลนิธิ

1.2 การพัฒนาการศึกษาทางพระพุทธศาสนา แบ่งออกได้ดังนี้ คือ

1.2.1 การสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม

1.2.2 การมอบทุนการศึกษา

1.2.1 การสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม

การสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม มูลนิธิจะมีการดำเนินการสร้างโรงเรียนปริยัติ ธรรม ให้กับวัดที่ขอความสงเคราะห์มาหรือไม่ ต้องดูความเหมาะสมกับวัดนั้นว่ามีความเหมาะสม หรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการมูลนิธิ จะให้กรรมการที่ได้รับมอบหมายให้ไปตรวจสอบสถานที่วัดที่ ต้องการสร้างโรงเรียนปริยัติธรรม เมื่อตรวจสอบดูแล้วว่าเหมาะสมที่จะสงเคราะห์สร้าง มูลนิธิก็

จะสร้างให้ และจะมีกรรมการไปตรวจสอบในการสร้างเพื่อที่จะมีการดำเนินการสร้างโรงเรียน
ปรีชิตธรรม ซึ่งเป็นการทำให้โรงเรียนปรีชิตธรรมสามารถสร้างบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มี
การพัฒนาอย่างถูกต้อง และสามารถช่วยเหลือสังคมและพระพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี มูลนิธิหลวง
พ่อวัดปากน้ำจึงได้ทำสงเคราะห์ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

ปี พ.ศ.	จำนวนวัด	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	2	2	700,000 -
2539	-	-	-
2540	1	-	1,000,000 -

ตารางที่ 3 แสดงการสร้างโรงเรียนปรีชิตธรรม

ในการสร้างโรงเรียนปรีชิตธรรมนั้น มูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์มาโดยตลอด ซึ่งแต่ละ
ปีก็มีการขอมา บางปีก็ไม่มีการขอ ถ้าปีไหนมีการขอก็จะดำเนินการให้ทั้งในการสร้างและช่วยสร้าง
ตามความเหมาะสมของการสงเคราะห์

1.2.2 การมอบทุนการศึกษา

การมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณร มูลนิธิได้มอบทุนการศึกษาให้
พระภิกษุสามเณรที่วัดปากน้ำและวัดอื่น ๆ เป็นประจำ เช่น มอบของขวัญให้กับพระภิกษุสามเณรที่
สอบบาลีได้ มอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรที่จะไปศึกษาต่อในสายสามัญต่างประเทศ
และในประเทศ แต่ในการมอบทุนการศึกษาให้ นั้นพระภิกษุสามเณรต้องมีหลักฐานในการขอ
ทุนการศึกษา เมื่อหลักฐานถูกต้องก็จะมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุสามเณรที่มาขอ

ปี พ.ศ.	จำนวนวัด	จำนวนทุน	จำนวนเงิน (บาท)
2538	3	270	1,051,800 -
2539	3	200	1,993,020 -
2540	-	-	-

ตารางที่ 4 แสดงการพัฒนาการศึกษา

กล่าวได้ว่า กิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่มูลนิธิได้มีการดำเนินการสงเคราะห์ให้กับสังคมและพระพุทธศาสนา ซึ่งที่นำมาเสนอนั้นก็จะเป็นเพียง พ.ศ. 2538 - 2540 แต่ในปี พ.ศ. อื่นก็มี ผู้วิจัยจึงนำมาเพียงเท่าที่สามารถนำมาเสนอได้ในการดำเนินการสงเคราะห์พัฒนาการศึกษานั้น มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำได้มีการตรวจสอบข้อมูลกับทางสังคมและพระพุทธศาสนาขอให้ถูกต้อง โดยคณะกรรมการมูลนิธิได้มีการมอบหมายให้กรรมการที่รับผิดชอบไปตรวจสอบ ซึ่งในการตรวจสอบก็จะมีตรวจสอบสถานที่ และการตรวจสอบหลักฐานพร้อมมีการไปตรวจดูสิ่งที่สงเคราะห์ เพื่อที่จะได้ถึงความเหมาะสมในการสงเคราะห์ และดำเนินการสงเคราะห์พัฒนาการศึกษาต้องอยู่ในวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

2. การพัฒนาเผยแพร่พุทธธรรม

การเผยแพร่พุทธธรรมเป็นภาระกิจของพุทธบริษัท 4 ที่จะต้องมีการเผยแพร่ให้พระพุทธศาสนามีการสืบทอดต่อไป มูลนิธิได้ทำหน้าที่ของพุทธบริษัท 4 ด้วยการสงเคราะห์พัฒนาการเผยแพร่พุทธธรรมซึ่งกิจกรรมการสงเคราะห์พัฒนาการเผยแพร่พุทธธรรมนั้นแบ่งออกได้ 3 ประการคือ

- 2.1 การพิมพ์หนังสือเผยแพร่พุทธธรรม
- 2.2 การส่งเสริมโครงการอบรมจริยธรรม

2.1 การพิมพ์หนังสือเผยแพร่พุทธธรรม

การทำหนังสือเผยแพร่นั้น มูลนิธิได้มีการพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับงานศพ ซึ่งจะมีหลักธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ ในการพิมพ์หนังสือนั้นก็เป็นการเผยแพร่ที่ใช้หนังสือในการเผยแพร่ เพื่อเป็นการให้ประชาชนได้อ่านให้เข้าใจแล้วนำไปปฏิบัติ สามารถที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ในการพิมพ์หนังสือนั้นมูลนิธิก็จะทำในวันที่สำคัญและงานเกี่ยวกับงานศพของพระเถระที่มีพระภิกษุและประชาชนทั่วไปให้ความเคารพในพระเถระรูปนั้น ในการเผยแพร่หนังสือธรรมนั้น ก็จะเป็นหนังสือที่ทำในงานเกี่ยวกับวันเกิดหรืองานพระราชทานเพลิงศพพระเถระชั้นผู้ใหญ่ เช่น พระสังฆราช หรือสมเด็จพระราชาคณะเป็นต้น และยังมีหนังสือที่มีการเผยแพร่ในด้านธรรม เช่น หนังสือนิกธรรมตรี โท เอก และหนังสือบาลี ที่มูลนิธิได้มีการพิมพ์เผยแพร่ให้กับวัดที่มีการเรียนหนังสือในด้านปริยัติธรรม

ปี พ.ศ.	จำนวนสถานที่	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	1	1	255,000 -
2539	-	-	-
2540	3	3	614,400 -

ตารางที่ 5 แสดงการพัฒนาพิมพ์หนังสือเผยแพร่

การพิมพ์หนังสือเผยแพร่ ก็เป็นกิจกรรมหนึ่งของมูลนิธิได้มีการกระทำกันมาตลอด ซึ่งก็จะมีการทำตามสถานการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งในการเผยแพร่ทางด้านการพิมพ์หนังสือนั้น มูลนิธิมิได้มีการสร้างเท่าที่ควร เพราะยังไม่มีมีการกระทำในเรื่องการทำหนังสือเท่าไรนัก

2.2 การส่งเสริมโครงการอบรมจริยธรรม

มูลนิธิได้มีการให้การสนับสนุนในการอบรมจริยธรรม ซึ่งในการส่งเสริมนั้น มูลนิธิไม่ได้จัดโครงการเอง แต่จะให้ทุนทรัพย์แก่วัด ที่มีโครงการอบรมจริยธรรม กิจกรรมส่งเสริมโครงการอบรมจริยธรรม มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำให้การสนับสนุนอยู่เสมอ ถ้ามีการขอความสงเคราะห์ แต่ในการขอความสงเคราะห์นั้นต้องมีหลักฐานอย่างถูกต้อง เพื่อเป็นการป้องกันการเอาทุนทรัพย์ของมูลนิธิไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง ตามที่ขอความสงเคราะห์

แต่ละปีก็มีโรงเรียนและวัดขอความสงเคราะห์เกี่ยวกับโครงการอบรมจริยธรรมโครงการที่ขอความสงเคราะห์นั้น เช่น โครงการอบรมจริยธรรมเยาวชน โครงการอบรมบวชศีลมาตาหรือบวชชีพรามณ์ โครงการบวชสามเณร เป็นต้น แต่ละโครงการนั้นมูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ การส่งเสริมโครงการ อบรมจริยธรรม มูลนิธิได้มีการให้การส่งเสริมในปี พ.ศ. 2538 ได้มีการขอความสงเคราะห์อยู่ประมาณ 519,333 บาท ส่วนในปีอื่น ๆ นั้น ผู้วิจัยเองก็เคยขอความสงเคราะห์ในการอบรมจริยธรรมถวายสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งผู้วิจัยได้มีการทำการอบรมทุกปี แต่ที่ขอนั้นก็ทุนทรัพย์ก็ใช้ไม่มาก ที่ได้แต่ละครั้งก็ประมาณ 5,000 บาท ก็ทำให้การอบรมนั้นดำเนินงานไปอย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินงานด้วยดี

ดังนั้น กิจกรรมการสงเคราะห์พัฒนาการเผยแพร่พุทธธรรม เป็นกิจกรรมที่มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำได้ให้การสงเคราะห์ เพื่อต้องการเผยแพร่พุทธธรรมให้มีการสืบทอดพระพุทธศาสนาเจริญก้าวหน้า ผู้วิจัยได้นำเสนอเท่าที่สามารถนำมาเสนอได้ ในการนำเสนอตั้งแต่ปี 2538 - 2540 ซึ่งเป็นปี พุทธศักราช ที่สามารถหาได้ง่ายและนำมาเสนอได้ง่าย ในการดำเนินงานก็จะมีการสร้างสิ่งอันเป็นประโยชน์ต่อการเผยแพร่ พร้อมทั้งให้ทุนทรัพย์ในการโครงการอบรม ในการดำเนินงานนั้นจะมีคณะกรรมการมูลนิธิเป็นผู้ส่งตัวแทนไปตรวจสอบดูถึงความเหมาะสมในการให้ความ

สงเคราะห์ เพื่อเป็นการให้การสงเคราะห์พัฒนาการเผยแผ่พระพุทธธรรมนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

3. การพัฒนาศาสนสถานและถาวรวัตถุของพระพุทธศาสนา

การพัฒนาศาสนสถานและถาวรวัตถุ เป็นการสงเคราะห์พัฒนาเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคม มูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์พัฒนาด้วยการสร้างและช่วยสร้าง ซ่อมแซมศาสนสถานและถาวรวัตถุ จากการสัมภาษณ์ นายถนอม ทรงสาร ซึ่งเป็นผู้มีความเกี่ยวข้องกับมูลนิธิและเป็นผู้ที่ต้องคอยติดตามในการให้ความสงเคราะห์ในการพัฒนา ศาสนสถานและถาวรวัตถุ ท่านมีแนวคิดในการให้ความสงเคราะห์ไว้ว่า การที่มูลนิธิได้มีการพัฒนา ศาสนสถานและถาวรวัตถุ เพื่อต้องการให้สิ่งเหล่านี้มีประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา เป็นการใช้ในกิจกรรมของพระพุทธศาสนาดำเนินงานไปอย่างสะดวกสบายและเป็นการสร้างสิ่งอันล้ำค่าของพระพุทธศาสนาให้คงทนถาวร ให้เป็นสมบัติของพระพุทธศาสนาสืบต่อไป เพื่อให้คนรุ่นหลังได้เห็นศาสนสถานและถาวรวัตถุที่มีคุณค่าของพระพุทธศาสนา ศาสนสถานและถาวรวัตถุที่มูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์พัฒนา ได้แก่

- 3.1 การสร้างพระอุโบสถ
- 3.2 การสร้างกุฏิ
- 3.3 การสร้างตึกเมตตาพุทธิ
- 3.4 การสร้างวิหาร

3.1 การสร้างพระอุโบสถ

การพัฒนาสร้างพระอุโบสถ เป็นการสงเคราะห์พระภิกษุสามเณรให้ได้มีการทำสังฆกรรม และพิธีกรรมของพระสงฆ์ ซึ่งในการทำสังฆกรรมนั้นพระภิกษุสามเณรต้องมีการปฏิบัติตามพระวินัยที่กำหนดไว้ มูลนิธิได้มีการพัฒนาพระอุโบสถทั้งในต่างจังหวัดและต่างประเทศ ในการสงเคราะห์นั้นจะมีการสร้างและช่วยสร้างพระอุโบสถที่ทางวัดนั้น ๆ ได้ขอความสงเคราะห์มา และในการสงเคราะห์นั้นจะต้องดูตามความเหมาะสมของการสงเคราะห์ การให้การสงเคราะห์ในการสร้างพระอุโบสถหรือการช่วยสร้างนั้น ประธานมูลนิธิได้ให้ข้อมูลไว้ว่า การที่ได้มีการสร้างพระอุโบสถให้กับวัดต่าง ๆ นั้น ก็จะดูถึงความเหมาะสมว่า วัดนั้นขาดแคลนหรือไม่ และมีพระภิกษุเท่าไร และในละแวกวัดนั้นมีประชาชนมากน้อยเท่าไร ประชาชนได้มาทำบุญวัดนี้มากน้อยเพียงไร และเมื่อถึงเทศกาลการในการบวชพระนั้น ชาวบ้านนั้นต้องการไปบวชพระใกล้หรือไม่ เมื่อพิจารณาเห็นได้ดังนี้แล้ว ก็จะมีการพิจารณามอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้างตามที่ขอมา

ปี พ.ศ.	จำนวนวัด	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	3	3	2,112,364 -
2539	3	3	2,956,360 -
2540	1	2	2,000,000 -

ตารางที่ 6 แสดงการสร้างอุโบสถ

การสงเคราะห์การสร้างพระอุโบสถนั้น มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์มาโดยตลอด เพื่อเป็นการให้การทำกิจกรรม หรือทำสังฆกรรมของพระสงฆ์นั้นดำเนินไปได้โดยมีประสิทธิภาพ การสร้างพระอุโบสถนั้น เป็นการสร้างสิ่งที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาเพราะพระอุโบสถเป็นสิ่งสำคัญมากต่อพระภิกษุสามเณรที่จำพรรษาอยู่ในวัดนั้น สังฆกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญต้องทำในพระอุโบสถ มูลนิธิจึงได้มีการสงเคราะห์พัฒนาพระอุโบสถกับวัดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

3.2 การสร้างกุฏิ

การสร้างกุฏิ เป็นกิจกรรมที่ทางมูลนิธิได้มีการสร้างและช่วยสร้างพร้อมทั้งมีการซ่อมแซมกุฏิที่ผุพัง ในการให้ความสงเคราะห์พัฒนามูลนิธิได้ดำเนินการสงเคราะห์พัฒนาทั้งในวัดที่อยู่ในกทม. และต่างจังหวัด เพราะการให้ความสงเคราะห์และพัฒนากุฏินั้น เป็นการให้ความสงเคราะห์สถานที่แก่พระภิกษุสามเณรได้มีที่จำพรรษา และได้มีการสถานที่ปฏิบัติธรรม

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิฯ ได้ใจความว่า การสร้างกุฏิให้วัดต่าง ๆ นั้น เพื่อต้องการให้พระภิกษุ - สามเณรมีที่อยู่อาศัย และในการพิจารณานั้นก็จะดูถึงความต้องการของวัด จำนวนของพระภิกษุ - สามเณร ว่า วัดนั้นมีกุฏิผุพังจริงหรือไม่และกุฏินั้นเพียงพอต่อพระภิกษุ - สามเณรหรือไม่ ถ้าเห็นว่ากุฏินั้นผุพังและมีพระภิกษุ - สามเณรมากจนไม่มีที่อยู่อาศัย ทางมูลนิธิก็จะสร้างกุฏิให้และช่วยสร้างด้วยการมอบทุนทรัพย์ไปสมทบกับวัดที่มีทุนทรัพย์แต่ทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ เมื่อเห็นดังนั้นแล้วก็จะให้การสร้างตามความเหมาะสม

การสร้างกุฏินั้นต้องมีการตรวจสอบหลักฐานให้ถูกต้อง เพื่อที่จะได้มีการสงเคราะห์ตามความเหมาะสมที่สามารถสงเคราะห์ได้ โดยมีกรรมการมูลนิธิที่เป็นตัวแทนของคณะกรรมการมูลนิธิ เป็นผู้ดำเนินงานด้วยการสร้างให้และช่วยสร้างด้วยการมอบทุนเป็นการสมทบในการก่อสร้าง และซ่อมแซมกุฏิที่ผุพัง มูลนิธิได้มีการดำเนินการสงเคราะห์พัฒนากุฏิตามวัดต่าง ๆ ที่ได้ของความสงเคราะห์มา

ปี พ.ศ.	จำนวนวัด	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	1	1	3,311,376 -
2539	2	2	800,000 -
2540	-	-	-

ตารางที่ 7 แสดงการสร้างกุฏิ

การสร้างกุฏิเพื่อเป็นที่อาศัยของพระภิกษุสงฆ์สามเณร ซึ่งมูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาตามวัดต่าง ๆ ขอความสงเคราะห์มา ซึ่งแต่ละวัดนั้นก็จะมี การขออนุญาตเพื่อที่จะได้ไปสร้างกุฏิเป็นที่อาศัยของพระภิกษุสงฆ์และสามเณรมูลนิธิจึงได้มีการสร้างและช่วยสร้างตามความเหมาะสม

3.3 การสร้างตึกเมตตาพุทฺธิ

ตึกเมตตาพุทฺธิเป็นตึกที่จะพัฒนาบุคลากรทางพระพุทธศาสนา เพราะเป็นตึกที่มีการทำงานทางด้าน พระธรรมทูต และพระอุปัชฌาย์ และสำนักงานแม่กองบาลีและนักรธรรม ซึ่งในการสร้างตึกเมตตาพุทฺธินั้น ก็เพื่อต้องการที่จะสร้างสถานที่อบรมและที่พักของผู้ที่มาอบรมซึ่งที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น มูลนิธิได้มีการดำเนินการสร้างมา เพื่อเป็นการพัฒนาพระภิกษุที่มาอบรมนั้นให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่ได้กำหนดไว้

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การสร้างตึกเมตตาพุทฺธินั้น เพื่อประโยชน์ในการใช้สอยทางด้านพระพุทธศาสนาเพราะเป็นสำนักงานแม่กองบาลี และสำนักงานพระธรรมทูต ซึ่งสำนักงานแม่กองบาลีนี้เป็นการสนับสนุนให้พระภิกษุ - สามเณรได้มีการเรียนบาลี ซึ่งเป็นวิชาทางพระพุทธศาสนาที่พระภิกษุ - สามเณรควรได้มีการศึกษา และเป็นการออกข้อสอบบาลีและตรวจข้อสอบด้วย เพราะการเรียนบาลีเป็นวิชาที่มีมาตั้งแต่โบราณ สมควรที่จะต้องอนุรักษ์ไว้ ส่วนที่เป็นสำนักพระธรรมทูตนั้น เป็นการเป็นสร้างบุคลากรทางพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพ ด้วยการอบรมให้พระภิกษุ ที่จะไปเผยแผ่ธรรมะตามชนบทต่าง ๆ และยังเป็นสถานที่อาศัยของพระธรรมทูตที่มาอบรมด้วย ซึ่งเป็นการให้การสนับสนุนให้พระภิกษุที่มาอบรมนั้นมีความรู้ทางด้านธรรมและการรู้หลักในการเผยแผ่ให้ถูกต้องด้วย ในการสร้างตึกเมตตาพุทฺธินั้นเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2536 - 2540 ก็ใช้งบประมาณประมาณ 20 ล้านบาท

ปี พ.ศ.	จำนวนวัด	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน/ บาท
2538	1	1	4,259,654 -
2539	1	1	7,888,252 -
2540	1	1	2,714,355 -

ตารางที่ 8 แสดงการสร้างตึกเมตตาพุทธิ

การสร้างตึกเมตตาพุทธิ มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์สร้างเพื่อต้องการที่จะทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคม ซึ่งในการสร้างนั้นก็จะเป็นไปอย่างเหมาะสมมากพอสมควร แต่ในการสร้างนั้นก็จะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำที่กำหนดไว้

3.4 การสร้างวิหาร

มูลนิธิได้ช่วยสร้างวิหารให้กับวัดต่าง ๆ ด้วยการมอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้าง และช่วยสร้างเพื่อเป็นการให้วิหารเป็นที่เคารพบูชาของประชาชนทั่วไป ในการสร้างวิหารนั้นมูลนิธิได้มีการตรวจสอบ เพื่อเป็นการให้การสงเคราะห์นั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

ปี พ.ศ.	จำนวนวัด	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	3	5	1,906,950 -
2539	5	5	1,378,500 -
2540	2	2	1,095,880 -

ตารางที่ 9 แสดงการสร้างวิหาร

การสร้างวิหารนั้น เป็นการสร้างถาวรวัตถุที่เป็นที่เคารพบูชาของประชาชนทั่วไปและเป็นที่ยึดถือศรัทธา ซึ่งในการสร้างวิหารนั้น มูลนิธิได้มีการสร้างขึ้นเพื่อเป็นการดำรงไว้ ซึ่งก็เป็นไปตามความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

ดังนั้น กิจกรรมการสงเคราะห์พัฒนาศาสนสถานและศาสนวัตถุ เป็นกิจกรรมที่มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาตลอด การที่มูลนิธิได้มีการให้ความสงเคราะห์ในการสร้างนั้นศาสนสถานและถาวรวัตถุให้ขึ้น เพื่อต้องการให้ศาสนสถานและถาวรวัตถุมีประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา และเป็นการอนุรักษ์ให้สิ่งเหล่านั้นมีคุณค่าทางพระพุทธศาสนา

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิได้ในความว่า การที่ได้ให้การสงเคราะห์ในการสร้างศาสนสถานและถาวรวัตถุในวัดต่าง ๆ นั้น เป็นการสนับสนุนให้วัดนั้นได้ทำกิจกรรมของพระสงฆ์ได้อย่างสมบูรณ์ และการที่ได้ให้ทุนทรัพย์แต่ละวัดมากบ้างน้อยบ้างนั้นก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม เพราะว่า บางวัดไม่มีทุนทรัพย์ในการก่อสร้างแต่ก็ต้องสร้างให้ทั้งหมดจึงเห็นว่าต้องใช้ทุนทรัพย์มาก ถ้าวัดไหนมีทุนทรัพย์อยู่แล้วแต่ไม่เพียงพอในการสร้างก็จะออกสมทบไปให้จนสามารถสร้างแล้วเสร็จ ในการสร้างศาสนสถานและถาวรวัตถุ นั้น ทางมูลนิธิได้มีการพิจารณาให้สร้างเพื่อเป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและทุนทรัพย์ที่ใช้ในการสร้างนั้นมูลนิธิไม่มีทุนทรัพย์ไม่สามารถในการสร้างที่เคียวให้ทั้งหมด แต่ได้มีการทยอยสร้างให้ทุกปีจนแล้วเสร็จ และได้สัมภาษณ์ เจ้าอาวาสที่ได้รับการสงเคราะห์ในการสร้างศาสนสถานและถาวรวัตถุ ได้ใจความว่า ตั้งแต่มีการบริหารนั้นทำให้ประชาชนได้มาทำกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาและพระภิกษุสงฆ์ก็สามารถมาทำกิจทางพระพุทธศาสนาเช่นกัน เช่นการสวดมนต์ฉลองอัฐีและการทำบุญต่าง ๆ เป็นต้น และเมื่อถึงวันพระก็จะมีประชาชนมานั่งฟังเทศน์ในวิหาร เพราะในพระอุโบสถเต็มประชาชนก็ต้องมานั่งในพระวิหาร ในการนำมาเสนอนั้นผู้วิจัยได้นำเสนอได้ใน ปี พ.ศ. 2538 - 2540 ในความเป็นจริงนั้นการสร้างถาวรวัตถุ นั้นมูลนิธิได้มีการสร้างไว้มาก ซึ่งผู้วิจัยก็สามารถนำมาเสนอได้ตามความเหมาะสมที่สามารถนำมาเสนอได้ ในการสร้างศาสนสถานและศาสนวัตถุ นั้นมูลนิธิก็ได้สงเคราะห์และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

4. การพัฒนาชุมชน

มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ มากซึ่งในการสงเคราะห์พัฒนาชุมชนนั้น ก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ในการดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนา มีคณะกรรมการมูลนิธิเป็นผู้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ในการดำเนินงานการพัฒนาชุมชนนั้น มูลนิธิได้มีการทำมาตลอดเพราะอยู่ในวัตถุประสงค์

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิฯ ได้ใจความว่า การที่มูลนิธิได้มีการพัฒนาชุมชนนั้น ก็เพราะว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเพื่อต้องการให้มูลนิธิมีประโยชน์ต่อสังคมได้มากขึ้น เพื่อเป็นการให้สังคมมีการพัฒนาไปในทางที่ดี และเป็นการช่วยที่มูลนิธิสามารถที่จะช่วยเหลือได้ ในการช่วยเหลือนั้นก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมว่าสิ่งไหนที่มีความสำคัญก่อนก็จะให้ช่วย เมื่อก่อนมูลนิธิจะมีการสงเคราะห์วัดปากน้ำและวัดต่าง ๆ มาก แต่เมื่อมูลนิธิมีดอกผลมากขึ้นก็สมควรให้การสงเคราะห์กับสังคมมากขึ้น และควรลดการสงเคราะห์วัดต่าง ๆ และวัดปากน้ำ เพื่อเป็นการให้มูลนิธิมีประโยชน์ต่อสังคมและพระพุทธศาสนาตามวัตถุประสงค์ที่มูลนิธิได้กำหนดไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการสงเคราะห์พัฒนาชุมชน คือ

- 4.1 ช่วยค่าก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กและสร้างศูนย์พัฒนาเด็ก
- 4.2 ช่วยค่าก่อสร้างอาคารสงเคราะห์คนชรา
- 4.3 ช่วยสร้างถนนเข้าวัดและโรงพยาบาล
- 4.4 ช่วยโครงการน้ำประปาเข้าโรงเรียนและหมู่บ้าน
- 4.5 ช่วยสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ

4.1 ช่วยค่าก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กและสร้างศูนย์พัฒนาเด็ก

การช่วยสร้างศูนย์พัฒนาเด็กนั้น เป็นการช่วยสงเคราะห์ให้เด็กในชุมชนนั้น ได้มีสถานที่พัฒนาทางด้านจิตใจและด้านกำลังกาย เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเป็นศูนย์ที่มีการนำเอาเด็กของชาวบ้านในชุมชนนั้นมาเลี้ยงดู เพื่อที่จะได้ดูแลแทนพ่อแม่ที่ไม่มีเวลาในการเลี้ยงดูที่ต้องไปทำงาน และดูแลเด็กกำพร้า มูลนิธิได้มอบทุนในการก่อสร้าง ซึ่งจะมีผู้รับมอบเงินแล้วนำไปดำเนินการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็ก และในการขอต้องมีหลักฐานถูกต้องจึงจะสามารถมอบทุนให้ได้ เมื่อการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเรียบร้อย ผู้ที่รับผิดชอบในการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กต้องมารายงานให้กับประธานมูลนิธิได้ทราบ เพื่อที่จะได้ให้การก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

ปี พ.ศ.	จำนวนสถานที่	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	-	-	-
2539	1	1	58,000 -
2540	1	1	300,000 -

ตารางที่ 10 แสดงการสงเคราะห์พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็ก

การสงเคราะห์พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็ก เป็นการสร้างศูนย์ที่พัฒนาเด็กที่ผู้ปกครองของเด็ก ไม่มีเวลาที่จะมาดูแล หรือเด็กกำพร้า จากการสัมภาษณ์ แม่ชียุพิน ดวงจันทร์ ซึ่งเป็นกรรมการศูนย์พัฒนาเด็ก ได้ใจความว่า การที่ตนและผู้ปกครองเด็กได้มีแนวคิดในการตั้งศูนย์พัฒนาเด็กก็เพื่อต้องการให้เด็กได้รับความอบอุ่นจากศูนย์พัฒนาเด็กเพื่อเป็นการให้ศูนย์พัฒนาเด็กนั้นเป็นที่พึ่งของชุมชนในหมู่บ้านนั้น เด็กที่อยู่ในหมู่บ้านนั้นแต่ละคนก็ล้วนแต่มีปัญหาที่พ่อแม่ไม่สามารถที่จะเลี้ยงดูได้เต็มที่ เพราะพ่อแม่ต้องไปทำงานทำไร่ไม่มีเวลาที่จะมาดูแลอย่างเพียงพอ จากการที่ได้ทุนทรัพย์จากมูลนิธิมาช่วยสร้างศูนย์ให้ ทำให้หมู่บ้านนั้นมีศูนย์พัฒนาเด็กที่จะสามารถรับภาระของพ่อแม่ใน

การเลี้ยงดูเด็กให้มีคุณภาพทางสังคมได้ ดังนั้นมูลนิธิเห็นว่าสมควรที่สร้างให้จึงได้มีการสร้างศูนย์พัฒนาเด็ก เพื่อที่จะได้ช่วยสงเคราะห์สังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

4.2 ช่วยค่าก่อสร้างอาคารสงเคราะห์คนชรา

มูลนิธิได้มีการดำเนินการก่อสร้างอาคารสงเคราะห์คนชรา ด้วยการมอบทุนทรัพย์ให้กับผู้รับผิดชอบในการก่อสร้างอาคารสงเคราะห์คนชรา นำไปก่อสร้างเพื่อที่จะได้เป็นที่อาศัยของคนชรา ซึ่งคนชราที่มาอาศัยอยู่ก็เป็นคนชราที่ไม่อยากอยู่บ้านและไม่มีลูกมาดูแล ในการก่อสร้างอาคารสงเคราะห์คนชรามูลนิธิจ่ายเป็นงวด ๆ เพราะทุนทรัพย์ต้องไปใช้อย่างอื่น จากการสัมภาษณ์หลวงพ่อวัดเขาพระ จังหวัดเพชรบุรี ได้ในใจว่า การที่ได้มีการสร้างอาคารสงเคราะห์คนชราขึ้นเพื่อต้องการให้คนชราที่มีที่อยู่อาศัยและมีวัดเป็นที่พึ่ง ถึงจะไม่มีลูกมาดูแลก็ไม่ต้องเป็นห่วงอะไร เพราะอาคารสงเคราะห์คนชราสามารถดูแลได้ แต่ถ้าลูกต้องการมาเยี่ยมพ่อแม่ก็ไม่เป็นไร สามารถที่จะมาดูแลได้ เมื่อก่อนตอนที่สร้างอาคารสงเคราะห์คนชราใหม่ ๆ ก็จะมีคนชราพากันมากแต่เมื่ออยู่ไป คนชราก็ไม่มี เพราะว่าลูกหลานได้นำพ่อแม่ไปเลี้ยงดูเอง เพราะเกิดจากความอับอายที่ตนเองปล่อยให้พ่อแม่มาอยู่วัด อาคารพักคนชราที่สามารถทำให้ลูกหลานรู้สึกในบุญคุณของพ่อแม่ที่ตนทอดทิ้ง การที่มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำได้มาสร้างอาคารสงเคราะห์คนชราทำให้อาคารสงเคราะห์คนชรามีประโยชน์ในการพัฒนาคนได้ และยังสามารถเป็นที่พักผ่อนของผู้ที่มารักษาสุขภาพทุกวันพระ ปัจจุบันอาคารสงเคราะห์คนชราจึงมีคนเฉพาะวันพระเท่านั้น คนที่จะมาอยู่ถาวรไม่มี จึงทำให้อาคารพักคนชราไม่มีใครที่จะมาดูแลเท่าไรนัก แต่ก็ยังคิดตรงที่สามารถเป็นที่พักของผู้รักษาสุขภาพทุกวันพระ

การดำเนินงานการก่อสร้างทางกรรมการมูลนิธิที่เป็นตัวแทนคณะกรรมการมูลนิธิจะไปตรวจสอบดูถึงความเรียบร้อยและเพื่อเป็นการให้การดำเนินงานการก่อสร้างอาคารสงเคราะห์คนชราให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

ดังนั้น การสร้างอาคารสงเคราะห์คนชราขึ้น มูลนิธิได้สร้างไว้ในปี พ.ศ. 2536 เป็นทุนทรัพย์ 340,000 บาท ซึ่งมูลนิธิได้มีการมอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้าง ซึ่งก็สร้างเสร็จเป็นที่เรียบร้อยและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

4.3 ช่วยสร้างถนนเข้าวัดและโรงพยาบาล

การสร้างถนนเข้าวัด เป็นการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่เข้ามาทำบุญในวัดนั้น และยังสามารถใช้เส้นทางเข้าวัดเป็นทางในการเดินทางไปไร่สวนได้ ซึ่งก็ถือว่าเป็นการทำให้การทำถนนเข้าวัดมีประโยชน์ทั้งทางวัดและชุมชน

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิได้ใจความว่า การที่มูลนิธิได้มีการสร้างถนนเข้าวัดนั้น ซึ่งคนเห็นว่าถนนนั้น ไม่ดีจรรยา ไม่สามารถที่จะสัญจรได้สะดวก และจะทำให้ประชาชนที่เข้ามาทำ

บุญนั้นเกิดความเคียดแค้นอาจเกิดอันตรายได้และต้องการให้ถนนนั้นมีประโยชน์ในการสัญจรการทำมาหากินได้ด้วย ด้วยเหตุนี้มูลนิธิจึงได้มีการสร้างถนนเข้าวัดเพราะมีประโยชน์ทั้งทางวัดประชุมชนนั้น ๆ ส่วนในเรื่องการสร้างถนนเข้าโรงพยาบาลก็เช่นกัน เพราะว่าถนนเข้าโรงพยาบาลไม่ดีขรุขระไม่สามารถสัญจรได้สะดวก จึงได้มีการสร้างถนนเข้าโรงพยาบาลเพื่อให้การสัญจรสะดวกและเป็นการทำให้ผู้ที่เข้าไปรักษาตัวที่โรงพยาบาลไม่เกิดอันตรายจากถนนที่ขรุขระสามารถที่จะมารักษาตัวได้ทันกาล เพราะบางครั้งอาจจะมีคนป่วยหนักถ้าทางไม่ดีก็สามารถทำให้ผู้นั้นตายได้ แต่เมื่อสามารถสร้างถนนให้ดีก็สามารถช่วยเหลือชีวิตเข้าได้ไม่ทางตรงก็ทางอ้อมด้วยเหตุนี้มูลนิธิจึงได้มีการสร้างถนนเข้าวัดและเข้าโรงพยาบาล

มูลนิธิได้มีการมอบทุนทรัพย์ในการสร้างถนนให้กับวัดที่ขอความสงเคราะห์ และได้มีการติดตามผลในการสร้างถนนจนเสร็จ ซึ่งผู้ติดตามผลก็มีกรรมการมูลนิธิที่รับผิดชอบและเจ้าอาวาสมารายงานให้ประธานมูลนิธิได้ทราบ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

การสร้างถนนเข้าวัด เป็นการสร้างสิ่งให้อำนวยความสะดวกแก่พระภิกษุสามเณรและประชาชนได้มีการสัญจรได้อย่างสะดวก มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาการสร้างถนนเข้าวัดและโรงพยาบาล ในปี พ.ศ. 2535 ซึ่งในการสร้างทางเข้าวัด ใช้เงิน 1,000,000 บาท และสร้างทางเข้าโรงพยาบาล ใช้เงินในการสร้าง 667,000 บาท และในปี พ.ศ. 2540 ได้มอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้างทางเข้าวัด ถนนรัชมงคล เป็นเงิน 810,000 บาท มูลนิธิหลวงพ่อดำปากน้ำก็ได้ให้การสงเคราะห์ ก็อยู่ที่มีการขอความสงเคราะห์ตามสถานที่ต่าง ๆ ตามที่เห็นว่าเหมาะสม

4.4 ช่วยโครงการน้ำประปาและแท็งก์น้ำเข้าโรงเรียนและเข้าหมู่บ้าน

การทำโครงการน้ำประปาเข้าโรงเรียนและหมู่บ้านนั้น มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ด้วยการมอบทุนทรัพย์ให้กับโรงเรียนที่ต้องการความสงเคราะห์ ผู้ที่มีรับทุนทรัพย์ต้องมีหลักฐานที่ถูกต้องและต้องทำตามในสิ่งของของความสงเคราะห์ให้ถูกต้อง ผู้ที่รับผิดชอบในโครงการน้ำประปาเข้าโรงเรียนและเข้าหมู่บ้าน ได้รายงานและนำรูปที่มีการก่อสร้างน้ำประปาเข้าโรงเรียนและหมู่บ้านมาให้ประธานมูลนิธิได้ทราบ กรรมการมูลนิธิที่รับผิดชอบก็จะติดตามการก่อสร้าง ออกมาในรูปแบบใดก็จะมารายงานให้ประธานมูลนิธิได้ทราบเพื่อเป็นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิได้ใจความว่า การที่ได้ช่วยโครงการน้ำประปาและแท็งก์น้ำเข้าโรงเรียนและหมู่บ้านนั้น เป็นการช่วยให้โรงเรียนและหมู่บ้านมีน้ำใช้ ซึ่งสถานที่นั้นเป็นสถานที่กันดารและไม่ค่อยมีน้ำใช้และน้ำดื่ม เมื่อได้ช่วยโครงการน้ำประปาและแท็งก์น้ำเข้าโรงเรียนและหมู่บ้านนั้นเพื่อต้องการให้เด็กนักเรียนและชุมชนนั้นมีน้ำใช้น้ำดื่ม ไม่ต้องเคียดแค้นเรื่องน้ำ สามารถที่จะเรียนหนังสือได้ดีขึ้นและทำให้ประชาชนในหมู่บ้านนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ดังนั้น ในการสร้างประปาเข้าโรงเรียนและหมู่บ้านนั้น มูลนิธิได้สร้างไว้ ในปี พ.ศ. 2536 ในการสร้างนั้นมูลนิธิได้มีการมอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้างซึ่งเป็นเงิน 870,000 บาท ซึ่งก็เป็นการทำให้นักเรียนและครูและชาวบ้านในหมู่บ้านนั้น ได้มีน้ำใช้ได้อย่างเพียงพอไม่ต้องเคียดคร้อนเรื่องนี้

4.5 ช่วยสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ

ในการช่วยสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ เป็นการสร้างสะพานที่เข้าไปในหมู่บ้าน ซึ่งสะพานนั้นได้ผูกพัน มูลนิธิได้สงเคราะห์ด้วยการมอบทุนทรัพย์ให้ ก่อนที่จะมีการมอบทุนทรัพย์ให้ นั้น ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้อง ในการมอบทุนทรัพย์ไปช่วยสร้างสะพานนั้น ต้องมีผู้รับผิดชอบในการขอความสงเคราะห์ เพื่อเป็นการให้งานสร้างสะพานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามวัตถุประสงค์ กรรมการมูลนิธิก็จะไปตรวจสอบการสร้างสะพานแล้วนำกลับมารายงานให้ประธานมูลนิธิได้ทราบ

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การที่ช่วยสร้างสะพานนั้นก็เพราะว่าเขามีเงินในการสร้างอยู่จึงได้ช่วยไป และสะพานนั้นเป็นที่สัญจรไปมาของประชาชนทั่วไป เพื่อเป็นการไม่ช่วยเหลือให้ประชาชน ได้มีการสัญจรไปสะดวกขึ้นและไม่อันตราย เพราะสะพานที่ได้สร้างให้นั้นก็เป็สะพานที่ผูกพัน ไม่เหมาะต่อการสัญจรไปมาจึงได้มีการช่วยเหลือในการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ และจากการสัมภาษณ์ เจ้าอาวาสวัดบ้านโป่ง ได้ใจความว่า การที่ได้ไปขอทุนทรัพย์กับมูลนิธินั้น ก็เพื่อต้องการหาทุนทรัพย์เพิ่มเติม เพราะทุนทรัพย์ที่มีอยู่ก็ไม่เพียงพอในการสร้าง จึงได้มีการขอทุนทรัพย์เพิ่ม เมื่อได้ทุนทรัพย์เพิ่มก็ทำให้สร้างสะพานสำเร็จลุล่วงด้วยดี และทำให้ประชาชนสัญจรไปมาได้สะดวกสบายไม่เกิดอันตรายในการสัญจร

ดังนั้น การที่มูลนิธิได้มีการช่วยสร้างสะพานนั้นก็เป็ไปตามวัตถุประสงค์ และเป็นการช่วยพัฒนาชนบทนั้นให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับ

ปี พ.ศ.	จำนวนสถานที่	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	1	1	300,000 -
2539	1	1	100,000 -
2540	-	-	-

ตารางที่ 11 แสดงการสงเคราะห์พัฒนาการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำ

มูลนิธิได้มีการสร้างและช่วยสร้าง สะพานข้ามแม่น้ำเพื่อเป็นการสร้างความสะดวกแก่ประชาชน ซึ่งประมาณที่ได้สร้างสะพานนั้น มูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำได้มีการช่วยสร้างตามที่ได้ขอการสงเคราะห์มา

5. การพัฒนาสาธารณประโยชน์

กิจกรรมการสงเคราะห์พัฒนาสาธารณประโยชน์ เป็นกิจกรรมที่มูลนิธิได้มีการให้ความสงเคราะห์ตามความเหมาะสม ในการให้ความสงเคราะห์นั้นต้องมีการตรวจสอบถึงหลักฐานเพื่อให้เกิดความถูกต้อง คณะกรรมการมูลนิธิก็จะมีการส่งกรรมการมูลนิธิที่ได้รับมอบหมายให้ไปตรวจสอบถึงสถานที่ที่ต้องการความสงเคราะห์ เพื่อที่จะได้ดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การที่มูลนิธิได้มีการพัฒนาสาธารณประโยชน์ ก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เพราะว่าวัตถุประสงค์ก็ได้กล่าวไว้ว่า ร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์ การช่วยเหลือในการพัฒนาสาธารณประโยชน์นั้น เพื่อต้องการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และเพื่อต้องการช่วยเหลือสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเป็นการทำประโยชน์ให้กับสังคม แต่ก็ต้องดูถึงความเหมาะสมของการให้การสงเคราะห์ด้วยว่าเหมาะสมหรือไม่ ส่วนในเรื่องทุนทรัพย์ที่จะช่วยเหลือสาธารณะประโยชน์นั้นก็เป็ทุนทรัพย์ที่เกิดจากดอกผลของมูลนิธิ ซึ่งจะมีการพิจารณาใคร่ครองอยู่ว่าควรช่วยเหลือเท่าไรและควรสร้างให้หรือสมทบในการช่วยสร้าง ซึ่งในการให้ทุนทรัพย์นั้นประธานมูลนิธิจะเป็นผู้ตัดสินใจในการให้การสงเคราะห์และจะพิจารณาถึงทุนทรัพย์ด้วย การที่มูลนิธิได้มีการพัฒนาสาธารณะประโยชน์นั้นเป็นการทำเพื่อประโยชน์ต่อสังคมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

การสงเคราะห์พัฒนาสาธารณประโยชน์ ที่มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาแบ่งออกได้ดังนี้ คือ

- 5.1 การซื้ออุปกรณ์ให้กับโรงพยาบาล
- 5.2 การช่วยสร้างตึกอาหารสงฆ์
- 5.3 การช่วยสร้างตึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาล
- 5.4 การช่วยเหลือผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัย

5.1 การซื้ออุปกรณ์ให้กับโรงพยาบาล

การซื้ออุปกรณ์ให้กับโรงพยาบาลที่ขาดแคลนอุปกรณ์ที่จะช่วยเหลือผู้ป่วย เป็นการให้ความสงเคราะห์ต้องเป็นไปตามความเหมาะสมมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำได้มีการสงเคราะห์ในการ

ให้ความช่วยเหลือกับโรงพยาบาล ที่มีความขาดแคลนอุปกรณ์ช่วยเหลือผู้ป่วยซึ่งอุปกรณ์ที่ซื้อให้
 ประธานมูลนิธิได้กล่าวไว้ว่า การที่มูลนิธิได้มีการซื้ออุปกรณ์ให้กับโรงพยาบาลนั้น ก็เพราะว่าโรง
 พยาบาลไม่มีทุนทรัพย์ในการซื้อ และเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้ป่วยมาก และสิ่งที่ซื้อให้ก็เป็น
 ประโยชน์สำหรับผู้ป่วยซึ่งสามารถที่จะช่วยเหลือผู้ป่วยให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น และเป็นการตอบ
 สนองตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิเป็นการให้มูลนิธิมีประโยชน์ต่อสังคมมากขึ้น อุปกรณ์ที่ทาง
 มูลนิธิที่ได้ซื้อให้กับโรงพยาบาล เช่น

1. ช่วยจัดซื้อเครื่องเอ็กซเรย์
2. ช่วยซื้อเครื่องตรวจหัวใจเด็ก
3. ช่วยซื้อเครื่องอุตสาหกรรม
4. ช่วยค่าอุปกรณ์ห้องเด็ก เป็นต้น

แต่ในการให้ความช่วยเหลือนั้นต้องมีการตรวจสอบหลักฐานให้ถูกต้อง มูลนิธิก็จะมีการ
 ดำเนินงานด้วยการจัดซื้อให้หรือมอบทุนทรัพย์ให้โรงพยาบาลไปซื้อเอง กรรมการมูลนิธิมีการ
 ติดตามผลในการซื้อ เพื่อให้เกิดความถูกต้องไม่ผิดตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ในการซื้ออุปกรณ์
 ให้กับโรงพยาบาลนั้นก็ต้องเป็นไปตามความสำคัญ โรงพยาบาลนั้นต้องการให้มากขึ้น และมีผู้ป่วย
 ที่ต้องการใช้อุปกรณ์นี้มาก ทางมูลนิธิจึงจะซื้ออุปกรณ์ให้ และเพื่อต้องการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
 ของมูลนิธิด้วย เพื่อต้องการให้มูลนิธิมีประโยชน์ต่อสังคมมากขึ้น

การซื้ออุปกรณ์ให้กับโรงพยาบาล มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ให้กับโรงพยาบาลมาโดย
 ตลอด ซึ่งจะให้การสงเคราะห์เมื่อมีการสงเคราะห์มา ในการซื้ออุปกรณ์ให้กับโรงพยาบาลนั้น
 มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ทั้งในโรงพยาบาลศิริราช และโรงพยาบาลตามจังหวัดต่าง ๆ ที่ขอมาที่
 สามารถนำมาเสนอได้ ในปี พ.ศ. 2533 ได้มีการช่วยอุปกรณ์ค่าห้องเด็ก โรงพยาบาลศิริราช 50,000
 บาท และในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการสร้างเครื่องอุตสาหกรรมให้โรงพยาบาลผัดไท 55,000 บาท
 และในปี พ.ศ. 2536 ได้มีการสร้างเครื่องตรวจหัวใจเด็ก ให้โรงพยาบาลศิริราช 2,200,000 บาท
 และในปี พ.ศ. 2540 มูลนิธิได้มีการช่วยซื้อเครื่องมือแพทย์ ให้โรงพยาบาล 170,000 บาท และยังมี
 การสงเคราะห์ให้โรงพยาบาลอื่น ๆ อีกมาก

5.2 การสร้างตึกอาพาธสงฆ์

การสร้างตึกอาพาธสงฆ์เป็นกิจกรรมสงเคราะห์ ให้พระสงฆ์สามเณรที่เจ็บป่วยได้เข้ามา
 รักษา และยังสงเคราะห์ประชาชนที่เจ็บป่วยเข้ามารักษาตัวได้ ซึ่งในการให้ความสงเคราะห์นั้น
 มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำจะมีการตรวจสอบหลักฐานให้ถูกต้อง เมื่อมีความถูกต้องก็จะมอบทุน
 ทรัพย์ให้ตามที่ขอความสงเคราะห์มา การช่วยสร้างตึกอาพาธสงฆ์นั้นมูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ทั้ง

ในกรุงเทพฯ และตามจังหวัดต่าง ๆ ตามที่ขอความสงเคราะห์แต่ต้องดูความเหมาะสมกับการให้ความสงเคราะห์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การที่มูลนิธิได้สร้างตึกอาหารสงฆ์นั้น เพราะเห็นว่า ตึกอาหารสงฆ์มีประโยชน์ต่อพระภิกษุ – สามเณรที่อาพาธสามารถรักษาตัวได้ และเป็นการช่วยเหลือให้พระภิกษุได้สุขภาพดีขึ้น และปัจจุบันมีพระภิกษุ – สามเณรที่อาพาธมาก และตึกที่จะรองรับพระภิกษุ – สามเณรนั้นก็เพียงพอต่อความต้องการของพระภิกษุ – สามเณร และเชื่อว่า เมื่อได้มีการสร้างตึกอาหารสงฆ์เพิ่มย่อมทำให้พระภิกษุ – สามเณรที่อาพาธสามารถที่จะมารักษาตัวได้สะดวกสบาย ไม่ต้องลำบากไปรักษาตัวในที่อื่น และเป็นการช่วยให้บุคลากรของพระพุทธศาสนานั้น มีสุขภาพที่ดีสามารถที่จะช่วยเผยแผ่ธรรมะได้เป็นอย่างดี และเป็นการช่วยให้พระภิกษุ – สามเณรไม่ต้องเคียดครุ่นในการรักษาตัวในโรงพยาบาลอื่น ๆ มากนัก

ในการช่วยสร้างตึกอาหารสงฆ์นั้น มูลนิธิได้มีการช่วยสร้างมาหลายปี ที่สามารถนำมาเสนอได้นั้นก็มี ในปี พ.ศ. 2533 ได้มีการช่วยสร้างตึกอาหารสงฆ์ซึ่งให้ทุนทรัพย์ 1,000,000 บาท และในปี พ.ศ. 2534 ได้มีการช่วยสร้างตึกอาหารสงฆ์ 3,000,000 บาท ในการสงเคราะห์ช่วยสร้างตึกอาหารสงฆ์นั้น มูลนิธิก็จะให้การสงเคราะห์ตามที่ขอมาที่เห็นว่าสมควร ซึ่งก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

5.3 การตักผู้ป่วยนอกโรงพยาบาล

มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ในการช่วยสร้างตึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลตามที่ขอความสงเคราะห์มา ในการให้ความสงเคราะห์นั้นต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ของมูลนิธิซึ่งจะมีการตรวจสอบหลักฐานให้ถูกต้อง เพื่อเป็นการป้องกันในการสงเคราะห์ที่อาจเกิดความผิดตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เมื่อหลักฐานถูกต้องก็จะมีกรมอบทุนทรัพย์ให้ไปตามที่ขอความสงเคราะห์ ผู้ที่รับผิดชอบก็จะมีการมารายงานให้ประธานมูลนิธิได้ทราบแล้วประธานมูลนิธิก็จะนำไปรายงานให้กับคณะกรรมการมูลนิธิได้ทราบต่อไป ในการสร้างตึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลนั้น มูลนิธิได้มีการช่วยเหลือด้วยการช่วยสร้างตามความเหมาะสมที่เห็นว่าสมควรให้การช่วย

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การที่มูลนิธิได้มีการสร้างตึกผู้ป่วยนอกตามโรงพยาบาลที่ขอมานั้น เพื่อต้องการช่วยเหลือผู้ที่มารักษาได้มีที่พักรักษาตัว และไม่ต้องลำบากในการไปโรงพยาบาลอื่น เพราะจะทำให้เสียเวลาและถ้าเกิดผู้ป่วยมีอาการหนักก็สามารถที่จะรักษาตัวได้ทัน ได้เห็นความสำคัญในส่วนนี้จึงได้มีการช่วยสร้างตึกผู้ป่วยนอก

การสงเคราะห์ตึกผู้ป่วยนอกนั้น เป็นการช่วยเหลือโรงพยาบาลที่มีตึกไม่ผู้ป่วยไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้ป่วย เมื่อมูลนิธิได้มีการสร้างตึกผู้นอกนั้น มูลนิธิได้มีการสร้างที่เห็นว่าเหมาะสม แต่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในการสงเคราะห์การสร้างตึกผู้ป่วยนอกนั้น มูลนิธิ

ได้มีการสงเคราะห์ไว้มาก ที่ไม่สามารถนำมาเสนอได้นั้นเพราะไม่มีข้อมูลของ ปี พ.ศ. ที่มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ ได้แต่เพียงการสอบถามเท่านั้น ดังนั้นจึงได้นับไว้ว่า มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ผู้ป่วยนอกไว้ตามความเหมาะสม

5.4 การช่วยผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัย

มูลนิธิจะให้การสงเคราะห์กับผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัย เมื่อวาทภัยและอุทกภัยเกิดขึ้น ซึ่งจะมีการมอบทุนทรัพย์ให้กับองค์กรที่ดำเนินงานการช่วยเหลือและยังได้มีการรับบริจาคสิ่งของที่จะไปช่วยผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัย เพื่อที่จะได้นำไปช่วยเหลือผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัย และมูลนิธิยังได้มีการซื้อสิ่งของที่มีความจำเป็นแก่ผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัย ซึ่งในการดำเนินงานให้ความสงเคราะห์นั้น คณะกรรมการมูลนิธิจะร่วมช่วยกันในการให้ความช่วยเหลือและนำสิ่งของที่มูลนิธิได้มีการซื้อและของบริจาคไปสถานที่ที่ต้องการความสงเคราะห์ ในการให้ความสงเคราะห์นั้นมูลนิธิจะมีการให้ความสงเคราะห์ ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ การช่วยผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัยนั้น ซึ่งทางวัดปากน้ำได้มีผู้รับบริจาคผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัย ที่มูลนิธิได้มีการช่วยวาทภัยและอุทกภัยนั้น ก็เพราะว่าเงินในตู้รับ บริจาคนั้นมีน้อยไม่เพียงพอในการช่วยเหลือ ทางมูลนิธิจึงได้มีการช่วยเหลือก่อนถ้าเงินในตู้รับบริจาคมีมากก็จะใช้เงินมูลนิธิในการช่วยเหลือ

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การที่มูลนิธิให้ความสงเคราะห์ผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัยนั้น เพราะว่าต้องมีการช่วยเหลือสังคมและต้องมีการพัฒนาในสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งในช่วงนั้นถือได้ว่าวาทภัยและอุทกภัยนั้นรุนแรงมากจึงต้องมีการช่วยเหลือ และก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิด้วย เพื่อเป็นการให้ความช่วยเหลือให้เพื่อนมนุษย์ได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การสงเคราะห์ผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัย มูลนิธิได้มีการช่วยตามที่สามารถช่วยได้ ซึ่งผู้วิจัยสามารถนำมาเสนอได้มี ในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการช่วยผู้ประสบวาทภัยภาคใต้ซึ่งได้ช่วยเหลือ 100,000 บาท ส่วนการช่วยเหลือใน พ.ศ.ต่าง ๆ นั้น ผู้วิจัยไม่มีข้อมูลเพียงแต่สอบถามผู้ที่เกี่ยวข้องกับมูลนิธิเท่านั้น การสงเคราะห์ช่วยผู้ประสบวาทภัยและอุทกภัยนั้นมูลนิธิได้มีการช่วยเหลือมาตลอดตามที่เห็นว่าเหมาะสม และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

การสงเคราะห์พัฒนาสาธารณประโยชน์นั้น มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนามาตั้งแต่เริ่มตั้งเป็นทุนมูลนิธิ ซึ่งก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ในการนำเสนอ นั้น ผู้วิจัยก็นำเสนอได้เพียงเท่าที่สามารถนำมาเสนอได้ ซึ่งจริง ๆ แล้ว มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาสาธารณประโยชน์มาโดยตลอด ซึ่งก็ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

ในการนำเสนอเกี่ยวกับการสงเคราะห์พัฒนาสาธารณประโยชน์ ผู้วิจัยได้นำเสนอตามที่สามารถค้นหาได้ตามความเหมาะสม ซึ่งในการที่มูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำได้มีการสงเคราะห์พัฒนาสาธารณประโยชน์ ให้กับสังคมพระพุทธศาสนานั้น มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์มาโดยตลอดซึ่งจะมีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 - 2542 ผู้วิจัยที่ได้นำมาเสนอนั้นก็สามารถนำมาเสนอเท่าที่สามารถนำมาเสนอได้ ซึ่งก็ได้้นำเสนอเพื่อต้องการให้รู้ว่า มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาสาธารณประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ในด้านใดบ้าง ดังที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

6. การสงเคราะห์พัฒนาเบ็ดเสร็จ

กิจกรรมสงเคราะห์พัฒนาเบ็ดเสร็จ เป็นกิจกรรมที่มูลนิธิได้มีการให้ความสงเคราะห์ตามความเหมาะสม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีการตรวจสอบถึงหลักฐานให้มีความถูกต้อง เพื่อจะได้มีการสงเคราะห์อย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ในการให้ความสงเคราะห์นั้นมูลนิธิได้มีการให้ความสงเคราะห์ทั่ว ๆ ไปตามที่ขอความสงเคราะห์

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การที่มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาในด้านต่าง ๆ ซึ่งไม่ได้มีการวางแผนไว้ก่อน เพราะมูลนิธินั้นต้องทำตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ท่านมีแนวคิดในการให้การสงเคราะห์ไว้ว่า การที่ได้มีการช่วยเหลือในเรื่องต่าง ๆ นั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือสังคมให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น ซึ่งมูลนิธิสามารถช่วยเท่าไรก็สามารถที่จะช่วยได้ เพื่อให้สังคมและพระพุทธศาสนาดำเนินไปในทางที่ดี และท่านก็มีความเชื่อว่า การที่มูลนิธิได้มีการช่วยเหลือในลักษณะดังนี้ ก็สามารถที่จะทำให้สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ซึ่งเป้าหมายสูงสุดก็คือ การทำตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดังนั้นการที่มูลนิธิได้มีการช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ เป็นการพัฒนาที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่ได้กำหนดไว้ มูลนิธิได้มีการดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ที่มีประธานมูลนิธิเป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์ ซึ่งจะเป็นการพิจารณาตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ และต้องเป็นการพัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาไปในทางที่ดีขึ้น ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาในการให้ทุนทรัพย์ในการให้ความสงเคราะห์ ซึ่งจะพิจารณาหลักฐานและสภาพของสังคมที่ต้องการ เมื่อเห็นว่าสมควรให้ก็จะมอบทุนทรัพย์ให้ไปพัฒนาตามที่ขอ ทุนทรัพย์ที่ได้มีการให้การช่วยเหลือนั้นก็จะเป็นดอกผลของมูลนิธิที่ได้แต่ละปี ถ้าสิ่งไหนมีการใช้ทุนทรัพย์มากก็จะมีการทยอยให้จนบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งทุนทรัพย์ที่ทยอยให้นั้นก็จะเป็นดอกผลของแต่ละปี ไม่มีการรับบริจาคในภายหลัง เพราะมูลนิธิต้องการที่จะนำดอกผลไปใช้ตามวัตถุประสงค์ถ้าดอกผลไม่เพียงพอในการสงเคราะห์ก็จะทยอยให้ในปีหน้าหรือเดือนหน้า ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้จัดการในการดำเนินงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์สังคมและพระพุทธศาสนาตามวัตถุประสงค์เพื่อให้

วัตถุประสงค์ของมูล-นินีนับบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ในการให้ความสงเคราะห์นั้นสามารถแบ่งออกได้ดังนี้ คือ

- 6.1 การซื้อรถตู้ให้กับโรงพยาบาลและวัด
- 6.2 การช่วยสร้างกำแพงสำนักปฏิบัติธรรม
- 6.3 การช่วยสร้างศาลา
- 6.4 การสร้างป้อมตำรวจ
- 6.5 การช่วยสร้างโรงพยาบาล

6.1 การซื้อรถตู้ให้กับโรงพยาบาลและวัด

กิจกรรมในการซื้อรถตู้ให้กับโรงพยาบาลและวัดนั้น เป็นกิจกรรมที่มูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์ เพื่อเป็นการช่วยเหลือสังคมและพระพุทธศาสนาให้มีความเจริญก้าวหน้า มูลนิธิได้มีการดำเนินการด้วยการซื้อให้และมอบทุนทรัพย์ให้ไปซื้อเอง ซึ่งในการที่มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ด้วยการซื้อให้และมอบทุนทรัพย์นั้น มูลนิธิจะมีการตรวจสอบและติดตามผลในการซื้อรถตู้ เพื่อให้การสงเคราะห์นั้นมีความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ และป้องกันการนำทุนทรัพย์ไปใช้ในสิ่งที่ไม่ได้ขอความสงเคราะห์

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ในใจความว่า การที่มูลนิธิได้มีการซื้อรถตู้ให้กับวัดและโรงพยาบาลนั้น ต้องการที่จะให้วัดมีรถใช้ได้สะดวกและสามารถที่จะทำภาระกิจของสงฆ์ได้ทันเวลา และถ้ามีพระสงฆ์ป่วยก็สามารถที่จะนำพระสงฆ์ไปโรงพยาบาลได้ทันเวลา รถตู้ที่ทางมูลนิธิได้ซื้อให้นั้นก็จะมีมาใช้ในวัดที่มีโรงเรียนปริยัติธรรมเสียบมากกว่า เพื่อที่จะได้ใช้ในกิจกรรมทางด้านศึกษาของพระภิกษุสงฆ์ เพื่อเป็นการให้พระภิกษุสงฆ์ได้มีการศึกษาที่ดีขึ้น ส่วนที่ซื้อให้โรงพยาบาลนั้น ก็จะซื้อให้กับโรงพยาบาลที่มีรถรับส่งผู้ป่วยไม่เพียงพอต่อความต้องการของคนป่วย ซึ่งประธานมูลนิธิ จะเป็นผู้พิจารณาให้การช่วยเหลือตามความเหมาะสมและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

ปี พ.ศ.	จำนวนสถานที่	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	1	1	641,000 -
2539	1	2	680,000 -
2540	1	3	684,500 -

การสงเคราะห์พัฒนาซื้อรถตู้ให้กับวัดและโรงพยาบาล ซึ่งมูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาไปโดยตลอด เพื่อต้องการสงเคราะห์ให้วัดและโรงพยาบาลได้มีการสัญจรไปมาได้สะดวก และสามารถช่วยเหลือผู้ป่วยได้ทัน ในการสงเคราะห์พัฒนาซื้อรถตู้ นั้น ในปีอื่น ๆ มูลนิธิได้สงเคราะห์เท่าที่เห็นว่าสมควร

6.2 การช่วยสร้างกำแพงสำนักปฏิบัติธรรม

การสงเคราะห์การสร้างกำแพงสำนักปฏิบัติธรรม เป็นการสงเคราะห์ที่มูลนิธิได้มีการให้ความสงเคราะห์ เพื่อจะได้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมของพระภิกษุสามเณรและประชาชนที่มีความสนใจในการปฏิบัติธรรม มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ตามที่ขอความสงเคราะห์และดูตามความเหมาะสมของการให้ความสงเคราะห์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มูลนิธิที่กำหนดไว้

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การที่ได้มีการสงเคราะห์วัดในการสร้างกำแพงนั้น เพราะเป็นการให้วัดนั้น ได้มีขอบเขตของวัดที่สมบูรณ์เพื่อป้องกันการมีปัญหากับประชาชนที่อาศัยใกล้วัด เพราะประชาชนบางท่านนั้นชอบเอาที่วัดเป็นที่ทำมาหากินและบางท่านก็ยึดที่ของวัดเป็นที่ของตนเอง การที่มูลนิธิได้มีการสร้างกำแพงให้กับวัดที่มีการปฏิบัติธรรมนั้น เพื่อเป็นการให้สถานที่ปฏิบัติธรรมนั้นเป็นสัดส่วนที่ถูกต้อง และเป็นสถานที่ที่จะทำให้พระสงฆ์และประชาชนได้มีการปฏิบัติธรรมอย่างสงบ การทำกำแพงก็เป็นส่วนหนึ่งของมูลนิธิที่ได้ให้การสงเคราะห์ตามความเหมาะสม

การสงเคราะห์พัฒนาช่วยสร้างกำแพงสำนักปฏิบัติธรรม ซึ่งเป็นการสงเคราะห์พัฒนาที่ต้องการให้สถานที่ปฏิบัติธรรมมีอาณาเขต มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ด้วยการมอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้าง ซึ่งในการมอบทุนให้ไปสร้างนั้นเป็นการสงเคราะห์พัฒนาที่ต้องการให้สถานที่นั้นมีความเจริญมากขึ้น

6.3 การช่วยสร้างศาลา

มูลนิธิได้สงเคราะห์พัฒนา วิหารและศาลา ให้กับวัดที่ต้องการสร้างวิหารและศาลา เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนาและสังคม ในการดำเนินงานสงเคราะห์ก็จะมีการสร้างให้และช่วยสมทบทุนในการสร้าง ก่อนที่จะให้การสงเคราะห์นั้นคณะกรรมการมูลนิธิจะมีการตรวจสอบหลักฐานให้ถูกต้องในการให้ความสงเคราะห์ก็จะให้การสงเคราะห์ทั้งในกรุงเทพฯ และตามจังหวัดต่าง ๆ ตามที่ขอความสงเคราะห์มา ซึ่งจะมีกรรมการที่รับผิดชอบตรวจสอบและติดตามผลของการสร้าง เพื่อที่จะได้มารายงานให้ประธานมูลนิธิได้รับทราบ และประธานมูลนิธิก็จะนำเรื่องไปรายงานในที่ประชุม

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การที่มูลนิธิได้มีการสร้างศาลาให้กับวัดนั้น เพื่อเป็นการให้วัดนั้นเป็นสถานที่พักผ่อนของประชาชน และเป็นสถานที่ทำกิจกรรมของพระสงฆ์ได้เป็นการพัฒนาให้วัดนั้นเป็นที่พักพิงของประชาชน การสร้างศาลาหน้าวัดหรือการสร้างศาลาทำนํานั้น เป็นการสร้างที่พักให้กับประชาชนได้มีการพักผ่อนและรอเรือที่ตนเองจะสัญจรไปในที่ที่ตนเองต้องการ ในสร้างนั้นประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาในการให้ความสงเคราะห์ และจะเป็นผู้ดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ และประธานมูลนิธิจะเป็นผู้จัดการดำเนินงานด้วยการพิจารณาเองตามที่คณะกรรมการมูลนิธิได้มอบหมายให้ทำตามความเหมาะสม แต่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่ได้มีการกำหนดไว้ ทุนทรัพย์ที่ได้ให้การสงเคราะห์นั้นก็จะพิจารณาความเหมาะสม ถ้าทุนทรัพย์ไม่เพียงพอตามที่ขอมาก็จะมีการทขอยให้ตามแต่ละดอกผลที่ได้ออกมา ซึ่งจะมีการพิจารณาให้ตามเดือนหรือตามปี จนสามารถที่จะสงเคราะห์บรรลุตามเป้าหมายที่ได้มีการให้การสงเคราะห์ไว้

ปี พ.ศ.	จำนวนสถานที่	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	1	1	641,000 -
2539	1	2	680,000 -
2540	1	3	684,500 -

ตารางที่ 13 แสดงการสงเคราะห์พัฒนาช่วยสร้างศาลา

การสร้างและช่วยสร้างศาลานั้น มูลนิธิได้มีการสร้างและช่วยสร้าง ซึ่งในการสร้างและช่วยสร้างนั้นจะมีการซื้ออุปกรณ์และสร้างเอง ซึ่งมูลนิธิก็จะดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

6.4 การสร้างป้อมตำรวจ

มูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์ในการก่อสร้างป้อมตำรวจด้วยการสร้างให้และมีกรรมการที่รับผิดชอบดำเนินงานในการก่อสร้าง แต่ก่อนที่จะมีการสงเคราะห์ในการก่อสร้างก็จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อเห็นว่าถูกต้องก็จะมีการสงเคราะห์ด้วยการดำเนินงานก่อสร้างให้ ในการสร้างป้อมตำรวจมูลนิธิได้สร้างให้ทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัด ตามที่ขอความสงเคราะห์ และในการสร้างป้อมตำรวจนั้นต้องดูตามความเหมาะสมด้วย ถ้าเห็นว่าเหมาะสมก็จะให้การสงเคราะห์ถ้าเห็นว่าไม่เหมาะสมก็จะไม่ให้ความสงเคราะห์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การให้การสงเคราะห์ในการสร้างป้อมตำรวมนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองประชาชนให้มีป้อมตำรวจในหมู่บ้านหรือเขตนั้น เพื่อเป็นการสะดวกในการแจ้งความ และเป็นการสนับสนุนให้ตำรวจมีที่พักในการสอดส่องดูแลประชาชนได้ทั่วถึง ไม่ต้องไปแจ้งในสถานที่ไกล ๆ ดังนั้นในการดำเนินงานในการให้ความสงเคราะห์นั้น ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์ ทุนทรัพย์ที่นำไปใช้ในการสงเคราะห์นั้น ก็เป็นดอกผลของมูลนิธิในแต่ละเดือน ซึ่งถ้าจำนวนเงินไม่มากก็สามารถสร้างให้เสร็จเร็ว ถ้าเงินไม่มากก็จะทยอยให้ตามดอกผลที่ได้เป็นรายเดือน ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้จัดการดำเนินงานในการพิจารณาให้ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

การสร้างป้อมตำรวมนั้น มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาได้มีการสร้างไม่มากนัก เพราะมีการขอสงเคราะห์ไม่มากนัก ผู้วิจัยสามารถนำมาเสนอได้ดังนี้คือ ในปี พ.ศ. 2534 ได้มีการช่วยสร้างป้อมตำรวจ 116,194 บาทและในปี พ.ศ. 2536 ได้ช่วยสร้างป้อมตำรวจ ตรงสามแยก วัดนาคปรก 300,000 ซึ่งในการที่มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำได้มีการสร้างและการช่วยสร้างตามความเหมาะสม

6.5 การช่วยสร้างโรงพยาบาล

การสงเคราะห์พัฒนาในการสร้างโรงพยาบาล มูลนิธิได้มีการสร้างตึก และช่วยสร้างตามที่มีการขอความสงเคราะห์มา ซึ่งทางมูลนิธิโดยมีประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาให้ เพราะการสร้างและช่วยสร้างด้วยการสมทบทุนทรัพย์ในการสร้างตึกโรงพยาบาลนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งประชาชนที่มีการเจ็บป่วยก็สามารถที่จะมารักษาตัวได้ เป็นการช่วยเหลือสังคมที่เป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ

จากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิ ได้ใจความว่า การที่มูลนิธิได้มีการสร้างตึกโรงพยาบาลนั้น เป็นการสงเคราะห์ที่เป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ เป็นการสร้างบทบาทให้โรงพยาบาลมีบทบาทในการช่วยเหลือสังคมได้มากขึ้น ประชาชนที่ต้องการรักษาตัวก็สามารถที่จะรักษาตัวได้อย่างสะดวก ไม่ต้องเคียดร้อนไปโรงพยาบาลอื่นที่ไกล เพราะจะทำให้เสียชีวิตและเสียเวลาได้ ดังนั้น มูลนิธิจึงได้มีการให้การสงเคราะห์ในด้านนี้ตามความเหมาะสม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้ดำเนินงานในการให้ความสงเคราะห์ ด้วยการพิจารณาเองแต่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ ทุนทรัพย์ที่ได้ให้การสงเคราะห์นั้นถ้าไม่เพียงพอในการให้ความสงเคราะห์ก็จะทยอยให้ตามดอกผลที่ออกเป็นรายเดือน จนสามารถที่จะสร้างแล้วเสร็จ

ปี พ.ศ.	จำนวนสถานที่	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)
2538	1	1	500,000 -
2539	1	1	800,000 -
2540	-	-	-

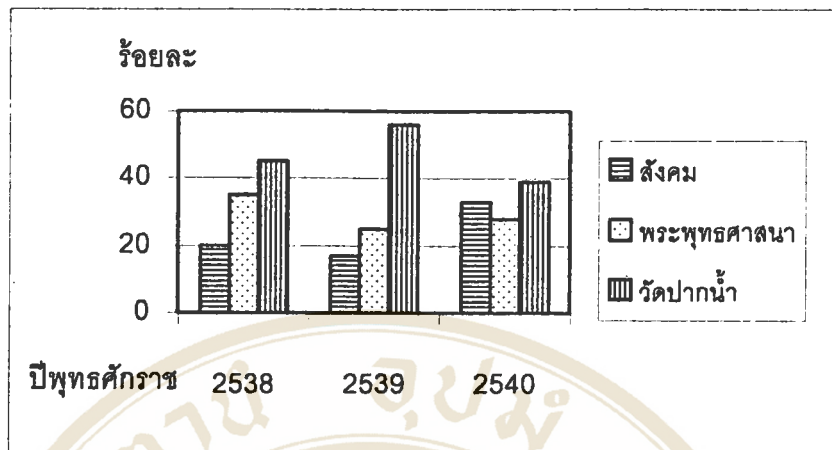
ตารางที่ 14 แสดงการสงเคราะห์พัฒนาช่วยสร้างโรงพยาบาล

การสงเคราะห์พัฒนาช่วยสร้างโรงพยาบาลนั้น มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนามาตั้งแต่เริ่มการตั้งทุนมูลนิธิ ในการสงเคราะห์พัฒนานั้นก็อยู่ที่ความเหมาะสมที่มูลนิธิจะให้การสงเคราะห์ที่ได้นำมาเสนอนั้น เป็นเพียงตัวอย่างที่สุ่มขึ้นมา เพื่อเป็นการให้ทราบถึงการสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธิหลวงพ่อดึกปากน้ำ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำการสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธิฯ ในปี พ.ศ. 2538 – 2540 ซึ่งสามารถสรุปถึงการสงเคราะห์พัฒนาสังคม และพระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ ได้ดังนี้

ลักษณะการสงเคราะห์	พ.ศ. 2538			พ.ศ. 2539			พ.ศ. 2540		
	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ	จำนวนครั้ง	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ	จำนวนครั้ง
สังคม	4,185,317	20	10	4,180,885	17	7	8,548,548	33	22
พระพุทธศาสนา	7,401,294	35	25	5,943,903	25	13	7,295,580	28	7
วัดป่าก่อกำ	9,489,358	45	16	14,061,302	56	24	9,913,536	39	37
รวม	21,075,969	100	51	24,186,090	100	44	25,757,700	100	66

ตารางที่ 15 แสดงการสรุปการสงเคราะห์พัฒนา สังคม พระพุทธศาสนา และวัดป่าก่อกำ ในปี พ.ศ. 2538 - 2540

แผนภูมิที่ 3 แสดงการเปรียบเทียบการสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธิฯ ระหว่างปี 2538 – 2540

ในการสงเคราะห์พัฒนาสงคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำนั้น ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามความเหมาะสม ซึ่งในความเหมาะสมนั้นก็พิจารณาถึงความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ถ้าเห็นว่าสิ่งนี้มีความจำเป็นก็จะให้การสงเคราะห์ก่อนถ้ายังไม่จำเป็นก็จะไม่ให้การสงเคราะห์ และในการให้ความสงเคราะห์นั้นมูลนิธิจะให้การสงเคราะห์วัดปากน้ำก่อน เมื่อวัดปากน้ำมีความสมบูรณ์แล้วก็จะให้การสงเคราะห์ในที่อื่นได้ ถ้าวัดปากน้ำยังไม่สมบูรณ์การที่จะไปสงเคราะห์อย่างอื่นก็ยากลำบากมากขึ้น เมื่อมีการสงเคราะห์วัดปากน้ำได้อย่างสมบูรณ์ก็สามารถที่จะไปสงเคราะห์สิ่งได้อย่างสะดวกสบาย จะเห็นได้ว่าการสงเคราะห์นั้นประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาให้การสงเคราะห์ทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการมูลนิธิได้มอบหมายให้การสงเคราะห์ไว้ แต่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิทุนทรัพย์ต้องอยู่ในดอกผลที่จะได้ ต้องให้การสงเคราะห์ตามดอกผลที่ได้ ดอกผลของมูลนิธิในแต่ละปีจะไม่เท่ากันในการให้การสงเคราะห์นั้นประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาในการให้ ทางธนาคารจะเป็นผู้รายงานว่าปีนี้มูลนิธิจะได้ดอกผลเท่าไร ประธานก็จะให้การสงเคราะห์ตามดอกผลของแต่ละปีให้กับสงคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำตามความเหมาะสม ต้องใช้ดอกผลในแต่ละปีให้หมดเพื่อเป็นการสนองความศรัทธาของประชาชนที่ได้มาร่วมทำบุญกับมูลนิธิ

การสงเคราะห์พัฒนาสงคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ในปี พ.ศ. 2538 ซึ่งเป็นปีที่ได้มีการสงเคราะห์พัฒนา ในปี พ.ศ. 2538 จะสังเกตเห็นได้ว่า ในการสงเคราะห์พัฒนานั้นจะมีการสงเคราะห์ที่ไม่สมดุลกัน จะเห็นว่าในการสงเคราะห์สงคมนั้นมูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ถ้าคิดเป็นร้อยละ 20 ส่วนการสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนาคิดเป็นร้อยละ 35 การสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำคิดเป็นร้อยละ 45 จะสังเกตเห็นว่าการสงเคราะห์พัฒนาสงคมและพระพุทธศาสนาและ

วัดปากน้ำ มีการสงเคราะห์พัฒนาไม่สมดุลกัน ซึ่งในการสงเคราะห์อยู่ที่ความเหมาะสมของการพิจารณาของประธานมูลนิธิ

ในปี พ.ศ. 2539 มูลนิธิได้มีการให้การสงเคราะห์สังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ได้ตามวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นการสนองศรัทธาของผู้มาบริจาคทรัพย์เข้ามูลนิธิ

การสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ มูลนิธิให้การสงเคราะห์พัฒนามาตลอด ซึ่งในการสงเคราะห์พัฒนานั้น เมื่อคิดเป็นร้อยละสามารถคิดได้ดังนี้ ในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมคิดเป็นร้อยละ 17 การสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนาคิดเป็นร้อยละ 25 การสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำคิดเป็นร้อยละ 58 ดังนั้น เมื่อคิดเป็นก็จะเห็นแล้วว่า การสงเคราะห์ของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำในปี พ.ศ.2539 นั้น มีการสงเคราะห์พัฒนาไม่สมดุลกัน

การสงเคราะห์พัฒนาในปี พ.ศ. 2540 เป็นการสงเคราะห์พัฒนาทั้งสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ซึ่งในการสงเคราะห์นั้นสามารถคิดเป็นร้อยละได้ดังนี้ การสงเคราะห์พัฒนาสังคมคิดเป็นร้อยละ 33 การสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนาคิดเป็นร้อยละ 28 การสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำคิดเป็นร้อยละ 39 ในปี พ.ศ. 2540 นั้น เมื่อคิดเป็นร้อยละนั้นจะเห็นได้ว่า การสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ มีการสงเคราะห์พัฒนาไม่สมดุลแต่ก็ไม่ห่างกันมากนัก จึงเห็นว่าการสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธิ เป็นการสงเคราะห์พัฒนาที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ แต่จะมีการสงเคราะห์พัฒนามากน้อยนั้นก็ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม แต่ต้องใช้ดอกผลของมูลนิธิให้หมดของแต่ละปี

สรุปได้ว่า ในการสงเคราะห์สังคมนั้นในปี พ.ศ. 2538 - 2539 มีการสงเคราะห์น้อย แต่ในการสงเคราะห์พระพุทธศาสนาจะน้อยกว่าวัดปากน้ำ ซึ่งในการสงเคราะห์วัดปากน้ำนั้นจะมาก เพราะวัดปากน้ำต้องมีการสร้างสิ่งต่าง ๆ มาก เพื่อเป็นการสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา เพราะมีตึกที่ต้องสร้างสร้างบุคลากรให้กับพระพุทธศาสนาดังนั้น มูลนิธิจึงได้สงเคราะห์วัดปากน้ำมาก ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นไปทางมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ ได้มีโครงการสงเคราะห์สังคมมากขึ้น เพื่อเป็นการทำให้มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำมีบทบาทในการสงเคราะห์พัฒนาสังคม และเป็นการทำให้สังคมมีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นและสามารถพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี

กล่าวได้ว่า การดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำของมูลนิธิได้มีการดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาด้วยการสร้างและช่วยสร้าง และมอบทุนทรัพย์ให้ไปจัดการเอง ซึ่งก่อนที่จะมีการให้การสงเคราะห์พัฒนานั้น คณะกรรมการมูลนิธิได้มีการมอบอำนาจในการจัดการดอกผลของมูลนิธิที่จะนำไปสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำให้กับประธานกรรมการมูลนิธิ ซึ่งประธานกรรมการมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาในการให้

ความสงเคราะห์พัฒนา การให้ความสงเคราะห์พัฒนากับสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ นั้น ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม ซึ่งในการพิจารณานั้นต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ ความเหมาะสมที่กล่าวไว้คือ

1. สังคมและพระพุทธศาสนาขาดแคลน
2. ทุณทรัพย์ไม่เพียงพอต่อการสร้าง
3. มีหลักฐานในการขอความสงเคราะห์ถูกต้อง

ในการดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนานั้น คณะกรรมการมูลนิธิก็จะมอบหมายให้กรรมการที่รับผิดชอบไปตรวจสอบสถานที่ที่ต้องการความสงเคราะห์พัฒนา ซึ่งกรรมการที่ไปตรวจสอบนั้น ก็จะไปตรวจสอบสิ่งที่ขอความสงเคราะห์พัฒนาว่า สมควรที่จะสงเคราะห์พัฒนาหรือไม่ ถ้าสมควรสงเคราะห์พัฒนาจะมีการดำเนินการด้วยการสร้างให้ หรือสมทบทุนทรัพย์ในการสร้าง และมอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้างเอง ในระหว่างที่สร้างนั้นเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบต้องไปตรวจสอบถึงการดำเนินงานของผู้ที่ขอความสงเคราะห์นั้นว่า ได้มีการดำเนินงานตามที่ขอความสงเคราะห์พัฒนาหรือเปล่า ถ้าไม่ได้ดำเนินการตามที่ขอจะไม่สงเคราะห์พัฒนาให้ แต่ถ้าดำเนินการที่ขอก็จะดำเนินการสงเคราะห์พัฒนาให้ตามความเหมาะสม

ดังนั้น ในการดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำของมูลนิธินั้น มูลนิธิจะมีการดำเนินการสงเคราะห์พัฒนาทั้งในกรุงเทพฯและตามจังหวัดต่าง ๆ เพื่อเป็นการให้การดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธิดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

บทที่ ๖

บทวิเคราะห์

การศึกษาบทบาทของมูลนิธิกับการส่งเสริมพัฒนาสังคมนั้น ในบทที่ 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาถึง ทฤษฎี แนวคิด หรือหลักการทางด้านวิชาการ ในเรื่องการส่งเสริมพัฒนาสังคม และได้มาศึกษาหาข้อมูลของมูลนิธิและการบริหารจัดการของมูลนิธิในบทที่ 4 มาแล้ว ในบทนี้จะได้วิเคราะห์ข้อมูลในสองบทข้างต้น เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงที่ได้ค้นพบนั้น ผลจากการศึกษาที่ผ่านมาพอสรุปวิเคราะห์ให้เห็นเป็นรูปธรรม ตามกระบวนการโครงสร้างการส่งเสริมพัฒนาสังคมได้ดังนี้

แนวคิดและรูปแบบในการแสวงหาทรัพยากร

แนวคิด รูปแบบและรูปแบบของมูลนิธิในการแสวงหาทรัพยากรนั้น เมื่อได้วิเคราะห์หลักการของทฤษฎีการแสวงหาทรัพยากรแล้วพบว่า มูลนิธิมีแนวคิด รูปแบบการแสวงหาทรัพยากรด้วยการแสวงหาทรัพยากรที่มีการร่วมแรงร่วมใจกันทำงานและมีศรัทธา มีความรู้จักคุ้นเคยกันดี และมีความรู้และความสามารถ เป็นคนดี ความรับผิดชอบเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป และมีคุณวุฒิและวิวุฒิ ผู้ที่เข้ามาทำงานเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาสังคมนั้นต้องเป็นผู้ที่มีใจรักในการให้ความช่วยเหลือผู้อื่นเป็นผู้ที่ต้องการทำงานด้วยความพอใจในงานที่ทำ มีความรับผิดชอบ และมีศรัทธาในการทำงานและมีความรู้และความสามารถ มีคุณวุฒิที่จะสามารถทำงานการส่งเสริมพัฒนาสังคมได้ แนวคิด รูปแบบในการแสวงหาทรัพยากรการเงินนั้น มูลนิธิได้ทรัพยากรการเงินด้วยความมีศรัทธาของผู้ที่มาบริจาค ซึ่งไม่มีการแจกซองหรือการเรียกรับ มูลนิธิได้มีการทำตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิพร้อมทั้งได้มีการพิมพ์หนังสือรายงานการเงินและกิจกรรมของมูลนิธิให้ผู้ที่มาบริจาคได้รับทราบ เพื่อเป็นการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นมากขึ้น สามารถชักชวนผู้อื่นเข้าร่วมบริจาคทรัพย์ด้วย และยังมีหลวงพ่อดอกปากน้ำองค์ดีเป็นพระที่ประชาชนทั่วไปให้ความนับถือและเลื่อมใสในมาก จัดว่าเป็นส่วนทำให้ผู้ที่นับถือหลวงพ่อดอกน้ำองค์ดีนั้นได้มาบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิมาก จึงส่งผลทำให้มูลนิธิมีทรัพย์มากขึ้นสามารถที่จะทำการส่งเสริมพัฒนาสังคมของมูลนิธิบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สามารถวิเคราะห์ตามทฤษฎีได้ดังนี้

1. ความคุ้นเคยต่อกัน

บุคลากรที่ทำงานในมูลนิธิต้องมีความรู้จักคุ้นเคยกัน เพื่อให้การทำงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิซึ่งในการคุ้นเคยนั้นเป็นการทำงานร่วมกัน เพื่อเป็นการการให้งานนั้นสำเร็จตามเป้าหมาย การที่จะทำงานคนเดียวก็ไม่สามารถจะทำงานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายไว้ได้

เพราะคนเดียวไม่สามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนปรารถนาได้ จึงต้องมีสมัครพรรคพวกที่มีความคุ้นเคยกันเข้ามาปฏิบัติงานร่วมกัน เพราะผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิหลวงพ่อดำนั้นทำงานร่วมกันได้มีการติดต่อกัน และมีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน เป็นที่ยอมรับซึ่งกันและกัน ก็จะทำงานกันอย่างด้วยความเต็มใจ การร่วมแรงร่วมใจนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การทำงานนั้นสำเร็จ ลุล่วงด้วยดี เมื่อมีข้อผิดพลาดก็มีการช่วยกันแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น มีการยอมรับข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิร่วมแรงร่วมใจกันทำงานเป็นอย่างดี และผู้ที่มาบริจาทรัพย์ก็มีความคุ้นเคยกับเจ้าหน้าที่ที่ทำงานเกี่ยวกับมูลนิธิ และยังได้บริจาทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิ ซึ่งเป็นที่ไว้วางใจในการนำทรัพย์ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เป็นการเชื่อใจซึ่งกันและกันจึงทำให้การสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธิดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

2. ความศรัทธา

ในการทำงานทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นงานเรื่องใดผู้ที่เข้ามาทำงานนั้นต้องมีศรัทธาหรือมีความรักในงานที่ทำ การที่จะเลือกบุคคลเข้ามาทำงานนั้นต้องเป็นบุคคลที่มีความรักในงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย เพราะจะทำให้งานดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรที่เข้ามาทำงานแต่ละท่านที่เข้ามาทำงานในมูลนิธินั้นก็มีความรักในงานที่ตนเองกระทำ ผู้ที่เข้ามาทำงานก็หวังในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดป่ากน้ำ และอีกอย่างหนึ่งก็คือ ต้องการสร้างบุญและสร้างกุศลให้กับตนเองและอุทิศส่วนกุศลให้กับผู้อื่นด้วย ส่วนการแสวงหาทรัพยากรการเงินนั้น มูลนิธิไม่มีการแจกของ หรือการเรียไร โดยการทำหนังสือรายงานการเงินของมูลนิธิให้ผู้ที่มาบริจาค ได้รับทราบเป็นกลยุทธวิธีอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นการให้ผู้ที่มาบริจาค้นั้นได้มีการชักชวนผู้อื่นเข้ามาบริจาทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิด้วย ผู้ที่มาบริจาคก็บริจาทรัพย์ของตนด้วยศรัทธา เพราะมีความเชื่อว่าเมื่อทำบุญร่วมกับมูลนิธิแล้วมูลนิธิได้มีการทำตามศรัทธาที่ตนเองได้ตั้งใจไว้ มูลนิธิได้มีการนำทรัพย์ที่มีผู้มาบริจาค้นั้น ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ก็ทำให้ผู้ที่มาบริจาคมศรัทธามากขึ้นทำให้ทุนทรัพย์ของมูลนิธิมีเพิ่มมากขึ้นและมีดอกผลมากขึ้นตามลำดับสามารถนำไปสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดป่ากน้ำได้ตามวัตถุประสงค์มากขึ้น ศรัทธาที่ทำให้มูลนิธิดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์สามารถแบ่งออกได้ดังนี้ คือ ศรัทธาในการทำงาน ศรัทธาในเรื่องบุญและกุศล ศรัทธาในเจ้าอาวาสวัดป่ากน้ำองค์อดีต จึงทำให้ผู้ที่เข้ามาทำงานและผู้ที่มาบริจาทรัพย์ได้ทำงานเกี่ยวกับการสงเคราะห์พัฒนาสังคม และพระพุทธศาสนาและวัดป่ากน้ำนั้น เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความรู้และความสามารถ

ความรู้และความสามารถของผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธินั้น เป็นความรู้ที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ซึ่งผู้ที่เข้ามาทำงานนั้นจะมีความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ผู้ที่เข้า

มาทำงานในมูลนิธิต้องมีความรู้และความเข้าใจในการทำงาน พร้อมทั้งต้องรู้จักในหน้าที่ของตนเอง เพื่อให้งานของงานนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ ซึ่งผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิก็มีความรู้ในมูลนิธิพอสมควร ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับมูลนิธิได้มากก็จะเป็นประธานมูลนิธิเพราะท่านเป็นผู้ก่อตั้งเป็นทุนมูลนิธิ ส่วนผู้ที่เข้ามาทำงานนั้นก็จะต้องรู้เฉพาะเกี่ยวกับเรื่องมูลนิธิว่า มีไว้เพื่ออะไร และต้องทำอะไร ส่วนรองประธานมูลนิธิก็ต้องมีการรู้เกี่ยวกับด้านกฎหมาย เพื่อเป็นการป้องกัน ถ้าเกิดว่ามูลนิธิมีปัญหาทางด้านกฎหมาย รองประธานมูลนิธิสามารถดำเนินการแทนประธานได้ เพราะประธานมูลนิธิเป็นพระภิกษุ ส่วนรองประธานมูลนิธิเป็นฆราวาสซึ่งสามารถทำงานเกี่ยวกับมูลนิธิทางด้านกฎหมายได้ และต้องสามารถชักชวนผู้อื่นเข้ามาบริจาคทรัพย์ด้วยการนำความรู้ที่เกี่ยวกับมูลนิธิมาแนะนำให้ผู้ที่มาบริจาคได้รับรู้และสร้างศรัทธาให้กับผู้บริจาค ดังนั้น ผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิเป็นผู้มีความรู้เกี่ยวกับมูลนิธิว่า มูลนิธิมีไว้ทำไม ทำอย่างไรถึงจะให้มูลนิธิดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ และผู้ที่เข้ามาทำงานก็มีความรู้เกี่ยวกับการทำงานในมูลนิธิเป็นอย่างดี สามารถที่จะใช้ความรู้ชักชวนผู้อื่นเข้ามาบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิได้ด้วยศรัทธา จึงทำให้การทำงานในมูลนิธิดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

4. ความเป็นคนดี

ผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิต้องเป็นคนดีมีคุณธรรม คุณธรรมที่ว่านี้ก็คือ ศีล ผู้ที่เข้ามาทำงานเกี่ยวกับมูลนิธินั้นต้องรักษาศีล 5 อย่างสมบูรณ์ไม่ค้างพร้อยหรือขาดเพราะศีล 5 นั้นเมื่อผู้ใดได้นำไปปฏิบัติแล้วก็จะทำให้เป็นผู้บริสุทธิ์ ไม่ทำให้มูลนิธิเกิดความเศร้าหมอง สามารถดำเนินงานของมูลนิธิให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การได้คนดีเข้ามาทำงานในมูลนิธิเป็นการทำให้งานไม่เกิดความเสียหาย การเลือกบุคคลเข้ามาทำงานนั้น ต้องเป็นคนหัวใจดี มีสมองดีมีไหวพริบในการทำงาน และเป็นคนมีจิตใจดีมีความประพฤติและมีจิตใจดี เป็นคุณสมบัติที่ดีที่สุดของคนที่ย่างเข้ามาทำงาน ซึ่งจะเป็นการทำงานได้อย่างราบรื่นได้ผลดี บุคลากรที่ย่างเข้ามาทำงานในมูลนิธิ มีทั้งพระภิกษุ และผู้รักษาศีล และมีฐานะตำแหน่งการงานดี ซึ่งมีความประพฤติที่ดีไม่สร้างความเสียหายและความเสื่อมเสียแก่มูลนิธิ ทั้งพระภิกษุและผู้รักษาศีลก็เป็นผู้มีคุณธรรมทำงานเพื่อออกดีเข้าอาวาส คือ พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) ความเป็นคนดีเป็นส่วนทำให้มีผู้มาบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิได้อย่างโปร่งใส ไม่สร้างความกังวลใจในการบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิ เพราะเป็นการบริจาคทรัพย์ด้วยศรัทธาโดยไม่ต้องมาทุกข์หรือกังวลใจภายหลัง จึงเป็นสิ่งทำให้การทำงานของมูลนิธิสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด

5. ความรับผิดชอบ

ในการทำงานในมูลนิธิความรับผิดชอบเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการทำงานเกี่ยวกับด้านการเงิน ซึ่งเป็นเงินที่ประชาชนและผู้มีจิตศรัทธามาบริจาคเพื่อต้องการทำบุญ กล่าวได้ว่า ผู้ที่เข้า

มาทำงานต้องมีความรับผิดชอบในงานที่ตนเองได้รับมอบหมาย ซึ่งจะเป็นการทำให้งานนั้นดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและไม่มีข้อผิดพลาด ผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิแต่ละท่านมีความรับผิดชอบช่วยกันดูแลรักษาผลประโยชน์ของมูลนิธิ เพื่อให้มูลนิธิดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ที่เข้ามาทำงานแต่ละท่านก็มีความรับผิดชอบ ช่วยกันดูแลรักษาผลประโยชน์ของมูลนิธิ ซึ่งแต่ละท่านที่ได้มีการแสวงหามานั้น ส่วนมากก็เป็นพระภิกษุและภรรวาสที่ประชาชนทั่วไปให้ความเคารพนับถือ และศรัทธาในแต่ละท่าน ด้วยเหตุนี้ผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิจึงมีความรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง และช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของมูลนิธิ ผู้ที่มาทำงานที่มีความรับผิดชอบยอมทำให้มูลนิธิดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ ไม่เกิดความผิดพลาดทำให้ศรัทธาของผู้บริจาคมีความไว้วางใจในการร่วมบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิกันมากขึ้น จึงสามารถดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

6. คุณวุฒิและวิวุฒิ

การมีคุณวุฒิและวิวุฒิก็เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง มูลนิธิได้มีการแสวงหาทรัพยากรผู้ที่มีคุณวุฒิและวิวุฒิ เพื่อจะได้เป็นที่เคารพและยอมรับของบุคคลทั่วไป เพราะผู้ที่มีคุณวุฒิและวิวุฒิสูง ก็ยังมีความรู้และความสามารถสูงเช่นกัน และต้องมีประสบการณ์ในการทำงาน การได้บุคคลที่มีคุณวุฒิและวิวุฒิจะทำให้งานนั้นดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ที่มีคุณวุฒิและวิวุฒิย่อมมีประสบการณ์ที่จะช่วยกันดำเนินงานและแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้ที่เข้ามาทำงานแต่ละท่านก็มีคุณวุฒิและวิวุฒิ และมีคุณสมบัติที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งสามารถนำประสบการณ์ของตนเองมาช่วยงานในมูลนิธิ ประชาชนที่มาบริจาคต้องการผู้ทำงานที่มีคุณวุฒิและวิวุฒิ เป็นสิ่งที่ทำให้ตนเองนั้นเชื่อใจในทรัพย์ที่ตนเองมาบริจาค สามารถที่จะนำทรัพย์ของตนเองนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ไม่ทำให้ผู้มาบริจาคทรัพย์นั้นเกิดความกังวลใจทำให้ผู้ที่มาบริจาคทรัพย์สามารถที่จะชักชวนผู้อื่นร่วมบริจาคทรัพย์กับมูลนิธิกันมากขึ้นตามลำดับ และได้ช่วยทำให้การดำเนินงานของมูลนิธิดำเนินไปตามวัตถุประสงค์

การแสวงหาทรัพยากรการเงิน มูลนิธิไม่มีการเรียหรือมีการแจกซองให้ประชาชนทั่วไป และจะเป็นการให้ประชาชนได้ทราบกันเอง ด้วยการเขียนป้ายไว้ที่ประชาสัมพันธ์ และการแจกหนังสือรายงานกิจกรรมและการเงินของมูลนิธิให้ผู้เป็นเจ้าของทุนได้ทราบและบุคคลเหล่านั้นก็สามารถที่จะบอกบุญต่อ ๆ กันไป ซึ่งก็เป็นกลยุทธ์ในการแสวงหาทรัพย์อย่างหนึ่งของมูลนิธิที่ไม่สร้างความเคียดแค้นให้กับผู้ที่ต้องการทำบุญ การแสวงหาทรัพยากรนั้นต้องมีการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อต้องการให้ประชาชนได้มาบริจาคทรัพย์เข้าในมูลนิธิด้วยศรัทธา เป็นการบริจาคทรัพย์สินของคนเพื่อเป็นการช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ การแสวงหาทรัพยากรการเงินที่เกี่ยวข้องกับการกุศลต้องมีการแสวงหาตามความถูกต้องชอบธรรม ไม่ทำลายศรัทธาของประชาชนที่

มาบริจาค เพื่อการบริจาคด้วยศรัทธาเป็นการบริจาคที่ต้องการบริจาค การแสวงหาทรัพยากรการเงินของมูลนิธิฯ นั้น เป็นการแสวงหาคามศรัทธาไม่ทำลายศรัทธาของผู้ที่มาบริจาค เป็นการช่วยเหลือสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

สรุปได้ว่า ในการแสวงหาทรัพยากรของมูลนิธิ ทรัพยากรต้องมีความรู้และความสามารถ มีศรัทธา พร้อมทั้งมีความรับผิดชอบ มีคุณวุฒิและวิบุลย์ ความรู้นั้นไม่ต้องมีความรู้มาก เพียงแต่มีความรู้เกี่ยวกับมูลนิธิ ต้องรู้ว่ามูลนิธิมีวัตถุประสงค์อะไร และดำเนินงานอย่างไร และต้องรับรู้เรื่องการเงินของมูลนิธิด้วย เพื่อเป็นการป้องกันในเรื่องการเงินสามารถตรวจสอบเพื่อความถูกต้องได้ ส่วนในเรื่องความสามารถต้องมีความสามารถในการชักชวนและแนะนำให้บุคคลอื่นเข้ามาร่วมงานและบริจาคทรัพย์เข้ามูลนิธิได้ ความสามารถนั้นไม่ต้องมาก เพียงแต่มีความสามารถในการชักชวนและแนะนำ พร้อมทั้งสามารถที่จะดูแลการเงินของมูลนิธิให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้ที่เข้ามาทำงานต้องเป็นผู้มีศรัทธาเพราะมูลนิธิไม่มีเบี้ยเลี้ยงและเงินเดือนให้ ต้องทำงานด้วยใจรักไม่หวังผลตอบแทน ผู้ที่เข้ามาทำงานต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันช่วยกันทำงาน สามารถแสดงความคิดเห็นต่อกันได้ และอีกส่วนหนึ่งก็คือ ต้องเป็นผู้มีคุณวุฒิและวิบุลย์ เพื่อที่จะได้เป็นที่เคารพต่อผู้ร่วมงาน และเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป อันเป็นการไว้วางใจของผู้ร่วมงานและผู้เข้ามาบริจาค

การแสวงหาทรัพยากรการเงิน เป็นการแสวงหาทรัพยากรการเงินด้วยการศรัทธาของผู้ที่มาบริจาค ซึ่งมีเจ้าอาวาสองค์อดีตที่มีส่วนในการชักจูงให้มีผู้เข้ามาบริจาค เพราะประชาชนส่วนมากเลื่อมใสเจ้าอาวาสองค์อดีต ก็ได้ถือโอกาสทำบุญร่วมกับหลวงพ่อดุสิต วัดปากน้ำ จัดได้ว่าหลวงพ่อดุสิตองค์อดีตเป็นผู้มีส่วนอย่างมากในการแสวงหาทรัพยากรการเงินเข้าในมูลนิธิ และอีกประการหนึ่ง ผู้ที่ได้มาบริจาคทรัพย์กับมูลนิธิก็ได้มีการชักชวนผู้อื่นเข้ามาบริจาคด้วย มูลนิธิไม่มีการเรือ่ไรและแจกของ ผู้ที่มาบริจาคทรัพย์ก็บริจาคทรัพย์ด้วยศรัทธาเป็นสิ่งสำคัญ

ดังนั้น มูลนิธิจึงได้มีการแสวงหาทรัพยากรที่มีคุณสมบัติที่กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อต้องการให้การทำงานนั้น สำเร็จไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

แนวคิด นโยบาย กลยุทธ์ในการบริหารจัดการ

เมื่อวิเคราะห์ตามหลักการของทฤษฎีการบริหารจัดการพบว่า มูลนิธิมีแนวคิดในการบริหารจัดการแบบครอบครัว มีการบริหารงานให้เหมาะสมกับบุคคลนั้น ทำงานคั้งพี่น้องทำงานร่วมกัน สามารถช่วยเหลือกันได้ตามความเหมาะสม ซึ่งในการทำงานนั้นก็ได้มีการแบ่งงานกันทำตามความรู้และความสามารถของผู้ร่วมทำงาน เพื่อเป็นการให้งานนั้นดำเนินไปได้อย่างสะดวก การบริหารงานให้เหมาะสมกับบุคคลต้องคำนึงถึง ความรู้และความสามารถและความเป็นคนดี ซึ่งจะ

เป็นการบริหารงานบุคคลให้เหมาะสมกับบุคคลนั้น เพื่อให้งานของมูลนิธิสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ คณะกรรมการมูลนิธิได้มีการบริหารงานบุคคล เพื่อให้เหมาะสมกับตัวบุคคลที่มีความรู้ และความสามารถความสนใจในงาน ใครมีความสามารถทำสิ่งใดก็ให้ทำในสิ่งนั้น แต่เมื่อมีการช่วยเหลือกันก็ช่วยเหลือกัน ซึ่งแนวคิดของมูลนิธินั้นเป็นแนวคิดที่ต้องการให้การทำงานไปตามหน้าที่ที่ได้มอบหมายให้ เมื่อมีงานที่ต้องร่วมกันก็ทำร่วมกัน เหมือนพี่น้องต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการตักเตือนกันได้และให้เกิดริชชิ่งกันและกัน ขอมรับข้อคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิก็เป็นเหมือนพี่น้องกันทำงานเพื่อหลวงพ่อดีด

ดังนั้น แนวคิดการบริหารจัดการของมูลนิธิมีแนวคิดบริหารแบบครอบครัว ซึ่งผู้ที่เข้ามาทำงานแต่ละท่านก็ทำตามหน้าที่ที่ได้มอบหมายให้ มีความรับผิดชอบงานที่ตนเองกระทำและให้เกิดริชชิ่งกันและกัน นับถือกันแบบพี่น้องร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน เพื่อให้งานนั้นดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

นโยบายการบริหารจัดการ มูลนิธิมีนโยบายการบริหารจัดการ ซึ่งยึดวัตถุประสงค์ของมูลนิธิเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ที่เข้ามาทำงานต้องทำงานไปตามวัตถุประสงค์ซึ่งนโยบายของมูลนิธิ มีนโยบายที่ทางมูลนิธิกำหนดไว้ การบริหารจัดการเป็นการดำเนินการไปตามนโยบายที่วางไว้ เป็นการบริหารจัดการที่ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการดำเนินงานร่วมกันของคณะบุคคล คณะกรรมการของมูลนิธิร่วมกันทำงาน เพื่อให้การบริหารจัดการของมูลนิธิเป็นไปตามวัตถุประสงค์ นโยบายก็คือทำงานร่วมกัน ช่วยกันทำงาน พร้อมทั้งช่วยกันดูแลรักษาผลประโยชน์ของมูลนิธิให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ผู้ทำงานทุกคนต้องมีส่วนร่วมกันบริหารจัดการ สามารถที่ดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

กลยุทธ์ในการบริหารจัดการมูลนิธิหลวงพ่อดีด ปากน้ำ มูลนิธิมีกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ด้วยการวางงานให้ตรงกับความรู้และความสามารถเฉพาะบุคคล ซึ่งผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิส่วนมากก็เป็นบุคคลในวัดปากน้ำ เป็นลูกศิษย์ของอดีตเจ้าอาวาสเดียวกัน การควบคุมเป็นการปกป้องความเสียหายขององค์กร และผู้บริหารทุกคนต้องควบคุมงานที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ ผู้ได้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามผู้บังคับบัญชา เพื่อเป็นความสะดวกในการบริหารงานภายในองค์กร ซึ่งจะเป็นการทำให้การทำงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ คณะกรรมการมูลนิธิได้มอบอำนาจให้กับประธานมูลนิธิเป็นผู้สั่งการ เมื่อได้มอบอำนาจให้กับผู้ใดผู้หนึ่งก็สามารถรู้ได้ว่า คนไหนมีความรู้และความสามารถอย่างไร ก็สามารถมอบหน้าที่การงานนั้นให้ การบริหารจัดการก็เป็นการบริหารแบบพระสงฆ์ ซึ่งจะมีพระสงฆ์เป็นใหญ่หรือเป็นผู้บังคับบัญชาในมูลนิธิเพราะประธานของมูลนิธิก็คือ เจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์ปัจจุบัน คือ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้ามิ่งมงคลจารย์ เป็นพระภิกษุที่ผู้ร่วมงานให้เกิดริชชิ่งและยกย่องนับถือ เมื่อท่านสั่งการผู้ได้บังคับบัญชาก็ทำตามที่สั่งมาด้วยความเต็มใจ การที่

ได้พระภิกษุสงฆ์เข้ามาบริหารงานนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้การเงินของมูลนิธิเป็นไปได้อย่างโปร่งใส ซึ่งสามารถสงเคราะห์พัฒนาไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิได้เป็นอย่างดี เพราะจะมีผู้มีส่วนรู้เห็นในการทำงานมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ และผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธินั้นก็ล้วนแต่เป็นลูกศิษย์หลวงพ่อดเช่นเดียวกัน กลยุทธ์ของมูลนิธิที่ได้มีการนำผู้ที่ศรัทธาในอดีตหลวงพ่อดปากน้ำเข้ามาทำงานนั้น เป็นสิ่งที่ทำให้การทำงานของมูลนิธิดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งได้เจ้าอาวาสองค์ปัจจุบันมาเป็นประธานมูลนิธิ และมีรองเจ้าอาวาสมาทำงานร่วมกันพร้อมทั้งได้ผู้ที่มีคุณวุฒิและวิวุฒิที่รักในการทำงาน ก็ยิ่งทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะจะทำให้การบริหารจัดการมูลนิธิเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำเร็จไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

ในการทำงานในมูลนิธินั้น คณะกรรมการมูลนิธิมีการบริหารด้วยการช่วยกันสอดส่องดูแลระบบการเงินและหน้าที่ของตนให้เหมาะสม เพื่อจะได้นำทรัพย์สินของมูลนิธิไปบริหารในทางที่ถูกต้อง ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่ได้มีการกำหนดไว้ เพื่อเป็นการทำให้การทำงานของคณะกรรมการมูลนิธิมีประสิทธิภาพ การบริหารนั้นต้องมีการควบคุมเป็นการป้องกันความเสียหายขององค์กร และผู้บริหารทุกคนต้องคอยควบคุมงานที่ตนเองได้รับผิดชอบอยู่ ผู้ได้บังคับบัญชาต้องปฏิบัติตามผู้บังคับบัญชาเพื่อเป็นความสะดวกในการบริหารงานภายในองค์กรซึ่งจะเป็นการทำให้งานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารงานนั้น คณะกรรมการมูลนิธิก็ได้มีการควบคุมการทำงานของคนให้ถูกต้องเพื่อเป็นการป้องกันความเสียหายเพื่อเป็นการทำให้การทำงานของมูลนิธิดำเนินงาน ไปอย่างถูกต้องตามเป้าหมายของมูลนิธิที่ได้กำหนดไว้

มูลนิธิได้มีการจัด โครงสร้าง เพื่อเป็นการทำงานให้เป็นไปตามระบบที่ได้กำหนดไว้ สามารถที่จะสร้างให้มีประสิทธิภาพของการบริหารให้ถูกต้อง ต้องมีการแบ่งงานกันทำและประสานงานกันควบคุมงานกันอย่างได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้การดำเนินงานนั้นมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น การบริหารที่มีการจัด โครงสร้างจะต้องพิจารณาภาวะแวดล้อมที่จะสร้างประสิทธิภาพขององค์กรเป็นหลักสำคัญ ซึ่งโครงสร้างนั้น ต้องกำหนดออกมาเพื่อให้สามารถบริหารให้บรรลุตามจุดหมายมากที่สุดต้องการมีการแบ่งงานกันทำ และความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจและหน้าที่ มีขอบเขตในการควบคุมการทำงานให้ถูกต้องตามเป้าหมาย มูลนิธิได้มีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ เพื่อเป็นการทำให้การทำงานนั้นบรรลุตามเป้าหมาย และผู้ที่มีหน้าที่นั้นต้องรับผิดชอบงานของตนเอง ซึ่งผู้ที่รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำนั้นก็ทำงานกันอย่างไม่ผิดพลาดหรือบกพร่อง ทำงานเพื่อต้องการให้งานนั้นบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

คณะกรรมการมูลนิธิที่ได้มาทำงานนั้นล้วนแต่เข้ามาทำงานด้วยความสมัครใจเข้ามาทำงาน ไม่หวังผลหรือการตอบแทนในการทำงาน ทำงานด้วยมีจิตสำนึกในการพัฒนาสังคม และพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดี ต้องการให้ผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือนั้น

สามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมได้ เพราะแต่ละท่านก็ไม่ได้รับเงินเดือนและเบี่ยงเบนการทำงานด้วยความสมัครใจด้วยความเต็มใจ เพื่อให้มูลนิธิได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่ได้มีการกำหนดไว้

สรุปได้ว่า แนวคิด นโยบาย กลยุทธ์ในการบริหารจัดการทรัพยากร เป็นการบริหารจัดการแบบครอบครัว แบ่งงานกันทำ เมื่อมีผู้ใดทำงานส่วนตัวของคนสำเร็จแล้วยังมาช่วยผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นการทำงานที่มีการบริหารงานบุคคลให้เหมาะสมกับบุคคลนั้น ให้ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือกันทำงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ซึ่งคณะกรรมการก็ได้มีการบริหารจัดการไปตามนโยบายของมูลนิธิ ก็มีการประสานงานกันอย่างทั่วถึงและรับผิดชอบในงานที่ตนเองได้รับมอบหมายให้ทำ เป็นการดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงทำให้การบริหารจัดการมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

การดำเนินงาน สงเคราะห์พัฒนาสังคม

เมื่อวิเคราะห์สาเหตุการทฤษฎีการสงเคราะห์แล้วพบว่า มูลนิธิได้มีการดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ได้มีการสร้างและช่วยสร้างตามความเหมาะสม การดำเนินงานซึ่งต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมนั้น ก็เพื่อต้องการให้มีความเป็นอยู่ดีกว่าแต่ก่อนและสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ การช่วยเหลือสังคมให้ช่วยเหลือตนเองได้เป็นการส่งเสริม หรือสนับสนุนให้บุคคลสามารถปฏิบัติตนอย่างมีความสุขตามอัธยาศัย เป็นการทำให้สังคมพัฒนาไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดความสงบสุขให้กับบุคคลที่อยู่ในสังคมด้วย การสงเคราะห์เป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างคน และระหว่างคนกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะเป็นการช่วยให้คนในสังคมสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ซึ่งก็เป็นการสงเคราะห์ที่ต้องการพัฒนาคนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าแต่ก่อน เป็นการให้ความช่วยเหลือโดยการลดภาระด้านความทุกข์ของคนให้น้อยลง เป็นการแบ่งเบาให้ประชาชนได้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มูลนิธิได้มีการดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาสังคมมาโดยตลอด ซึ่งจะมีการดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนา มีลักษณะอยู่ 2 อย่างคือ

1. สงเคราะห์ด้วยการช่วยสร้าง

คณะกรรมการมูลนิธิจะมีการประชุมแต่ละปี ซึ่งจะมีการดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ และจะมีการตรวจสอบความถูกต้องในการขอความสงเคราะห์ เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่จะทำให้เกิดไปจากวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ในการสงเคราะห์ด้วยการช่วยสร้าง จะเป็นการสงเคราะห์ตามความเหมาะสม จะเป็นการมอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้างเอง ซึ่งผู้ที่ขอความสงเคราะห์นั้นก็มิใช่ทุนทรัพย์อยู่แล้วแต่ไม่พอต่อการสร้าง มูลนิธิซึ่งมีประธานมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมูลนิธิให้เป็นผู้พิจารณาในการให้ความสงเคราะห์

จะเป็นผู้พิจารณาให้การสงเคราะห์ตามความเหมาะสมเมื่อพิจารณาแล้วสามารถช่วยสร้างก็สร้างให้อันเป็นไปตามความเหมาะสม การช่วยสร้างเป็นการสงเคราะห์สิ่งนั้น ๆ ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ การสงเคราะห์เป็นการจัดระเบียบการบริหารสังคมให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของคนในสังคม เพื่อเป็นการลดปัญหา เป็นการทำให้คนในสังคมมีคุณภาพ และมีชีวิตที่ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมมากขึ้น ซึ่งในการพัฒนาสังคม เป็นการมุ่งสู่การพัฒนาคน และทำให้สังคมได้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีความพัฒนาเจริญก้าวหน้าอย่างถูกต้อง และเป็นการช่วยเหลือตนเองได้ มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ด้วยการช่วยสร้าง เพื่อเป็นการสงเคราะห์ให้สังคมมีความเจริญและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

2. การสงเคราะห์ด้วยการสร้างให้

ในการสงเคราะห์ด้วยการสร้างนั้น ซึ่งประธานมูลนิธิจะเป็นผู้พิจารณาการให้สงเคราะห์ เมื่อพิจารณาว่าเหมาะสมสมควรสร้างให้ ก็จะสร้างให้ตามที่ขอมา ซึ่งจะมีวิธีในการมอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้างซึ่งมูลนิธิจะสร้างให้หมด ในการสงเคราะห์ในการสร้างให้เป็นการสงเคราะห์เพื่อต้องการให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีกว่าเดิม สามารถช่วยเหลือสังคมและตัวเองได้ดีขึ้น มูลนิธิเป็นองค์กรหนึ่งที่ทำให้การสงเคราะห์ทั้งกลุ่มและบุคคลที่มีปัญหาความทุกข์เดือดร้อน ให้พ้นจากความทุกข์ เพื่อให้เขามีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสามารถช่วยเหลือตนเองได้เป็นอย่างดี เป็นการให้สังคมมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น งานสังคมสงเคราะห์ คือ เป็นงานช่วยเหลือสังคม กลุ่มและชุมชนหรือตัวบุคคล ที่มีความทุกข์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ ที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ให้สามารถบรรเทาทุกข์หรือแก้ไขปัญหานั้นได้ด้วยการแนะนำ หรือการให้วัตถุสิ่งของตามความจำเป็นการสงเคราะห์หรือให้ความช่วยเหลือ ซึ่งเป็นการช่วยเหลือให้ถูกจุด เป็นการช่วยสร้างให้สังคมมีความเป็นอยู่ดีขึ้น มูลนิธิก็ได้ให้การช่วยเหลือสังคม ด้วยการให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมอันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ในการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ที่เป็นไปตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาที่ได้กล่าวไว้ว่า การที่จะให้การสงเคราะห์นั้นต้องประกอบด้วยคุณธรรม 4 ประการ คือ การให้ทาน ด้วยการให้สิ่งของเพื่อเอาไปใช้ในการพัฒนาตนเอง และสังคมได้ปิยวาจา เป็นการพูดในสิ่งที่ดีเพื่อเป็นการสร้างกำลังใจให้ผู้ที่ได้รับการสงเคราะห์ได้มีกำลังใจในการสร้างในสิ่งที่เป็นประโยชน์ มูลนิธิได้มีการสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นการช่วยเหลือทั้งร่างกายและแรงทรัพย์ เพื่อให้สังคมพระพุทธศาสนามีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น สมานัตตตา เป็นผู้วางตนให้กับผู้อื่นได้เสมอต้นเสมอปลาย ประธานมูลนิธิเป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์กับผู้ที่มาขอการสงเคราะห์ต่าง ๆ มาก ท่านเป็นผู้ที่วางตนเข้ากับผู้ที่มาขอความช่วยเหลือได้อย่าง

เหมาะสม ไม่เลือกในการให้การสงเคราะห์ท่านจะให้การสงเคราะห์ตามความเหมาะสม สิ่งไหนที่ควรสงเคราะห์ก็ให้การสงเคราะห์ก่อนถ้าสิ่งไหนยังไม่สำคัญก็ยังไม่ให้การสงเคราะห์ ท่านได้ให้การสงเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า มูลนิธิได้มีการดำเนินงานการสงเคราะห์ ด้วยการช่วยสร้างและสร้างให้ ซึ่งประธานมูลนิธิได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมูลนิธิให้เป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์ ในการให้การสงเคราะห์นั้นต้องพิจารณาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์มูลนิธิที่กำหนดไว้ การให้การสงเคราะห์นั้น มูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์สังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ เป็นการสงเคราะห์ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ในการให้ความสงเคราะห์นั้น คณะกรรมการมูลนิธิ ซึ่งมีประธานมูลนิธิที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมูลนิธิ ให้เป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์ ซึ่งท่านก็ได้ให้การสงเคราะห์ตามที่ได้มีการขอความสงเคราะห์มา การสงเคราะห์นั้นก็ เป็นไปตามสังกัตถุ 4 ตามพระพุทธศาสนาที่ได้กล่าวไว้ตามพระไตรปิฎก ที่ให้การสงเคราะห์ทั้งทางด้านวัตถุ หลักคำสอน และการให้กำลังใจ เพื่อต้องการให้การสงเคราะห์นั้นเป็นไปตามเจตนารมณ์ของอดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำได้ตั้งความปรารถนาไว้

ดังนั้น มูลนิธิได้สงเคราะห์สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ เพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นสามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อสังคมและพระพุทธศาสนา เป็นการพัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาให้ดีกว่าแต่ก่อน

ประเมินผลการดำเนินงาน

เมื่อวิเคราะห์ตามหลักการทฤษฎีการประเมินผลการดำเนินงานแล้วพบว่า มูลนิธิไม่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานเท่าที่ควร เมื่อมีการสงเคราะห์ไปแล้วก็ถือว่าแล้วกันไป จะมีผู้ที่รับการสงเคราะห์มารายงานมาให้รับทราบเท่านั้น ซึ่งในการมารายงานนั้น ก็จะมารายงานให้ทราบถึงการได้นำทรัพย์สินที่ได้รับการสงเคราะห์นั้น ไปสร้างและไปใช้ตามที่ขอการสงเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เมื่อได้รับทราบทางมูลนิธิก็จะมีการประเมินผลตามที่มารายงาน โดยการประเมินว่า ทรัพย์สินที่ได้สงเคราะห์ไปนั้น ได้ทำตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นวิธีการที่ใช้กันโดยทั่วไปสำหรับองค์กรต่าง ๆ เพื่อเป็นการดูผลงานในองค์การเหมาะสมหรือไม่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือไม่ ซึ่งในการประเมินผลนั้นก็เพื่อต้องการทราบถึงผลดีผลเสียของการทำงานขององค์กรว่า เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และสามารถทำให้รับรู้ถึงผลตอบรับของกิจกรรมที่ได้กระทำไปแล้ว

ในการรับทราบของมูลนิธิก็เป็นการประเมินผลว่า การสงเคราะห์นั้นได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ เป็นการทำให้การสงเคราะห์นั้นเป็นการสงเคราะห์ที่

สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ มูลนิธิจึงรับทราบเพียงว่าการสงเคราะห์ทรัพย์สินนั้นได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ไม่คิดไปจากวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นการทำให้ทรัพย์สินที่มีผู้บริจาคนั้นได้สมดังเจตนาของผู้บริจาค เป็นการทำตามศรัทธาของผู้บริจาคได้เป็นอย่างดี ผู้ที่ติดตามการสงเคราะห์นั้นก็เป็นคณะกรรมการมูลนิธิทุกท่าน เมื่อถึงวาระการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิก็จะตรวจสอบข้อมูลที่ได้ให้การสงเคราะห์ในแต่ละครั้ง และจำนวนเงินที่ให้การสงเคราะห์นั้นเป็นไปตามคอกผลที่ได้รับหรือไม่ หรือน้อยตามแต่คอกผลที่จะได้รับ คณะกรรมการมูลนิธิก็จะพิจารณาในการให้ความสงเคราะห์ของประธานมูลนิธิ ถ้าไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ประธานมูลนิธิ ต้องชี้แจงให้คณะกรรมการได้รับทราบ ตั้งแต่มีการให้การสงเคราะห์มานั้นคณะกรรมการมูลนิธิก็เกิดความพอใจในการให้ความสงเคราะห์ของประธาน เพราะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทุกประการและทำให้สถานที่ที่ให้การสงเคราะห์นั้นเป็นที่น่าปรารถนาอย่างมาก เพราะทำให้สังคมและพระพุทธศาสนานั้นมีการพัฒนาไปในทางดีขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้มีการสุ่มตัวอย่างในการประเมินผลการดำเนินงานการสงเคราะห์ของมูลนิธิ โดยการสังเกตและการสอบถาม สามารถประเมินผลได้ดังนี้ คือ

การประเมินผลการสงเคราะห์สังคม การให้ความสงเคราะห์สังคมมูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ซึ่งเป็นการสงเคราะห์ที่เป็นไปตามความเหมาะสมของประธานมูลนิธิที่เห็นว่าเหมาะสม ในการสงเคราะห์สังคมนั้นมูลนิธิได้มีการติดตามผลการสงเคราะห์ เพียงแต่มีการรับทราบจากผู้ขอการสงเคราะห์แล้วก็มาประเมินผล ในการประเมินผลสังคมนั้น เมื่อวิเคราะห์แล้วก็สามารถวิเคราะห์ได้ว่า การสงเคราะห์สังคมทำให้สังคมมีการพัฒนาไปในทางที่ดี และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า สังคมที่มูลนิธิหลวงพ่อดุสิตได้มีการสงเคราะห์ไปนั้น ทำให้สังคมมีการพัฒนาไปในทางที่ดีและสามารถช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น เมื่อคิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้วมูลนิธิจะให้การสงเคราะห์สังคมน้อยกว่า แต่ก็ไม่ห่างกันมากนัก ก็ได้ทำให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จะไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ก็มีเพียงการให้ทุนการศึกษาที่มีนักเรียนใช้ทุนการศึกษาไปในทางที่ตรงกับวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เกิดจากนักเรียนเอาเงินไปใช้ในเรื่องการกินและการเที่ยว และครูที่นำนักเรียนมาก็ไม่ให้ทุนการศึกษากับนักเรียน หรือให้แค่ครั้งเดียว จึงทำให้ทุนการศึกษาของมูลนิธิไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มูลนิธิจึงได้มีการลดการให้การศึกษาที่น้อยลง แต่สร้างอาคารเรียนมากขึ้น และการสร้างอาคารพักคนชราซึ่งในช่วงแรกก็มีคนชราที่พักอาศัย แต่ในช่วงหลังไม่มีคนชราที่พักอาศัย จึงทำให้อาคารคนชราไม่มีคนชราที่พักอาศัย ซึ่งเกิดจากว่า บ้านพักคนชรานั้นอยู่บนภูเขาซึ่งยากในการสัญจรไปมา และอีกอย่างหนึ่งคือ ลูก ๆ เกิดความสำนึกในการที่ปล่อยให้พ่อแม่มาอยู่ที่บ้านพักคนชรา จึงได้มีการนำพ่อแม่ไปเลี้ยงดูเอง เพราะเห็นพ่อแม่ลำบาก ในเรื่องนี้ก็เป็นสิ่ง

ที่ดีที่ทำให้ลูกมีความกตัญญูที่รู้คุณพ่อแม่ และนำท่านไปเลี้ยงดู จึงทำให้สังคมของคนชราอันมีความสำคัญต่อลูกหลาน ทำให้ลูกหลานรู้ถึงคุณค่าของคนชรา ทำให้คนชราไม่เหงาและมีกำลังใจมีความอบอุ่น ดังนั้น การสงเคราะห์สังคมของมูลนิธิ ทำให้สังคมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและพัฒนาตนเองไปในทางที่ดี และพึ่งตนเองได้

การประเมินผลการสงเคราะห์พระพุทธศาสนา เป็นการสงเคราะห์ที่ทำให้พระพุทธศาสนามีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น และได้มีการช่วยสังคมไปในทางที่ดี เพราะได้มีลูกหลานของประชาชนที่เข้ามาบวชได้มีการศึกษาทั้งสายสามัญและสายปรีชิต และจบการศึกษามีทั้งลาสิกขา และบวชต่อ ผู้ที่ลาสิกขาก็ได้มีอาชีพที่สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัวมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม และในการสงเคราะห์ในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนานั้น มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำได้มีการให้การสงเคราะห์มาตลอด และทำให้พระพุทธศาสนานั้นมีบุคลากรที่มีคุณภาพ และช่วยเหลือพระพุทธศาสนาพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

ดังนั้น มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนา ซึ่งก็เป็นการทำให้พระพุทธศาสนานั้นมีการพัฒนาไปในทางที่ดี และทำให้มีการเผยแพร่พระพุทธศาสนาไปในที่ต่าง ๆ มาก จึงทำให้พระพุทธศาสนานั้น เจริญมากขึ้นและช่วยเหลือสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การประเมินผลการสงเคราะห์วัดปากน้ำ มูลนิธิได้มีการตั้งทุนขึ้นมากี่เพื่อต้องการพัฒนาวัดปากน้ำ เพราะมีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาวัดปากน้ำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เมื่อได้มีการขยายบทบาทของมูลนิธิออกไป ก็ทำให้มูลนิธิมีบทบาทในการสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนา และสังคม ส่วนการสงเคราะห์วัดปากน้ำนั้น ปัจจุบันมูลนิธิก็ให้การสงเคราะห์อยู่ แต่มีการสงเคราะห์น้อยลงเพราะไม่มีอะไรที่จะสร้างขึ้นมามาก ตั้งแต่มีการสงเคราะห์วัดปากน้ำนั้น ทำให้วัดปากน้ำมีความเจริญทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ และเจริญทางด้านบุคลากร เพราะวัดปากน้ำได้มีการสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกกับพระภิกษุ - สามเณรและประชาชนที่มาทำบุญ ให้มีการปฏิบัติธรรมและการศึกษาทางด้านปรีชิต ซึ่งก็มีผู้ที่ประสบความสำเร็จก็มาก ที่กำลังประสบความสำเร็จก็มาก ส่วนประชาชนนั้น ก็มีความสบายกายและความสบายใจที่ได้มาวัดปากน้ำ เพราะได้มีการฟังธรรมและการปฏิบัติธรรมและได้มาทำบุญ ซึ่งในการทำบุญแต่ละครั้ง ทางวัดปากน้ำก็ได้นำปัจจัยที่ประชาชนมาทำบุญนั้นนำไปใช้ตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ไม่มีปัญหาเรื่องการเงิน จึงทำให้ประชาชนเข้ามาทำบุญกับวัดปากน้ำมากขึ้นตามลำดับ การสงเคราะห์วัดปากน้ำทำให้วัดปากน้ำมีการพัฒนาที่ดีขึ้น และช่วยเหลือสังคมได้มากขึ้น สามารถทำให้พระภิกษุสงฆ์สามเณร ได้มีการศึกษาและมีจิตใจที่ดี เมื่อลาสิกขาแล้วก็ได้มีอาชีพในการเลี้ยงชีวิตตนเองและครอบครัว

ดังนั้น มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์วัดปากน้ำ ทำให้วัดปากน้ำมีการพัฒนาไปในทางที่ดี สามารถช่วยเหลือสังคมให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และมีการเจริญทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจ

และทางด้านการศึกษาทั้งทางสายสามัญและสายปรีชา ซึ่งได้มีการส่งเสริมให้พระภิกษุสามเณรให้มีการศึกษา สามารถที่พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น และพึ่งตนเองได้ ไม่สร้างปัญหาให้กับสังคม จึงทำให้วัดปากน้ำมีความเจริญมากขึ้น

มูลนิธิมีโครงการในการสงเคราะห์ไว้ 3 อย่างคือ สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ซึ่งโครงการในการให้ความสงเคราะห์นั้นมูลนิธิต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ เป็นการทำตามนโยบายที่ได้แผนงานไว้ แต่ละโครงการที่ได้มีการสงเคราะห์นั้นต้องได้มีการติดตามการทำงานให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้การสงเคราะห์นั้นมีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น คณะกรรมการมูลนิธิได้มีการตรวจสอบดูโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วนั้น มีความก้าวหน้าบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ และมีผลกระทบทางตรงและทางอ้อมในทางที่ดีและไม่ดีพอสมควร สามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานจริงกับแผนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และยังคงควบคุมและเร่งรัดการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผนโครงการ เป็นการศึกษาปัญหาในการปฏิบัติเพื่อแก้ไขให้เหมาะสม เป็นการศึกษาแผนงาน โครงการ ที่ได้ดำเนินการไป การดำเนินงานตามแผนงานนั้นเป็นการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เพื่อเป็นการให้มูลนิธิฯ นั้นดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ เป็นการสงเคราะห์สังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดี

สรุปได้ว่า การประเมินผลการดำเนินงานของมูลนิธิมีข้อดีคือ มูลนิธิได้ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งทำให้สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำมีการพัฒนาไปในทางที่ดีและสามารถพึ่งตนเองได้ ข้อเสียของการดำเนินงานของมูลนิธินั้นคือ ในการสงเคราะห์สังคม และพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำนั้น ทางมูลนิธิไม่ได้มีการประเมินผลเท่าที่ควร ที่สามารถประเมินได้ก็เพียงการ ได้รับรู้จากผู้ที่เกี่ยวข้องการสงเคราะห์มารายงานให้ทราบเท่านั้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ไปประเมินด้วยตนเองด้วยการสุ่มตัวอย่าง ที่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ เมื่อสรุปแล้วก็ได้ว่า การสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำนั้น ทำให้สังคมและพระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำมีการพัฒนาที่ดีขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่สร้างปัญหาให้กับตนเองและสังคม สามารถพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี การสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ จึงทำให้มูลนิธิมีผู้มาบริจาคกันมากขึ้น จากเดิมที่ตั้งเป็นทุนมูลนิธิ ที่ตั้งขึ้น ในปี พ.ศ. 2524 มีเพียง 7 ล้านกว่าบาท แต่ในปัจจุบันในปี พ.ศ. 2541 มี 253 ล้านกว่าบาท ส่วนในปี พ.ศ. 2542 นั้น ยังไม่ทราบข้อมูลที่แน่นอนเพราะยังไม่ได้มีการทำหนังสือออกมา เพราะยังไม่ครบปีการที่มูลนิธิจะทำหนังสือรายงานการเงินและกิจการของมูลนิธิออกมานั้น ต้องรวบรวมทรัพย์สินที่ได้มาและทรัพย์สินที่นำไปสงเคราะห์นั้นให้ครบปีเสียก่อนจึงจะสามารถที่จะทำหนังสือของมูลนิธิออกมาได้ แต่ประชาชนมาบริจาคทรัพย์สินกันมากจึงทำให้มูลนิธิมีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ ด้วยการที่มูลนิธิมีทรัพย์สินมากขึ้น จึงทำให้มูลนิธิมีบทบาทในการ

สงเคราะห์พัฒนาสังคมและพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำมากขึ้นตามลำดับ จึงทำให้สังคมและพระพุทธศาสนาที่ทางมูลนิธิได้สงเคราะห์ไปนั้น มีความเจริญมากขึ้นมีการพัฒนาไปในทางที่ดีสามารถพัฒนาตนเองและพึ่งตนเองได้ดีขึ้น

การสงเคราะห์สังคมด้วยการเงินตามแนวทางพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาที่ได้ให้การสงเคราะห์สังคมนั้น ก็จะเน้นเกี่ยวกับการสงเคราะห์พัฒนาทางด้านจิตใจเป็นสิ่งสำคัญ ทางด้านวัตถุเป็นสิ่งรองลงมา มูลนิธิทุกมูลนิธิในพระพุทธศาสนา นั้นก็จะมีการให้การสงเคราะห์ทางด้านจิตใจและทางด้านวัตถุ ซึ่งส่วนมากจะเน้นในทางด้านวัตถุ เพราะเป็นสิ่งที่ดีوارและสามารถพัฒนาบุคคลได้เป็นอย่างดี เช่น การสงเคราะห์มอบทุนการศึกษา และการสงเคราะห์ทางด้านการสร้างโรงเรียนและห้องสมุด เป็นต้น

การที่มูลนิธิที่มีทรัพย์ซึ่งมีพระภิกษุและฆราวาสเป็นผู้บริหาร ไม่มีการนำเงินและทองมาครอบครองเป็นของส่วนตัว ก็ไม่ผิดจากพระธรรมวินัย วินัยปิฎก เล่ม 2 มหาวิภังค์ ทุติยภาค(2523 : 614) ได้กล่าวไว้ว่า “ครั้งพุทธกาลพระพุทธเจ้าทรงห้ามพระภิกษุมีเงินและทองไว้ครอบครอง เพราะเงินและทองเป็นสิ่งทำให้เศร้าหมอง ไม่ผ่องใส ไม่ไพโรจน์ หรือไม่เป็นแนวทางของความเจริญแห่งพรหมจรรย์ การประพฤติพรหมจรรย์จำเป็นยิ่งที่ผู้ปฏิบัติจะมีจิตที่อิสระจากวัตถุที่เป็นเครื่องของสังคม” การที่พระภิกษุได้มีความเกี่ยวข้องกับเงินและทอง ซึ่งไม่ตกเป็นทาสของเงิน และทองก็ไม่ทำให้พระภิกษุเกิดความเศร้าหมอง สามารถที่จะปฏิบัติตนเองให้มีคุณภาพต่อสังคม และพระพุทธศาสนาได้ ย่อมเป็นสิ่งที่ทำให้การสงเคราะห์พัฒนาต่อสังคมและพระพุทธศาสนาให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

บทที่ 7

สรุป อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการนำเสนอภาพรวมบทบาทของมูลนิธิกับการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ ในลักษณะการสงเคราะห์ต่าง ๆ ที่ได้ศึกษามา ได้แสดงไว้ให้เห็นลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิด รูปแบบ ที่มีการแสวงหาทรัพยากรของมูลนิธิ และแนวคิด นโยบาย กลยุทธ์ในการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการพัฒนามูลนิธิ การดำเนินงานสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ และการประเมินผลการดำเนินการสงเคราะห์พัฒนาสังคมพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ให้เป็นประโยชน์ต่อการสงเคราะห์พัฒนาและมีประสิทธิภาพ เพื่อสรุปอภิปรายผลการศึกษาให้เห็น รูปแบบ นโยบาย กลยุทธ์และแนวคิด การสงเคราะห์พัฒนาของมูลนิธิ รวมทั้งเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยนี้ไปใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ และเป็นแนวทางในวิจัยอื่นที่จะมีต่อเนื่องติดตามมา ดังนี้

1. สรุปการศึกษา

การศึกษามูลนิธิหลวงพ่อดอกปากน้ำ พบว่า เป็นมูลนิธิขนาดเล็ก ที่เกิดขึ้นอยู่ในวัดปากน้ำ เพื่อต้องการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ ในระยะเริ่มแรก มูลนิธิมีกิจกรรมในการทำงานแบบครอบครัว ผู้ร่วมงานจะช่วยกันทำงานเพื่อหลวงพ่อดอกปากน้ำที่คนเคารพรักและศรัทธา และต้องการให้งานของมูลนิธิบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลวงพ่อดอกปากน้ำโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ด้วยเหตุนี้ มูลนิธิจึงได้ขยายบทบาทในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมดังกล่าวกว้างขวาง การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น จึงทำให้มีทุนทรัพย์ที่ประชาชนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเพิ่มขึ้นจำนวนมาก และส่งผลให้มีการสงเคราะห์สังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ ก้าวหน้าไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

หลักการสงเคราะห์พัฒนา

จากการศึกษามูลนิธิหลวงพ่อดอกปากน้ำ พบว่า เป็นมูลนิธิขนาดเล็ก ที่เกิดขึ้นอยู่ในวัดปากน้ำ เพื่อต้องการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ ในระยะเริ่มแรก มูลนิธิมีกิจกรรมในการทำงานแบบครอบครัว ผู้ร่วมงานจะช่วยกันทำงานเพื่อหลวงพ่อดอกปากน้ำที่คนเคารพรักและศรัทธา และต้องการให้งานของมูลนิธิบรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลวงพ่อดอกปากน้ำโดยไม่หวังผลตอบแทนใด ด้วยเหตุนี้ มูลนิธิจึงได้ขยายบทบาทในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมดังกล่าวกว้างขวาง การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น จึงทำให้มีทุนทรัพย์ที่ประชาชนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเพิ่มขึ้นจำนวนมาก และส่งผลให้มีการสงเคราะห์สังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ ก้าวหน้าไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

เป้าหมายการสงเคราะห์พัฒนา

จากการศึกษาเป้าหมายในการสงเคราะห์พัฒนาสังคมของมูลนิธิ พบว่า มูลนิธิต้องการให้ผลการสงเคราะห์พัฒนานั้นไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ พอสรุปได้ดังนี้คือ

1. การพึ่งตนเอง

เป็นพื้นฐานของการสงเคราะห์พัฒนา ในการสงเคราะห์พัฒนานั้นมูลนิธิได้มีการเริ่มต้นการสงเคราะห์ตนเอง คือ สงเคราะห์วัดปากน้ำให้มีความเจริญ แล้วจึงไปสงเคราะห์อย่างอื่น เพื่อให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อสังคมและพระพุทธศาสนาได้รับการสงเคราะห์จากมูลนิธิแล้ว ก็จะทำให้สังคมและพระพุทธศาสนามีการพัฒนาไปในทางที่ดี สามารถพัฒนาและพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี

2. การเป็นที่พึ่งของสังคม

จากการที่สามารถพึ่งตนเองและพัฒนาตนเองแล้ว ก็ทำให้การสงเคราะห์พัฒนาสิ่งนั้นสามารถเป็นที่พึ่งของสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะการที่ตนเองได้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ก็จะสามารถเป็นที่พึ่งของสังคมและมีประโยชน์ต่อสังคม ทำให้สังคมมีการพัฒนาไปในทางที่เจริญและถูกต้อง

3. การสร้างความเจริญให้แก่สังคม

มูลนิธิมีวัตถุประสงค์ในการสงเคราะห์พัฒนาเพื่อต้องการให้สังคมนั้นมีความเจริญมากขึ้น สามารถที่จะทำให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สังคมมีความเป็นอยู่ที่มีความสุข เป็นฐานในการพัฒนาสังคมให้มีความเจริญในทางที่ถูกต้อง

2. อภิปรายผลการศึกษา

มูลนิธิมีการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ตั้งแต่มีการเริ่มตั้งเป็นทุนมูลนิธิหลวงพ่อดวงแก้ว วัดปากน้ำ มูลนิธิได้มีบทบาทในการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ในรูปแบบลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ การแสวงหาทรัพยากร การสงเคราะห์พัฒนา การบริหารจัดการและการประเมินผลการดำเนินงานของมูลนิธิ ที่ทำให้มูลนิธิมีบทบาทในการสงเคราะห์พัฒนา สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ

- 2.1 การแสวงหาทรัพยากร
- 2.2 การบริหารจัดการ
- 2.3 การดำเนินงานสงเคราะห์
- 2.4 การประเมินผลการสงเคราะห์

2.1 การแสวงหาทรัพยากร

ในการแสวงหาทรัพยากรของมูลนิธิ เป็นการแสวงหาทรัพยากรด้วยการสมัครเข้ามาทำงาน และการชักชวนกันเข้ามาทำงานซึ่งไม่มีเงินเดือนให้และเบี้ยเลี้ยงให้ ส่วนมากจะมีความคุ้นเคยกันและเป็นลูกศิษย์เจ้าอาวาสองค์อดีตต้องการผู้ที่เข้าทำงานนั้นด้วยศรัทธาในเจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์อดีต และทำงานเพื่อเจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์อดีต ทำงานเพื่อสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ การแสวงหาทรัพยากรการเงินของมูลนิธิไม่มีการเรียราย และไม่มีการส่งหนังสือหรือการติดตามให้ผู้ที่ทำบุญที่ยังไม่ทำบุญเข้ามาทำบุญร่วมกับมูลนิธิ รูปแบบในการแสวงหาทรัพยากรการเงินของมูลนิธิเป็นรูปแบบที่ต้องการผู้ที่มีศรัทธาในหลวงพ่อดอกปากน้ำและต้องการทำบุญร่วมกับมูลนิธิ ผู้ที่มารับบริจาคทรัพย์ก็บริจาคทรัพย์ด้วยศรัทธา มีความเชื่อว่ามูลนิธิได้นำทรัพย์ที่ตนเองไปบริจาค่นั้น ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ดังนั้น ลักษณะการแสวงหาทรัพยากรมูลนิธิ สรุปได้ดังนี้

- ความศรัทธา
- ปากต่อปาก
- การเชื้อเชิญ

ความศรัทธา มูลนิธิได้มีการแสวงหาทรัพยากรที่มีศรัทธาเข้ามาทำงาน เป็นศรัทธาในการรักงาน และศรัทธาในหลวงพ่อดอกปากน้ำ รูปแบบในการแสวงหาทรัพยากรนั้น ต้องมีศรัทธาเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้ที่เข้ามาทำงานนั้น ทางมูลนิธิไม่เงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงให้ ผู้ที่เข้ามาทำงานต้องเป็นผู้ที่มีศรัทธาจริง ๆ จึงสามารถทำงานได้ ส่วนการแสวงหาทรัพยากรการเงิน มูลนิธิหลวงพ่อดอกปากน้ำไม่มีการแสวงหาด้วยการแจกซองหรือการเรียไร ผู้ที่มารับบริจาคเงินในมูลนิธิหลวงพ่อดอกปากน้ำต้องมีศรัทธาบริจาคทรัพย์

ปากต่อปาก ผู้ที่เข้ามาทำบุญและเข้ามาทำงานนั้น ก็มีการพูดต่อ ๆ กัน ซึ่งผู้ที่ได้ฟังแล้ว ก็ต้องการที่จะมาบริจาคร่วมกับมูลนิธิ ในการที่มีการพูดต่อ ๆ กันนั้นเป็นกลยุทธ์วิธีของมูลนิธิที่ต้องการให้คนเข้ามามีส่วนร่วมร่วมกับมูลนิธิทั้งในด้านการงานและการบริจาคทรัพย์ เหมือนกับการแจกใบโฆษณาชักชวนให้มาร่วมทำบุญกับมูลนิธิแต่เป็นการพูดต่อ ๆ กันเท่านั้น คือ ผู้ที่มาทำบุญร่วมกับมูลนิธิได้รู้เห็นที่ทางมูลนิธิได้นำทรัพย์ที่ได้มาบริจาคไปทำตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิทุกประการ ผู้ที่ได้ฟังก็ต้องการที่จะมีส่วนร่วมร่วมกับมูลนิธิ ทั้งการทำงานและการบริจาค การพูดต่อ ๆ กันเป็นการแสวงหาทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพมาก และทำให้ผู้ที่มีส่วนร่วมกับมูลนิธิหลวงพ่อดอกปากน้ำต้องการที่จะบริจาคทรัพย์ร่วมกับมูลนิธิอยู่ตลอด จึงทำให้ทรัพย์ในมูลนิธิมีเพิ่มทุก ๆ ปี

การเชื้อเชิญ มูลนิธิได้มีการเชิญบุคคลภายนอกเข้ามาทำงานในมูลนิธิ ซึ่งเป็นแนวคิดของมูลนิธิ ที่ต้องการให้บุคคลภายนอกที่ไม่ได้อยู่ในวัดปากน้ำที่มีวิสัยและคุณวุฒิเข้ามาทำงาน

เพื่อให้การทำงานของมูลนิธิมีประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงาน จึงทำให้การทำงานของมูลนิธิมีประสิทธิภาพและไม่มีปัญหาในการทำงาน งานจึงดำเนินได้ที่กำหนดไว้

ดังนั้น การแสวงหาทรัพยากรของมูลนิธิ ได้มีแนวคิดและรูปแบบ กลยุทธ์ ที่ไม่เหมือนกับมูลนิธิอื่น ๆ มูลนิธิมีแนวคิดที่ต้องการแสวงหาทรัพยากรที่มีศรัทธาเข้ามาทำงานและบริจาค ไม่ต้องการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ที่มามีส่วนร่วมกับมูลนิธิ และไม่มีเงินเดือนและเบี้ยเลี้ยงให้การทำงานด้วยศรัทธาย่อมไม่สร้างปัญหาให้กับการดำเนินงานของมูลนิธิ เป็นการทำงานที่ทำให้การดำเนินงานไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รูปแบบการแสวงหาทรัพยากรนั้น คือ มูลนิธิไม่มีการโฆษณาชักชวนให้เข้ามาทำงานและร่วมบริจาค เป็นเพียงการชักชวนผู้ที่มีวิริยะและวิบุณย์ ที่มีความรู้และความสามารถเข้ามาทำงาน มีประสบการณ์ที่มีศรัทธา เมื่อมีผู้ศรัทธาเข้าทำงานและบริจาคทรัพยากรกับมูลนิธิก็จะทำให้บุคคลเหล่านั้นบอกกล่าวกับผู้อื่น สามารถที่จะชักชวนให้ผู้ที่ไม่ได้มาร่วมกับมูลนิธิได้มาร่วมทั้งในด้านการงานและการบริจาค สามารถที่จะช่วยกันดำเนินงานของมูลนิธิได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การบริหารจัดการทรัพยากร

การบริหารจัดการทรัพยากรของมูลนิธิ ก็จะมีการบริหารด้วยการแบ่งงานกันทำ ให้เหมาะสมกับความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคล ในการดำเนินงานการสงเคราะห์นั้นก็ดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ ซึ่งจะมีคณะกรรมการของมูลนิธิเป็นผู้ดำเนินงาน ประธานมูลนิธิจะเป็นผู้มอบอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาการสงเคราะห์พัฒนาสังคม และพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ซึ่งเห็นว่าสมควรและเหมาะสม มูลนิธิมีแนวคิด นโยบายและกลยุทธ์ในการบริหารจัดการ ดังนี้

2.2.1 การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

2.2.2 การบริหารจัดการทรัพยากรการเงิน

2.2.1 การบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล

มูลนิธิมีนโยบายในการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคล ด้วยการบริหารงานบุคคลให้ตรงตามความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการมูลนิธิ บุคคลใดมีความรู้และความสามารถในเรื่องใดก็ให้ทำหน้าที่นั้น เพื่อเป็นการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความรู้และความสามารถนั้น ต้องมีความรู้ และความสามารถในเรื่องของมูลนิธิว่า มูลนิธิมีวัตถุประสงค์อะไร และต้องช่วยกันบริหารมูลนิธิให้ตรงตามวัตถุประสงค์ได้

อย่างไร เพื่อเป็นการตรวจสอบการดำเนินงานของมูลนิธิให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ และเป็นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพในการสงเคราะห์พัฒนาให้ตรงตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ คุณสมบัติของผู้บริหารจัดการมี ดังนี้ คือ

- เป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการมูลนิธิ
- เป็นผู้มีความรู้ มีความสามารถ และมีคุณธรรม
- เป็นที่เคารพของบุคคลทั่วไป

เป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการมูลนิธิ มูลนิธิมีแนวคิดที่จะบริหารจัดการบุคคลบุคคลที่จะทำงานมูลนิธิต้องเป็นผู้ที่คณะกรรมการยอมรับ สามารถทำงานด้วยกันเป็นอย่างดี ช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้ รักกันดังพี่น้อง ทำงานเพื่อหลวงพ่อดีกว่ารักปากน้ำอันเป็นที่เคารพของผู้ร่วมงาน และเปรียบเสมือนพ่อ ที่ถูกต้องทำงานเพื่อพ่อให้พ่อสมดังเจตนาที่ตั้งไว้

ผู้มีความรู้ ความสามารถและมีคุณธรรม นโยบายของมูลนิธิต้องการบริหารจัดการบุคคลที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิต้องมีความรู้และความสามารถ มีคุณธรรม ทำงานไม่หวังผลตอบแทน ทำงานเพื่อช่วยเหลือสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำและเพื่อคิดหลวงพ่อดีกว่ารักปากน้ำสามารถที่จะนำความรู้และความสามารถมาช่วยกันบริหารจัดการมูลนิธิ ให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ การทำงานในมูลนิธิเป็นการทำงานเพื่อการกุศล ทำประโยชน์เพื่อสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ผู้ที่เข้ามาทำงานต้องมีคุณธรรม คุณธรรมในที่นี้ คือ ต้องมีความรับผิดชอบ ทำงานด้วยการเสียสละ และมีน้ำใจต่อกันและกัน ไม่เอาโรคเอาเปรียบกัน ซึ่งคุณธรรมในเหล่านี้ เป็นนโยบายอีกอย่างหนึ่งในการบริหารจัดการมูลนิธิที่มีประสิทธิภาพ

เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั่วไป การที่จะให้มูลนิธิดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพบุคคลที่ทำงานในมูลนิธิต้องเป็นที่รู้จักและยอมรับของบุคคลทั่วไป คือ ถ้าบุคคลใดเป็นที่รู้จักและเป็นที่เคารพของบุคคลทั่วไปย่อมทำให้ผู้ร่วมงานและผู้ที่มาบริจาคนั้นเกิดความศรัทธา ที่จะเข้ามาร่วมงานและบริจาคนั้นมากขึ้น ซึ่งก็เป็นกลยุทธ์อย่างหนึ่งที่มูลนิธิได้มีการบริหารจัดการกันมา เพื่อเป็นการสร้างความไว้วางใจและความโปร่งใสเรื่องทรัพย์สินทางการเงิน และการดำเนินงานการสงเคราะห์

ดังนั้น การบริหารจัดการบุคคล ซึ่งทางมูลนิธิมีแนวคิดนโยบาย และกลยุทธ์ที่ไม่เหมือนกับมูลนิธิอื่น ๆ มูลนิธิได้มีการบริหารจัดการด้วยการบริหารงานบุคคลให้ตรงตามความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคล และผู้ที่เข้ามาทำงานต้องเข้ากันได้ เป็นที่ยอมรับของคณะกรรมการมูลนิธิเพื่อเป็นการทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ไม่มีการขัดแย้งซึ่งกันและกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รักกันดังพี่น้อง ทำงานเพื่อพ่อที่ตนเองให้ความเคารพที่มีความสามารถมีคุณธรรมทำงานเพื่อสังคมพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำให้มีการพัฒนาเจริญขึ้น กลยุทธ์ที่มูลนิธิได้ใช้อยู่คือ การได้บุคคลที่บุคคลทั่วไปให้ความเคารพและนับถือเข้ามาทำงานมูลนิธิและมีศรัทธาในการทำงาน ย่อมทำให้ผู้ร่วมงานและผู้บริจาคนั้นมีความไว้วางใจและเชื่อถือสามารถที่จะดำเนินงานไปได้ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้

2.2.2 การบริหารจัดการทรัพยากรการเงิน

มูลนิธิได้มีการบริหารจัดการการเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เพื่อเป็นการทำให้การบริหารทรัพยากรการเงินนั้น ดำเนินไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการที่ ใช้ดอกผลของมูลนิธิมาใช้ในการบริหารจัดการ สามารถสรุปได้ ดังนี้ คือ

- รายได้
- รายจ่าย

รายได้ รายได้ของมูลนิธิเกิดจากการบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา เมื่อมีผู้มาบริจาคกันมากขึ้น ก็ทำให้เงินเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ จึงทำให้ดอกผลของมูลนิธิมากขึ้นตามลำดับส่วนต้นทุนของมูลนิธิ นั้นก็อยู่เหมือนเดิม เพียงแต่นำดอกผลจากมูลนิธิมาสงเคราะห์พัฒนา สังคม พระพุทธศาสนาและวัด ปากน้ำให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

รายจ่าย รายจ่ายของมูลนิธิที่เกิดจากดอกผลของมูลนิธิ ได้นำไปสงเคราะห์พัฒนา สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำต้องเป็น ไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้การบริหารจัดการ ทรัพยากรการเงินของมูลนิธิ ในเรื่องของการนำดอกผลของมูลนิธิไปใช้ในการสงเคราะห์พัฒนานั้น คณะกรรมการมูลนิธิก็จะมอบอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบให้กับประธานมูลนิธิเป็นผู้ตรวจสอบ และพิจารณาในการให้การสงเคราะห์ตามความเหมาะสมและถูกต้องตามที่เห็นว่าสมควร ซึ่ง ประธานมูลนิธิจะมีการตรวจสอบหลักฐานของผู้ที่มาขอบริการ เมื่อเห็นว่าถูกต้องก็จะพิจารณาใน การให้ความสงเคราะห์ตามความเหมาะสม แต่ก็ต้องเป็น ไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่ได้ กำหนดไว้ เพื่อเป็นการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินอย่างถูกต้องตามเป้าหมาย ซึ่งเป็นกลยุทธ์ อย่างหนึ่งที่จะได้มีการทำให้มีผู้มาบริจาคทรัพย์กันมากขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการทรัพยากรของมูลนิธินั้น เป็นการบริหารจัดการเรื่อง การงานให้เหมาะสมกับบุคคลที่มาทำงานซึ่งจะเป็นการแบ่งงานกันทำตามความรู้และความสามารถและ ต้องมีคุณธรรมด้วย เพื่อเป็นการทำให้การบริหารจัดการทรัพยากรดำเนิน ไปอย่างมีประสิทธิภาพ บุคคลที่เข้ามาทำงานมีความรู้และความสามารถแตกต่างกัน จึงต้องมีการบริหารงานให้เหมาะสมกับ ผู้ที่เข้ามาทำงาน ส่วนในเรื่องการบริหารจัดการทรัพยากรการเงินนั้นต้องเป็น ไปตามวัตถุประสงค์ รายได้เกิดจากศรัทธาของผู้มาบริจาค ไม่มีการเรียกราย หรือแจกของ ผู้ที่เข้ามาบริจาคให้กับมูลนิธิ ต้องมีศรัทธา จึงจะสามารถมาบริจาคได้ ส่วนรายจ่ายก็นำดอกผลไปใช้ในตามวัตถุประสงค์ของ มูลนิธิที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะนำไปสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ให้มีการ พัฒนาในทางที่ดีขึ้น

2.3 การดำเนินการสงเคราะห์พัฒนา

มูลนิธิได้มีการเริ่มการสงเคราะห์พัฒนาดังแต่มีการตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิในการดำเนินการสงเคราะห์นั้น คณะกรรมการมูลนิธิจะเป็นผู้ควบคุมในการสงเคราะห์ ซึ่งจะมีประธานที่ได้รับมอบอำนาจหน้าที่จากคณะกรรมการมูลนิธิเป็นผู้พิจารณาหลักฐานให้ถูกต้องและพิจารณาในการให้ความสงเคราะห์ เมื่อประธานได้พิจารณาให้การสงเคราะห์แล้ว คณะกรรมการมูลนิธิจะเป็นผู้ตรวจสอบถึงความถูกต้องของการให้ความสงเคราะห์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ ในการตั้งเป็นกองทุนมูลนิธินั้น เพื่อต้องการที่จะสงเคราะห์สังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำ เพื่อให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ซึ่งในการสงเคราะห์พัฒนานั้น สามารถที่จะสรุปได้ ดังนี้ คือ

- ดำเนินงานสร้างให้
- ดำเนินงานช่วยสร้างให้
- ดำเนินงานสงเคราะห์ตามความเหมาะสม
- มอบทุนทรัพย์ให้ไปดำเนินงานเอง

ดำเนินงานสร้างให้ ประธานมูลนิธิที่ได้รับมอบอำนาจ จะเป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์ เมื่อเห็นว่า ผู้ที่ขอการสงเคราะห์นั้นไม่มีทุนทรัพย์ในการสร้างและมีความเหมาะสมในการสร้างเพื่อพัฒนาสังคม พระพุทธศาสนา และวัดปากน้ำให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ประธานมูลนิธิจะพิจารณาในการสร้างให้ ด้วยการตั้งคณะกรรมการที่เป็นตัวแทนเข้าไปตรวจสอบสถานที่ที่ขอการสงเคราะห์ เมื่อเห็นว่าสมควรให้การสงเคราะห์ ประธานมูลนิธิก็จะพิจารณาให้การสงเคราะห์ด้วยการสร้างให้ และจะมีตัวแทนคณะกรรมการมูลนิธิเป็นผู้ควบคุมในการสร้างและตรวจสอบในการสร้าง เพื่อให้ทรัพย์สินที่ผู้บริจาคทรัพย์สินนั้นได้ทำในสิ่งที่ตนเองปรารถนา และให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

ดำเนินงานช่วยสร้างให้ ในการดำเนินงานช่วยสร้างนั้น ประธานมูลนิธิได้รับมอบอำนาจหน้าที่จากคณะกรรมการมูลนิธิ เป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์ เมื่อพิจารณาเห็นว่าสถานที่นั้นมีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอในการสร้าง ก็จะช่วยสร้างตามความเหมาะสมของการให้การสงเคราะห์นั้น ซึ่งในการช่วยสร้างนั้นจะมีตัวแทนคณะกรรมการมูลนิธิไปตรวจสอบ เพื่อให้มีความถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ และเป็นการสร้างศรัทธาของผู้บริจาคให้มีความมั่นคงขึ้น และเป็นการช่วยสร้างให้สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำให้มีการพัฒนาในทางที่ดีขึ้นตามลำดับ

ดำเนินงานสงเคราะห์ตามความเหมาะสม การให้ความสงเคราะห์ต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมในการให้ความสงเคราะห์ เพราะคอกผลจากทุนมูลนิธิมีคอกผลมากน้อยตามแต่คอก

เบี้ยของธนาคารที่ฝากไว้ ถ้าดอกเบี้ยได้มากดอกเบี้ยของมูลนิธิก็จะสามารถที่จะสงเคราะห์สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำได้มากเช่นกัน สถานที่ใดที่ต้องการความสงเคราะห์และยังไม่สำคัญมากนัก ประธานมูลนิธิจะพิจารณาการสงเคราะห์ภายหลัง เพื่อเป็นการให้สถานที่ที่ขอความสงเคราะห์แต่ไม่มีทุนทรัพย์ที่จะดำเนินงานได้มีการพัฒนาสิ่งที่มีความสำคัญก่อน แต่ถ้าสถานที่ใดของความสงเคราะห์แต่มีทุนทรัพย์ไม่เพียงพอมูลนิธิก็จะสมทบในการสงเคราะห์เพื่อให้เพียงพอในให้ความสงเคราะห์

มอบทุนทรัพย์ดำเนินงานเอง สถานที่ใดที่ขอความสงเคราะห์กับมูลนิธิ ถ้าไกลเกินที่จะสร้างและช่วยสร้าง และสถานที่นั้นสามารถที่จะสร้างเองได้และเป็นที่น่าพอใจ ประธานมูลนิธิพิจารณามอบทุนทรัพย์ให้ไปสร้างเอง แต่จะมีกรรมการมูลนิธิที่รับผิดชอบจะไปตรวจสอบสถานที่ที่ขอความสงเคราะห์ เพื่อให้มีความชัดเจนในการนำทรัพย์ของมูลนิธิไปดำเนินงานตามที่ขอ และได้ดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ เมื่อสถานที่นั้นได้มีการนำทรัพย์ดำเนินงานตามที่ขอการสงเคราะห์ ก็จะทำให้มูลนิธิดำเนินไปตามวัตถุประสงค์อย่างถูกต้อง

สรุปได้ว่า การดำเนินการสงเคราะห์ของมูลนิธิ คณะกรรมการมูลนิธิได้มอบอำนาจหน้าที่ให้กับประธานมูลนิธิเป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์กับสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ ด้วยการพิจารณาถึงความเหมาะสมในการให้การสงเคราะห์ ในการดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนานั้น ก็จะมีการดำเนินงานสร้างให้และช่วยสร้าง และมอบทุนให้ไปสร้างเอง โดยที่ประธานมูลนิธิได้ตั้งตัวแทนของคณะกรรมการมูลนิธิไปตรวจสอบเพื่อให้ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิ

2.4 การประเมินผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการมูลนิธิไม่ได้มีการประเมินผลการดำเนินงานการสงเคราะห์ของมูลนิธิ จะทราบได้ก็เพียงสถานที่ที่ขอความสงเคราะห์มารายงานให้ทราบเท่านั้น ในการมารายงานถึงการดำเนินงานการสร้างก็จะมีรูปภาพและใบเสร็จรับเงินและใบเสร็จในการส่งจ่ายของมาให้ตรวจสอบ เพื่อให้รับทราบถึงการดำเนินงานที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ส่วนที่จะมีการพัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาได้มากน้อยเพียงไรนั้น ก็ทราบจากผู้รายงานเท่านั้น ซึ่งคณะกรรมการมูลนิธิไม่ได้มีการไปประเมินผลสถานที่นั้น จึงไม่สามารถทราบได้ว่า การดำเนินงานของมูลนิธิได้ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้สุ่มตัวอย่างเพื่อจะได้ประเมินการดำเนินงานการสงเคราะห์ของมูลนิธิสามารถสรุปได้ดังนี้

- การดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนาสังคม
- การดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนา
- การดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำ

การดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนาสังคม ผู้วิจัยได้ประเมินผล ได้เห็นว่า ในการดำเนินงานทางสังคม มูลนิธิได้มีการดำเนินงานให้การสงเคราะห์มาก มีผลตอบรับที่ดี ทำให้สังคม มีความเป็นอยู่ดีกว่าแต่ก่อน สามารถที่จะดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะมีปัญหาในเรื่องการ มอบทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่เรียนดีแต่ขาดแคลน เพราะนักเรียนบางคนไม่ได้เอาทุนไปใช้ตามที่ ขอบ เอาทุนไปใช้อย่างอื่นซึ่งไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิและนักเรียนบางคนไม่ได้รับทุนการ ศึกษา เพราะครูที่โรงเรียนได้เอาทุนไปใช้อย่างอื่น และนักเรียนบางคนก็ได้แค่ครั้งเดียว เพราะครู เอาไปใช้ครั้งหนึ่ง ซึ่งเมื่อประเมินแล้วการมอบทุนการศึกษานั้นไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่ก็มี ส่วนน้อยถ้าเทียบกับนักเรียนที่มาของทุน ในแต่ละปี จะมีนักเรียนมารับทุนการศึกษาประมาณ 150 คนขึ้นไป นักเรียนที่ได้นำทุนการศึกษาไปใช้มีประมาณ 120 คน ซึ่งเมื่อประเมินแล้วก็ได้เห็นว่า ประสบความสำเร็จพอสมควร และอีกอย่างหนึ่งคือ การสร้างบ้านพักคนชรา ซึ่งเมื่อตอนที่สร้าง ใหม่ ๆ จะมีคนชรามาพักอยู่อาศัยกันมาก แต่เมื่อมีลูกหลานมารับไปเลี้ยงดูก็ทำให้บ้านพักคนชรา นั้นว่างเปล่า ไม่มีใครมาพักอาศัย ทำให้บ้านคนชรานั้นผูกงอ จึงไม่มีประโยชน์ต่อสังคมเท่าไรนัก นอกจากนั้นประสบความสำเร็จเพราะมีประชาชนมาใช้บริการกันมาก และสามารถช่วยให้ประชาชนนั้นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นตามลำดับ และสามารถพึ่งตนเองได้เป็นอย่างดี

การดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนา เมื่อประเมินแล้วก็ได้เห็นว่า วัด ต่าง ๆ ที่มูลนิธิได้สงเคราะห์พัฒนานั้น ได้มีการพัฒนากิจของสงฆ์ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะเป็นที่พึ่งทางจิตใจและเป็นที่ยึดเหนี่ยวของพระสงฆ์ ทำให้พระสงฆ์นั้นไม่ต้อง ลำบากในการไปทำสังฆกรรมที่วัดอื่น และประชาชนไม่ต้องไปพิธีกรรมที่วัดอื่น ซึ่งห่างจากบ้าน ของตนเอง ทำให้พระสงฆ์และประชาชนสะดวกในการทำสังฆกรรมและพิธีกรรม และมูลนิธิได้มีการ สงเคราะห์พัฒนาพระพุทธศาสนานั้น ทำให้พระพุทธศาสนานั้นมีความเจริญมากขึ้น และเป็นที่ย ึ่งของประชาชน ที่จะมารักษาถือและประกอบพิธีกรรมอย่างสะดวกมากกว่าแต่ก่อน ไม่ต้องเสีย เวลาไปทำพิธีกรรมในวัดอื่น และยังสามารถทำกิจกรรมของตนเองได้มากขึ้น และจิตใจของผู้ที่จะ ไปทำบุญและไปทำพิธีกรรมก็ไม่หงุดหงิดในการทำบุญและทำพิธีกรรมทางศาสนา ทำให้ผู้ที่ไปทำ บุญและไปทำพิธีกรรมนั้นมีจิตใจดีขึ้น

การประเมินผลการสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำ วัดปากน้ำเป็นวัดที่มีประชาชนมาทำบุญ และมาทำพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนากันมาก เช่น บวชพระ ฟังเทศน์ นั่งสมาธิ และทำบุญที่ตนเองต้องการ เมื่อมูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาวัดปากน้ำ ทำให้วัดปากน้ำมีประโยชน์ต่อประชาชนที่มาทำบุญมาก และพระภิกษุสามเณรได้ทำสังฆกรรมของพระสงฆ์ ได้สะดวกยิ่งขึ้น และพระภิกษุสามเณรก็มาบวชที่วัดปากน้ำกันมากขึ้น และมาเรียนปริยัติกันมากขึ้น ประชาชนก็มีความ

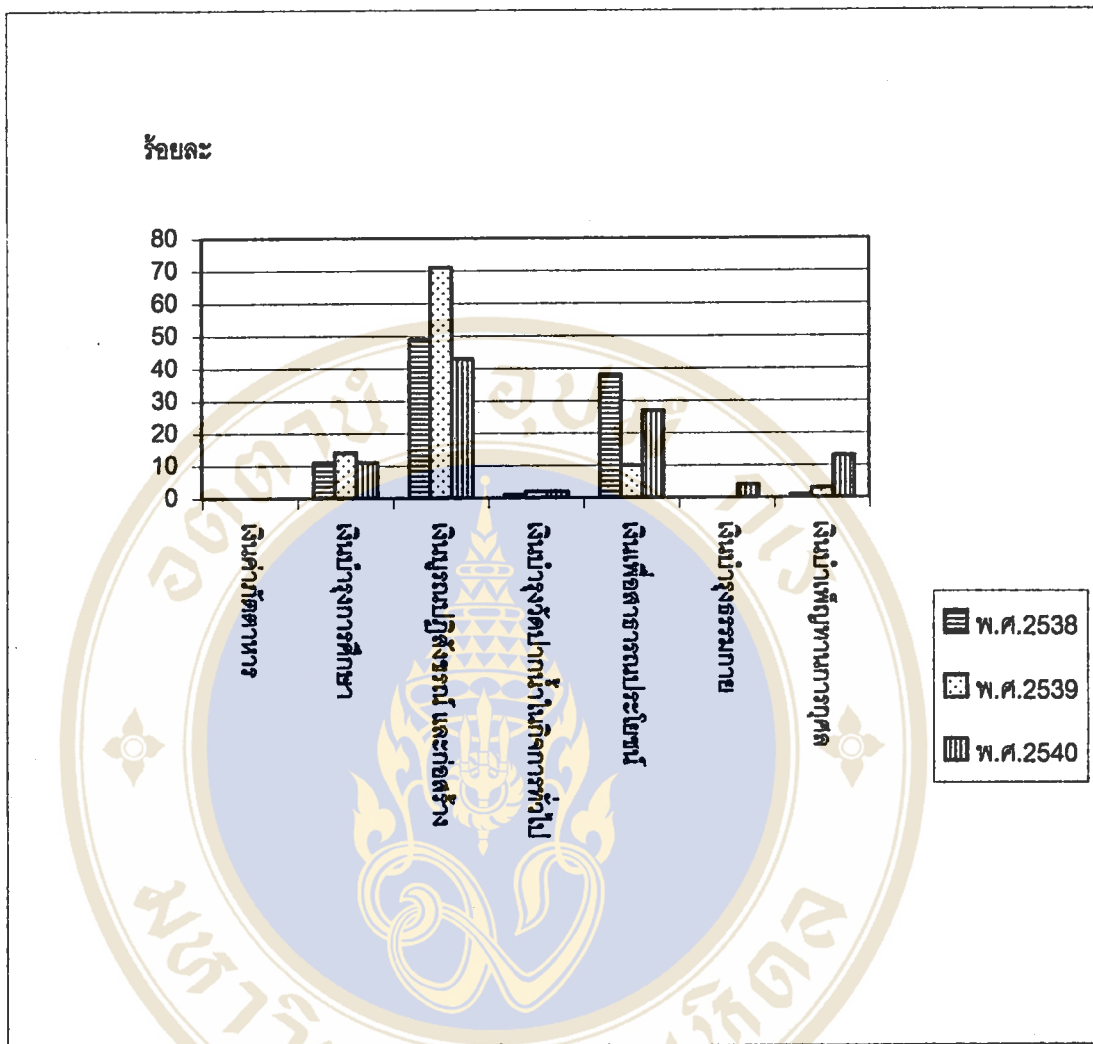
สะดวกสบายในการทำพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา และมาปฏิบัติธรรมได้อย่างสะดวก ทำให้จิตใจของผู้มาปฏิบัติมีจิตใจที่ผ่องใสไม่ขุ่นมัว มีสภาพชีวิตที่ดี

สรุปได้ว่า การประเมินผลการดำเนินงานการสงเคราะห์ของมูลนิธิทำให้สังคม พระพุทธศาสนาและวัดป่าก้ามมีการพัฒนาที่ดีขึ้น สามารถที่จะพึ่งตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้น การประเมินผลการดำเนินงานของมูลนิธิที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น สามารถที่จะสรุปการสงเคราะห์ถึงการเงินในการสงเคราะห์และคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ ซึ่งผู้วิจัยได้มีการสรุปเพียง 3 พ.ศ. คือ พ.ศ. 2538 - 2540 ไว้ ดังนี้

ลักษณะการสงเคราะห์	พ.ศ. 2538		พ.ศ. 2539		พ.ศ. 2540	
	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ	จำนวนเงิน (บาท)	ร้อยละ
เงินค่าภัตตาหาร	-	-	-	-	-	-
เงินบำรุงการศึกษา	9,800,914	11	13,170,434.30	14	1,604,333.30	11
เงินบูรณปฏิสังขรณ์ และก่อสร้าง	16,959,518	49	34,138,010.25	71	45,137,055.25	43
เงินบำรุงวัดป่านำในกิจการทั่วไป	2,124,500	1	2,607,145.00	2	3,213,064.42	2
เงินเพื่อสาธารณประโยชน์	102,026,714	38	104,481,599.34	10	111,474,120.34	27
เงินบำรุงธรรมกาย	1,000,000	-	1,000,000.00	-	2,000,000.00	4
เงินบำเพ็ญทานการกุศล	4,102,557	1	4,802,585.00	3	8,089,062.00	13
รวม	136,014,203	100	160,199,864.89	100	171,517,635.31	100

ตารางที่ 16 แสดงการสรุปการสงเคราะห์พัฒนาประเภทต่างๆ ในปี พ.ศ. 2538 - 2540

แผนภูมิที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบการสงเคราะห์พัฒนาประเภทต่างๆ ใน ปี พ.ศ. 2538 - 2540

ในปี พ.ศ.2538 มูลนิธิได้มีการดำเนินงานการสงเคราะห์พัฒนาตามวัตถุประสงค์ที่ได้มีการกำหนดไว้ เมื่อคิดเป็นร้อยละก็จะทราบว่า ในการสงเคราะห์พัฒนาการบำรุงการศึกษานั้นร้อยละ 11 การบูรณะปฏิสังขรณ์ร้อยละ 49 บำรุงวัดปากน้ำในกิจการทั่วไปร้อยละ 1 ร่วมมือกับองค์การการกุศลได้เป็นร้อยละ 38 บำเพ็ญทานการกุศลร้อยละ 1 เงินที่จะมาสงเคราะห์กักตุนนั้นมูลนิธิไม่ได้มีการสงเคราะห์เพราะว่าวัดปากน้ำมีเงินของวัดที่จะมาสงเคราะห์อยู่แล้ว ส่วนเงินที่มาส่งเสริมธรรมกายนั้นมูลนิธิไม่ได้ให้การสงเคราะห์ เพราะมีเงินทุนที่ยังมีอยู่ในปีนี้จึงไม่ได้มีการสงเคราะห์ ในการสงเคราะห์พัฒนานั้น มูลนิธิได้สงเคราะห์พัฒนาการบูรณะปฏิสังขรณ์มาก รองมาก็คือการเงินเพื่อสาธารณประโยชน์ และการบำรุงการศึกษาตามลำดับ ซึ่งเป็นการสงเคราะห์ที่ไม่สมดุลกัน

ในปี พ.ศ.2539 สรุปได้ว่า มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่สามารถคิดเป็นร้อยละในการบำรุงการศึกษาร้อยละ 14 บรูณปฏิสังขรณ์ร้อยละ 71 บำรุงวัดปากน้ำในกิจการทั่วไป ร้อยละ 2 เพื่อสาธารณะประโยชน์ร้อยละ 10 บำเพ็ญทานการกุศลร้อยละ 3 ในปีนี้เงินที่มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาตามวัตถุประสงค์นั้น มูลนิธิได้สงเคราะห์เกี่ยวกับบรูณปฏิสังขรณมากกว่ากิจกรรมอื่น รองลงมาคือการพัฒนาการศึกษา และสาธารณะประโยชน์ บำเพ็ญทานการกุศลและบำรุงวัดปากน้ำในกิจการทั่วไป ส่วนการสงเคราะห์พัฒนาในเรื่องค่าภัตตาหารนั้นมูลนิธิไม่ได้มีการสงเคราะห์ เพราะว่ามีเงินของวัดที่จะมาสงเคราะห์พัฒนา และส่งเสริมธรรมกายก็มีเงินกองกลางอยู่แล้วจึงไม่ได้สงเคราะห์

ในปี พ.ศ.2540 มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาตามวัตถุประสงค์เมื่อคิดเป็นร้อยละก็จะทราบว่า เงินบำรุงการศึกษา 11 เงินบรูณปฏิสังขรณ์ร้อยละ 43 เงินบำรุงวัดปากน้ำในกิจการทั่วไปร้อยละ 2 เงินเพื่อสาธารณะประโยชน์ร้อยละ 27 เงินส่งเสริมธรรมกายร้อยละ 4 เงินบำเพ็ญทานการกุศลร้อยละ 13 มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์พัฒนาเมื่อคิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้ว เงินบรูณปฏิสังขรณ์นั้นมากกว่าเงินที่สงเคราะห์อย่างอื่น ซึ่งจะเห็นในแผนภูมิที่แสวงไว้ข้างต้น

ดังนั้น เมื่อคิดตามร้อยละก็จะทราบว่า มูลนิธิได้มีการสงเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ตามความเหมาะสมที่จะสงเคราะห์ให้ได้ ถ้าสิ่งไหนมีอยู่แล้วก็จะไม่สงเคราะห์ จะสงเคราะห์ในสิ่งที่ยังไม่มี เมื่อคิดเป็นเปอร์เซ็นต์แล้ว มูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์ที่ไม่สมดุลกัน

จุดเด่นของการบริหารงานมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ

มูลนิธิมีการบริหารด้วยคณะกรรมการที่มีความรู้และความสามารถของตน ทำงานด้วยความศรัทธา ช่วยกันดูแลรักษาผลประโยชน์ของมูลนิธิให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้สามารถนำมาเป็นแบบอย่างให้แก่มูลนิธิอื่น ๆ ได้ ในการบริหารของมูลนิธิสามารถกำหนดได้ดังนี้คือ

1. การบริหารงานแบบครอบครัว

ผู้ที่เข้ามาทำงานนั้นทำงานด้วยใจรักและทำงานเพื่อหลวงพ่อดปากน้ำองค์ดีที่ตนเองเคารพศรัทธาอย่างสูง เพราะผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิฯนั้น ก็เป็นลูกศิษย์อดีตหลวงพ่อดปากน้ำทุกท่าน ซึ่งก็มีความรักกันดีจึงทำให้การทำงานออกมาในรูปแบบครอบครัว

2. การไม่หวังผลตอบแทน

ผู้ที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิแต่ละท่าน ทำงานด้วยศรัทธาไม่หวังผลตอบแทน ทำงานเพื่อประโยชน์ต่อสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำ เพื่อให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

3. การบริหารโดยยึดวัตถุประสงค์

ในการที่ผู้บริหารได้มีการบริหารนั้นก็บริหารไปตามวัตถุประสงค์ไม่ผิดพลาดจากวัตถุประสงค์ จึงทำให้การดำเนินงานของมูลนิธิมีประสิทธิภาพแล้วสร้างศรัทธาให้กับผู้ร่วมงานและบริจาคได้เป็นอย่างดี

4. การทำงานเพื่อบุคคลที่ตนเคารพรัก

การทำงานของคณะกรรมการมูลนิธินั้นเป็นการทำงานเพื่อตอบแทนบุญคุณ เป็นการแสดงถึงความกตัญญูต่อผู้มีบุญคุณจึงทำให้การทำงานของคณะกรรมการมูลนิธิได้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่ได้กำหนดเอาไว้

5. ความคล่องตัวในการดำเนินงาน

คณะกรรมการมูลนิธิทำงานเหมือนพี่น้องไว้ใจซึ่งกันและกัน ได้มีการมอบหมายอำนาจหน้าที่ให้กับประธานมูลนิธิในการพิจารณาในการสงเคราะห์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

ข้อควรปรับปรุงของการบริหารงานมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

ในการให้การสงเคราะห์ของมูลนิธินั้น เป็นการให้การสงเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ แต่ข้อควรปรับปรุงของการดำเนินงานของมูลนิธิก็คือ

1. บุคลากรผู้สนองงาน

มูลนิธิยังขาดผู้ที่ติดตามการสงเคราะห์ที่ให้การช่วยเหลือไป คณะกรรมการแต่ละท่านก็ล้วนแต่ผู้ทรงคุณวุฒิ และวิญญู ซึ่งมีอายุก็มากพอสมควร จึงทำให้ไม่ทราบถึงการสงเคราะห์ที่มีผลดีและผลเสียมากนักเพียงใด

2. ทรัพยากรการเงิน

ทรัพยากรการเงินไม่เพียงพอต่อการให้การสงเคราะห์ เพราะแต่ละปีจะมีผู้มาขอความช่วยเหลือจำนวนมาก จึงทำให้การช่วยเหลือสังคม พระพุทธศาสนาได้ไม่มากนัก เพราะทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ

3. การมอบอำนาจให้กับประธานมูลนิธิ

ในการมอบอำนาจให้กับประธานมูลนิธิดำเนินงานในการพิจารณาในการสงเคราะห์นั้น ต่อไปในอนาคตผู้วิจัยเกรงว่าถ้ามีผู้อื่นมาทำหน้าที่แทนอาจมีปัญหา เพราะประธานมูลนิธิองค์ปัจจุบันที่ดำเนินงานอยู่นั้นก็ดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์และสุจริต ทำงานเพื่อหลวงพ่อวัดปากน้ำองค์อดีต การดำเนินงานการสงเคราะห์จึงมีความโปร่งใส ถ้าประธานองค์ปัจจุบันได้หมดวาระในการดำรงตำแหน่งประธานด้วยเหตุใด ๆ ก็ตาม ผู้ที่มาทำหน้าที่แทนจะเหมือนประธานมูลนิธิองค์ปัจจุบันหรือไม่ ถ้าเหมือนปัญหาก็จะไม่เกิดแต่ถ้าไม่เหมือนก็จะทำให้มูลนิธิเกิดปัญหา

4. บทบาทคณะกรรมการไม่ชัดเจน

คณะกรรมการที่เข้ามาทำงานในมูลนิธิมีบทบาทเพียงแค่รับรู้ในการดำเนินงานในการสงเคราะห์และดูแลการเงินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งเป็นการทำงานนั้นยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

มูลนิธิได้มีการให้การสงเคราะห์สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำมาตั้งแต่มีการตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ จึงทำให้มูลนิธิมีบทบาทต่อสังคม และพระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำมาก มีการดำเนินไปดาววัตถุประสงค์ของมูลนิธิทุกประการ แต่ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่เห็นว่า น่าจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของมูลนิธิ ดังนี้

1. ควรมีการประเมินผลและติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

มูลนิธิเมื่อได้มีการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำแล้ว มูลนิธิยังไม่มีมีการประเมินผลของการให้สงเคราะห์ จึงไม่ทราบว่าสิ่งที่มูลนิธิที่ได้ให้การสงเคราะห์ไปแล้วนั้น มีผลกระทบในข้อดีและข้อเสียมากน้อยเพียงใด ในการประเมินควรนำระบบการประเมินของ NGO เข้ามาประเมิน เพื่อที่จะทำให้การประเมินผลของมูลนิธิมีประสิทธิภาพและมีการแต่งตั้งบุคลากรเข้าไปตรวจสอบเพื่อให้ข้อดีข้อเสียในการช่วยเหลืออื่น ๆ เพื่อที่จะได้นำมาประเมินได้อย่างถูกต้อง

2. ควรสร้างเกณฑ์ในการให้ทุน

มูลนิธิได้ให้การสงเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่ในการให้การสงเคราะห์นั้นไม่มีการแบ่งส่วนปันส่วนให้เท่าเทียมกัน ควรมีการสงเคราะห์ในด้านต่าง ๆ ให้สมดุลในแต่ละปี เพื่อเป็นการให้ทุนมูลนิธิได้มีการดำเนินงานการสงเคราะห์สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำได้อย่างเท่าเทียมกัน

3. ควรมีการศึกษาการดำเนินงานของมูลนิธิอื่น

มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำน่าจะศึกษาเปรียบเทียบกับมูลนิธิอื่นถึงการบริหารจัดการมูลนิธิ เพื่อที่จะได้รับรู้ถึงการบริหารแล้วนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานการสงเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ควรมีการประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง

การให้การสงเคราะห์นั้นการประชุมของคณะกรรมการมูลนิธิได้มีการประชุมกันเพียงปีละ 1 ครั้ง ยังไม่สามารถที่จะทำให้การดำเนินงานของมูลนิธินั้นดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในการให้การสงเคราะห์นั้นคณะกรรมการมูลนิธิควรมีการประชุม 3 เดือนต่อหนึ่งครั้ง

เพื่อที่จะได้มีการดำเนินงานการสงเคราะห์ของมูลนิธิดำเนินงานไปตามวัตถุประสงค์ที่มีคณะกรรมการมีส่วนรับรู้ในการสงเคราะห์

5. ควรมีนโยบายในการสรรบุคลากรเข้ามาทำงาน

ให้ตรงตามงานของมูลนิธิ เพื่อให้มูลนิธิได้บริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมกับงานของมูลนิธิ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำได้มีการให้การสงเคราะห์ สังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำมาตลอด ซึ่งมีประธานมูลนิธิที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการมูลนิธิ ให้เป็นผู้พิจารณาในการให้การสงเคราะห์ ตามความเหมาะสม แต่ต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิที่กำหนดไว้ ทุนทรัพย์แต่ละปีก็มีการเพิ่มมากขึ้นพอสมควร ดังนั้น สมควรทำการวิจัยถึงบทบาทของมูลนิธิอย่างต่อเนื่อง เพราะจะได้ทราบถึงการดำเนินการบริหารจัดการ การแสวงหาทรัพยากร และการสงเคราะห์พัฒนาสังคม พระพุทธศาสนาและวัดปากน้ำได้มากขึ้น ในการให้การสงเคราะห์นั้นได้มีการปรับปรุงในด้านใดบ้าง ซึ่งสมควรที่ได้มีการทำการวิจัยสืบต่อไป

บรรณานุกรม

- กิตติมา ปรีดิติก. (2529) ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์ชนะ
การพิมพ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- คาโรล เฮช. ไวส์. (2525) การวิจัยเชิงปริมาณ แปลโดย พงสัทพ์ ศรีสมทรัพย์. มหาวิทยาลัยราม
คำแหง.
- คณะกรรมการกลุ่มวิชาการบริหาร. (2526) การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ฝ่ายการพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชลิดา สรมณี. (2522) การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดิณ ปรัชญาพฤกษ์. (2527) ทฤษฎีองค์การ. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- ถวัลย์ ศิลปกิจ. (2515) ทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 3. สำนักพิมพ์ โรง
พิมพ์ประมวลศิลป์.
- ถวิล เกื้อกุลวงศ์. (2530) การบริหารและการศึกษามัยใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
วัฒนาพานิช
- ทองศรี กำภู ณ อยุธยา. (2537) การทบทวนแนวทางการบริหารบุคคล. กรุงเทพมหานคร : คณะ
รัฐศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. บริษัทพิมพ์ตุลา จำกัด.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2536) องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนัก
พิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2519) องค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : คณะพาณิชยศาสตร์และ
การบัญชี. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธงชัย สันติวงษ์. (2531) การบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 3. โรงพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช.
- นงลักษณ์ เอ็มประดิษฐ์. (2528) แนวคิดทางสังคมสงเคราะห์. สำนักพิมพ์ แพรวพิทยา. คณะสังคม
สงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นงลักษณ์ เทพสวัสดิ์. (2536) ทฤษฎีและการปฏิบัติงานของสังคมสงเคราะห์. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิตา ชูโต. (2531) การประเมินผลโครงการ. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 2. มาสเตอร์เพลส.
- บุญทัน ดอกไธสง. (2523) ทฤษฎีการบริหารองค์การ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอ
เดียนสโตร์.

- บวร ประพุดดี. (2520) การวัดผลและการประเมินบุคคล. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2529) การวิจัยการประเมินผลหลักและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด. การพิมพ์พระนคร.
- ประเวศ วะสี. (2533) องค์การพัฒนาเอกชนกับสังคมไทยในการพัฒนาสังคม. กรุงเทพมหานคร : รวบรวมและจัดพิมพ์โดย คมสัน หุตะแพทย์.
- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2532) พระพุทธศาสนากับสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มูลนิธิโกมลคีมทอง.
- พรรณี ประเสริฐวงศ์. (2515) การจัดองค์การและการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏสมเด็จพระเจ้าพระยา.
- เพ็ญศรี วายวานนท์. (2537) การจัดการทรัพยากรบุคคล. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โครงการสถาบันบัณฑิตพัฒนาบริหารศาสตร์.
- เพ็ญศรี วายวานนท์. (2530) การจัดการทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระไตรปิฎก ฉบับสังคยนา. (2530) ในพระบรมราชูปถัมภ์ พุทธศักราช ๒๕๓๐. (เล่มที่ ๔.๑๑.) กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระไตรปิฎก ฉบับภาษาไทย. (2523) พระไตรปิฎกฉบับสยามรัฐทั้งหมด ๔๕ เล่ม. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พุทธทาสภิกขุ. (2537) การสังคมสงเคราะห์ที่ยังขาดอยู่. นนทบุรี : พิมพ์ที่บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- บุพา วงศ์ไชย. (2536) การบริหาร องค์การสังคมสงเคราะห์เอกชน. กรุงเทพมหานคร : จัดพิมพ์โดยกองการสังคมสงเคราะห์เอกชน กรมประชาสงเคราะห์. กระทรวงมหาดไทย.
- วิจิตร เกิดวิศิษฐ์. (2533) หนังสือเรียนพุทธศาสนา ส.094. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- วิรัช ลภีรัตกุล. (2532) การประชาสัมพันธ์ขององค์การสาธารณสุข. การประชาสัมพันธ์. Public Relation ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริอร ชันชหัตถ์. (2539) องค์การ และการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธ์.
- ศิริพร พงศ์ศรีโรจน์. (2536) องค์การและการจัดการ. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 3. พิมพ์บริษัทเอดิสัน เพรส โปรดักส์ จำกัด.
- สมยศ นาวิการ. (2525) การบริหาร. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ บรรณกิจ.
- สุกิจ จุลลนนท์. (2510) การบริหารงานบุคคลหลักบริหาร. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.

- สุขุม มูลเมือง. (2530) เทคนิคการประเมินผลโครงการ. สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- สมพร แสงชัย. (2520) การประเมินผลโครงการในประเทศไทย. คณะรัฐศาสตร์ สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุชาติ ประสิทธิ์. (2540) การประเมินผลโครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์เลียงเชียง.
- สมพงษ์ เกษมสิน. (2516) การบริหารงานบุคคลแบบใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ ไทย
วัฒนาพานิช .
- สมพงษ์ ปัญญาสุข. (2527) คุณธรรมของผู้บริหาร. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า. ชนบุรี :
- สิงห์ทน คำขาว. (2535) พระพุทธศาสนากับพัฒนาสังคม. เชียงใหม่ : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อภิชัย พันธเสน. (2539) แนวคิด ทฤษฎีและภาพรวมของการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรง
พิมพ์มูลนิธิภูมิปัญญา.
- อุทัย เลาหวิเชียร. (2530) การบริหารและการพัฒนาองค์การ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- อนงก สิทธิประศาสน์. (2530) การบริหารกับการพัฒนาประเทศ. เทศาภิบาล. 82.
- อุทัย หิรัญโต. (2520) หลักการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ครั้งที่ 1. สำนักพิมพ์
โอเคียนสโตร์.
- อุทัย หิรัญโต. (2536) เทคนิคการบริหาร. กรุงเทพมหานคร : ทัพย์อักษรการพิมพ์.
- อาร์ อาร์ เคอ ลา ครูส์ต์. (2517) คู่มือการรณรงค์หาทุน. รวบรวมโดย เพท่าย อมาตยกุล.
ประธานสังคมสงเคราะห์ฯ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วรพกษ์พิณิจ.

วิทยานิพนธ์และผลงานวิจัย

- ชัตติยา วรรณสูตร. (2533) “องค์การเอกชนเพื่อการพัฒนา (NGO) เฉพาะกรณี ๓ องค์การ”
สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ชูศักดิ์ เทียงตรง. (2528) “การประเมินผลการปฏิบัติงาน” ศูนย์วิจัยคณะรัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภัทรพร สิริกาญจน. (2521) “หน้าที่ของพระสงฆ์ในการพัฒนาปัญญาธิ และแนวคิดและบท
บาทของพระคำเขียน สุวณโณ. ในงานพัฒนาชุมชน” งานวิจัยจากทุนสนับสนุนจาก
สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิทธิพงษ์ ดันติยาพิศาลสุทธิ. (2535) “ความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมพระพุทธศาสนากับปรัชญาพื้นฐานของงานสังคมสงเคราะห์” โทษคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุเมธยา ศรีวรเทพ. (2519) “การศึกษาคำสอนและแนวปฏิบัติด้านการบริหารสังคมของวัดในพระพุทธศาสนา” ศึกษาเฉพาะกรณี กรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อารโยภิกขุ. (2517) “ผลกระทบของพุทธศาสนากับสังคมไทยในด้านปัจจุบัน” รายงานการวิจัยประกอบหลักสูตรนักวิจัยสังคมศาสตร์รุ่นที่ 9. สำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

อัมพร พรหมเกิด. (2534) “ความเชื่อมั่นผูกพันและความรู้สึกแยกตัวออกห่างจากจากองค์กรอาสาสมัคร” คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

บรรณานุกรมภาษาอังกฤษ

- Barker, Robert L., Briggs, Thomas L., (1968) “Differntial Uses of Social Work Manpower”New York : NASW’
- Nigro, Felix A, (1973) “Public Administretion” New York : Henryholt,
- Poland, O. (1974) “program Evaluation and Administrative Theoy” Pudlic Administration Review :
- Pigors, Paul and Mygers, Charles A. (1961) “Personnel Administration : A Point of View and a Method, 3 rd. ed. New york : Mc Graw Hill, Inc.,
- Suchman, E.A. (1976) “Evaluative Research : Principle and Practice in Public Service And Social Action Program”. New york : Russell Sage Foundation,
- Shahl, Glen, (1962) “Purlic Personnel Administration, New york : Harpear \$ row,

ตราสารและระเบียบของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ

ตราสารและระเบียบของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ เป็นตราสารที่ดั่งขึ้นมาเพื่อทำให้เกิดความถูกต้องตามกฎหมาย ที่กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดไว้ และทำให้มูลนิธิได้มีการจัดทำระเบียบอย่างถูกต้อง ทำให้มูลนิธิสามารถดำเนินตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ ได้มีการวางกฎระเบียบไว้ดังนี้

ตราสารของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ

ด้วยปรากฏว่า มีผู้บริจาคทรัพย์ให้ทุน ใช้แต่ดอกผลบำรุงวัดปากน้ำในกิจการต่าง เข้าอาวาสจึงอนุมัติให้จัดตั้งเป็นทุน “มูลนิธิ” มีตราสารเป็นข้อบังคับดังต่อไปนี้ คือ

ชื่อเครื่องหมายและสำนักงานที่ตั้ง

- ข้อ 1. มูลนิธินี้ให้ชื่อว่า “มูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ” ใช้อักษรย่อว่า “ม.พ.น.”
- ข้อ 2. เครื่องหมายของมูลนิธินี้คือ ตรารูปปราสาท อยู่ภายในวงกลม มีอักษรย่อ คือ “ม.พ.น.” อยู่ตรงกลาง ขนาดผ่าเส้นศูนย์กลาง 4 ซม.
- ข้อ 3. สำนักงานของมูลนิธิตั้งอยู่ที่วัดปากน้ำ เลขที่ 8 แขวงปากคลอง เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์

- ข้อ 4. วัตถุประสงค์ของมูลนิธินี้คือ
 - 4.1 เป็นค่าภัตตาหาร
 - 4.2 บำรุงการศึกษา
 - 4.3 ส่งเสริมธรรมกาย (วิปัสสนากัมมัฏฐาน)
 - 4.4 บูรณะปฏิสังขรณ์และก่อสร้าง
 - 4.5 บำเพ็ญทานการกุศล
 - 4.6 บำรุงวัดปากน้ำในกิจการทั่วไป
 - 4.7 ร่วมมือกับองค์การการกุศลอื่น ๆ เพื่อสาธารณประโยชน์
 - 4.8 ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

ทุนทรัพย์ ทรัพย์สิน และการได้มาซึ่งทรัพย์สิน

ข้อ 5. ทุนทรัพย์ของมูลนิธิมีทุนเริ่มแรก 7,311,433,85 บาท

ข้อ 6. มูลนิธิอาจได้มาซึ่งทรัพย์สินโดยวิธีต่อไปนี้

6.1 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้ยกให้โดยพันธกรรมหรือนิติกรรมอื่น ๆ โดยมีได้มีเงื่อนไขผูกพันให้มูลนิธิต้องรับผิดชอบในหนี้สิน หรือภาระติดพันอื่นใด

6.2 เงินหรือทรัพย์สินที่มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาคให้

6.3 ดอกผลซึ่งเกิดจากทรัพย์สินของมูลนิธิ

คุณสมบัติและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ

ข้อ 7. กรรมการของมูลนิธิต้องมีคุณสมบัติดังนี้

7.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์

7.2 ไม่เป็นคนล้มละลาย หรือไร้ความสามารถ หรือเสมือนไร้ความสามารถ

7.3 ไม่เป็นผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุก เว้นแต่จะไต่กระทำได้กระทำได้กระทำได้โดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ

7.4 บริจาคเงินทุนให้แก่มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

ข้อ 8. กรรมการของมูลนิธิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

8.1 ถึงคราวออกตามวาระ

8.2 ตาย ลาออก หรือลาสิกขา

8.3 ขาดคุณสมบัติตามตราสารข้อ 7

8.4 เป็นผู้มีความประพฤติและปฏิบัติตนเป็นที่เสื่อมเสีย และคณะกรรมการมูลนิธิมีมติให้ออก โดยมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของคณะกรรมการมูลนิธิ

การดำเนินงานของคณะกรรมการมูลนิธิ

ข้อ 9. มูลนิธินี้ดำเนินการโดยคณะกรรมการมูลนิธิ มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คนแต่ไม่เกิน 9 คน ประกอบด้วยประธานกรรมการมูลนิธิ รองประธาน กรรมการมูลนิธิ เลขานุการ เหรัญญิก และตำแหน่งอื่น ๆ ตามแต่คณะกรรมการมูลนิธิจะเห็นสมควร

ข้อ 10. ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการ ผู้ริเริ่มจัดตั้งมูลนิธิเป็นผู้เลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงานของมูลนิธิขึ้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยประธานกรรมการมูลนิธิ และกรรมการอื่น ๆ ตามจำนวนที่เห็นสมควรตามตราสาร

ข้อ 11. วิธีเลือกตั้งกรรมการมูลนิธิให้ปฏิบัติดังนี้

ให้คณะกรรมการมูลนิธิชุดที่ดำรงตำแหน่งอยู่ เลือกตั้งประธานกรรมการมูลนิธิและกรรมการอื่น ๆ ตามจำนวนที่เห็นสมควรตามตราสาร

ข้อ 12. กรรมการดำเนินงานของมูลนิธิอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

ข้อ 13. เพื่อให้การดำเนินงานของมูลนิธิได้เป็นไปโดยติดต่อกัน เมื่อคณะกรรมการดำเนินงานของมูลนิธิได้ปฏิบัติหน้าที่มาครบ 1 ปี (ครึ่งหนึ่งของวาระการดำรงตำแหน่ง) ให้มีการจับสลากออกไปหนึ่งในสองของจำนวนกรรมการมูลนิธิได้รับเอกเป็นกรรมการดำเนินงานของมูลนิธิครั้งแรก

ข้อ 14. การเลือกตั้งคณะกรรมการมูลนิธิ ให้ถือเสียงข้างมากของที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิเป็นมติของที่ประชุม

ข้อ 15. กรรมการของมูลนิธิที่พ้นจากตำแหน่งตามวาระ หรือโดยการจับสลากในวาระแรกอาจได้รับเลือกเข้าเป็นกรรมการมูลนิธิได้อีก

ข้อ 16. ถ้าตำแหน่งกรรมการมูลนิธิว่างลง ให้คณะกรรมการมูลนิธิที่เหลืออยู่ตั้งบุคคลอื่นเป็นกรรมการมูลนิธิแทนตำแหน่งที่ว่าง กรรมการมูลนิธิผู้ได้รับการตั้งซ่อม อยู่ในตำแหน่งเท่าวาระของผู้ที่ตนแทน

อำนาจหน้าที่คณะกรรมการมูลนิธิ

ข้อ 17. คณะกรรมการมูลนิธิมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการของมูลนิธิ ตามวัตถุประสงค์ของมูลนิธิและภายใต้ข้อบังคับตราสารนี้ ให้มีอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

17.1 กำหนดนโยบายของมูลนิธิ และดำเนินการตามนโยบายนั้น

17.2 ควบคุมการเงินและทรัพย์สินต่าง ๆ ของมูลนิธิ

17.3 เสนอรายงานกิจการ รายงานการเงิน และบัญชีงบดุล รายได้รายจ่ายต่อกระทรวงมหาดไทย

17.4 ดำเนินการให้เป็นไปตามมติที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ และวัตถุประสงค์ของตราสารนี้

17.5 ตราระเบียบเกี่ยวกับการดำเนินกิจการของมูลนิธิ

17.6 แต่งตั้งหรือถอดถอนคณะกรรมการชั้นคณะหนึ่ง หรือหลายคณะ เพื่อดำเนินการเฉพาะอย่างของมูลนิธิ ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการมูลนิธิ

17.7 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ หรือ บุคคลที่ทำประโยชน์ให้มูลนิธิ เป็นพิเศษเป็นกรรมการกิตติมศักดิ์

17.8 เชิญผู้ทรงเกียรติเป็นผู้อุปถัมภ์มูลนิธิ

17.9 เชิญผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมูลนิธิ

17.10 แต่งตั้งหรือถอดถอนเจ้าหน้าที่ประจำของมูลนิธิ มติให้ดำเนินการตามข้อ 17.7 – 17.8 และ 17.9 ต้องเป็นมติเสียงข้างมากของที่ประชุม และที่ปรึกษาตามข้อ 17.9 ย่อมเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการมูลนิธิที่เชิญเท่านั้น

ข้อ 18. ประธานกรรมการมูลนิธิมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

18.1 เป็นประธานของการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ

18.2 สั่งเรียกประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ

18.3 เป็นผู้แทนของมูลนิธิในการติดต่อกับบุคคลภายนอก และในการทำนิติกรรมใด ๆ ของมูลนิธิ หรือการลงลายมือชื่อในเอกสารตราสาร และสรรพหนังสืออันเป็นหลักฐานของมูลนิธิ และในการอรรถคดีนั้น เมื่อประธานกรรมการมูลนิธิ หรือผู้ทำการแทน หรือกรรมการมูลนิธิ 2 คน ได้ลงลายมือชื่อแล้วจึงเป็นอันใช้ได้

18.4 ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามตราสาร และมติของคณะกรรมการมูลนิธิ

ข้อ 19. ให้รองประธานกรรมการมูลนิธิ ทำหน้าที่แทนประธานกรรมการมูลนิธิ เมื่อประธานไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือในกรณีที่ประธานมอบหมายให้ทำการแทน

ข้อ 20. ถ้าประธานกรรมการมูลนิธิ และรองประธานกรรมการมูลนิธิไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในการประชุมคราวหนึ่งคราวใดได้ ให้ที่ประชุมเลือกตั้งกรรมการมูลนิธิคนใดคนหนึ่งเป็นประธานสำหรับการประชุมคราวนั้น

ข้อ 21. เลขานุการมูลนิธิมีหน้าที่คอยควบคุมกิจการ และดำเนินการประจำของมูลนิธิ ติดต่อบริษัทงานทั่วไป รักษาระเบียบข้อบังคับของมูลนิธิ นัดประชุมกรรมการตามคำสั่งของประธานกรรมการมูลนิธิ และทำรายงานการประชุม ตลอดจนรายงานกิจการมูลนิธิ

ข้อ 22. เภรฎก มีหน้าที่ควบคุมการเงินทรัพย์สินของมูลนิธิ ตลอดจนบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้อง และเป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการมูลนิธิกำหนด

ข้อ 23. สำหรับกรรมการดำเนินการตำแหน่งอื่น ๆ ให้มีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมูลนิธิกำหนด โดยทำเป็นคำสั่งระบุอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน

ข้อ 24. คณะกรรมการมูลนิธิมีสิทธิ์เข้าร่วมประชุมกรรมการหรืออนุกรรมการอื่น ๆ ของมูลนิธิได้

อนุกรรมการ

ข้อ 25. คณะกรรมการมูลนิธิอาจแต่งตั้งหรือถอดถอนอนุกรรมการได้ ตามความเหมาะสม โดยจะแต่งตั้งให้เป็นอนุกรรมการประจำ หรือเพื่อการใดเป็นกรณีพิเศษเฉพาะคราวก็ได้และในกรณี

ที่คณะกรรมการมูลนิธิไม่ได้แต่งตั้งประธานอนุกรรมการ เลขานุการ หรืออนุกรรมการในตำแหน่งอื่นไว้ ก็ให้อนุกรรมการแต่ละคณะแต่งตั้งกันเองดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้

ข้อ 26. อนุกรรมการอยู่ในตำแหน่งจนกว่าจะเสร็จงานที่ได้รับมอบหมายให้กระทำ ส่วนคณะกรรมการอนุกรมประจำ อยู่ในตำแหน่งตามเวลาที่คณะกรรมการมูลนิธิกำหนด ซึ่งถ้ามิได้กำหนดไว้ ก็ให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระของคณะกรรมการมูลนิธิซึ่งเป็นผู้แต่งตั้ง และอนุกรรมการที่พ้นจากตำแหน่ง อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

26.1 อนุกรรมการมีหน้าดำเนินการตามที่คณะกรรมการมูลนิธิที่มอบหมาย

26.2 อนุกรรมการมีหน้าที่เสนอความคิดเห็นต่อคณะกรรมการมูลนิธิเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย

การประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ

ข้อ 27. คณะกรรมการมูลนิธิจะต้องให้มีการประชุมสามัญประจำปี ภายในเดือนมีนาคมของปีต่อมา และต้องมีกรรมการมูลนิธิเข้าประชุมอย่างน้อยครึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุมเพื่อพิจารณากิจการของมูลนิธิดังต่อไปนี้

27.1 พิจารณารายงานกิจการในรอบปีที่ล่วงมาแล้ว

27.2 พิจารณำญซึ่งบุคคล

27.3 เลือกตั้งผู้ตรวจสอบบัญชี

27.4 ปรึกษากิจการอื่น ๆ ของมูลนิธิ

ข้อ 28. การประชุมวิสามัญอาจมีได้เมื่อประธานกรรมการมูลนิธิ หรือเมื่อคณะกรรมการมูลนิธิตั้งแต่ 2 คนต่อไป แสดงความประสงค์ไปยังประธานกรรมการมูลนิธิ หรือผู้ทำการแทน ขอให้มีการประชุม ก็ให้เรียกประชุมวิสามัญได้

ข้อ 29. กำหนดการประชุมและองค์ประชุมของคณะอนุกรรมการ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการมูลนิธิกำหนด ซึ่งถ้ามิได้กำหนดไว้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกำหนดการประชุม ให้คณะกรรมการอนุกรรมการตกลงกันเอง และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับองค์ประชุมให้ใช้ข้อ 27 บังคับโดยอนุโลม

ข้อ 30. ในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิหรือคณะกรรมการอนุกรรมการ หากมิได้มีข้อบังคับกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น มติของที่ประชุมให้ถือเอาคะแนนเสียงข้างมาก ในกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมเป็นผู้ชี้ขาด กิจการใดที่เป็นงานประจำหรือเป็นกิจการเล็กน้อย ประธานกรรมการมูลนิธิมีอำนาจสั่งให้วิธีสอบถามมติทางหนังสือแทนการเรียกประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ แต่ประธานกรรมการมูลนิธิต้องรายงานต่อที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ ในคราว

ต่อไปถึงมติและกิจการที่ได้ดำเนินการไปตามมตินั้น กิจการใดเป็นงานประจำ หรือเป็นกิจการเล็กน้อยหรือไม่ ย่อมอยู่ในดุลพินิจของประธานกรรมการมูลนิธิ

ข้อ 31. ในการประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ หรือคณะอนุกรรมการ ประธานกรรมการมูลนิธิ หรือประธานที่ประชุม มีอำนาจเชิญหรืออนุญาตให้บุคคลที่เห็นสมควรเข้าร่วมประชุมในฐานะแขกผู้มีเกียรติ หรือผู้สังเกตการณ์ หรือเพื่อชี้แจง หรือเพื่อให้คำปรึกษาแก่ที่ประชุมไว้

การเงิน

ข้อ 32. ประธานกรรมการมูลนิธิหรือรองประธานกรรมการมูลนิธิในกรณีทำหน้าที่แทนมีอำนาจสั่งจ่ายเงินได้คราวละไม่เกิน 10,000 บาท ถ้าเกินกว่าจำนวนดังกล่าว ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการมูลนิธิโดยเสียงข้างมาก เว้นแต่กรณีจำเป็นและเร่งด่วน ให้อยู่ในดุลพินิจของประธานกรรมการมูลนิธิที่จะอนุมัติให้จ่ายได้ แล้วต้องรายงานให้คณะกรรมการมูลนิธิทราบในการประชุมคราวต่อไป

ข้อ 33. เற்றுณีกมีอำนาจเก็บรักษาเงินสด และให้นำฝากธนาคารภายใน 7 วัน

ข้อ 34. เงินสดของมูลนิธิต้องนำฝากไว้กับธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่นใดที่รัฐบาลให้การค้ำประกัน แล้วแต่คณะกรรมการมูลนิธิจะเห็นสมควร

ข้อ 35. การสั่งจ่ายเงินโดยเช็คหรือตัวสั่งจ่ายเงิน จะต้องมีลายมือชื่อของประธานกรรมการมูลนิธิหรือผู้ทำการแทน กับเลขานุการหรือற்றுณีกลงนามทุกครั้งจึงจะเบิกจ่ายได้

ข้อ 36. ในการใช้จ่ายเงินของมูลนิธิ ให้จ่ายเพียงดอกผลอันเกิดจากทรัพย์สินที่เป็นทุนของมูลนิธิ และเงินที่ผู้บริจาคมีได้แสดงเจตนาให้เป็นเงินสมทบทุน โดยเฉพาะ

ข้อ 37. ให้คณะกรรมการมูลนิธิวางระเบียบเกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และทรัพย์สินของมูลนิธิ ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ต่าง ๆ เกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ

ข้อ 38. ให้มีผู้สอบบัญชีของมูลนิธิ ซึ่งคณะกรรมการมูลนิธิเห็นชอบและแต่งตั้งจากบุคคลที่มีชื่อกรรมการหรือเจ้าหน้าที่อื่นของมูลนิธิ โดยจะให้ดำรงตำแหน่งกิตติมศักดิ์ หรือได้รับค่าตอบแทนอย่างไร สุดแต่ที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิจะกำหนด

ข้อ 39. ผู้สอบบัญชีมีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบบัญชีของมูลนิธิ และรับรองบัญชีงบดุลประจำปีทีคณะกรรมการมูลนิธิ จะต้องรายงานต่อกระทรวงมหาดไทย ผู้สอบบัญชีมีสิทธิ์ตรวจสอบบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสอบถามกรรมการมูลนิธิและเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิในเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี และเอกสารดังกล่าวไว้

การแก้ไขเพิ่มเติมตราสาร

ข้อ 40. การแก้ไขเพิ่มเติมตราสารจะกระทำได้ โดยเฉพาะที่ประชุมคณะกรรมการมูลนิธิ ซึ่งต้องมีกรรมการมูลนิธิเข้าประชุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ ของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมติให้แก้ไขหรือเพิ่มเติมตราสาร ต้องประกอบด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม ของจำนวนกรรมการที่เข้าประชุม

การเลิกมูลนิธิ

ข้อ 41. ถ้ามูลนิธิต้องเลิกกลับไปโดยมติของคณะกรรมการ หรือโดยเหตุใดก็ตามทรัพย์สินทั้งหมดของมูลนิธิที่เหลือ ให้ตกเป็นกรรมสิทธิ์แก่วัดปากน้ำ แขวงปากคลอง เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

ข้อ 42. การสิ้นสุดของมูลนิธินั้น นอกจากที่กฎหมายบัญญัติไว้แล้ว ให้มูลนิธิเป็นอันสิ้นสุดลงโดยมิต้องให้ศาลสั่งเลิก ด้วยเหตุต่อไปนี้

42.1 เมื่อมูลนิธิได้รับอนุญาตให้จดทะเบียนจัดตั้งเป็นนิติบุคคลแล้วไม่ได้รับทรัพย์สินตามคำมั่นเต็มจำนวน

42.2 เมื่อกรรมการมูลนิธิจำนวนสองในสามมีมติให้ยกเลิก

42.3 เมื่อมูลนิธิไม่อาจหากรรมการได้ครบ ตามจำนวนกรรมการที่กำหนดไว้ในตราสาร

42.4 เมื่อมูลนิธิไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ๆ

บทเบ็ดเตล็ด

ข้อ 43. การตีความในตราสารของมูลนิธิ หากเป็นที่สงสัย ให้คณะกรรมการมูลนิธิโดยเสียงข้างมากของจำนวนกรรมการที่มีอยู่เป็นผู้ชี้ขาด

ข้อ 44.ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ว่าด้วยมูลนิธิมาใช้บังคับ ในเมื่อตราสารของมูลนิธิได้กำหนดไว้

ข้อ 45. มูลนิธิจะต้องไม่กระทำการค้ากำไร และจะต้องไม่ดำเนินการนอกเหนือไปจากตราสารที่กำหนดไว้

พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)

อดีตเจ้าอาวาสวัดปากน้ำ

ผู้ก่อตั้งกองทุนนิธิ

สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า
เจ้าอาวาสวัดปากน้ำองค์ปัจจุบัน
ผู้ก่อตั้งเป็นกองทุนมูลนิธิหลวงพ่อดาวพิกุล
และเป็นประธานมูลนิธิหลวงพ่อดาวพิกุล

กิจกรรมที่มูลนิธิหลวงพ่อดำน้ำได้ให้การสงเคราะห์ที่สามารถนำมาเสนอได้

การสร้างพระอุโบสถ

การมอบทุนการศึกษาให้กับพระภิกษุ - สามเณร

การมอบทุนการศึกษาให้กับเด็กนักเรียน

การสร้างอาคารเรียน

การสร้างห้องน้ำให้กับโรงเรียน

การสร้างห้องสมุดให้กับโรงเรียน

ประชาสัมพันธ์ที่ทำงานของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ

โต๊ะรับบริจาคเงินของมูลนิธิหลวงพ่อดปากน้ำ

เล่มที่ 1310

เลขที่ 46

ใบเสร็จรับเงิน
มูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

ได้รับเงินจาก พระมหาธรรมจริยา เดวอภทต

เพื่อ ร่วมบุญ สดก สดล

ชื่อทุน ตระกูล เดวอภทต

จำนวนเงิน ๓๐๐ บาท (สามร้อยบาทถ้วน)

ไว้ถูกต้องเงินหรือมูลค่าเงินที่ ๑ เดือน สอนงาม พ.ศ. ๒๕๓๗

เทรัตนัญญา

ใบอนุโมทนาของมูลนิธิหลวงพ่อวัดปากน้ำ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พระมหาธรรมจริยา เครื่องทิพย์
วัน เดือน ปีเกิด	29 เมษายน 2510
สถานที่เกิด	จังหวัดเพชรบุรี
ประวัติการศึกษา	วัดสุทธาวาส, 2530 - 2532 มัธยมศึกษาตอนปลาย ม.4 - ม.6 พุทธศาสตร์บัณฑิต, พช.บ. จากมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2533 - 2536 คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชา บริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539 - 2542 ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา พัฒนารชนบทศึกษา
ตำแหน่งและสถานที่ทำงานปัจจุบัน	อาจารย์สอนโรงเรียนสตรีวัดอัมพรสวรรค์ อาจารย์อบรมจริยธรรม, ทำงานที่วัดปากน้ำ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เจ้าหน้าที่พระธรรมจาริก 467 - 0811, 869 - 1442